

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Místní akční plán

správního obvodu obce s rozšířenou působností

Frýdek-Místek

Analýza

v. 2016/06

**předškolní * základní * zájmové * neformální
vzdělávání**

projekt: Místní akční plán Frýdek-Místek
reg. číslo: CZ.02.3.68/0.0/0.0/15_005/0000365
realizátor: MAS Pobeskydí, z. s.

**MAS
POBESKYDÍ**

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OBSAH

1	Úvod.....	2
2	Metodika	3
3	Vymezení a základní charakteristika území.....	9
4	Socioekonomická analýza území	12
5	Analýza strategických dokumentů	30
6	Analýza dotazníkových šetření	49
7	Analýza jednání pracovních skupin.....	68
8	Souhrnná SWOT analýza.....	77
9	Vymezení a analýza problémových oblastí	86

1 ÚVOD

Místní akční plán (dále jen „MAP“) je v programovém období EU 2014–2020 nově uplatňovaným nástrojem horizontální i vertikální koordinace aktivit v oblasti vzdělávání, výchovy a v oblastech souvisejících. Prostřednictvím MAPů by měli aktéři v regionech dosáhnout dohody na prioritách, jednotně komunikovat s hierarchicky výše postavenými orgány veřejné správy a přenášet systémové změny do praxe. Prostřednictvím MAPů by měla být zlepšena komunikace mezi jednotlivými aktéry a plánovací kultura na všech hierarchických úrovních.

MAPy jsou součástí tzv. akce KLIMA, která stojí na vizi: „Chceme v našich školách rozvíjet motivující kulturu zaměřenou na maximální úspěch pro každého žáka a každého učitele a na trvalý pedagogický rozvoj celé školy.“ MAPy se zaměřují primárně na děti a žáky do patnácti let věku a na řešení místně specifických problémů a potřeb v oblasti včasné péče, předškolního, základního, zájmového a neformálního vzdělávání. MAPy jsou nástrojem regionální politiky vzdělávání v jednotlivých regionech a jejich existence je klíčovou podmínkou financování některých záměrů z Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání (dále jen „OP VVV“), z Integrovaného regionálního operačního programu a z Operačního programu Praha – pól růstu ČR.¹

MAP je ve správním obvodu obce s rozšířenou působností (dále jen „SO“ a „ORP“) Frýdek-Místek (dále též „FM“) připravován MAS Pobeskydí, z. s., v rámci projektu „Místní akční plán Frýdek-Místek“ (MAP FM; dále jen „projekt“) financovaného z OP VVV.² Partnery realizátora projektu jsou MAS Slezská brána, z. s., a Statutární město Frýdek-Místek. Územní působností místní akční plánování navazuje na předchozí projekt „Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci správních obvodů obcí s rozšířenou působností“ (Obce sobě), který v území položil základy širší meziobecní spolupráce, kterých bylo škoda nevyužít.

Projekt je realizován v režimu základní úrovně MAPu a zahrnuje následující klíčové aktivity:

- akční plánování,
- evaluace,
- řízení MAPu,
- řízení projektu.

Vlastní MAP je výsledkem první klíčové aktivity: akčního plánování. Logika jeho vzniku respektuje konvenční logiku strategického plánování. Předložená analýza je prvním podstatným výstupem tohoto procesu, na který následně naváží strategický rámec MAPu do roku 2023 (návrhová část) a akční plány zpracovávané s jednoletou frekvencí pro dvouletá klouzavá období.

Území, pro které je MAP zpracováván, je značně velké a pestré a v oblastech vzdělávání a výchovy a v oblastech souvisejících zde působí mnoho aktérů. Svá sídla zde mají desítky škol, z nichž každá je svým způsobem jiný svět s jinými zkušenostmi, problémy a konkurenčními výhodami. Do oblasti působnosti MAPu dále zasahují aktivity stovek organizací a agilních jednotlivců. Průběh místního akčního plánování a podoba předložené analýzy jsou těmito skutečnostmi ovlivněny. Analýza v podstatě klouže po povrchu řešené problematiky. Na víc nebylo v omezeném čase a s prostředky realizačního týmu možné aspirovat a je otázkou, zda by detailnější analýza byla účelná. Předpokládá se, že analýza bude živým dokumentem, který bude v případě potřeby aktualizován.

¹ MŠMT 2015b.

² Registrační číslo CZ.02.3.68/0.0/0.0/15_005/0000365.

2 METODIKA

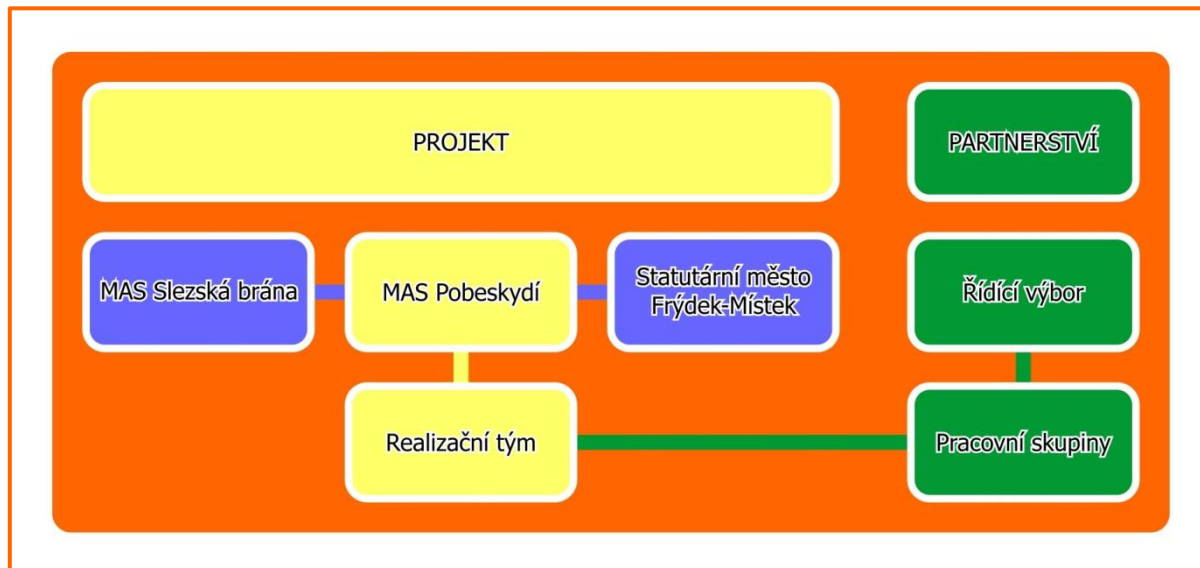
Tato analýza byla zpracována kombinací expertních a komunitních metod. Její metodika a struktura se odvíjely od požadavků daných závaznými postupy zpracování MAPů³ a doporučenými metodikami zpracování MAPů a strategického rámce.⁴ Závazné postupy byly respektovány při tvorbě analýzy beze zbytku, doporučené metodiky přiměřeně.⁵ Použité sekundární zdroje jsou v textu citovány a shrnuty v závěrečném seznamu (příloha č. 1).

Realizační tým v čele s hlavním zpracovatelem se rozhodl nepřeceňovat expertní kvantitativní popis založený na sběru a vyhodnocování statistických dat. Místo toho vsadil na zapojení odborné veřejnosti prostřednictvím dotazníkových šetření, pracovních skupin (dále jen „PS“) a konzultací s experty na problematiku vzdělávání, výchovy a věcí souvisejících. Výhodou bylo, že místní akční plánování probíhá v partnerství největšího města regionu a dvou silných a zkušených místních akčních skupin. Realizační tým navíc sestává z osob, které se problematikou rozvoje regionu dlouhodobě zabývají a disponují dostatečnými zkušenostmi s plánováním.

Projekt MAP FM je realizován MAS Pobeskydí, z. s., jejími partnery jsou MAS Slezská brána, z. s., a Statutární město Frýdek-Místek. Pro potřeby místního akčního plánování byly vytvořeny následující organizační struktury (jejich vzájemné vazby viz obrázek č. 1):

- řídicí výbor: nejvyšší orgán místního akčního plánování, reprezentující partnerství organizací působících v oblasti vzdělávání a výchovy (jeho složení viz příloha č. 2),
- PS: garanti odborné stránky plánování (viz níže; jejich složení viz příloha č. 3),
- realizační tým: výkonná složka s podpůrnou a facilitační funkcí ve vztahu k plánování (jeho složení viz příloha č. 4).

Obrázek č. 1: Organizační schéma místního akčního plánování

³ MŠMT 2015b.

⁴ MŠMT 2016a, b.

⁵ Důvodů pro občasné odklony od doporučených metodik měl realizační tým hned několik. Za prvé, doporučené metodiky kladou značný důraz na expertní kvantitativní popis situace, čímž upozadují komunitně orientovanou kvalitativní analýzu, která je daleko vhodnější pro zhodnocení potenciálů a limitů něčeho tak komplexního, jako je vzdělávání a výchova. Za druhé, sběr metodikami doporučených statistických dat by při rozloze SO ORP FM a počtu organizací působících ve vzdělávání a výchově ve výsledku paralyzoval aktivitu realizačního týmu, přičemž přínos provedených analýz by byl v některých případech přinejmenším sporný, pokud by vůbec byly proveditelné. Za třetí, metodiky vznikly a byly dány realizačnímu týmu k dispozici v pokročilé fázi tvorby analýzy (a v tichosti změněny po jejím dokončení). Realizační tým se rozhodl nepřistoupit na pravidla změněná uprostřed či po skončení hry.

Základy partnerství a zapojení veřejnosti byly formálně položeny na **úvodním setkání**, které se uskutečnilo 19. dubna 2016 v prostorách obecního úřadu v Třanovicích (viz obrázek č. 2). Na tomto setkání byl ustaven řídicí výbor a přítomní zástupci škol a dalších organizací působících ve vzdělávání a výchově byli seznámeni s významem MAPu a procesem jeho tvorby. Na prezentaci zástupců realizačního týmu navázala první jednání PS.

Obrázek č. 2: Úvodní setkání

Následující text shrnuje metody použité při tvorbě analýzy, a to ve struktuře jejich jednotlivých kapitol.

Vlastní analýza začíná **vymezením a základní charakteristikou** (kapitola č. 3) a podrobnou **socioekonomickou analýzou území** (kapitola č. 4). Obě kapitoly jsou založeny na popisných metodách a vychází z dostupných statistických dat a vlastní znalosti území. Socioekonomická analýza území se koncentruje na vzdělávání a výchovu a oblasti, které je významně ovlivňují nebo jsou jimi ovlivňovány: demografickou a sociální situaci, dopravní dostupnost a situaci na trhu práce.

Realizační tým s podporou PS obecně odmítl statistická data jako klíčový zdroj informací o potenciálech a limitech místního školství, a to ze dvou důvodů. Za prvé, přestože použitelnými daty disponují centrální orgány státní správy (včetně Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy; dále jen „MŠMT“),⁶ tato data nebyla z neznámých důvodů poskytnuta zpracovatelům MAPů⁷ v jednotlivých regionech a tito byli odkázáni na pokoutný sběr informací metodou „kde se dá“. Realizační tým se rozhodl neriskovat balancování na hraně důvěry místních aktérů, z nichž někteří se k tvorbě MAPu přihlásili z čistě pragmatických důvodů, a zavrhl vlastní sběr detailních statistických dat jako postradatelnou součást metodiky.⁸ Většina statistických dat pro analýzu byla získána z veřejně dostupných zdrojů a databází magistrátu statutárního města Frýdku-Místku.

⁶ Získávají je prostřednictvím pravidelného výkaznictví.

⁷ Informace o sociálně vyloučených lokalitách byly zpracovatelům dokonce odepřeny s odkazem na ochranu osobních údajů.

⁸ Absence dat za jednu školu by znehodnotila celý datový soubor.

Za druhé, kompatibilita dat za různá časová období znemožňuje přímé srovnání. V průběhu let se mění metodiky výpočtu jednotlivých ukazatelů a tvorba časových řad by byla příslovečným „mícháním hrušek s jablky“. Statistická data jsou prezentována v agregované⁹ tabelární a grafické formě (kapitola č. 4), vybraná data též formou tematických map (příloha č. 6).

Za účelem nalezení průníků MAPu s dlouhodobými záměry aktérů na různých hierarchických úrovních byla provedena **analýza strategických dokumentů** České republiky, Moravskoslezského kraje, místních akčních skupin, jednotlivých obcí a jejich svazků. Byly prostudovány desítky dokumentů a tisíce jejich stran. Ačkoli se jednalo o jednu z povinných součástí analýzy, v souladu s očekáváními realizačního týmu nepřinesla zásadní informace. Z metodického hlediska bylo vysoce problematické shromáždit alespoň kritickou většinu dokumentů z území a posoudit, které z nich jsou aktuálně platné. Realizační tým v jednotlivých případech učinil „krok stranou“ a rozhodl se přikládat jednotlivým strategickým dokumentům váhu maximálně stejnou, jako jim přikládají garanti jejich realizace.¹⁰ Výsledky analýzy shrnuje kapitola č. 5.

V přípravné a analytické fázi byla realizátory využita čtyři **dotazníková šetření**. Jejich výsledky posloužily jako východiska pro vymezení působnosti a vlastní jednání PS, sestavení souhrnné SWOT analýzy, SWOT-3 analýz a předběžného seznamu investičních priorit a pro zjištění předběžného zájmu o vzdělávání. První z těchto dotazníkových šetření realizovalo MŠMT na celostátní úrovni, ostatní MAS Pobeskydí, resp. realizační tým MAPu na území SO ORP FM. Výsledky dotazníkových šetření shrnuje kapitola č. 6.

Celostátní šetření potřeb škol bylo realizováno MŠMT v rámci projektu MAP OP VVV v jednotlivých ORP. Probíhalo od 24. listopadu 2015 do 30. ledna 2016 na území celého Česka a jeho výsledky byly realizačnímu týmu dány k využití. Šetření poskytl srovnání hodnocení aktuálního stavu a perspektiv rozvoje vybraných indikátorů v předškolním vzdělávání a v základním školství ve vztahu k potřebám OP VVV. Přestože byla účast v tomto dotazníkovém šetření dobrovolná, zúčastnilo se jej 40 ze 44 (tj. 91 %) ředitelství mateřských škol (dále jen „MŠ“) a plný počet (38) ředitelství základních škol (dále jen „ZŠ“) z SO ORP FM. Hodnocení aktuálního stavu, jak sami realizátoři tohoto šetření přiznávají, je však pouze druhotným ukazatelem. Pro účely MAPu se jako významnější jeví stanovení priorit jednotlivých oblastí podporovaných OP VVV.

Další šetření realizovala MAS Pobeskydí jako součást přípravy na tvorbu MAPu. Respondentům byla předložena sada povinných, doporučených a volitelných opatření MAPu, k nimž MAS přidala několik vlastních. Respondenti k těmto opatřením v elektronickém dotazníku odpovídali na následující otázky:

- V jakých oblastech byste měli zájem Vy či Vaši pedagogové se vzdělávat?
- V jakých oblastech máte zkušenosti s novými či netradičními metodami výuky, zkušenými pedagogy apod.?
- V jakých oblastech máte zájem spolupracovat s ostatními školami?
- V jakých oblastech máte zájem spolupracovat s jinými subjekty?
- Jaké formě vzdělávání / učení se dáváte přednost?

Dotazníkového šetření se zúčastnilo 26 respondentů zastupujících stejný počet MŠ a ZŠ. Odpovědi na položené otázky byly vodítkem pro vymezení působnosti a vlastní jednání PS.

Dvě další dotazníková šetření uskutečnil realizační tým v průběhu analytické fáze tvorby MAPu. První z nich se zaměřovalo na utřídění a hierarchizaci bodů souhrnné SWOT analýzy (viz níže) a sloužilo jako vodítko při sestavování SWOT-3 analýz. Respondenti u daných bodů volili mezi předem definovanými možnostmi a hodnotili jednotlivé body SWOT analýzy z hlediska jejich významnosti. V tomto smyslu byl dotazník uzavřený, nicméně na konci každé sekce (silné a slabé stránky, příležitosti a ohrožení) mohli respondenti vkládat své komentáře. Šetření probíhalo prostřednictvím elektronického dotazníku v květnu 2016 a zúčastnilo se jej 52 respondentů, a to jak z řad odborníků, tak široké veřejnosti. Kromě uvedeného hodnocení respondenti uváděli svou příslušnost ke konkrétní (či „nepříslušnost“ k žádné) PS. Největší počet respondentů byl zaznamenán u PS Mateřinka (15), dále Zázemí (10) a Gramotnost (9).

Druhé šetření uskutečnil realizační tým s cílem vytvořit předběžný seznam investičních priorit. Na více nebylo v dané situaci (červen 2016) možné aspirovat. Podmínky navazujících dotačních výzev nebyly zřejmé a realizační

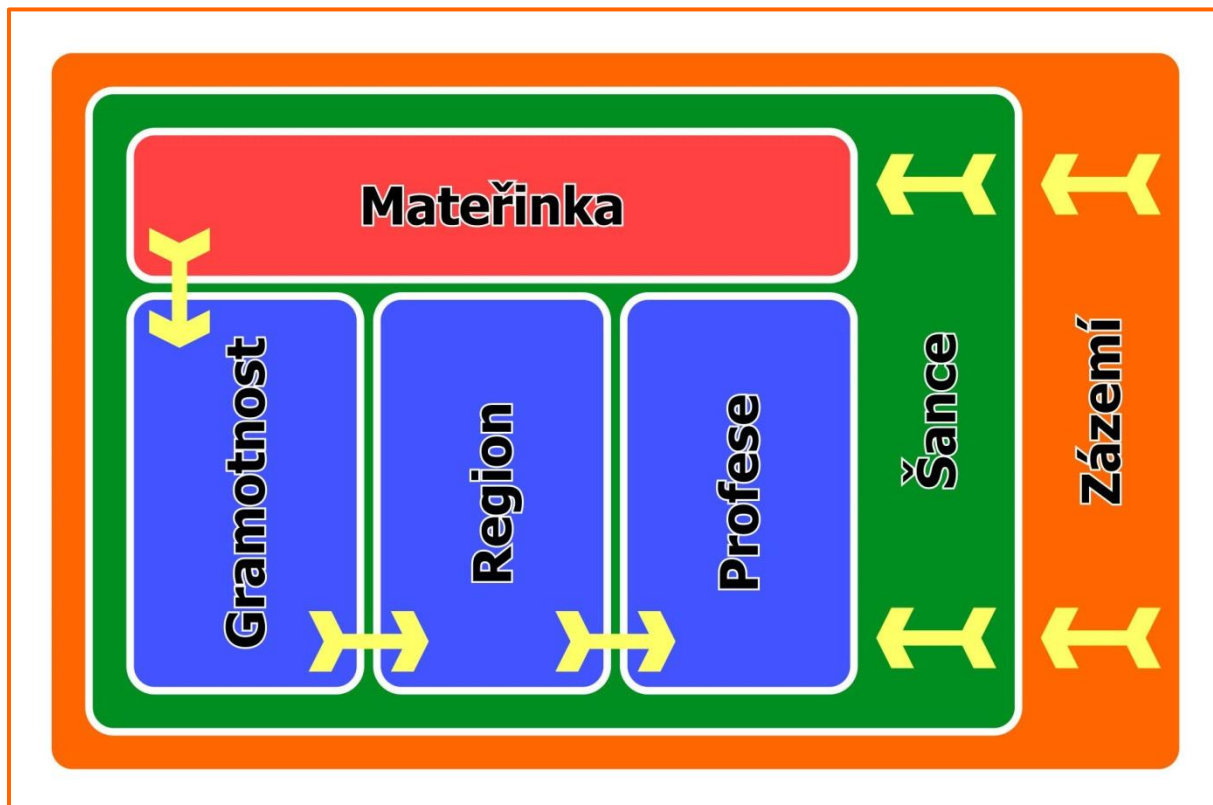
⁹ Statistická data jsou sledována na úrovni SO ORP FM jako celku, statutárního města Frýdku-Místku a ostatních obcí území celkem. Vývoj je dokumentován prostřednictvím srovnání situace ve dvou časových řezech (většinou let 2005 a 2015).

¹⁰ Není-li např. vrcholný politický reprezentant obce schopen odpovědět na otázku, zda obec disponuje strategickým plánem či programovým dokumentem srovnatelné relevance, či není-li schopen takový dokument nalézt, patrně nebude tento dokument koncepčním nástrojem řízení, i kdyby existoval.

tým se odmítl vystavit zbytečnému riziku ztráty důvěry u místních aktérů. Školy, další organizace působící ve vzdělávání a výchově a jejich zřizovatelé byli dotazováni na otázky týkající se předmětu, předpokládaného termínu a rozpočtu a aktuálního stavu připravenosti svých záměrů. K 30. květnu 2016 bylo v dotazníkovém šetření vyplněno 130 záměrů s různou mírou relevance (a irelevance) ve vztahu k zaměření MAPu i vzdělávání a výchově obecně. Další záměry byly do seznamu přidávány na základě osobního oslovení jednotlivých škol a dalších organizací působících ve vzdělávání a výchově.

Obrázek č. 3: Vymezení a vzájemné vazby oblastí působnosti pracovních skupin

Největší váhu v metodice analýzy realizační tým MAPu přikládal **jednání pracovních skupin**, které byly tematicky vymezeny na základě potenciálních oblastí jejich zájmu. Celkem bylo vytvořeno šest PS:

- PS Mateřinka byla vymezena jako specifická podle své cílové skupiny (děti předškolního věku) a zabývala se předškolním vzděláváním a péčí, jeho dostupností, inkluzí a kvalitou. PS a oblast jejího zájmu byly definovány s vědomím toho, že předškolní vzdělávání představuje základní kámen pro dosahování dlouhodobých cílů v dalších tematicky zaměřených oblastech.
- PS Gramotnost byla vymezena jako tematická podle základních kompetencí (ve smyslu znalostí a dovedností), které dosahování cílů v dalších tematicky zaměřených oblastech MAPu přinejmenším usnadňují. Zabývala se čtenářskou a matematickou gramotností, rozvojem kompetencí dětí pro aktivní používání cizího jazyka, digitální, finanční, přírodovědnou, sociální a občanskou a pracovní (manuální) gramotností.
- PS Region byla vymezena jako tematická a zabývala se environmentální výchovou, místními a regionálními tématy, civilní výchovou, rozvojem kulturního povědomí a vyjádření a sociálních a občanských kompetencí dětí. Společným jmenovatelem zahrnutých oblastí byly „sociální kompetence“ nezbytné k tomu, aby se jedinec stal integrální součástí komunity. Bez ohledu na to, jak široce je tato komunita chápána, začíná a končí v rodině, v konkrétním „tady a teď“.
- PS Profese byla vymezena jako tematická a zabývala se rozvojem podnikavosti a iniciativy dětí, jejich kompetencemi v polytechnickém vzdělávání, kariérovém poradenství, rozvojem digitálních kompetencí u dětí a vyučujících, cizími jazyky a komunikačními schopnostmi u dětí. Společným jmenovatelem zahrnutých opatření jsou „profesní kompetence“, nezbytné k pozdějšímu, skutečně úspěšnému uplatnění dítěte

na trhu práce. K tomu je kromě znalostí a dovedností nezbytný „tah na bránu“ na straně dětí a zodpovědné vedení ze strany zkušenějších.

- **PS Šance** byla vymezena jako průřezová s ohledem na potřebu zajištění rovných příležitostí pro každé dítě v kterékoli z výše uvedených oblastí zájmu tematicky vymezených PS. Zabývala se inkluzivním vzděláváním a podporou dětí ohrožených školním neúspěchem, podporou práce s rodinou, osvětou veřejnosti a podporou zaměstnavatele ve vztahu k inkluzi.
- **PS Zázemí** byla vymezena jako průřezová s ohledem na potřebu zajištění odpovídajícího materiálního a organizačního zázemí na úrovni jednotlivých organizací a v sítích jejich spolupráce. Bez tohoto zázemí je dosahování jakýchkoli cílů ve výše uvedených oblastech působnosti jednotlivých PS obtížné, ne-li nemožné. PS se zabývala investicemi do rozvoje kapacit škol, manažerským vzděláváním, legislativním a administrativním prostředím a spoluprací.

PS sestávaly ze zástupců škol a dalších organizací působících ve vzdělávání, které se na základě předchozího či dodatečného oslovení nebo vlastního zájmu připojily k účasti na přípravě MAPu. PS se sešly v průběhu analytické fáze každá dvakrát, aby za přítomnosti facilitátora z realizačního týmu diskutovaly o potenciálech a limitech regionálního vzdělávání a výchovy v oblastech své vlastní působnosti. Z každého jednání byl pořízen audiozáznam a podrobný zápis. První jednání PS se konala 19. dubna 2016 (ve vazbě na úvodní setkání), další pak individuálně v termínech od 16. do 31. května 2016. Hlavní závěry, k nimž PS došly na svých jednáních, shrnuje kapitola č. 7.

Realizační tým byl soustavně konfrontován s tím, že se agenda jednotlivých PS překrývala, což bylo akceptováno jako menší zlo ve srovnání s tím, že by nějaká důležitá oblast byla z diskusí vynechána na základě mylného předpokladu, že se jí zabývá jiná PS. Naopak, překryvy vedly k tomu, že se agendy jednotlivých PS vzájemně doplňovaly a výsledný obraz o regionálním školství je kompletní, dostatečně barvitý a ostrý.

Z poznatků předchozích analýz byla zpracována **souhrnná SWOT analýza** (viz kapitola č. 8). Ta byla po obsahové stránce diskutována v PS a předložena jejich členům a široké veřejnosti k hierarchizaci prostřednictvím dotazníkového šetření. Respondenti v něm mohli jednotlivým bodům přiřazovat váhu na škále:

- bod zásadního významu,
- středně významný bod,
- bod zanedbatelného významu,
- s bodem nesouhlasím.

Priorita jednotlivých bodů byla vypočtena na základě vztahu:

$$P_i = \frac{3a_i + 2b_i + 1c_i - 2d_i}{3}$$

kde:

- P_i je priorita daného bodu,
- a_i je podíl počtu hodnocení „bod zásadního významu“ na celkovém počtu hodnocení daného bodu,
- b_i je podíl počtu hodnocení „středně významný bod“ na celkovém počtu hodnocení daného bodu,
- c_i je podíl počtu hodnocení „bod zanedbatelného významu“ na celkovém počtu hodnocení daného bodu,
- d_i je podíl počtu hodnocení „s bodem nesouhlasím“ na celkovém počtu hodnocení daného bodu.

Výsledná hodnota priority (P_i) se pohybuje v intervalu -67 % (s bodem nesouhlasí žádný respondent) až 100 % (bod zásadního významu pro všechny respondenty).

Hlavním výstupem analytické fáze je vymezení a analýza **problémových oblastí**. Tyto oblasti byly vymezeny na platformě oblastí zaměření PS na základě povinných, doporučených a volitelných opatření MAPu a na základě iniciativy PS. Povinná opatření odpovídají vždy jedné problémové oblasti, v ostatních případech byly oblasti definovány volněji. Problémových oblastí bylo definováno celkem jedenáct, z toho:

- jedna specifická:
 - předškolní vzdělávání a péče: dostupnost – inkluze – kvalita,
- šest tematických:
 - čtenářská a matematická gramotnost v základním vzdělávání,
 - rozvoj kompetencí dětí pro aktivní používání cizího jazyka,
 - místní a regionální témata: územní identita a aktivní občanství,
 - rozvoj podnikavosti a iniciativy dětí,
 - rozvoj kompetencí dětí v polytechnickém vzdělávání,

- kariérové poradenství v základních školách,
- čtyři průřezové:
 - inkluzivní vzdělávání a podpora dětí ohrožených školním neúspěchem,
 - investice do rozvoje kapacit škol,
 - manažerské vzdělávání,
 - institucionální zázemí, partnerství a spolupráce.

Prioritizace jednotlivých oblastí (stanovení hierarchie na základě významnosti) bude součástí navazující fáze plánování. Každá problémová oblast je charakterizována vlastní **SWOT-3 analýzou**, která vychází ze souhrnné SWOT analýzy. Výběr jednotlivých bodů SWOT-3 analýz byl proveden na základě kvantitativních, zejména však kvalitativních metod. Kvantitativním vodítkem byla hierarchie bodů souhrnné SWOT analýzy zpracovaná zvláště pro každou PS.¹¹ Větší váhu při výběru jednotlivých bodů však měly diskuse PS nad konkrétními problémy a návrhy jejich řešení.¹²

Výsledný výběr může být z různých důvodů považován za kontroverzní. Každá SWOT-3 analýza je proto doplněna o další body souhrnné analýzy, které byly při výběru „vytknuty před nebo za závorku“.¹³ Před závorkou jsou vytknuty nejzásadnější body, které jsou společné mnoha problémovým oblastem. Pokud by nebyly vytknuty před závorkou, byla by většina SWOT-3 analýz do značné míry identická a obsahovala by např. tytéž příležitosti a ohrožení, s nimiž lze prostřednictvím MAPu sotva co dělat.

Za závorku jsou vytknuty body, které s danou problémovou oblastí rovněž souvisí, avšak z různých důvodů nebyly do SWOT-3 analýzy zahrnuty. Jejich přehlížení by mohlo vést k podcenění synergického potenciálu MAPu: aktivity zaměřené na řešení nejpodstatnějších problémů regionálního vzdělávání mohou současně řešit také problémy méně významné atp. Má se za to, že tento synergický potenciál by neměl být obětován přílišnému redukcionismu vyplývajícímu z podstaty metody SWOT-3. Ve výsledku je logika SWOT-3 analýzy zhruba následující:

- silné stránky jsou především ty body souhrnné SWOT analýzy, které by měly být základem životaschopné strategie MAPu a které by měly být jeho prostřednictvím využity nebo rozvíjeny,
- slabé stránky odrážejí nejvýznamnější problémy, na jejichž řešení se MAP zaměřuje,
- příležitosti jsou především ty vlivy vnějšího prostředí, které by měly být prostřednictvím MAPu využity,
- ohrožení (analogicky) ta rizika, na která by měl MAP aktivně reagovat.

Návrh analýzy byl v červnu 2016 rozeslán členům PS a partnerům a na základě došlých podnětů a připomínek finalizován do stávající podoby. Předpokládá se, že analýza bude průběžně aktualizována podle potřeby.

V textu jsou používány následující zkratky:

- FM Frýdek-Místek
- MAP místní akční plán
- MŠ mateřská škola
- MŠMT Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
- OP VVV Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání
- ORP obec s rozšířenou působností
- SO správní obvod
- ZŠ základní škola

¹¹ Respondenti kromě váhy jednotlivých bodů SWOT analýzy v dotazníkovém šetření uváděli též svou příslušnost ke konkrétní (či „nepříslušnost“ k žádné) PS.

¹² Kvantitativním měřítkem této metody de facto byl čas strávený nad jednotlivými body a frekvence výskytu s nimi spojených klíčových slov.

¹³ Pomyslnou „závorkou“ je samotná SWOT-3 analýza.

3 VYMEZENÍ A ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKA ÚZEMÍ

SO ORP FM je vymezen územím 37 obcí spadajících do působnosti ORP FM.¹⁴ Nachází se ve východní části Moravskoslezského kraje, v nejvýchodnější části Česka. Vymezení regionu a základní údaje o něm a o jednotlivých obcích přibližují následující mapy (obrázek č. 4 a obrázek č. 5), tabulky (tabulka č. 1 a tabulka č. 2), přílohy č. 5 a 6.¹⁵ Mezi 22 SO ORP Moravskoslezského kraje patří SO ORP FM mezi největší co do rozlohy (4. v pořadí), počtu obyvatel (2.) i počtu obcí (2.).¹⁶

Obrázek č. 4: Lokalizace území v územně-správním členění Česka

Tabulka č. 1: Lokalizace území v územně-správním členění Česka

Hierarchická úroveň	Celek
NUTS II (region soudržnosti)	Moravskoslezsko
NUTS III (kraj)	Moravskoslezský kraj
NUTS IV / LAU I (okres)	Frýdek-Místek

¹⁴ Baška, Brušperk, Bruzovice, Dobrá, Dobratice, Dolní Domaslavice, Dolní Tošanovice, Fryčovice, Frýdek-Místek, Horní Domaslavice, Horní Tošanovice, Hukvaldy, Kaňovice, Kozlovice, Krásná, Krmelín, Lhotka, Lučina, Morávka, Nižní Lhoty, Nošovice, Palkovice, Paskov, Pazderna, Pražmo, Raškovice, Řepiště, Sedliště, Soběšovice, Staré Město, Staříč, Sviadnov, Třanovice, Vojkovice, Vyšní Lhoty, Žabeň a Žermanice.

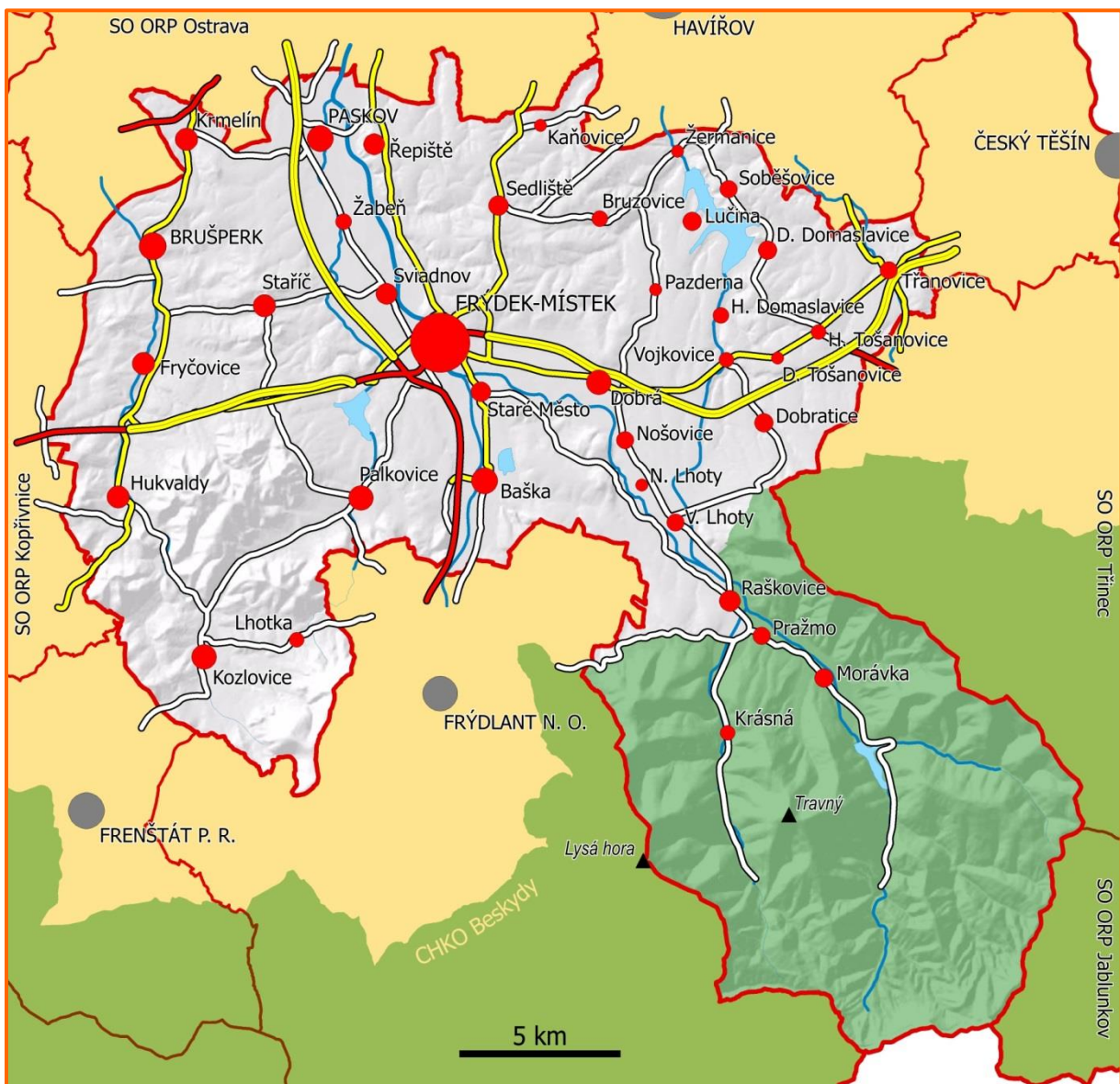
¹⁵ Tematická mapa Správní členění.

¹⁶ ČSÚ 2015b.

Území se rozprostírá na úpatí Moravskoslezských Beskyd. Jeho nejvyšším bodem je vrchol Lysé hory s nadmořskou výškou 1 323 metrů. Horský masiv Beskyd spadá pod stejnojmennou chráněnou krajinnou oblast. Významnými oblastmi ochrany přírody jsou také národní přírodní památka Skalická Morávka a dalších devět maloplošných chráněných území. Jedná se o šest přírodních památek (Hradní vrch Hukvaldy, Kamenec, Kamenná, Pod Hukvaldskou oborou, Profil Morávky a Žermanický lom) a tři přírodní rezervace (Novodvorský močál, Palkovické hůrky a Rybníky). Celé území náleží k úmoří Baltského moře. Mezi nejvýznamnější vodní toky patří Ostravice, Morávka, Lučina a Ondřejnice. Součástí hydrologické soustavy jsou také nádrže Šance, Baška, Olešná, Morávka a Žermanice. Nejvýznamnější vodní tok, řeka Ostravice, tvoří hranici historických zemí Moravy a Slezska. Etnograficky se na území mísí Valašsko a Laško. Nezanedbatelně se zde projevují také vlivy blízké Ostravy, Polska a Slovenska.

Obrázek č. 5: Přehledná mapa území

Území má díky svému historickému vývoji a geografické blízkosti ostravsko-karvinské aglomerace silně průmyslový charakter. Tradičně se orientovalo na textilní a hutní průmysl, který se tu vyvíjel již od počátků průmyslové revoluce. V období centrálně plánované ekonomiky sem byla umístěna řada velkých podniků, např. pivovar Radegast v Nošovicích či Biocel v Paskově. Severně a západně od Frýdku-Místku započala těžba černého uhlí, která

podnítila rozvoj Frýdku-Místku jako regionálního centra a vedla k rychlému růstu počtu jeho obyvatel. V posledních letech se však význam tradičních odvětví i těžby uhlí postupně snižuje a v regionu se prosazují modernější odvětví. Silným rozvojovým impulsem v tomto směru byl příchod automobilky Hyundai v roce 2008, který byl doprovázen investicemi různých dodavatelů či producentů v příbuzných odvětvích.

SO ORP FM čerpá z výhody spojnice mezi krajským městem, Ostravou, která představuje správní, kulturní, vzdělávací a obchodní centrum pro celý Moravskoslezský kraj, a mezi turisticko-rekreační oblastí Moravskoslezských Beskyd. Díky tomuto má území poměrně dobrý image, jakožto zelené zázemí průmyslové Ostravy.

Tabulka č. 2: Základní údaje o území¹⁷

Obec / území	Rozloha [km ²]	Počet obyvatel	Míra lidnatosti [obyv./km ²]
SO ORP FM	480,23	110 981	231,10
Okres FM	1 208,19	212 987	176,29
Moravskoslezský kraj	5 427,15	1 217 676	224,37
Česko	78 867,79	10 538 275	133,62

Dopravní napojení SO ORP FM je poměrně dobré. Územím od západu k východu prochází dálnice D48, která propojuje Frýdek-Místek s Olomoucí a Brnem na straně jedné a Českým Těšínem a Polskem na straně druhé. Velkou slabinou tohoto propojení je absence obchvatu města, který stále naráží na problémy spojené s rozhodnutím vést tuto dopravní stavbu středem národní přírodní památky Skalická Morávka. Severovýchodní silniční spojení zajišťuje dálnice D56, která propojuje Frýdek-Místek s Ostravou. Dále ve směru na Frýdlant nad Ostravicí a Beskydy má charakter silnice první třídy. Rovněž železniční napojení území je poměrně dobré. Existující železniční trasy propojují Frýdek-Místek s Valašským Meziříčím, Ostravou a Českým Těšínem však stále čekají na celkovou modernizaci a elektrifikaci.

V území se nachází řada historických pamětihodností a dalších turisticky poměrně atraktivních míst. Jedná se například o zámek ve Frýdku-Místku, hrad s oborou v Hukvaldech či městskou památkovou zónu v Brušperku. Celkově je však cestovní ruch v území stále spíše okrajovou záležitostí a rozvoj masové turistiky spojený například s budováním nových středisek zimních sportů naráží na problematiku ochrany životního prostředí.

V SO ORP FM působí osm sdružení meziobecní spolupráce. Jedná se o Sdružení obcí povodí Morávky, Sdružení měst a obcí povodí Ondřejnice, Mikroregion Žermanické a Těrlické přehrady, Region Slezská brána, Dobrovolný svazek obcí Olešná, Sdružení obcí povodí Stonávky, Zájmové sdružení Frýdlantsko-Beskydy a SVAZEK OBCÍ „Morávka-Pražmo“. Působí zde tři místní akční skupiny: MAS Pobeskydí, z. s., MAS Slezská brána, z. s., a MAS Frýdlantsko – Beskydy z.s. Přeshraniční spolupráci a realizaci projektů na příhraničním území Česka, Slovenska a Polska zajišťuje a podporuje euroregion Beskydy.

¹⁷ K 31. prosinci 2014. Zdroj: ČSÚ 2015a, c, d, 2016.

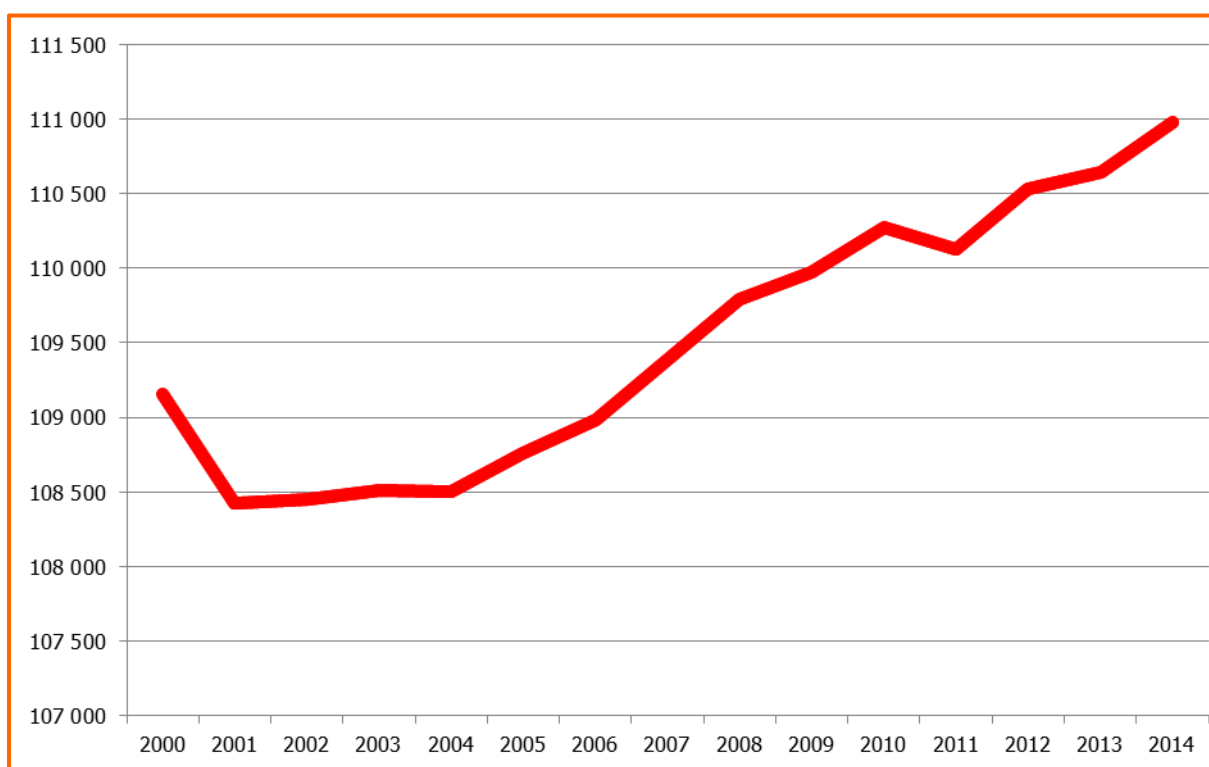
4 SOCIOEKONOMICKÁ ANALÝZA ÚZEMÍ

Následující kapitola se koncentruje na vzdělávání a výchovu a oblasti, které je významně ovlivňují nebo jsou jimi ovlivňovány: demografickou a sociální situaci, dopravní dostupnost a situaci na trhu práce. Kapitola je založena na popisných metodách a vychází z dostupných statistických dat a vlastní znalosti území.

4.1 DEMOGRAFICKÁ SITUACE

K 31. prosinci 2014 žilo v území 110 981 obyvatel. Jejich rozmístění v území je velmi nerovnoměrné. Zatímco více než polovina obyvatel se koncentruje na území Frýdku-Místku, jihovýchodní část území je velmi řídko osídlena. Celková míra lidnatosti území dosahuje 231,10 obyvatel/km² s maximem ve Frýdku-Místku (1 104,51) a minimem na Morávce (12,90). Nejlidnatější obcí území je Frýdek-Místek (56 945), nejmenší obcí jsou Nižní Lhoty (264). Pod konvenční hranicí vymezení obcí venkovského typu (méně než 3 000 obyvatel) se nachází 31 obcí. Do kategorie nejmenších obcí (méně než 500 obyvatel) spadá pět obcí (viz přílohy č. 5 a 6¹⁸).

Obrázek č. 6: Vývoj celkového počtu obyvatel¹⁹

V mezidobí let 2005–2014 vzrostl počet obyvatel SO ORP FM o 3 028 osob, čímž se území zařadilo mezi jedno z mála populačně rostoucích v Moravskoslezském kraji (viz obrázek č. 6). Populační vývoj zde však byl vnitřně dvojaký. Zatímco venkovské obce získaly téměř šest tisíc nových obyvatel, město Frýdek-Místek téměř tři tisíce ztratilo. Hnací silou této dynamiky byla především suburbanizace, tj. migrace rodin s malými dětmi do zázemí

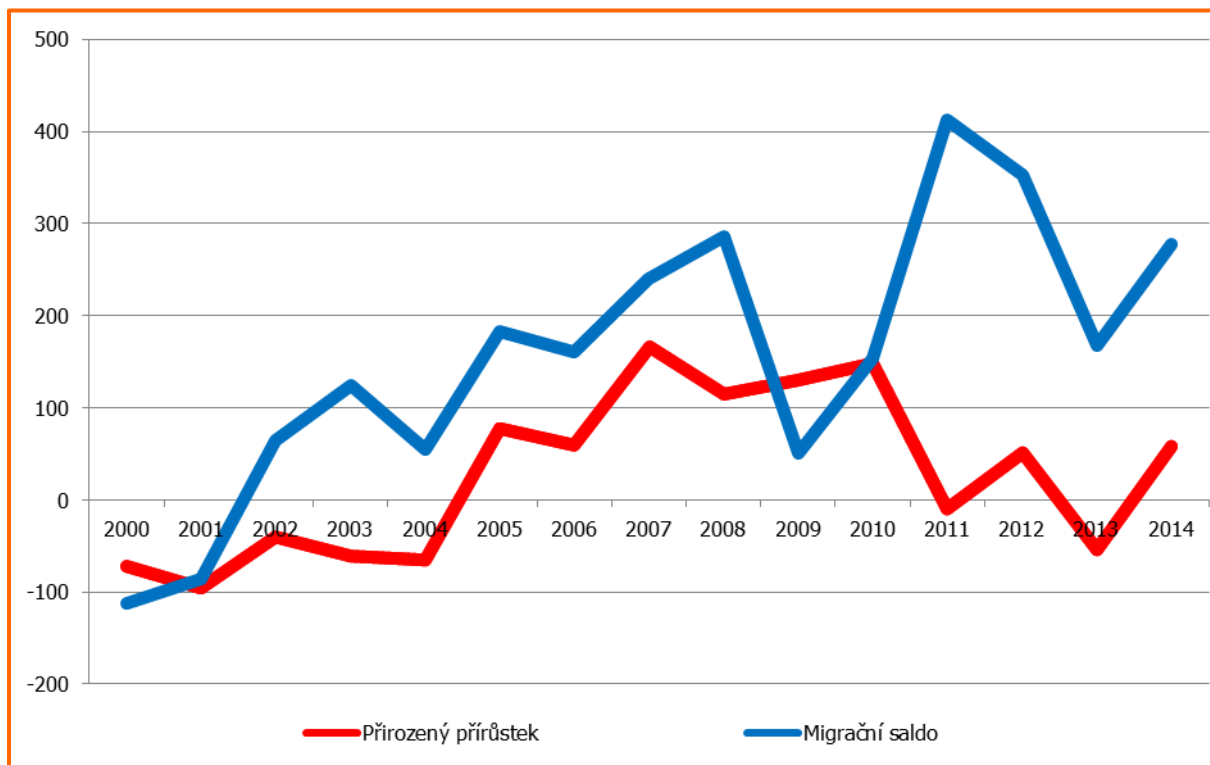
¹⁸ Tematická mapa Rozmístění obyvatelstva.

¹⁹ K 31. prosinci daného roku. Zdroj: ČSÚ 2015f.

Frýdku-Místku, a to nejen odsud, ale i z okolních měst. Druhotně se na této dynamice podílely výkyvy v porodnosti, charakteristické pro celé území Česka (viz obrázek č. 7 a příloha č. 6²⁰).

Obrázek č. 7: Populační dynamika obyvatelstva²¹

Ve střednědobém časovém horizontu lze očekávat pozvolné zpomalování tempa suburbanizačních procesů, tj. vylidňování Frýdku-Místku a růstu venkovských obcí v jeho zázemí. Porodnost bude klesat spolu s tím, jak se vyčerpá reprodukční potenciál relativně silných ročníků osmdesátých let a vystřídají je demograficky slabé ročníky devadesátých let. V jednotlivých sídlech bude situace silně diferenciována v důsledku selektivního charakteru migrace a různorodé věkové struktury jejich obyvatel. Relativně vyšší porodnost lze očekávat ve všech migračně získaných obcích regionu, neboť významnou část nově přichozících obyvatel tvoří mladé rodiny s dětmi. Nižší porodnost lze očekávat ve Frýdku-Místku, případně na periferii území.

V souladu s obecnými populačními trendy dochází v území k demografickému stárnutí (viz obrázek č. 8), jehož průběh však v jednotlivých obcích výrazně deformuje selektivní charakter migrace a následná vyšší porodnost. Migračně atraktivní obce tento proces zasahuje prozatím s menší intenzitou nebo zde dokonce krátkodobě dochází k demografickému mládnutí, obce s nižšími hodnotami migračních přírůstků a zejména Frýdek-Místek však demograficky stárnou velmi výrazně. Kromě nárůstu podílu seniorů v populaci je hnacím motorem a současně hrozbou pro regionální školství stagnace či pokles podílu mladých osob (viz obrázek č. 9, tabulka č. 3, tabulka č. 4 a příloha č. 6²²).

Zvláště problematický je průběh křivek demografického stárnutí, který je v Česku ovlivněn periodickými změnami populačního klimatu v průběhu celého dvacátého století. V jednotlivých lokalitách se navíc uplatňuje „efekt sídlišť“: nárůsty a propady porodnosti způsobené nevyváženou věkovou strukturou jejich obyvatel. Infrastruktura a služby v těchto lokalitách jsou v důsledku tohoto efektu střídavě v deficitu nebo přebytku svých kapacit ve vztahu k poptávce.

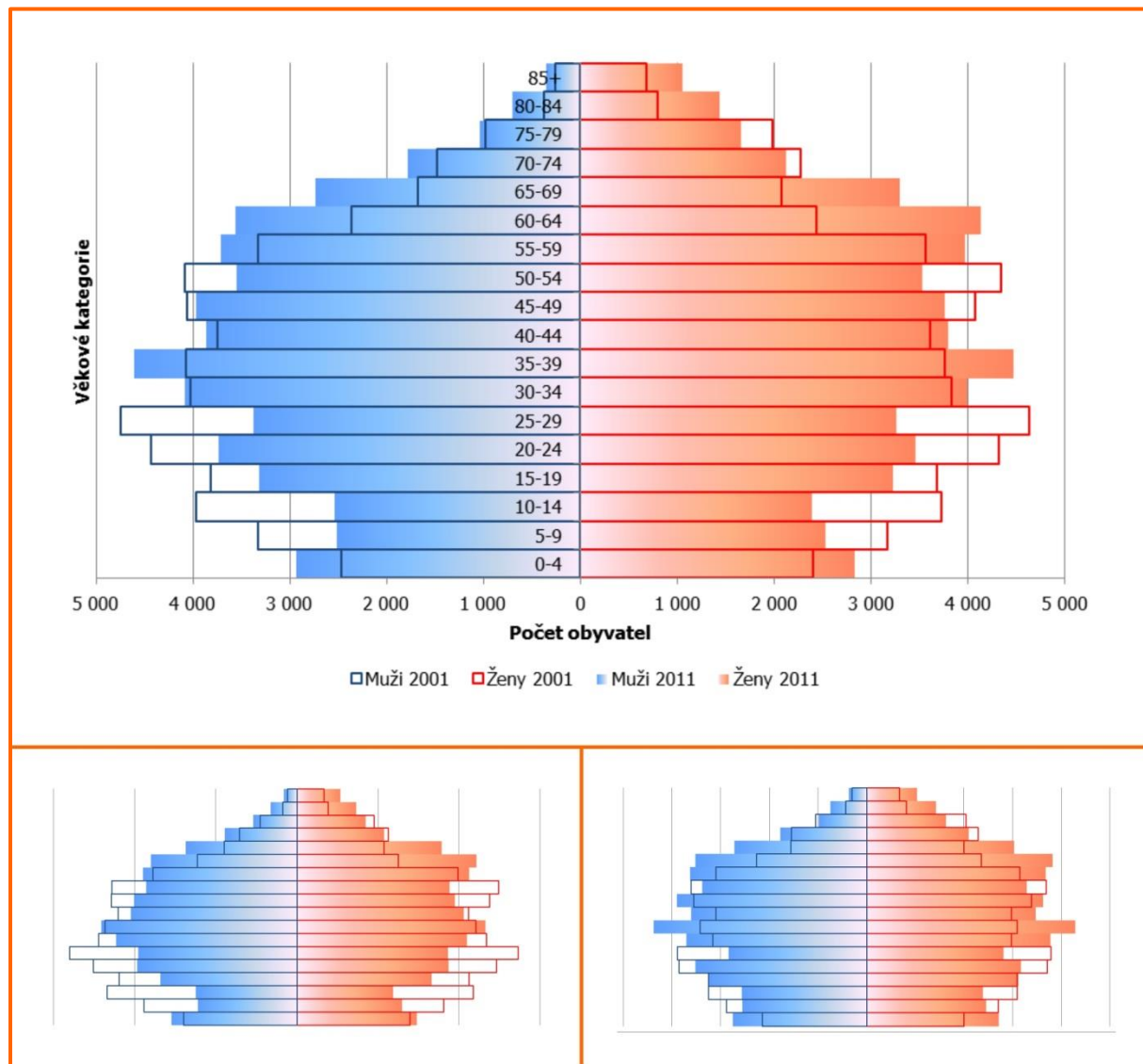
²⁰ Tematická mapa Dynamika obyvatelstva.

²¹ ČSÚ 2015f.

²² Tematické mapy Podíl mladých osob a Změna podílu mladých osob.

Obrázek č. 8: Věková struktura obyvatelstva²³

Tabulka č. 3: Počet mladých osob²⁴

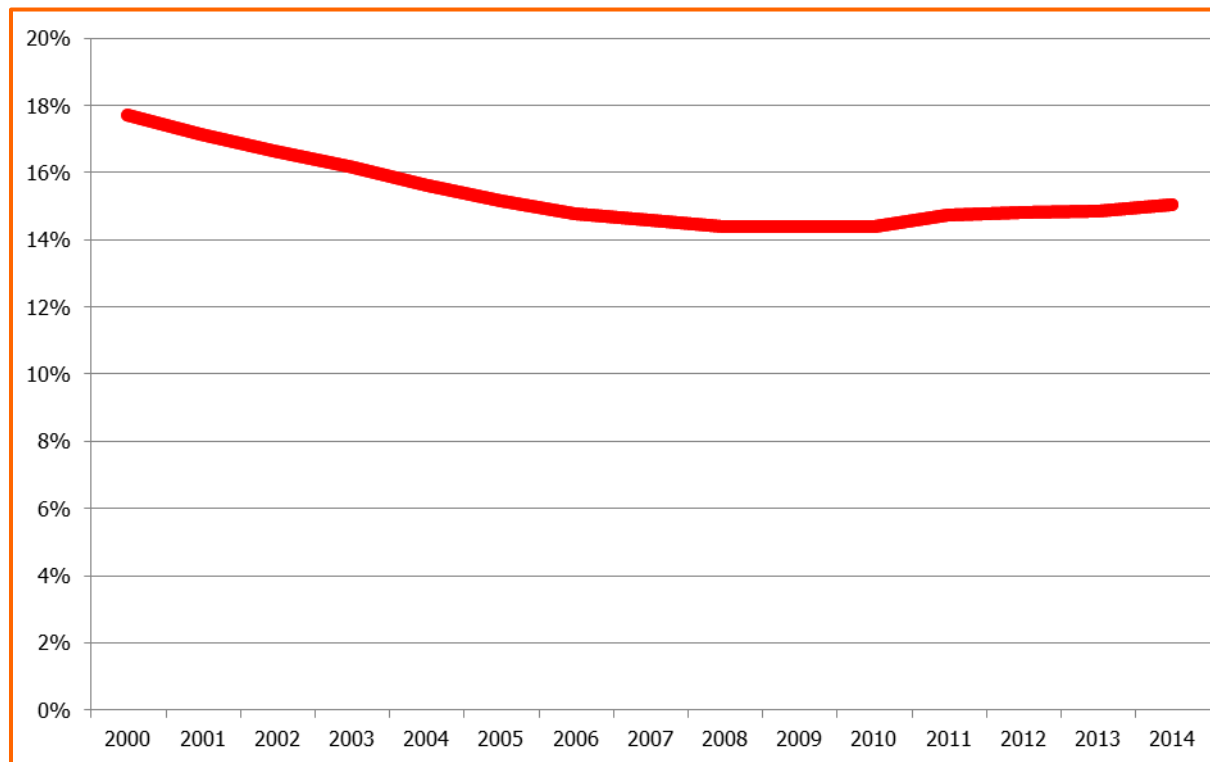
Obec / území	2001	2011	Změna
Frýdek-Místek	11 000	7 985	-27,41 %
SO ORP Celkem (bez FM)	8 038	7 729	-3,84 %
SO ORP Celkem	19 038	15 714	-17,46 %

²³ K 26. březnu 2011 a k 1. březnu 2001. Nahoře SO ORP celkem, vlevo dole Frýdek-Místek, vpravo dole SO ORP celkem (bez Frýdku-Místku). Zdroj: ČSÚ 2013, nedatováno-a, b, c, d.

²⁴ 0–14 let. K 26. březnu 2011 a k 1. březnu 2001. Zdroj: ČSÚ 2013, nedatováno-a, b, c, d.

Obrázek č. 9: Vývoj podílu mladých osob²⁵

Tabulka č. 4: Podíl mladých osob²⁶

Obec / území	2001	2011	Změna
Frýdek-Místek	17,92 %	14,21 %	-3,70 p. b.
SO ORP Celkem (bez FM)	17,06 %	15,15 %	-1,91 p. b.
SO ORP Celkem	17,54 %	14,66 %	-2,88 p. b.

Kromě změn v porodnosti a struktuře obyvatelstva může suburbanizace přispět k prohlubování stávajících a vzniku nových problémů. Cílová sídla nejsou často připravena na příliv nových obyvatel po stránce infrastruktury a služeb. Novousedlíci obtížně hledají cestu vlastního zapojení do místního společenství, pokud o takové zapojení mají vůbec zájem. To vytváří podmínky pro vzájemnou animozitu, konflikty či dokonce sociálně-patologické jevy. V migračně ztrátových částech území naopak může docházet ke koncentraci starých a sociálně slabých obyvatel, v extrémních případech až ke vzniku sociálně vyloučených lokalit (ghettizace).

4.2 SOCIÁLNÍ SITUACE

Podle Strategie integrace romské komunity Moravskoslezského kraje na období 2015–2020²⁷ se na území SO ORP FM nachází jediná sociálně vyloučená lokalita. Jedná se o oblast kolem ulice Míru, která leží na periferii Frýd-

²⁵ 0–14 let. K 31. prosinci daného roku. Zdroj: ČSÚ 2015f.

²⁶ 0–14 let. K 26. březnu 2011 a k 1. březnu 2001. Zdroj: ČSÚ 2013, nedatováno-a, b, c, d.

²⁷ Moravskoslezský kraj 2014.

ku-Místku, v sousedství průmyslové zóny. Lokalitu tvoří sedm ulic a železniční trať, která lokalitou prochází, ji de facto dělí na dvě relativně samostatné části. Bytový fond tvoří převážně nájemní bytové domy ve vlastnictví města a soukromých majitelů. Část bytů je ve vlastnictví individuálních vlastníků bytových jednotek. Nachází se zde také rodinné domy a několik ubytoven. Většina domů má renovované fasády, vnitřní vybavení je však na velmi nízké úrovni.

V lokalitě žije přibližně 700 obyvatel, z čehož odhadem 450–500 tvoří Romové. Vzděláním výrazně zaostávají za majoritní populací, čemuž odpovídají pracovní zkušenosti většiny z nich. Ekonomická aktivita obyvatel lokality je nízká, nezaměstnanost (včetně dlouhodobé) vysoká a většina obyvatel je odkázána na sociální dávky. Mnozí trpí dlouhodobými zdravotními problémy. V lokalitě je monitorován zvýšený výskyt sociálně-patologických jevů, zejména zadluženosti domácností, zkušeností s exekucemi, drogových závislostí, zkušeností s „alternativními formami obživy“, včetně kriminality a dalších.²⁸

Koncentrace sociálně vyloučených nebo sociálním vyloučením ohrožených osob je vázána i na další, rozsahem menší lokality, např. ubytovny. Přes tyto případy však sociální situace v SO ORP FM nijak významně nevybočuje z rámce českého normálu. Až na výjimky řešitelné stávajícími a plánovanými programy sociálního začleňování nepředstavují sociální poměry významnou bariéru přístupu ke vzdělání a výchově.

4.3 SITUACE VE VZDĚLÁVÁNÍ

Následující subkapitola shrnuje základní fakta o předškolním a základním vzdělávání a souvisejících oblastech formou komentovaných agregovaných tabelárních přehledů. Není-li uvedeno jinak, vývoj je sledován v mezidobí let 2005 až 2015.

4.3.1 PŘEDŠKOLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

K 30. září 2015 působily MŠ na 65 pracovištích v celkem 31 obcích z 37 (83,78 %; tabulka č. 5, tabulka č. 6 a příloha č. 6²⁹). Patnáct MŠ mělo vlastní právní subjektivitu (tabulka č. 7). Ve sledovaném období ukončila svou činnost MŠ v Dolních Tošanovicích (k 31. srpnu 2013). MŠ ve Vojkovicích je odloučeným pracovištěm Základní školy a mateřské školy Dobruška, MŠ v Horních Tošanovicích je odloučeným pracovištěm Základní školy a mateřské školy Třanovice. Právní subjektivitu získala Mateřská škola Horní Domaslavice, příspěvková organizace (v roce 2011). Většina MŠ je zřizovaná jednotlivými obcemi (tabulka č. 8). MŠ zřizované jinými zřizovateli se bez výjimky nachází ve Frýdku-Místku. MŠ se speciálními třídami se nachází rovněž pouze ve Frýdku Místku (Mateřská škola Frýdek-Místek, Josefa Myslivečka 1883 a Základní škola a mateřská škola Naděje, Frýdek-Místek, Škarabelova 562; tabulka č. 9³⁰). Celkem bylo k 30. září 2015 v MŠ zřizovaných obcemi v SO ORP FM 151 tříd s celkovou kapacitou 3 961 dětí. K nárůstu kapacit došlo ve sledovaném období zejména ve venkovských obcích (důsledek suburbanizace a následujícího nárůstu porodnosti; tabulka č. 10, tabulka č. 11 a tabulka č. 12).

Tabulka č. 5: Počet obcí s mateřskými školami³¹

Obec / území	2005	2015	Změna
Frýdek-Místek	1	1	0,00 %
SO ORP Celkem (bez FM)	31	30	-3,23 %
SO ORP Celkem	32	31	-3,13 %

²⁸ Agentura pro sociální začleňování 2016.

²⁹ Tematická mapa Kapacity mateřských škol.

³⁰ Obě MŠ mají jak běžné, tak speciální třídy.

³¹ K 30. září daného roku. Zdroj: Magistrát statutárního města Frýdku-Místku.

Tabulka č. 6: Počet pracovišť mateřských škol³²

Obec / území	2005	2015	Změna
Frýdek-Místek	24	26	8,33 %
SO ORP Celkem (bez FM)	39	39	0,00 %
SO ORP Celkem	63	65	3,17 %

Tabulka č. 7: Počet mateřských škol s právní subjektivitou³³

Obec / území	2005	2015	Změna
Frýdek-Místek	6	6	0,00 %
SO ORP Celkem (bez FM)	8	9	12,50 %
SO ORP Celkem	14	15	7,14 %

Tabulka č. 8: Počet mateřských škol podle zřizovatelů³⁴

Zřizovatel	2005	2015	Změna
Obec	41	40	-2,44 %
Kraj	1	1	0,00 %
Soukromí zřizovatelé	3	4	33,33 %
SO ORP Celkem	45	45	0,00 %

Tabulka č. 9: Počet mateřských škol zřizovaných obcemi podle charakteru³⁵

Charakter školy	2005	2015	Změna
Běžná	40	39	-2,50 %
Speciální	1	1	0,00 %
SO ORP Celkem	41	40	-2,44 %

Tabulka č. 10: Počet tříd v mateřských školách zřizovaných obcemi³⁶

Obec / území	2005	2015	Změna
Frýdek-Místek	64	71	10,94 %
SO ORP Celkem (bez FM)	56	80	42,86 %
SO ORP Celkem	120	151	25,83 %

³² K 30. září daného roku. Zdroj: Magistrát statutárního města Frýdku-Místku.

³³ K 30. září daného roku. Zdroj: Magistrát statutárního města Frýdku-Místku.

³⁴ K 30. září daného roku. Zdroj: Magistrát statutárního města Frýdku-Místku.

³⁵ K 30. září daného roku. Zdroj: Magistrát statutárního města Frýdku-Místku.

³⁶ K 30. září daného roku. Zdroj: Magistrát statutárního města Frýdku-Místku.

Tabulka č. 11: Počet tříd v mateřských školách zřizovaných obcemi³⁷

Charakter třídy	2005	2015	Změna
Běžná	116	147	26,72 %
Speciální	4	4	0,00 %
SO ORP Celkem	120	151	25,83 %

Tabulka č. 12: Kapacity mateřských škol zřizovaných obcemi³⁸

Obec / území	2005	2015	Změna
Frýdek-Místek	1 850	1 895	2,43 %
SO ORP Celkem (bez FM)	1 685	2 021	19,94 %
SO ORP Celkem	3 535	3 916	10,78 %

K 30. září 2015 navštěvovalo MŠ zřizované obcemi v SO ORP FM celkem 3 702 dětí. Ve sledovaném období došlo v důsledku dočasného nárůstu porodnosti ke zvýšení jejich počtu o téměř třicet procent, ve venkovských obcích dokonce o téměř padesát procent (tabulka č. 13). Drtivá většina dětí navštěvuje běžné třídy a nárůst počtu dětí se týká především jich (tabulka č. 14). MŠ zřizované obcemi jsou kapacitně naplněny v průměru z více než 94 % (tabulka č. 15). V následujících pěti letech lze očekávat pozvolný pokles počtu dětí v důsledku vyčerpání reprodukčního potenciálu relativně silných populačních ročníků osmdesátých let (tabulka č. 16).

Tabulka č. 13: Počet dětí v mateřských školách zřizovaných obcemi³⁹

Obec / území	2005	2015	Změna
Frýdek-Místek	1 586	1 776	11,98 %
SO ORP Celkem (bez FM)	1 295	1 926	48,73 %
SO ORP Celkem	2 881	3 702	28,50 %

Tabulka č. 14: Počet dětí v mateřských školách zřizovaných obcemi⁴⁰

Charakter třídy	2005	2015	Změna
Běžná	2 840	3 659	28,84 %
Speciální	41	43	4,88 %
SO ORP Celkem	2 881	3 702	28,50 %

³⁷ K 30. září daného roku. Zdroj: Magistrát statutárního města Frýdku-Místku.

³⁸ K 30. září daného roku. Zdroj: Magistrát statutárního města Frýdku-Místku.

³⁹ K 30. září daného roku. Zdroj: Magistrát statutárního města Frýdku-Místku.

⁴⁰ K 30. září daného roku. Zdroj: Magistrát statutárního města Frýdku-Místku.

Tabulka č. 15: Obsazenost mateřských škol zřizovaných obcemi⁴¹

Obec / území	2005	2015	Změna
Frýdek-Místek	85,73 %	93,72 %	7,99 p. b.
SO ORP Celkem (bez FM)	76,85 %	95,30 %	18,45 p. b.
SO ORP Celkem	81,50 %	94,54 %	13,04 p. b.

Tabulka č. 16: Prognóza počtu dětí v mateřských školách zřizovaných obcemi⁴²

Obec / území	2015	2020	Změna
Frýdek-Místek	1 776	1 592	-11,36 %
SO ORP Celkem (bez FM)	1 926	1 701	-11,68 %
SO ORP Celkem	3 702	3 293	-11,05 %

K 30. září 2015 pracovalo v MŠ zřizovaných obcemi 301,08 učitelů, 13,44 ostatních pedagogických pracovníků, 10,45 THP zaměstnanců a 85,47 provozních zaměstnanců.⁴³ Ve sledovaném období došlo k nárůstu počtu pracovníků ve všech sledovaných kategoriích. Nárůst počtu učitelů poměrně věrně kopíruje nárůst počtu dětí v MŠ (tabulka č. 17), nárůst počtu provozních zaměstnanců odpovídá spíše nárůstu počtu tříd (tabulka č. 19). Relativně nejvýrazněji posílila kategorie THP zaměstnanců, v absolutních číslech se však jedná pouze o čtyři přepočtená pracovní místa (tabulka č. 20). Vývoj kategorie ostatních pedagogických pracovníků nelze porovnáním let 2015 a 2005 zaznamenat (tabulka č. 18). Tato kategorie začala být samostatně vykazována až od roku 2006.

Tabulka č. 17: Počet učitelů v mateřských školách zřizovaných obcemi⁴⁴

Obec / území	2005	2015	Změna
Frýdek-Místek	120,91	149,83	23,92 %
SO ORP Celkem (bez FM)	99,46	151,25	52,07 %
SO ORP Celkem	220,37	301,08	36,62 %

Tabulka č. 18: Počet ostatních ped. pracovníků v mateřských školách zřizovaných obcemi⁴⁵

Obec / území	2005	2015	Změna
Frýdek-Místek	0	9,24	x
SO ORP Celkem (bez FM)	0	4,20	x
SO ORP Celkem	0	13,44	x

⁴¹ K 30. září daného roku. Zdroj: Magistrát statutárního města Frýdku-Místku.

⁴² K 30. září daného roku. Zdroj: Magistrát statutárního města Frýdku-Místku, vlastní výpočty.

⁴³ Přepočtené stavy.

⁴⁴ Přepočtené stavy k 30. září daného roku. Zdroj: Magistrát statutárního města Frýdku-Místku.

⁴⁵ Přepočtené stavy k 30. září daného roku. Zdroj: Magistrát statutárního města Frýdku-Místku.

Tabulka č. 19: Počet THP zaměstnanců v mateřských školách zřizovaných obcemi⁴⁶

Obec / území	2005	2015	Změna
Frýdek-Místek	4,97	6,55	31,79 %
SO ORP Celkem (bez FM)	1,42	3,90	174,65 %
SO ORP Celkem	6,39	10,45	63,54 %

Tabulka č. 20: Počet provozních zaměstnanců v mateřských školách zřizovaných obcemi⁴⁷

Obec / území	2005	2015	Změna
Frýdek-Místek	36,61	40,27	10,00 %
SO ORP Celkem (bez FM)	32,35	45,20	39,72 %
SO ORP Celkem	68,96	85,47	23,94 %

4.3.2 ZÁKLADNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

K 30. září 2015 působily ZŠ na 38 pracovištích v celkem 25 obcích z 37 (65,57 %; tabulka č. 21, tabulka č. 22 a příloha č. 6⁴⁸). Všechny 38 škol měly vlastní právní subjektivitu (tabulka č. 23). Ve sledovaném období ukončily svou činnost neúplné ZŠ v Horních Domaslavičích (k 31. srpnu 2011) a v Dolních Tošanovicích (k 31. srpnu 2013). Ve Frýdku-Místku došlo ke sloučení 5. a 9. ZŠ. Nástupnickou organizací se stala Základní a mateřská škola Frýdek-Místek, El. Krásnohorské 2254. Většina ZŠ je zřizována jednotlivými obcemi (Tabulka č. 24). ZŠ zřizované jinými zřizovateli se bez výjimky nachází ve Frýdku-Místku. Šestnáct (z toho čtrnáct venkovských) škol je neúplných. ZŠ se speciálními třídami se nachází rovněž pouze ve Frýdku-Místku (Základní škola a mateřská škola Naděje, Frýdek-Místek, Škarabelova 562 a Základní škola Frýdek-Místek, Komenského 402; tabulka č. 25⁴⁹). Celkem bylo k 30. září 2015 v ZŠ zřizovaných obcemi v SO ORP FM 434 tříd s celkovou kapacitou 12 417 žáků. Ve sledovaném období došlo k celkovému poklesu kapacit ZŠ. Tento pokles však byl dán především vývojem ve Frýdku-Místku. Venkovské školy v tomto období své kapacity navyšovaly (důsledek suburbanizace a následujícího nárůstu porodnosti). Výrazně byl navýšen počet speciálních tříd a jejich kapacity (tabulka č. 26, tabulka č. 27 a tabulka č. 28).

Tabulka č. 21: Počet obcí se základními školami⁵⁰

Obec / území	2005	2015	Změna
Frýdek-Místek	1	1	0,00 %
SO ORP Celkem (bez FM)	26	24	-7,69 %
SO ORP Celkem	27	25	-7,41 %

⁴⁶ Přepočtené stavy k 30. září daného roku. Zdroj: Magistrát statutárního města Frýdku-Místku.

⁴⁷ Přepočtené stavy k 30. září daného roku. Zdroj: Magistrát statutárního města Frýdku-Místku.

⁴⁸ Tematická mapa Kapacity základních škol.

⁴⁹ První z uvedených je speciální školou, druhá má jak běžné, tak speciální třídy.

⁵⁰ K 30. září daného roku. Zdroj: Magistrát statutárního města Frýdku-Místku.

Tabulka č. 22: Počet pracovišť základních škol⁵¹

Obec / území	2005	2015	Změna
Frýdek-Místek	15	14	-6,67 %
SO ORP Celkem (bez FM)	26	24	-7,69 %
SO ORP Celkem	41	38	-7,32 %

Tabulka č. 23: Počet základních škol s právní subjektivitou⁵²

Obec / území	2005	2015	Změna
Frýdek-Místek	15	14	-6,67 %
SO ORP Celkem (bez FM)	26	24	-7,69 %
SO ORP Celkem	41	38	-7,32 %

Tabulka č. 24: Počet základních škol podle zřizovatelů⁵³

Zřizovatel	2005	2015	Změna
Obec	39	36	-8,33 %
Kraj	1	1	0,00 %
Soukromí zřizovatelé	1	1	0,00 %
SO ORP Celkem	41	38	-7,32 %

Tabulka č. 25: Počet základních škol zřizovaných obcemi podle charakteru⁵⁴

Charakter školy	2005	2015	Změna
Úplné	22	21	-4,55 %
Neúplné	16	14	-12,50 %
Speciální	1	1	0,00 %
SO ORP Celkem	39	36	-8,33 %

Tabulka č. 26: Počet tříd v základních školách zřizovaných obcemi⁵⁵

Obec / území	2005	2015	Změna
Frýdek-Místek	257	230	-10,51 %
SO ORP Celkem (bez FM)	210	204	-2,86 %

⁵¹ K 30. září daného roku. Zdroj: Magistrát statutárního města Frýdku-Místku.

⁵² K 30. září daného roku. Zdroj: Magistrát statutárního města Frýdku-Místku.

⁵³ K 30. září daného roku. Zdroj: Magistrát statutárního města Frýdku-Místku.

⁵⁴ K 30. září daného roku. Zdroj: Magistrát statutárního města Frýdku-Místku.

⁵⁵ K 30. září daného roku. Zdroj: Magistrát statutárního města Frýdku-Místku.

Obec / území	2005	2015	Změna
SO ORP Celkem	467	434	-7,07 %

Tabulka č. 27: Počet tříd v základních školách zřizovaných obcemi⁵⁶

Charakter třídy	2005	2015	Změna
Běžné	455	412	-9,45 %
Speciální	12	22	83,33 %
SO ORP Celkem	467	434	-7,07 %

Tabulka č. 28: Kapacity základních škol zřizovaných obcemi⁵⁷

Obec / území	2005	2015	Změna
Frýdek-Místek	7 705	6 705	-12,98 %
SO ORP Celkem (bez FM)	5 584	5 712	2,29 %
SO ORP Celkem	13 289	12 417	-6,56 %

K 30. září 2015 navštěvovalo ZŠ zřizované obcemi v SO ORP FM celkem 9 230 žáků, což oproti stavu v roce 2005 představuje více než osmiprocentní pokles. Zatímco ve Frýdku-Místku činí pokles dokonce téměř čtrnáct procent, ve venkovských obcích byl zaznamenán mírný nárůst (tabulka č. 29). Příčinou obecného poklesu počtu žáků je mezi nimi výrazné zastoupení populačně slabých ročníků z první poloviny první dekády 21. století, příčinou rozdílného vývoje ve městě a jeho venkovském zázemí je rozdílná demografická situace v jednotlivých obcích. Drtivá většina žáků navštěvuje běžné třídy a pokles počtu žáků se týká pouze jich. Speciální třídy ve stejném období zaznamenaly znepokojující, téměř šedesátiprocentní nárůst počtu žáků (tabulka č. 30). ZŠ zřizované obcemi jsou kapacitně naplněny v průměru z více než 74 % (tabulka č. 31). V následujících pěti letech se očekává téměř desetiprocentní nárůst počtu žáků v důsledku odchodu populačně slabých a přechodu relativně silnějších ročníků z druhé dekády 21. století z MŠ na ZŠ. Větší nárůst je očekáván ve venkovských obcích, jejichž ZŠ mají aktuálně větší rezervy v kapacitách (tabulka č. 32).

Tabulka č. 29: Počet žáků v základních školách zřizovaných obcemi⁵⁸

Obec / území	2005	2015	Změna
Frýdek-Místek	5 961	5 127	-13,99 %
SO ORP Celkem (bez FM)	4 091	4 103	0,29 %
SO ORP Celkem	10 052	9 230	-8,18 %

Tabulka č. 30: Počet žáků v základních školách zřizovaných obcemi⁵⁹

Charakter třídy	2005	2015	Změna
Běžná	9 934	9 044	-9,10 %

⁵⁶ K 30. září daného roku. Zdroj: Magistrát statutárního města Frýdku-Místku.

⁵⁷ K 30. září daného roku. Zdroj: Magistrát statutárního města Frýdku-Místku.

⁵⁸ K 30. září daného roku. Zdroj: Magistrát statutárního města Frýdku-Místku.

⁵⁹ K 30. září daného roku. Zdroj: Magistrát statutárního města Frýdku-Místku.

Charakter třídy	2005	2015	Změna
Speciální	118	186	57,63 %
SO ORP Celkem	10 052	9 230	-8,18 %

Tabulka č. 31: Obsazenost základních škol zřizovaných obcemi⁶⁰

Obec / území	2005	2015	Změna
Frýdek-Místek	77,37 %	76,47 %	-0,90 p. b.
SO ORP Celkem (bez FM)	73,26 %	71,83 %	-1,43 p. b.
SO ORP Celkem	75,64 %	74,33 %	-1,31 p. b.

Tabulka č. 32: Prognóza počtu žáků v základních školách zřizovaných obcemi⁶¹

Obec / území	2015	2020	Změna
Frýdek-Místek	5 127	5 357	4,49 %
SO ORP Celkem (bez FM)	4 103	4 783	16,57 %
SO ORP Celkem	9 230	10 140	9,86 %

K 30. září 2015 pracovalo v ZŠ zřizovaných obcemi 580,20 učitelů, 41,90 ostatních pedagogických pracovníků, 41,66 THP zaměstnanců a 124,76 provozních zaměstnanců.⁶² Ve sledovaném období došlo k poklesu počtu učitelů a provozních zaměstnanců (v míře vyšší, než by odpovídalo poklesu počtu žáků, tříd či škol; tabulka č. 33 a tabulka č. 36). Celkový počet THP pracovníků zůstal téměř nezměněn. Jejich stavy poklesly ve Frýdku-Místku, zatímco ve venkovských školách se jejich počet zvýšil (tabulka č. 35). Vývoj kategorie ostatních pedagogických pracovníků nelze porovnávat let 2015 a 2005 zaznamenat (tabulka č. 34). Tato kategorie začala být samostatně vykazována až od roku 2006.

Tabulka č. 33: Počet učitelů v základních školách zřizovaných obcemi⁶³

Obec / území	2005	2015	Změna
Frýdek-Místek	364,92	309,89	-15,08 %
SO ORP Celkem (bez FM)	282,84	270,31	-4,43 %
SO ORP Celkem	647,76	580,20	-10,43 %

Tabulka č. 34: Počet ostatních ped. pracovníků v základních školách zřizovaných obcemi⁶⁴

Obec / území	2005	2015	Změna
Frýdek-Místek	0	15,21	×

⁶⁰ K 30. září daného roku. Zdroj: Magistrát statutárního města Frýdku-Místku.

⁶¹ K 30. září daného roku. Zdroj: Magistrát statutárního města Frýdku-Místku.

⁶² Přepočtené stavy.

⁶³ Přepočtené stavy k 30. září daného roku. Zdroj: Magistrát statutárního města Frýdku-Místku.

⁶⁴ Přepočtené stavy k 30. září daného roku. Zdroj: Magistrát statutárního města Frýdku-Místku.

Obec / území	2005	2015	Změna
SO ORP Celkem (bez FM)	0	26,69	x
SO ORP Celkem	0	41,90	x

Tabulka č. 35: Počet THP zaměstnanců v základních školách zřizovaných obcemi⁶⁵

Obec / území	2005	2015	Změna
Frýdek-Místek	23,71	20,58	-13,20 %
SO ORP Celkem (bez FM)	17,89	21,08	17,83 %
SO ORP Celkem	41,60	41,66	0,14 %

Tabulka č. 36: Počet provozních zaměstnanců v základních školách zřizovaných obcemi⁶⁶

Obec / území	2005	2015	Změna
Frýdek-Místek	77,73	60,07	-22,72 %
SO ORP Celkem (bez FM)	73,53	64,69	-12,02 %
SO ORP Celkem	151,26	124,76	-17,52 %

Ve školním roce 2014/2015 ukončilo základní docházku v ZŠ zřizovaných obcemi 808 absolventů. Ve srovnání se školním rokem 2004/2005 se jedná o více než 36% propad zapříčiněný přechodem žáků na víceletá gymnázia (tabulka č. 37). Na veřejná víceletá gymnázia na závěr školního roku 2014/2015 přestoupilo 123 žáků, z toho 15 v pátém ročníku a 108 v sedmém ročníku. To ve srovnání s rokem 2004/2005 představuje více než pětiprocentní pokles (tabulka č. 38). Jeho příčinou je (kromě obecného poklesu počtu žáků) dlouhodobý záměr Moravskoslezského kraje snižovat počty žáků přijímaných ke studiu na víceletých gymnáziích. Tento záměr se však v kontextu uvedených čísel míjí účinkem, neboť klesající nabídka studijních míst na veřejných gymnáziích kompenzují soukromá gymnázia. Školní docházku ve školním roce 2014/2015 předčasně ukončilo 23 žáků, z toho dvacet v osmém a tři v sedmém ročníku. Ve srovnání se školním rokem 2004/2005 se jedná o pokles počtu předčasných ukončení o více než čtvrtinu (tabulka č. 39).

Tabulka č. 37: Počet absolventů základních škol zřizovaných obcemi⁶⁷

Obec / území	2005	2015	Změna
Frýdek-Místek	803	483	-39,85 %
SO ORP Celkem (bez FM)	461	325	-29,50 %
SO ORP Celkem	1 264	808	-36,08 %

⁶⁵ Přepočtené stavy k 30. září daného roku. Zdroj: Magistrát statutárního města Frýdku-Místku.

⁶⁶ Přepočtené stavy k 30. září daného roku. Zdroj: Magistrát statutárního města Frýdku-Místku.

⁶⁷ Za školní roky 2004/2005 a 2014/2015. Zdroj: Magistrát statutárního města Frýdku-Místku.

Tabulka č. 38: Počet žáků, kteří přešli na gymnázia ze základních škol zřizovaných obcemi⁶⁸

Obec / území	2005	2015	Změna
Frýdek-Místek	86	90	4,65 %
SO ORP Celkem (bez FM)	44	33	-25,00 %
SO ORP Celkem	130	123	-5,38 %

Tabulka č. 39: Počet předčasných ukončení docházky do základních škol zřizovaných obcemi⁶⁹

Obec / území	2005	2015	Změna
Frýdek-Místek	26	22	-15,38 %
SO ORP Celkem (bez FM)	5	1	-80,00 %
SO ORP Celkem	31	23	-25,81 %

4.3.3 ŠKOLNÍ JÍDELNY

K 30. září 2015 působilo při MŠ a ZŠ zřizovaných obcemi celkem padesát školních jídelen (tabulka č. 40). Jejich celková kapacita činila 17 642 strážníků, což převyšovalo počet dětí v MŠ a ZŠ o téměř pět tisíc (tabulka č. 41). V jídelnách pracovalo 218,90 zaměstnanců⁷⁰ (tabulka č. 42).

Tabulka č. 40: Počet školních jídelen zřizovaných obcemi⁷¹

Obec / území	2005	2015	Změna
Frýdek-Místek	18	18	0,00 %
SO ORP Celkem (bez FM)	33	32	-3,03 %
SO ORP Celkem	51	50	-1,96 %

Tabulka č. 41: Kapacity školních jídelen zřizovaných obcemi⁷²

Obec / území	2005	2015	Změna
Frýdek-Místek	9 318	9 838	5,58 %
SO ORP Celkem (bez FM)	7 678	7 804	1,64 %
SO ORP Celkem	16 996	17 642	3,80 %

⁶⁸ Za školní roky 2004/2005 a 2014/2015. Zdroj: Magistrát statutárního města Frýdku-Místku.

⁶⁹ Za školní roky 2004/2005 a 2014/2015. Zdroj: Magistrát statutárního města Frýdku-Místku.

⁷⁰ Přepočtený stav.

⁷¹ K 30. září daného roku. Zdroj: Magistrát statutárního města Frýdku-Místku.

⁷² K 30. září daného roku. Zdroj: Magistrát statutárního města Frýdku-Místku.

Tabulka č. 42: Počet pracovníků ve školních jídelnách zřizovaných obcemi⁷³

Obec / území	2005	2015	Změna
Frýdek-Místek	112,08	105,80	-5,60 %
SO ORP Celkem (bez FM)	101,37	113,10	11,57 %
SO ORP Celkem	213,45	218,90	2,55 %

4.3.4 ŠKOLNÍ DRUŽINY A KLUBY

K 30. září 2015 působilo v SO ORP FM při ZŠ zřizovaných obcemi 121 oddělení školních družin a jeden školní klub (na Hukvaldech). V průběhu sledovaného období došlo k výraznému nárůstu jejich počtu, a to jak ve Frýdku-Místku, tak (především) v jeho venkovském zázemí (tabulka č. 43 a tabulka č. 44). Výrazně též vzrostl počet dětí, které školní družiny a kluby navštěvují (tabulka č. 45), a pedagogických pracovníků, kteří zabezpečují jejich chod (tabulka č. 46).

Tabulka č. 43: Počet oddělení školních družin zřizovaných obcemi⁷⁴

Obec / území	2005	2015	Změna
Frýdek-Místek	40	58	45,00 %
SO ORP Celkem (bez FM)	35	63	80,00 %
SO ORP Celkem	75	121	61,33 %

Tabulka č. 44: Počet školních klubů zřizovaných obcemi⁷⁵

Obec / území	2005	2015	Změna
Frýdek-Místek	0	0	0,00 %
SO ORP Celkem (bez FM)	0	1	×
SO ORP Celkem	0	1	×

Tabulka č. 45: Počet dětí ve školních družinách a klubech zřizovaných obcemi⁷⁶

Obec / území	2005	2015	Změna
Frýdek-Místek	1 031	1 577	52,96 %
SO ORP Celkem (bez FM)	870	1 764	102,76 %
SO ORP Celkem	1 901	3 341	75,75 %

⁷³ Přepočtené stavy k 30. září daného roku. Zdroj: Magistrát statutárního města Frýdku-Místku.

⁷⁴ K 30. září daného roku. Zdroj: Magistrát statutárního města Frýdku-Místku.

⁷⁵ K 30. září daného roku. Zdroj: Magistrát statutárního města Frýdku-Místku.

⁷⁶ K 30. září daného roku. Zdroj: Magistrát statutárního města Frýdku-Místku.

Tabulka č. 46: Počet ped. pracovníků ve školních družinách a klubech zřizovaných obcemi⁷⁷

Obec / území	2005	2015	Změna
Frýdek-Místek	32,70	48,60	48,62 %
SO ORP Celkem (bez FM)	32,70	49,00	49,85 %
SO ORP Celkem	65,40	97,60	49,24 %

4.3.5 ZÁKLADNÍ UMĚLECKÉ, NEFORMÁLNÍ A ZÁJMOVÉ VZDĚLÁVÁNÍ

V SO ORP FM v současnosti působí tři základní umělecké školy: dvě ve Frýdku-Místku a jedna v Brušperku. Potřebám neformálního a zájmového vzdělávání a volnočasových aktivit slouží řada organizací. Ve Frýdku-Místku je zastupuje (kromě jiných) např. Středisko volného času Klíč, příspěvková organizace. Ve většině obcí (kromě Nižních Lhot) je veřejnosti k dispozici knihovna. Především ve venkovských obcích se dětem, jejich vzdělávání, výchově a volnému času věnují četné spolky. V SO ORP FM působí sedm stálých kin, tři divadla, devět muzeí (včetně poboček a samostatných památníků), devatenáct galerií (včetně poboček a výstavních síní) a 34 dalších kulturních zařízení vedených v kategorii „ostatní“.⁷⁸

O podmínkách pro umělecké, neformální a zájmové vzdělávání a volnočasové aktivity na venkově vypovídají výsledky dotazníkových šetření, která byla realizována v souvislosti s přípravou strategických plánů některých obcí. K dispozici pro tuto analýzu byla zdrojová data z šetření proběhnuvších v jedenácti obcích SO ORP FM. Vzorek těchto obcí zahrnoval jak obce v těsném zázemí Frýdku-Místku, tak periferní obce.⁷⁹

Z těchto šetření vyplývá, že organizace a jednotlivci působící v oblasti uměleckého, neformálního a zájmového vzdělávání a volnočasových aktivit ve většině případů disponují vlastním nebo sdíleným zázemím pro svou činnost. Toto zázemí mnohdy nevyhovuje potřebám z kapacitních nebo dispozičních důvodů nebo pro svou morální a technickou zastaralost. Potenciál pro realizaci investičních a neinvestičních projektů v této oblasti a v oblasti neinvestičních projektů je téměř bezbřehý a v případě všech obcí převyšuje možnosti jejich rozpočtů. Převis poptávky po investicích je řešitelný například budováním víceúčelových zařízení.

Podobně je tomu s nabídkou kontinuálně probíhajících i jednorázových vzdělávacích, výchovných i volnočasových aktivit a poptávkou po nich. Rozsahem široká nabídka je koncentrována ve Frýdku-Místku a v dalších větších sídlech. V nejmenších venkovských obcích je nabídka velmi omezená a pokrývá pouze ty oblasti, které lze udržet při životě dosažením kritické masy poptávajících. Ačkoli tuto nabídku obce uměle zvyšují s použitím veřejných prostředků, zkušenosti s realizací řady aktivit jsou rozpačité. Ukazuje se, že bez aktivity místních obyvatel, spolků a dalších neziskových organizací je další rozvoj uměleckého, neformálního a zájmového vzdělávání, výchovy a volnočasových aktivit nejen neudržitelný, ale též neopodstatněný.

4.4 NÁVAZNOST NA DOKONČENÉ ZÁKLADNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

Střední školy působící v SO ORP FM se koncentrují výhradně ve Frýdku-Místku. Jedná se o následující organizace:

- Gymnázium a Střední odborná škola, Frýdek-Místek, Cihelní 410, příspěvková organizace,
- Gymnázium Petra Bezruče, Frýdek-Místek, příspěvková organizace,
- Gymnázium PRIGO, s.r.o.,
- PrimMat – Soukromá střední škola podnikatelská, s.r.o.,
- Soukromá střední odborná škola Frýdek-Místek, s.r.o.,

⁷⁷ Přepočtené stavy k 30. září daného roku. Zdroj: Magistrát statutárního města Frýdku-Místku.

⁷⁸ SOPS 2015b.

⁷⁹ Dobrá, Dobratice, Dolní Tošanovice, Krásná, Morávka, Nižní Lhoty, Nošovice, Pražmo, Raškovice, Třanovice, Vojkovice a Vyšní Lhoty.

- Střední odborná škola požární ochrany a Vyšší odborná škola požární ochrany,
- Střední odborná škola, Frýdek-Místek, příspěvková organizace,
- Střední průmyslová škola, Obchodní akademie a Jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky, Frýdek-Místek, příspěvková organizace,
- Střední škola elektrostavební a dřevozpracující, Frýdek-Místek, příspěvková organizace,
- Střední škola gastronomie, oděvnictví a služeb, Frýdek-Místek, příspěvková organizace,
- Střední škola informačních technologií, s.r.o.,
- Střední škola, Základní škola a Mateřská škola, Frýdek-Místek, příspěvková organizace,
- Střední uměleckoprůmyslová škola s.r.o.,
- Střední zdravotnická škola, Frýdek-Místek, příspěvková organizace.⁸⁰

Tyto školy nabízí celkem tři gymnaziální obory, dvanáct oborů středních odborných škol a praktických škol, čtyři obory středních odborných učilišť a odborných učilišť. Vyšší odborné vzdělání nabízí následující školy:

- GOODWILL – vyšší odborná škola, s. r. o.,
- Střední odborná škola požární ochrany a Vyšší odborná škola požární ochrany.⁸¹

Obě uvedené organizace rovněž působí výhradně ve Frýdku-Místku. Další nabídka středoškolského a vyššího odborného vzdělání a učilišť se nachází v okolních městech. Nejbližší vysokoškolská pracoviště se nachází v Karviné a v Ostravě.

4.5 TRH PRÁCE

Situace na trhu práce je dána směsicí regionálně specifických vlivů a obecného ekonomického vývoje v Česku, respektive v Moravskoslezském kraji. Relativně široká nabídka pracovních míst je ve Frýdku-Místku a v dalších sídlech, v nichž se koncentruje ekonomická aktivita. O poznání horší situace je ve venkovských oblastech, kde je nabídka pracovních míst značně omezená, což snižuje potenciál uplatnění kvalifikovaných specializovaných pracovních sil nebo osob se znevýhodněním v místě jejich bydliště. To je jedním z hnacích motorů vysoké míry vyjížděky nebo dokonce emigrace za prací u osob mladšího a středního ekonomicky produktivního věku. Na druhou stranu, omezená nabídka pracovních sil s jejich převažující kvalifikační strukturou a pracovní morálkou omezuje rozvoj hospodářství nejen v odvětvích s vyšší přidanou hodnotou.

Ke zhoršení již dost špatné situace na trhu práce došlo v letech 2008 a 2009 v důsledku tzv. ekonomické a finanční krize. V následujících letech se však pozitivně projevil příchod velkých investorů. Nezaměstnanost postupně klesla na hodnoty, které již zřejmě nelze snížit jinak, než vnějšími systémovými zásahy do trhu práce. O poptávce a nabídce na trhu práce v SO ORP FM lze získat z dostupných dat pouze hrubou představu.⁸² Nezaměstnanost v SO ORP se aktuálně pohybuje na úrovni celostátních hodnot a hluboko pod hodnotami Moravskoslezského kraje (obrázek č. 10). Podíl nezaměstnaných v SO ORP FM jako celku dosahoval v prosinci 2015 hodnoty 5,90 %, což je hodnota blízká přirozené nezaměstnanosti. Nebývale nízkých hodnot dosahoval tento ukazatel i v jednotlivých obcích. Další pokles nezaměstnanosti nelze do budoucna racionálně očekávat, což však neznamená, že je situace na mikroregionálním trhu práce bezproblémová.

V okrese Frýdek-Místek byly mezi uchazeči o zaměstnání v databázích úřadu práce v roce 2015 nejvýznamněji zastoupeny osoby se středním odborným vzděláním bez maturity, nejméně osoby s vysokoškolským vzděláním. Na jedno volné pracovní místo připadali průměrně čtyři uchazeči. Ve struktuře zaměstnanosti dominovalo hutnictví a těžké strojírenství, největší meziroční nárůst však zaznamenaly výroba automobilů, administrativa a podpůrné činnosti a doprava a skladování. K propadu naopak došlo v odvětvích výroba strojů a zařízení a těžba a dobývání. Největší poptávka zaměstnavatelů byla po profesích manipulační dělník, operátor, dělník ve výrobě, mechanik, opravář, obsluha stacionárních strojů a svářeč. Některá pracovní místa zůstávají dlouhodobě neobsazená. Kromě

⁸⁰ MŠMT 2015c.

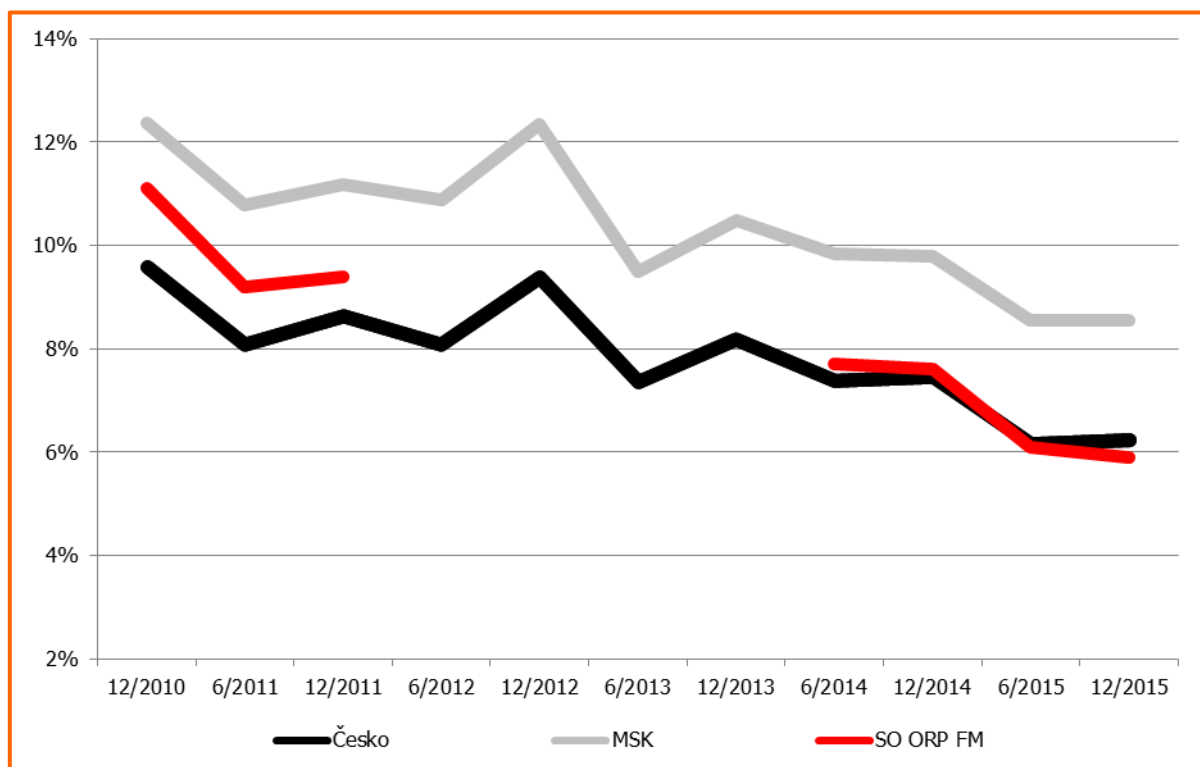
⁸¹ MŠMT 2015c.

⁸² Data publikovaná za území okresu jsou sice dostatečně detailní, bohužel však pro zmapování situace v jednom ze čtyř SO ORP pouze omezeně použitelná. Za jednotlivé obce a SO ORP jsou dostupná pouze základní data a pro období od 1. ledna 2012 do 28. února 2014 nejsou data vůbec žádná. K 1. lednu 2013 navíc došlo ke změně metodiky výpočtu ukazatelů nezaměstnanosti a data vztahující se k období před touto změnou a k období po ní jsou jen omezeně srovnatelná.

vysokých nároků zaměstnavatelů je významným důvodem prostý nedostatek vhodných osob na volném trhu práce. Volná pracovní místa byla s drtivou převahou určena pro osoby se základním vzděláním a osoby vyučené.⁸³

Obrázek č. 10: Vývoj nezaměstnanosti⁸⁴

4.6 DOPRAVNÍ DOSTUPNOST

Dopravní dostupnost škol v SO ORP FM zabezpečují systémy hromadné dopravy, které odpovídají celostátním a regionálním standardům. Sídla v zázemí Frýdku-Místku a dalších větších měst a sídla ležící na hlavních dopravních tazích mají uspokojivou frekvenci, časování i návaznost jednotlivých spojů. Dopravní dostupnost periferních nebo stranou ležících sídel může být místy problematická, což vyžaduje součinnost mezi vedeními obcí, školských zařízení a dopravců ve snaze harmonizovat jízdní řád se školní rutinou. Dostupnost hromadnou dopravou v časech převažujících začátků a konců výuky má při zabezpečování spojů a tvorbě jízdních řádů prioritu. Proto je v těchto časech situace v rámci možností uspokojivá. V nestandardních časech začátků a konců výuky může být situace problematická, její řešení však nemá za stávajících podmínek ekonomicky akceptovatelné řešení.

Část obcí je zapojena do projektu „MHD zdarma“, který umožňuje po vyřízení karty u dopravce využívat hromadnou městskou dopravu bez placení jízdného. Tento systém lze ve vztahu k vzdělávání a výchově dětí hodnotit jako přínosný, a to nejen u sociálně slabých rodin. Děti jsou díky tomuto projektu méně závislé na lokální nabídce a na automobilech svých rodičů, o finančních úsporách domácností nemluvě. Dopravní dostupnost škol a volnočasových zařízení se v důsledku uvedených skutečností nejeví jako významná překážka vzdělávání, výchovy a jejich rozvoje v SO ORP FM. Tyto skutečnosti potvrzují výsledky již zmiňovaných dotazníkových šetření (viz výše). Dostupnost hromadnou dopravou ve vazbě na školní docházku byla ve všech případech hodnocena řádově lépe než dostupnost např. ve večerních a nočních hodinách nebo o víkendech.

⁸³ ÚP 2016.

⁸⁴ Do 31. prosince 2012 míra nezaměstnanosti, od 1. ledna 2013 podíl nezaměstnaných. Pro období od 1. ledna 2012 do 28. února 2014 nejsou k dispozici data za jednotlivé obce a SO ORP. MSK: Moravskoslezský kraj. Zdroj: MPSV nedatováno-a, b.

5 ANALÝZA STRATEGICKÝCH DOKUMENTŮ

Následující kapitola shrnuje průniky shromážděných strategických dokumentů s oblastí vzdělávání a výchovy. Dokumenty jsou řazeny shora dolů podle hierarchie územní působnosti (od Česka dolů, na úroveň jednotlivých obcí).

5.1 NÁRODNÍ ÚROVEŇ

Na národní úrovni (Česko) byly východiskem pro analýzu následující dokumenty:

- Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2020,⁸⁵
- Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky 2015–2020,⁸⁶
- Akční plán inkluzivního vzdělávání na období 2016–2018.⁸⁷

Analyzované dokumenty odráží více či méně konkrétně obecné podmínky ve školství a formulují rámce jeho rozvoje, postrádají však územní dimenzi. Z pohledu externího kontextu školství v SO ORP FM je význam těchto dokumentů nezpochybnitelný, jejich potenciál pro analýzu potřeb tohoto území je však omezený.

Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2020

Tento dokument volně navazuje na Národní program rozvoje vzdělávací soustavy, tzv. „Bílou knihu“ z roku 2001. V dokumentu se konstatuje, že v předešlém období sice došlo k dílčím pokrokům v oblasti vzdělávání, nicméně nedošlo ke splnění řady cílů z Bílé knihy v důsledku „postupného vytrácení vědomí vazeb a souvislostí mezi jednotlivými součástmi vzdělávacího systému.“ Strategie dále zmiňuje nedostatečnou důvěru mezi jednotlivými aktéry ve vzdělávání. Na základě zhodnocení současného stavu vzdělávací soustavy v Česku strategie stanovuje tři průřezové priority:

- snižovat nerovnosti ve vzdělávání,
- podporovat kvalitní výuku a učitele jako její klíčový předpoklad,
- odpovědně a efektivně řídit vzdělávací systém.

Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky 2015–2020

Tento dokument navazuje na Strategii vzdělávací politiky České republiky do roku 2020 (viz výše). Zabývá se následujícími okruhy:

- vzdělávání pro budoucnost – vzdělávání pro udržitelný rozvoj, příprava učitelů, racionální vybavování škol nezbytnými pomůckami,
- snižování nerovnosti ve vzdělávání – vytvoření inkluzivního a motivujícího prostředí, genderová rovnost, podpora dětí a žáků se speciálními potřebami, zapojení rodičů,
- kvalita vzdělávání a zlepšování pedagogických schopností učitelů.

Ve vztahu k MAPu mají největší relevanci následující tematické okruhy a v nich definovaná opatření:

- **Předškolní vzdělávání:** Opatření navrhuje v případě potřeby navýšit kapacity MŠ a zvýšit angažovanost obcí v případě jejich nedostatečných kapacit v místech s velkým nárůstem mladých rodin. Zapojení rodin má probíhat prostřednictvím výzev OP VVV a děti a rodiny ohrožené sociálním vyloučením mají být motivovány ke spolupráci s MŠ. Na předchozí má navazovat systematické zvyšování kompetencí pedagogů v MŠ ve vztahu k začleňování dětí s potřebou podpůrných opatření. Předškolní vzdělávání se má více sou-

⁸⁵ Vláda ČR 2014.

⁸⁶ Vláda ČR 2015.

⁸⁷ MŠMT 2015a.

- středit na podporu zručnosti s prvky polytechnického vzdělávání (opatření uvádí např. technické hračky a stavebnice).
- **Základní vzdělávání:** Opatření navrhuje optimalizaci kapacit ZŠ, zejména jejich navýšení v případě nutnosti. Jako problematické se jeví velké mezikrajské rozdíly v posuzování odkladu školní docházky. Prostřednictvím zlepšení komunikace mezi MŠ, ZŠ a rodiči má dojít ke snížení těchto rozdílů. Přípravné třídy by měly být dostupné pro všechny děti, bez ohledu na to, zda pocházejí ze sociálně vyloučených lokalit (současný systém umožňuje docházku pouze těmto dětem). Další opatření se týká zvyšování kvality pedagogů na prvním stupni ZŠ s cílem zlepšit výsledky žáků s potřebou podpůrných opatření (zvláštní zřetel má být brán na podporu romských žáků). Opomíjeno není ani zvyšování efektivity dalšího vzdělávání učitelů v ZŠ, zejména ve vztahu k novým technologiím, výuce matematiky, cizích jazyků atd.
 - **Zájmové vzdělávání:** Mají být vytvořeny podmínky pro rozvoj zájmového vzdělávání ve školách.
 - **Vzdělávání pro udržitelný rozvoj:** Podporovány mají být programy propojující školní a mimoškolní vzdělávání a spolupráci různých aktérů.

Akční plán inkluzivního vzdělávání na období 2016–2018

Cílem akčního plánu je nastavit pozitivní podmínky pro vzdělávání všech dětí prostřednictvím potřebných podpůrných opatření. Akční plán vychází z priorit stanovených ve Strategii vzdělávací politiky České republiky a podrobněji definovaných opatření z Dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky (viz výše). Plán rovněž navazuje na další dokumenty, zabývající se zejména problematikou sociálního vyloučení a začleňování znevýhodněných skupin obyvatelstva, např. na Strategii boje proti sociálnímu vyloučení na období 2011–2015.⁸⁸

Ve vztahu k inkluzivnímu vzdělávání jsou v akčním plánu formulována následující prioritní témata:

- nastavení podmínek rovných příležitostí ve vzdělávání pro všechny,
- diagnostické nástroje – činnost a role školských poradenských zařízení,
- supervizní mechanismy v oblasti inkluzivního vzdělávání,
- evidence a statistiky žáků vzdělávaných v inkluzivním prostředí,
- inkluze v předškolním vzdělávání,
- snižování předčasných odchodů ze vzdělávání.

Bezprostřední vazbu na MAP má samostatná podkapitola definující tyto priority:

- předškolní vzdělávání a péče: dostupnost – inkluze – kvalita,
- čtenářská a matematická gramotnost v základním vzdělávání,
- inkluzivní vzdělávání a podpora dětí a žáků ohrožených školním neúspěchem.

Od místního akčního plánování se očekává dosažení následujících přínosů:

- systémové zlepšení řízení MŠ a ZŠ prostřednictvím začleňování dlouhodobého plánování jako nástroje ke kvalitnímu řízení škol,
- sdílené porozumění cíli: orientace na kvalitní a inkluzivní vzdělávání,
- podpora škol se slabšími výsledky,
- dostupnost kvalitního vzdělávání každého dítěte v inkluzivní škole,
- zlepšení spolupráce v území a využívání místních mimoškolních zdrojů pro rozvoj vzdělávání žáků a spolupráce s rodiči,
- zahájení diskuse a seznámení se s možnostmi prevence a řešení škol ohrožených územní segregací a vytvoření návrhů místních řešení.

5.2 KRAJSKÁ ÚROVEŇ

Na krajské úrovni (Moravskoslezský kraj) byly východiskem pro analýzu následující dokumenty:

- Strategie rozvoje Moravskoslezského kraje na léta 2009–2020,⁸⁹

⁸⁸ Vláda ČR 2011.

⁸⁹ Moravskoslezský kraj 2012.

- Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Moravskoslezského kraje 2016.⁹⁰

V obecné rovině je relevance strategických dokumentů na krajské úrovni srovnatelná s relevancí dokumentů na celostátní úrovni (viz výše).

Strategie rozvoje Moravskoslezského kraje na léta 2009–2020

Strategie definuje pět „cílů“:

- konkurenceschopná, inovačně založená ekonomika,
- dobré vzdělání a vysoká zaměstnanost – příležitost pro všechny,
- soudržná společnost – kvalitní zdravotnictví, cílené sociální služby a úspěšný boj proti chudobě,
- kvalitní prostředí, služby a infrastruktura pro život, práci a návštěvu,
- efektivní správa věcí veřejných.

Strategie byla aktualizována v roce 2012. Svým tematickým zaměřením a navrženými opatřeními se problematiky mateřského a základního školství příliš nedotýká. Vazba tohoto dokumentu na potřeby MAPu je proto omezená. Částečné průniky lze najít v opatřeních zabývajících se vzděláváním (zvyšováním podílu obyvatel hovořících cizími jazyky, posílením kultury aktivního trávení volného času, prevencí kriminality mládeže prostřednictvím kulturních, sportovních a vzdělávacích aktivit, rozvojem čtenářské a matematické gramotnosti, rozvojem měkkých kompetencí, např. komunikace apod.) a snižováním chudoby (integrací romské komunity, vyrovnáváním příležitostí občanů se zdravotním postižením, podporou rozvoje služeb v sociálně vyloučených lokalitách apod.).

Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Moravskoslezského kraje 2016

Tento dokument navazuje na Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky (viz výše). Definuje dvě prioritní oblasti, kterým by měla být v daném období věnována pozornost:

- rovné příležitosti ve vzdělávání: podpora inkluzivního vzdělávání, podpora dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami, včetně nadaných, podpora národnostního školství, rozvoj pedagogicko-psychologického a kariérového poradenství, prevence sociálně-patologických jevů dětí a mládeže,
- zvyšování kvality vzdělávání s akcentem na připravenost absolventů pro vstup na trh práce a život v moderní společnosti: sladování vzdělávání a potřeb trhu práce, podpora technického a přírodovědného vzdělávání, rozvoj kariérového poradenství a rozvoj klíčových gramotností, zejména matematické, jazykové, digitální a čtenářské, monitorování výsledků vzdělávání jako nástroj zvyšování kvality vzdělávání.

Ve vztahu k MAPu mají největší relevanci následující navržená opatření:

- podpora vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti inkluzivního vzdělávání,
- zlepšení podmínek pro inkluzivní vzdělávání ve školách,
- podpora vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami,
- zlepšování podmínek pro vzdělávání nadaných dětí a žáků v MŠ, ZŠ a v středních školách,
- podpora vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti práce s dětmi, žáky, studenty se speciálními vzdělávacími potřebami a dětmi, žáky, studenty nadanými,
- podpora žáků ZŠ a středních škol v soutěžích s celostátní a mezinárodní působností,
- podpora organizátorů soutěží ZŠ a středních škol s celostátní a mezinárodní působností,
- podpora vzdělávání v jazycích národnostních menšin a multikulturní výchovy,
- podpora zkvalitnění poradenských služeb,
- podpora činnosti školních poradenských pracovišť,
- zvyšování kompetencí pedagogických pracovníků v problematice prevence a řešení rizikových forem chování,
- zlepšování materiální i personální základny pro polytechnické vzdělávání a výuku dílen,
- realizace projektů rozvoje klíčových gramotností a kompetencí, vzdělávání pedagogů v oblasti rozvoje matematické gramotnosti dětí a žáků,
- zlepšování kvality a odborné způsobilosti k výuce přírodovědných předmětů (zejména fyziky a chemie) v ZŠ,
- podpora zkvalitňování kariérového poradenství ve školách a vzdělávání výchovných poradců ZŠ,

⁹⁰ Moravskoslezský kraj 2015.

- vzdělávání výchovných poradců ZŠ,
- realizace projektů ke zkvalitnění jazykového vzdělávání,
- modernizace infrastruktury a vybavení škol pro jazykové vzdělávání,
- realizace jazykových a výměnných pobytů žáků a pedagogických pracovníků v zahraničí,
- modernizace infrastruktury a vybavení škol informačními a komunikačními technologiemi,
- zvyšování digitální gramotnosti žáků a učitelů,
- realizace projektů rozvoje čtenářské gramotnosti a vzdělávání pedagogů v oblasti rozvoje čtenářské gramotnosti dětí a žáků,
- systematická podpora ředitelů škol a školských zařízení jako klíčových osob pro rozvoj školy.

V dokumentu jsou navrženy také indikátory sledující, nakolik byly definované strategické cíle úspěšné, indikátory však sledují výsledky opatření nepřímo. Změny v trendech se projeví až v dlouhodobém horizontu. Definovaná opatření mají navíc spíše obecný, deklaratorní charakter: je řečeno, co má být realizováno, není však zmíněno jak. Pro potřeby MAPu může krajská strategie sloužit jako základní rámec, v němž se plánování může pohybovat.

5.3 ÚROVEŇ SPRÁVNÍHO OBVODU OBCE S ROZŠÍŘENOU PŮSOBNOSTÍ

Plánování na úrovni SO ORP naráží na značnou institucionální fragmentaci území. Ve vztahu k MAPu jsou jedinými relevantními dokumenty s takto definovanou územní působností:

- Strategie území správního obvodu ORP Frýdek-Místek v oblasti předškolní výchovy a základního školství, sociálních služeb, odpadového hospodářství a podpory zaměstnanosti a podnikání,⁹¹
- Akční plán rozvoje území správního obvodu obce s rozšířenou působností Frýdek-Místek.⁹²

Oba vzájemně související dokumenty byly hlavními výstupy projektu „Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci správních obvodů obcí s rozšířenou působností“ (Obce sobě). Gestorem jejich zpracování bylo Sdružení obcí povodí Stonávky a garantem jejich realizace shromáždění zástupců obcí SO ORP FM. Oba dokumenty byly schváleny v roce 2015. Platnost strategie je omezena obdobím let 2015–2024, platnost akčního plánu obdobím let 2016–2017.

Dokumenty se zaměřují na následujících pět témat:

- předškolní výchova a základní školství,
- sociální služby,
- odpadové hospodářství,
- podpora zaměstnanosti a podnikání (volitelné téma),
- bezpečnost a prevence (specifické téma aglomerace).

Logicky nejtěsnější vazbu na oblast působnosti MAPu má první téma. Problematickým momentem obou dokumentů při řešení problematiky předškolní výchovy a základního školství byla jednostranná struktura aktérů zapojených do plánování, vyplývající z podstaty projektu Obce sobě. Školy a další aktéři působící ve vzdělávání a v příbuzných oblastech nebyli do projektu přímo zapojeni (pouze prostřednictvím obcí coby zřizovatelů většiny škol).

Strategie v oblasti předškolní výchovy a základního školství obsahuje značně dimenzovanou analytickou část založenou na zpracování statistických dat metodou desk research. Tato data byla převzata a aktualizována a tvoří jádro analýzy statistických dat (viz kapitola č. 4). SWOT analýza byla sestavena především na základě expertního posouzení zpracovatele (zúčastněného pozorování) a její relevance pro MAP byla revidována. Slabými stránkami předškolní výchovy a základního školství v SO ORP FM podle strategie jsou:

- vysoký průměrný věk pedagogů,
- nestabilní a neustále se měnící legislativa,
- nezájem rodičů,
- nízká autorita učitele vycházející z nedostatečných pravomocí,
- rostoucí počet žáků ze sociálně slabých a problémových rodin a žáků s vývojovými poruchami chování,
- financování asistentů pedagoga a školních psychologů,
- nedostatečná finanční podpora prevence sociálních a bezpečnostních rizik ze strany státu,

⁹¹ SOPS 2015b.

⁹² SOPS 2015a.

- vysoká administrativní zátěž,
- potřeba udržitelnosti a renovace vybavení – podcenění rezervního fondu.

Návrhová část, akční plán a zásobník projektů se na řešení některých z uvedených problémů zaměřují prostřednictvím opatření v následujících oblastech:

- nedostatečná psychologická a speciální poradenská činnost přímo na ZŠ,
- vysoká administrativní náročnost při realizaci projektů,
- nedostatečné zajištění prázdninového provozu MŠ.

Potenciál dalších témat (zejména sociální služby a podpora zaměstnanosti a podnikání), spočívající v průnicích s tématem předškolní výchovy a základního školství, strategie ani akční plán explicitně nerozvíjí.

5.4 ÚROVEŇ MÍSTNÍCH AKČNÍCH SKUPIN

Na území SO ORP FM působí tři místní akční skupiny, jejichž strategie byly z pohledu vazby ke vzdělávání předmětem posouzení. Těmito dokumenty jsou:

- Strategie komunitně vedeného místního rozvoje MAS Pobeskydí,⁹³
- Strategický plán rozvoje území MAS Slezská brána v období 2014+,⁹⁴
- Strategie spolupráce obcí na území MAS Slezská brána,⁹⁵
- Strategie komunitně vedeného místního rozvoje MAS Frýdlantsko – Beskydy z. s.⁹⁶

Strategické řízení na úrovni místních akčních skupin je specifické formálním přístupem k plánování a implementaci a demokratickým deficitem vyplývajícím z prosazování zájmů autorit národní úrovně v územích působnosti MAS prostřednictvím kontroly zdrojů. Do značné míry tak „zájmy“ místních akčních skupin odráží spíše zájmy státu než potřeby území.

MAS Pobeskydí

Strategie komunitně vedeného místního rozvoje MAS Pobeskydí byla dokončena a schválena v roce 2015 pro období do roku 2023. Plní funkci strategie komunitně vedeného místního rozvoje pro území působnosti místní akční skupiny, které zasahuje na území SO ORP FM 21 obcemi.

V analytické části dokumentu jsou popsány základní podmínky působení regionálního vzdělávání a výchovy: rozmístění a kapacity MŠ a ZŠ, školních družin a klubů, knihoven a zařízení zájmového vzdělávání a výchovy a volnočasových zařízení, včetně příměstských táborů, či vzdělanost v regionu. Strategie konstatuje, že v současnosti je na území uspokojivá dostupnost sociální infrastruktury, včetně vzdělávací, a to zejména ve středně velkých a větších sídlech. Za příležitost je považována poptávka po kvalitním vzdělávání, zohledňujícím individuální potřeby dětí. Oblast vzdělávání je silně zasažena suburbanizací a krátkodobým nárůstem porodnosti, které vedou k větší poptávce po službách školských a volnočasových zařízení. Tato poptávka v různých obcích často výrazně kolísá a zejména menší školy jsou vůči těmto trendům velmi zranitelné.

Strategie identifikuje následující potřeby:

- kvalitní vzdělávání všem dětem s ohledem na jejich individuální vzdělávací potřeby,
- rozvoj klíčových kompetencí neboli schopností, které jsou nezbytné pro přípravu žáků na další vzdělávání, práci a život ve společnosti,
- posilování komunitní role a diverzifikace aktivit škol,
- kvalitní trávení volného času dětí a mládeže.

Dokument staví na vizi: „Pobeskydí je více než dobrá adresa. Obyvatelé se zde cítí spokojeni, jsou aktivní a zodpovědní ... V území jsou dostupné služby, které podporují fungování rodiny i rozvoj jednotlivců v moderním světě.

⁹³ MAS Pobeskydí 2015.

⁹⁴ MAS Slezská brána 2015a.

⁹⁵ MAS Slezská brána 2015b.

⁹⁶ MAS Frýdlantsko – Beskydy 2015.

Dalšími ceněnými hodnotami jsou pracovitost a podnikavost ...“ Na základě této vize jsou stanoveny strategické a specifické cíle. K tématu vzdělávání se váží cíle:

- 2: zvýšit spokojenost místních obyvatel s životními podmínkami a s kvalitou života v Pobeskydí (důraz bude kladen na dostupnost základních služeb, kvalitní podmínky pro rodinný život a na pospolitost venkovských společenství),
 - 2.2: přiblížit vzdělávání, školy a s nimi spolupracující organizace životu venkovských společenství,
 - 2.3: rozšířit a zkvalitnit nabídku volnočasových a vzdělávacích aktivit pro veřejnost.

V prioritě „školství a venkovské školy“ strategie stanovuje čtyři opatření, z nichž tři jsou zaměřena na neinvestiční a jedno na investiční projekty:

- 2.2.1: rozvoj klíčových kompetencí: nákup pomůcek, obnovení či zavádění nových předmětů a vzdělávacích rámců, např. dílny, práce na pozemku, rodinná výchova, ICT, projekty sdílení zdrojů (učeben, pedagogů), vzdělávání pedagogů a také aktivity typu exkurzí, soutěží, praxí a stáží pro mládež apod.,
- 2.2.2: inkluzivní vzdělávání: projekty sdílení zdrojů (poradců, psychologů apod.), vzdělávání pedagogů, sdílení zkušeností, zavádění nových výukových postupů atd.,
- 2.2.3: komunitní role škol: systematické a dlouhodobé zapojení školy do komunitního života v oblasti dalšího a celoživotního vzdělávání, zvyšování klíčových kompetencí nebo volnočasových a prarodinných aktivit; významnou úlohu zde sehrává komunikace s veřejností (komunitou) a nabídka aktivit podle jejich potřeb,
- 2.2.4: vzdělávací infrastruktura: přizpůsobení škol (budov a jejich zázemí, zahrad apod.) potřebám inkluzivního vzdělávání, rozvoje klíčových kompetencí (včetně neformálního a zájmového vzdělávání a dalšího vzdělávání) a zefektivňování kapacit školských zařízení a dalších zařízení vzdělávání a péče o dítě; preferovány budou projekty, které nabízejí efektivní, flexibilní a dlouhodobě udržitelná řešení; s ohledem na potřebu víceúčelového využití škol jsou preferovány zejména investice do infrastruktury, která bude využitelná pro více účelů (druhů vzdělávání).

V prioritě „chuť bavit se a poznávat“ se oblasti vzdělávání dětí věnuje jedno opatření:

- 2.3.1: kvalitní trávení volného času dětí a mládeže: volnočasové programy a zájmové kroužky, neformální a zájmové vzdělávání, infrastruktura pro volnočasovou a zájmovou činnost dětí a mládeže (výstavba, rekonstrukce vhodných prostor a ploch včetně vybavení apod.), společné aktivity rodin, rodičů, prarodičů a dětí apod.

V akčním plánu, v souboru programových rámců je ve strategii zařazeno opatření „vzdělávací infrastruktura“, které bude prostřednictvím integrovaného nástroje komunitně vedeného místního rozvoje podpořeno z Integrovaného regionálního operačního programu.

MAS Slezská brána

Území MAS Slezská brána bylo do 19. května 2016 specifické tím, že se zcela ztotožňovalo s územím zde působícího (stejnomeného) svazku obcí. Z pragmatických důvodů byl pro toto území zpracován pouze jeden strategický plán, který je podkladem jak pro činnost místní akční skupiny, tak pro svazek obcí. Svazek obcí se tímto rozhodl využívat dále strategický dokument místní akční skupiny. Dokument byl dokončen a schválen v roce 2015.

Oblasti školství se strategický plán věnuje v samostatné prioritní oblasti „vzdělávání“, která obsahuje dva specifické cíle:

- rekonstrukce a modernizace prostor a zajištění vybavenosti zařízení pro vzdělávání,
- zlepšení podmínek a spolupráce v oblasti vzdělávání.

Vedle tohoto existuje pro území další strategický dokument: Strategie spolupráce obcí na území MAS Slezská brána. Ten byl dokončen rovněž v roce 2015 jako výstup projektu „MAS jako nástroj spolupráce obcí pro efektivní chod úřadů“, jehož nositelem bylo Sdružení místních samospráv a do něhož se MAS Slezská brána zapojila.

Vedení místní akční skupiny i svazku obcí se dohodla, že tento dokument vymezí rámcové kompetence pro nositele jednotlivých částí strategického plánu MAS, tj. kterým činností se bude věnovat ta či ona organizace, popř. které jsou vhodné pro obě. Oblasti školství se v dokumentu věnuje samostatná pozornost na úrovni cíle „zlepšit situaci v oblasti regionálního školství“, který navazuje na druhý z výše uvedených specifických cílů strategického plánu MAS. Konkrétně jsou zde uvedena následující opatření a jejich potenciální nositelé v území.

Tabulka č. 47: Opatření a jejich nositelé v území působnosti MAS Slezská brána⁹⁷

Opatření	Nositel	
	místní akční skupina	svazek obcí
Vytvoření místního akčního plánu vzdělávání		
Animační činnost pro ZŠ a základní umělecké školy		
Organizace sportovních a vědomostních soutěží		
Organizace výtvarných, divadelních a jiných přehlídek z tvorby žáků		
Podpora výuky technických oborů a vybavení školních dílen		
Koordinace využití MŠ v období prázdnin		

Obecně lze konstatovat, že místní akční skupina přebrala v rámci své role nová opatření, a to hlavně investičního charakteru. Svazek obcí si ponechal činnosti, které dosud realizoval a které mají charakter měkkých projektů.

Na zasedání starostů 19. května 2016 bylo do svazku obcí účelově přijato dalších šest obcí z mikroregionu obcí povodí Morávky v rámci potřeby navýšení počtu obcí pro zapojení do projektu Svazu měst a obcí „Posilování administrativní kapacity obcí na bázi meziobecní spolupráce“. Tím se narušil výše uvedený status quo územní jednoty místní akční skupiny a svazku obcí Slezské brány. To bude vyžadovat nová řešení, a to i pro oblast spolupráce ve školství. Lze však předpokládat, že i za této situace bude zachováno klima věcného přístupu k operativnímu a praktickému řešení problémů a využívání nabízejících se příležitostí.

MAS Frýdlantsko – Beskydy

Strategický plán MAS Frýdlantsko – Beskydy byl dokončen a schválen v roce 2015 pro období do roku 2020. Plní funkci strategie komunitně vedeného místního rozvoje pro území působnosti MAS, které zasahuje na území SO ORP FM jedinou obcí (Baška).

V analytické části dokumentu jsou popsány základní podmínky působení regionálního vzdělávání a výchovy: rozmístění a kapacity MŠ, ZŠ a středních škol, knihoven a zařízení zájmového vzdělávání a výchovy a volnočasových zařízení, dojížděka do škol či vzdělanost v regionu. Strategie konstatuje, že v současné době je na území působnosti MAS kvalitní mateřské a základní školství (bez objektivní argumentace). Mezi slabé stránky souhrnné a dílčích SWOT analýz („lidé“ a „obce a život v nich“) se řadí nedostupnost středního odborného školství, neexistence, popř. nevyhovující kapacita a vybavení areálů pro volnočasové vyžití, nízká finanční gramotnost a neexistence systému celoživotního vzdělávání. Ve smyslu zlepšení těchto slabých stránek jsou formulovány tzv. „příležitosti“, ke kterým se dále řadí rozšíření nabídky škol s výukou v anglickém jazyce.

Strategie MAS staví na vizi: „Jsme klidná a bezpečná oblast s kvalitní možností bydlení, potřebnou nabídkou vzdělávání, sociálních a zdravotních služeb a pestrou nabídkou volnočasových aktivit ...“. V letech 2016–2023 bude podle autorů strategie realizováno mnoho rekonstrukcí, modernizací či obnov budov občanské vybavenosti obcí, zejména jejich zateplování (včetně ZŠ a MŠ). Důraz bude kladen na rozšiřování nabídky celoživotního vzdělávání a zároveň zkvalitňování mateřského, základního a středního školství, především v oblasti technických oborů, jazykové a počítačové gramotnosti.

V klíčové oblasti „lidé“ strategie věnuje pozornost otázkám celoživotního vzdělávání. Definuje „strategický cíl“: „Velký význam na území spatřují aktéři v možnostech celoživotního vzdělávání a kladení většího důrazu na vzdělávání v technických oborech.“ V rámci tohoto je uveden specifický cíl č. 1.1: „rozvoj celoživotního vzdělávání“ s opatřením č. 1.1.1: „zajištění nabídky celoživotního vzdělávání“.

V klíčové oblasti „obce a život v nich“ je pozornost zaměřena na otázky týkající se občanské vybavenosti. Je definován specifický cíl č. 3.1: „zajištění informačních a marketingových aktivit, animace území MAS“ s opatřením č. 3.1.2a: „pořádání informačních, vzdělávacích a propagačních akcí“.

⁹⁷ Šedě je podbarven vhodný nositel daného opatření.

Dále je zde definován specifický cíl č. 3.3: „zajištění kvalitních a dostupných veřejných služeb“ s opatřením č. 3.3.1: „zvýšení kvality a dostupnosti infrastruktury pro vzdělávání“ s následujícími podopatřeními:

- 3.3.1a: rozvoj spolupráce knihoven,
- 3.3.1b: podpora jazykového, přírodovědného, technického a odborného vzdělávání a inovací (projekty investičního rázu, šíření osvěty apod.),
- 3.3.1c: celoživotní vzdělávání učitelů a spolupráce s pedagogy – specialisty,
- 3.3.1d: podpora rozvoje mimoškolních aktivit a alternativního vzdělávání,
- 3.3.1e: podpora spolupráce škol a potenciálních zaměstnavatelů (volba povolání, praxe, stáže, absolventská místa aj.).

V rámci specifického cíle č. 3.4: „rozvoj zázemí a infrastruktury pro volný čas a sportovní činnost“ je formulováno opatření č. 3.4.1: „výstavba, modernizace a rekonstrukce zázemí a infrastruktury pro volný čas a sportovní činnost“ s podopatřeními:

- 3.4.1a: rozvoj areálů (objekty, pódia, tribuny, hřiště aj.) pro volnočasové využití a spolkovou činnost,
- 3.4.1b: zřízení a rozvoj doprovodné infrastruktury pro volnočasové aktivity.

Klíčová oblast „životní prostředí a infrastruktura“ obsahuje specifický cíl č. 4.1: „rozvoj technické infrastruktury“ s podopatřením č. 4.1.1b: „rozvoj vnitřní konektivity škol a školských zařízení a připojení k internetu“.

Strategie MAS dále definuje integrační prvky, kterými jsou pro oblast „lidé“ „kladení důrazu na celoživotní vzdělávání, a to např. posílením finanční a počítačové gramotnosti obyvatel regionu, zejména pak seniorů a obyvatel ve středním věku ...“ a pro oblast „obce a život v nich“ „spolupráce škol s podnikatelskou sférou v oblasti volby povolání, technického vzdělávání, absolvování praxí, stáží a tvorby tzv. absolventských míst.“

5.5 ÚROVEŇ MIKROREGIONU

Na území SO ORP působí osm sdružení meziobecní spolupráce, jejichž strategické dokumenty byly předmětem následující analýzy:

- Sdružení obcí povodí Morávky,
- Sdružení měst a obcí povodí Ondřejnice,
- Mikroregion Žermanické a Těrlické přehrady,
- Region Slezská brána,
- Dobrovolný svazek obcí Olešná,
- Sdružení obcí povodí Stonávky,
- Zájmové sdružení Frýdlantsko-Beskydy,
- SVAZEK OBCÍ „Morávka-Pražmo“.

Na této úrovni se již plně projevuje odlišná plánovací kultura v jednotlivých případech: mikroregiony nemají povinnost zpracovávat strategickou plánovací dokumentaci (a už vůbec ne se jí řídit). Seznam existujících dokumentů (viz níže) možná není kompletní.

Sdružení obcí povodí Morávky

Aktuálně platný strategický plán mikroregionu byl zpracován a schválen v roce 2016 pro období do roku 2022.⁹⁸ Je koncipován jako kombinace společného mikroregionálního a devíti samostatných strategických plánů jednotlivých obcí. Vznikl se silným důrazem na zapojení veřejnosti (prostřednictvím dotazníkových šetření, pracovních skupin a dalších metod zapojení). Zpracovatelem strategického plánu byl David W. Novák, garanty jeho realizace jsou Sdružení obcí povodí Morávky a jeho členské obce. Obec Dobrá zpracovala svůj strategický plán po vlastní ose (viz níže) a podílela se pouze na formulaci společných projektů.

Analytická část dokumentu shrnuje základní fakta o mikroregionálním školství a nejvýznamnější výzvy jeho rozvoje, související s demografickými a sociokulturními vlivy. Zmínky věnuje rovněž komunitní roli venkovských škol a potřebě hledání jejich nových funkcí v místním společenství, nedostatečnému propojení vzdělávání s potřebami

⁹⁸ SOPM 2016.

trhu práce, nárůstu sociálně-patologických jevů na školách a nedostatečným kapacitám škol pro řešení těchto a dalších výzev. Analýza věnovaná vzdělávání a výchově je završena shrnutím výsledků dotazníkového šetření a zapojení dětí a dospívajících do plánování. Analogicky jsou koncipovány další kapitoly analytické části, z nichž potenciální vazbu ke vzdělávání a výchově mají kapitoly věnované ekonomické situaci a volnému času.

Návrhová část v oblasti vzdělávání a výchovy zahrnuje pět opatření:

- infrastruktura vzdělávání a výchovy,
- vzdělávání pro děti a dospívající,
- vzdělávání pro dospělé,
- komunitní role škol,
- ostatní.

Většina projektů navržených strategickým plánem je v gesci škol a jednotlivých obcí. Kromě nich však strategický plán formuluje tři společné projekty v oblasti vzdělávání a výchovy:

- stopařův průvodce mikroregionem pro děti a dospívající,
- stopařův průvodce mikroregionem pro dospělé,
- koordinace prázdninového provozu mateřských škol.

Potenciální vazbu ke vzdělávání a výchově mají opatření formulovaná v oblasti volného času.

Sdružení měst a obcí povodí Ondřejnice

Strategický dokument tohoto svazku obcí nebyl pro analýzu k dispozici.⁹⁹

Mikroregion Žermanické a Těrlické přehrady

Současný strategický plán mikroregionu¹⁰⁰ byl zpracován a schválen v roce 2014. Jeho zpracovatelem byla společnost LUSTON o.p.s., garanty jeho realizace jsou jednotlivé obce a jejich svazek. Obsahuje společnou analýzu a návrh obecně formulovaných opatření bez bližší specifikace.

Analytická část dokumentu shrnuje základní fakta o mikroregionálním školství (počty škol), nicméně blíže se této problematice nevěnuje. Ve SWOT analýze lze odkaz na školství hledat (a možná i nalézt) v odkaze na uspokojivou dostupnost základní sociální infrastruktury ve větších sídlech a v sídlech s koncentrovanou zástavbou (silná stránka), nízkou úroveň vybavení sociální infrastrukturou a vysoké náklady na její pořízení, provoz a údržbu v oblastech s rozptýlenou slezskou zástavbou, málo rozvinuté a málo využívané služby celoživotního vzdělávání a další slabé stránky. Víze klade důraz na trvalé zlepšování podmínek v oblasti školství, kultury a sportu, zdravotnictví a sociální péče.

Vzdělávání a výchova jsou zahrnuty pod „cíl“ „společnost“, který se zaměřuje na harmonický rozvoj lidských zdrojů, místní společnosti a kultury, podmíněný uspokojováním základních potřeb obyvatel, včetně přijatelné úrovně sociálních, vzdělávacích a zdravotních služeb a infrastruktury volného času. Součástí cíle je udržení, doplnění a zkvalitnění základní sociální infrastruktury, veřejných objektů, institucí a ploch – vzdělávací, sportovní, kulturní infrastruktury a infrastruktury sociálních služeb. Poskytování sociálních služeb ze strany veřejných, neziskových, ale i komerčních subjektů bude systematicky podporováno.

V rámci tohoto cíle je formulováno opatření č. 1.1: „zlepšovat úroveň školství“. Obsahuje dvě blíže nespecifikovaná podopatření:

- 1.1.1: udržovat obecní majetek pro školství,
- 1.1.2: podporovat školní aktivity.

Potenciální vazbu na vzdělávání a výchovu mají rovněž podopatření formulovaná v opatření č. 1.2: „podpora volnočasových aktivit, kultury a sportu“ a č. 4.4: „výchova a osvěta v oblasti životního prostředí“. Jedním z indikátorů strategického plánu je „neklesající stav vzdělávacích zařízení“.

⁹⁹ Strategický plán z roku 2000 (SMOPO 2000) nebyl pro tuto analýzu považován za relevantní.

¹⁰⁰ MŽaTP 2014.

Region Slezská brána

Svazek obcí se při své činnosti řídí aktuálním strategickým plánem stejnojmenné místní akční skupiny a strategií meziobecní spolupráce přijatou na téže úrovni (viz výše).

Dobrovolný svazek obcí Olešná

Působnost tohoto svazku obcí se do značné míry územně překrývá s působností Regionu Slezská brána. Paskov, Sviadnov a Žabeň jsou členy obou svazků obcí. Kromě nich jsou členy Dobrovolného svazku obcí Olešná také Staříč a Frýdek-Místek. Územní překryv obou svazků obcí je využíván ve smyslu spojení zdrojů dvou rozpočtů pro financování rozvojových aktivit. V oblasti vzdělávání a výchovy se jednalo např. o vydání knihy „Příroda regionu Slezská brána“,¹⁰¹ která byla a je důležitým materiálem regionálního přírodopisu.

Aktuální strategický plán mikroregionu na období 2012–2020¹⁰² je pokračováním rozvojové strategie z roku 2005. Společným cílem svazku obcí je spolupráce v oblasti školství, kultury, tělovýchovy, ale i v jiných oblastech. Svou činnost zaměřuje kromě jiného na podporu každoročních akcí, jakými jsou např.:

- olympiáda žáků ZŠ mikroregionu v atletických disciplínách ve Sviadnově,
- podpora kulturních a společenských akcí v jednotlivých obcích formou stavění velkokapacitního stanu.

V analytické části strategického plánu jsou shrnuta základní fakta o místní vzdělanostní struktuře, počtu a struktuře vzdělávacích, kulturních, sportovních a volnočasových zařízení a o nejvýznamnějších akcích. Za silné stránky mikroregionu je považováno dodržování kulturních a sportovních tradic, existence atraktivit k volnočasovému a sportovnímu využití a kvalitní zázemí pro regionální akce. „Příležitostmi“ jsou podle strategického plánu příprava projektu pro využití stávajících kapacit území Hatě pro potřeby dětí, mládeže a školských zařízení v rámci volnočasových aktivit, realizace společných kulturních, sportovních a volnočasových aktivit, vzájemné zapůjčování vybavení, prostředků a techniky pro volný čas, sport a kulturu a využití stávajících lokalit pro volnočasové aktivity s rozšířením i pro veřejnost. Hrozbami nezájem a možný snižující se potenciál uživatelů volnočasových aktivit, výskyt nepříznivých podmínek (smog) ovlivňujících sport, kulturu i volnočasové aktivity a neustále se zvyšující kriminalita mládeže.

Pracovní skupina „prostředí pro život“ navrhla následující cíle a opatření s vazbou na vzdělávání a výchovu:

- II: podpora environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty od nejužšího věku: programy podpory environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty: společné akce a aktivity v rámci svazku (příměstské tábory, dny Země, exkurze na skládku, společná podpora Centra ekologické výchovy dětí a mládeže Hatě aj.),
- IV: výstavba a rekonstrukce školských zařízení a tělocvičen: rekonstrukce školní budovy a školního areálu v obci Žabeň: rozšíření MŠ, vybudování tělocvičny a venkovního víceúčelového hřiště,
- V: obnova a zvelebení veřejných prostranství, veřejných prostor: centra obcí, okolí škol, hřišť, okolí vodních toků a ploch.

Pracovní skupina „sport, volný čas a kultura“ definovala vizi, podle níž mikroregion bude disponovat silným regionálním zázemím pro vzdělávání, kulturu, sport a volný čas a toto zázemí bude aktivně využíváno občany. V oblasti své působnosti navrhla následující cíle a opatření:

- II: společná realizace kulturních, sportovních a volnočasových akcí: spolupráce a pomoc v rámci prázdninových aktivit (příměstské tábory aj.), vzájemná informovanost a výměna zkušeností mezi členy svazku obcí (spolky, komise aj.), vytvoření pracovní skupiny ředitelů škol, vytvoření multioborové skupiny napříč svazkem obcí, která se sejde minimálně dvakrát ročně, realizace alespoň jedné akce (kulturní, sportovní, společenské) pro všechny členy svazku obcí každým jeho členem v období 2013–2020, spolupráce a pomoc při realizaci společných akcí pro děti (dětská odpoledne, zábavná odpoledne, dětské hry bez hranic obcí, den koní, požární sport, vědomostní soutěže atp.),
- IV: podpora využití a propojení lokalit pro volnočasové aktivity (cyklostezky, turistické stezky aj.): vytypování a realizace propojení vhodných lokalit pro volnočasové aktivity, rozvoj a zatraktivnění stávajících lokalit pro volnočasové aktivity: doplnění o nové prvky, nové využití (tarzanie, opičí dráha, areál zdraví aj.).

¹⁰¹ Lenart a kol. 2015.

¹⁰² DSOO 2012.

Sdružení obcí povodí Stonávky

Současný strategický plán mikroregionu¹⁰³ byl zpracován ve spolupráci s Místní akční skupinou Pobeskydí – z.s.p.o. a schválen v roce 2007. Garanty jeho realizace jsou jednotlivé obce a jejich svazek. Obsahuje společnou analýzu, návrh obecně formulovaných opatření bez bližší specifikace a akční plán s projekty jednotlivých obcí (viz níže).

V analytické části jsou popsány obecné podmínky vztahující se ke vzdělávání a výchově v mikroregionu a k místnímu trhu práce: počet a struktura MŠ a ZŠ, věková a vzdělanostní struktura a dynamika obyvatelstva či struktura nabídky pracovních sil na trhu práce. Za silnou stránku mikroregionu je považována dostupnost základní sociální infrastruktury ve větších sídlech a v sídlech s koncentrovanou zástavbou. Za slabé stránky pak nízká úroveň vybavení sociální infrastrukturou a vysoké náklady na její pořízení, provoz a údržbu v oblastech s rozptýlenou slezskou zástavbou, negativní demografická struktura (především věková a vzdělanostní) a dynamika, nedostatek kvalifikovaných pracovních sil, špatná komunikace mezi aktéry rozvoje venkova, pomalý postup zavádění komunikačních a informačních technologií a málo rozvinuté a málo využívané služby celoživotního vzdělávání a poradenství, nedostatečné využívání výsledků vědy a výzkumu a pomalý postup zavádění inovací.

Mikroregionální vize klade důraz na tvořivost, vzdělání, sebevědomí a odpovědnost obyvatel. Na základě toho strategie navrhuje (bez bližší specifikace) v oblasti „společnost“ následující priority, opatření a podopatření:

- prioritá č. S.2: rozvoj sociální infrastruktury:
 - opatření č. S.2.1: vytváření podmínek pro kvalitní vzdělávání, podopatření č. S.2.1.1: rekonstrukce a vybavení objektů školských a vzdělávacích zařízení,
- prioritá č. S.3: občanská společnost a sociální služby:
 - opatření č. S.3.1: rozvoj kapacit služeb celoživotního vzdělávání, podopatření č. S.3.1.1.: celoživotní vzdělávání v regionu – komunitní školy, č. S.3.1.2: profesní vzdělávání a č. S.3.1.3: environmentální vzdělávání,
 - opatření č. S.3.2: všestranné občanské programy navazující na tradice života na vesnici a obsahující současné moderní aspekty vesnického prostředí, podopatření č. S.3.2.1: rozvoj kulturních a společenských aktivit s důrazem na uchování místního kulturního dědictví a tradic, č. S.3.2.2: programy zaměřené na volnočasové a sportovní aktivity, zejména dětí, mládeže a seniorů, č. S.3.2.3: preventivní programy.

Zájmové sdružení Frýdlantsko-Beskydy

Strategický dokument tohoto svazku obcí nebyl pro analýzu k dispozici.

SWAZEK OBCÍ "Morávka-Pražmo"

Tento svazek obcí nemá vlastní strategický plán. Jeho společné projekty jsou zahrnuty do strategického plánu Sdružení obcí povodí Morávky (viz výše), které území svazku kompletně překrývá. Do oblasti vzdělávání a výchovy však nezasahuje žádný z nich.

5.6 ÚROVEŇ OBCE

Na úrovni jednotlivých obcí byly analyzovány jejich strategické plány, programy rozvoje a jim analogické dokumenty. Situace na této úrovni je podobně jako v případě mikroregionů podmíněna různou plánovací kulturou v obcích. Obce nemají zákonnou povinnost plánovat. Některé formálně neplánují vůbec. Jiné plánují pouze formálně a v praxi své rozhodování odvíjí spíše od aktuální situace než od schváleného plánu. V některých případech je potenciálních plánů k analýze hned několik současně. Seznam analyzovaných dokumentů (viz odkazy u jednotlivých obcí) pravděpodobně není kompletní.

¹⁰³ SOPS 2007.

Baška

Podle programového prohlášení rady obce¹⁰⁴ se Baška v oblasti vzdělávání a výchovy bude soustředit na blíže nespecifikovanou podporu rozvoje mateřského a základního školství v obci. V prohlášení jsou dále zmíněny následující konkrétní projekty:

- rekonstrukce a přístavba ZŠ Baška včetně přístavby tělocvičny,
- výměna oken a úpravy spojené s rozšířením sociálního zařízení školky v Kunčičkách u Bašky,
- zateplení budovy MŠ v Bašce.

Brušperk

Strategický dokument této obce nebyl pro analýzu k dispozici.

Bruzovice

V hierarchicky nadřazeném strategickém plánu Mikroregionu Žermanické a Těrlické přehrady (viz výše) nejsou zmíněny žádné vlastní projekty obce zaměřené na vzdělávání a výchovu (pouze společná, obecně formulovaná opatření).

Obec disponuje rozvojovým plánem na období let 2014–2020.¹⁰⁵ V přímé či potenciální vazbě na školství jsou v něm uvedeny následující projekty:

- opravit nebo nově vybudovat oplocení areálu školy,
- rekonstruovat fotbalové hřiště a vybudovat u něj sociální zázemí a šatny, zpevnit parkovací plochu,
- provést v případě potřeby opravu nebo výměnu střechy budovy ZŠ a MŠ a obecního úřadu,
- zajistit projektovou dokumentaci a realizaci staveb – přístavba budovy obecního úřadu (sál), tělocvična u budovy ZŠ a MŠ, zpevněné plochy za budovou obecního úřadu, kryté ohniště atd.,
- upravit a dovybavit sportovní plochu v části Bruzovičky.

Dobrá

Obec má vlastní strategický plán na období let 2014–2020.¹⁰⁶ V jeho analytické části je dostupnost mateřského a základního školství přímo v obci vnímána jako její silná stránka. V návrhové části se hovoří o podpoře spolkového života a volnočasových aktivit, které jsou nezbytným opatřením pro podporu místní identity, zejména u školou povinných občanů obce. Ve vazbě na vzdělávání a výchovu je uveden obecní projekt přístavby místní knihovny.

ZŠ je podle strategického plánu nositelkou projektu zvýšení jazykových kompetencí žáků a učitelů. Jeho hlavním cílem je systematicky rozvíjet kvalitu výchovně vzdělávacího procesu, naplňovat vizi školy a realizovat školní vzdělávací program Dobrá škola – dobrý start. Projekt bude zaměřen na zvýšení jazykových kompetencí žáků, podpoří profesní rozvoj a jazykovou mobilitu pedagogů ZŠ.

Dobratice

Strategický plán obce je výřezem strategického plánu Sdružení obcí povodí Morávky (viz výše). Dobratice v tomto plánu v kontextu vzdělávání a výchovy (kromě společných mikroregionálních projektů) uvádí, že posoudí potřebnost a možnosti rekonstrukce a navýšení kapacity MŠ a vybudování zázemí pro obecní knihovnu. Potenciální vazbu k této oblasti mají projekty zařazené do oblasti volného času.

¹⁰⁴ Obec Baška 2014.

¹⁰⁵ Obec Bruzovice 2014.

¹⁰⁶ Obec Dobrá 2014.

Dolní Domaslavice

V hierarchicky nadřazeném strategickém plánu Mikroregionu Žermanické a Těrlické přehrady (viz výše) nejsou zmíněny žádné vlastní projekty obce zaměřené na vzdělávání a výchovu (pouze společná, obecně formulovaná opatření).

Obec disponuje dokumentem „Strategický rozvoj obce Dolní Domaslavice na rok 2014–2020“.¹⁰⁷ V oblasti školství si obec a vedení školy kladou za cíl vytvářet dobré podmínky pro výuku dětí po materiální i pedagogické stránce s využitím moderních prostředků a dobře a korektně spolupracovat mezi sebou navzájem a s okolními školami. V oblasti kultury a sportu chce obec zachovat současné kulturní akce a poskytnout mládeži podmínky ke sportu a dalším zájmovým aktivitám. Přímou na vzdělávání a výchovu není zaměřen žádný investiční projekt obce. Potenciální vazbu mají realizace multifunkční haly a úpravy prostranství okolo hřiště a další opatření v oblasti sportu.

Dolní Tošanovice

Program strategického rozvoje z roku 2009¹⁰⁸ k oblasti vzdělávání a výchovy bez bližší specifikace uvádí, že obec bude podporovat školství a mimoškolní aktivity. Aktuálně obec pracuje na novém strategickém plánu. Jeho funkci zatím plní nadřazený strategický plán mikroregionu obcí povodí Stonávky (viz výše). Dolní Tošanovice v tomto plánu nemají žádné vlastní projekty zaměřené na vzdělávání a výchovu (pouze společná, obecně formulovaná opatření). Potenciální vazbu ke vzdělávání a výchově mají projekty zařazené do oblasti občanské vybavenosti.

Fryčovice

Tato obec nemá plnohodnotný strategický plán. Jeho funkci plní střednědobý soupis investičních priorit,¹⁰⁹ který pro oblast vzdělávání a výchovy navrhuje následující projekt:

- modernizace vybavení ZŠ v oblasti IT, přírodovědných a technických oborů, vybudování nových jazykových učeben.

Potenciální vazbu na vzdělávání a výchovu mají projekty zaměřené na rozšiřování a zkvalitňování volnočasové infrastruktury.

Frýdek-Místek

Město ve vazbě na vzdělávání a výchovu disponuje hned několika strategickými dokumenty:

- Strategický plán rozvoje statutárního města Frýdku-Místku,¹¹⁰
- navazující akční plán 2015–2016,¹¹¹
- Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb ve městě Frýdek-Místek na období 2014–2018,¹¹²
- Programové prohlášení Rady města Frýdek-Místek pro volební období 2014–2018.¹¹³

Strategický plán ve své SWOT analýze konstatuje, že slabými stránkami města jsou chybějící výzkumné a vývojové pracoviště a malé zastoupení vysokého školství. V tomto kontextu považuje za „příležitost“ zvýšení kulturní úrovně a prestiže města rozvojem vysokého školství, výzkumu a vývoje. Ohroženími jsou pokles žáků učilišť, vznik sociálně problémových oblastí ve městě a koncentrace sociálně nepřizpůsobivých obyvatel do těchto míst i z okolí města.

Struktura návrhové části je poněkud chaotická a obsahuje četné překryvy. Víze města obsahuje zmínky o tom, že město podporuje vzdělávání a že bude umožňovat víceúrovňové vzdělávání (bez bližšího upřesnění). K vzdělávání a výchově se vztahuje především globální strategický cíl č. 1: „vytvořit jedinečnou a nezaměnitelnou tvář města jako města ideálního pro život, vzdělávání, kulturu a sport, pro rozvoj lidského potenciálu a zdraví

¹⁰⁷ Obec Dolní Domaslavice 2014.

¹⁰⁸ SOPS 2007.

¹⁰⁹ Obec Fryčovice nedatováno.

¹¹⁰ Statutární město Frýdek-Místek 2011.

¹¹¹ Statutární město Frýdek-Místek 2015.

¹¹² Statutární město Frýdek-Místek 2014b.

¹¹³ Statutární město Frýdek-Místek 2014a.

obyvatel, které oceňují i jeho návštěvníci". K tomuto cíli se vztahuje tematická oblast č. 1: „vzdělávání, volnočasové aktivity a cestovní ruch“. Tato tematická oblast se zaměřuje kromě jiného na infrastrukturu pro vzdělávání, městské příspěvkové organizace v oblasti školství, infrastrukturu pro kulturu, volný čas a sport, kulturní, sportovní a volnočasové aktivity a spoustu dalších se školstvím více či méně souvisejících věcí. V rámci této oblasti jsou navržena opatření (a aktivity):

- O1: podpora vzdělávání a školství ve městě: podpora rozvoje vzdělávání a prevence ve školách a školních zařízeních, infrastruktura pro rozvoj školství, rozvoj spolupráce na všech stupních vzdělávací soustavy a zefektivnění sítě škol ve městě,
- O3: rozšíření stávající nabídky volnočasových aktivit: rozvoj a podpora spolupráce subjektů v oblasti vzdělávání, volnočasových aktivit a kultury,
- O4: podpora a rozvoj kulturního a společenského života ve městě: rozvoj a podpora spolupráce subjektů v oblasti vzdělávání, volnočasových aktivit a kultury,
- O5: zvýšení a zkvalitnění cestovního ruchu ve městě: rozvoj a podpora spolupráce subjektů v oblasti vzdělávání, volnočasových aktivit a kultury.

Vazbu na školství mohou mít (potenciálně) též tematické oblasti č. 2: „sociální služby a zdravotní péče“, a č. 3: „podnikání, doprava, technická infrastruktura a životní prostředí“. V rámci tematické oblasti č. 2 jsou navržena opatření:

- O1: podpora komunitního plánování sociálních služeb ve městě,
- O2: systematická podpora a rozvoj zdravotní péče,
- O3: bezpečnost a snižování negativních vlivů ve městě.

V tematické oblasti č. 3 je navrženo O9: „podpora zaměstnanosti, zaměstnatelnosti a sociální inkluze“.

Jednotlivé aktivity jsou dále blíže specifikovány. Zůstávají však v obecné a deklaratorní rovině, harmonogramy pokrývají celou dobu platnosti plánu, rozpočty nejsou uvedeny.

Při tvorbě strategického plánu bylo realizováno několik dotazníkových šetření, v nichž občané, představitelé města a podnikatelé hodnotili stávající situaci a priority rozvoje města. Občané v hodnocení spokojenosti ocenili místní ZŠ známkou 2,64 (kde 5 bylo maximem), střední školy 2,34 a MŠ 2,31. Investice do školství se umístily na posledním místě priorit občanů.¹¹⁴ V šetření mezi představiteli města získaly ZŠ a MŠ hodnocení 3,52 a 3,34 a umístily se na prvním a druhém místě mezi silnými stránkami města. Za problematickou považovali představitelé města pouze absenci environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty (na posledním místě mezi prioritami).

Navazující akční plán k jednotlivým opatřením řadí konkrétní aktivity.

Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb ve městě Frýdek-Místek na období 2014–2018 ve své analytické části konstatuje, že lze očekávat pokles počtu (resp. podílu) dětí z dnešních 14 na 13,7 %, v absolutních číslech o 519. Lze očekávat, že během dvou let od schválení plánu dosáhnou počty seniorů ve městě vyšších hodnot než počty dětí.

„Plán se zaměřuje na podporu stávajících služeb. Rozvoj se týká pouze specifických cílových skupin: osoby bez přístřeší se zdravotním postižením, senioři se syndromem demence, rodiny s dětmi, osoby s duševním onemocněním.“ Z pohledu vzdělávání a výchovy jsou klíčovou cílovou skupinou děti, mládež a rodina. Ve vztahu k ní je považováno za silnou stránku udržení a rozvoj programu pro děti a mládež, vzdělávání a zvyšování odbornosti. Slabou stránkou je doučování dětí. „Příležitostmi“ jsou zapojení dobrovolníků a externích pracovníků do aktivit pro děti a mládež, spolupráce se školami, tělovýchovnými svazy a zapojení dětí do pořádání a realizace jejich vlastních aktivit. Cílem pro tuto skupinu je podpora a rozvoj stávajících souvisejících aktivit, zejména v oblasti podpory sociální prevence. Realizovány by měly být následující aktivity:

- 3.1.1: podpora sociálně preventivních volnočasových a vzdělávacích aktivit pro děti, mládež a rodiče,
- 3.1.2: doučování v sociálně slabých rodinách,
- 3.1.3: rozvoj spolupráce sociálních služeb a návazných aktivit se školskými zařízeními, např. spolupráce v rámci využívání sportovních hřišť a navazování kontaktu s mládeží v rámci sociální prevence, prevence rizikových forem chování.

Rada města se podle svého prohlášení hodlá zaměřit na následující priority s přímou vazbou na vzdělávání a výchovu:

- rekonstrukce sportovišť u škol,

¹¹⁴ Otázka: „Co by se ve městě mělo rozhodně zlepšit?“

- vybudování venkovního sportovního areálu u 1. ZŠ,
- vytvoření fondu pro oceňování žáků, kteří reprezentují město a jsou úspěšní,
- vybudování tělocvičny v Chlebovicích.

Další vazby na vzdělávání a výchovu lze nalézt v prioritách v oblasti kultury, sportu, volnočasových aktivit a cestovního ruchu nebo životního prostředí.

Horní Domaslavice

V hierarchicky nadřazeném strategickém plánu Mikroregionu Žermanické a Těrlické přehrady (viz výše) nejsou zmíněny žádné vlastní projekty obce zaměřené na vzdělávání a výchovu (pouze společná, obecně formulovaná opatření).

Obec disponuje vlastním programem rozvoje schváleným v roce 2016 s platností do roku 2022.¹¹⁵ V jeho analytické části jsou popsány základní podmínky místního vzdělávání, výchovy a spolkového života a věková a vzdělanostní struktura obyvatel. Obec disponuje vlastní MŠ, za vyššími stupni vzdělávání je však nutné vyjždět. Obec si stanovuje vizi, podle níž bude klidným místem pro život občanů všech generací, kterým zajišťuje dostatečně kvalitní infrastrukturu a podporuje kulturní, společenské a sportovní využití pro všechny.

V oblasti zlepšení vybavenosti obce a péče o obecní majetek program definuje opatření č. 1.3: „využití budovy MŠ“ s aktivitami „modernizace a využití zbývajících prostor v budově MŠ“. Další opatření a aktivity s potenciálním dopadem do oblasti vzdělávání a výchovy jsou definovány v oblastech „podpora kulturních, společenských a sportovních aktivit“ a „údržba a zkvalitnění technické a dopravní infrastruktury“.

Horní Tošanovice

Tato obec aktuálně nemá vlastní strategický plán (pracuje se na něm). Jeho funkci plní nadřazený strategický plán mikroregionu obcí povodí Stonávky (viz výše). Horní Tošanovice v tomto plánu nemají žádné vlastní projekty zaměřené na vzdělávání a výchovu (pouze společná, obecně formulovaná opatření).

Hukvaldy

Obec disponuje vlastním programem rozvoje schváleným v roce 2015, platným do roku 2018.¹¹⁶ Ve vazbě na vzdělávání a výchovu obsahuje následující návrhy projektů:

- půdní vestavba v ZŠ (rozšíření kapacity; 150 tis. Kč; 2015),
- vybudování přístřešku u ZŠ pro jízdní kola (180 tis. Kč; 2015),
- půdní vestavba v ZŠ (v případě získání dotace; 2 300 tis. Kč; 2016),
- rekonstrukce osvětlení v tělocvičně ZŠ (335 tis. Kč; 2016),
- zpracování studie rozšíření tělocvičny v ZŠ (2016),
- rekonstrukce sociálního zařízení v ZŠ: přízemí a první nadzemní podlaží (1 700 tis. Kč; 2017),
- výstavba hřiště v areálu ZŠ (v případě získání dotace; 8 600 tis. Kč; 2017),
- rekonstrukce osvětlení v MŠ (251 tis. Kč; 2017),
- dovybavení obecní knihovny (2017),
- rekonstrukce osvětlení učeben v ZŠ (900 tis. Kč; 2018).

Kaňovice

Tato obec nemá vlastní strategický plán, vedení obce však disponuje seznamem prioritních rozvojových záměrů. Obec nemá vlastní školu a je problematické určit její spádovost ve vztahu k okolním školám. Kaňovice totiž leží na pomezí specifické spádovosti, a to jak pro předškolní, tak pro základní vzdělávání: k Václavovicím (SO ORP Ostrava), k Sedlístím (SO ORP FM) i k Dolním Datyním (SO ORP Havířov).

¹¹⁵ Obec Horní Domaslavice 2016.

¹¹⁶ Obec Hukvaldy 2015.

Kozlovice

Podle dlouhodobého programu rozvoje obce Kozlovice z roku 2004¹¹⁷ je prioritou obce zachování ZŠ na jejím území a její postupná modernizace. Škola by měla být dovybavena novými pomůckami a vnitřním vybavením. Zachovány by měly být také jednotlivé součásti školy, jako je družina, kuchyně s jídelnou či knihovna. Plán se zaměřuje také na organizaci mimoškolních aktivit (např. kroužků) a na spolupráci se spolky.

Krásná

Strategický plán obce je výřezem strategického plánu Sdružení obcí povodí Morávky (viz výše). Krásná v tomto plánu nemá žádné vlastní projekty zaměřené na vzdělávání a výchovu (pouze společné mikroregionální). Potenciální vazbu k této oblasti mají projekty zařazené do oblasti volného času.

Krmelín

Tato obec nemá vlastní strategický plán.

Lhotka

Obec disponuje vlastním programem rozvoje schváleným v roce 2015 s platností do roku 2022.¹¹⁸ V jeho analytické části jsou (kromě jiného) shrnuta základní fakta o místním vzdělávání, výchově, volnočasové infrastruktuře a spolkové činnosti. Za silné stránky s přímým nebo zprostředkovaným vztahem k těmto oblastem jsou považovány zejména existence MŠ a zrekonstruovaný areál sportoviště se zázemím pro kulturní akce. Za slabé stránky naopak nevyužití druhého nadzemního podlaží budovy školy pro volnočasové aktivity, chybějící kulturně-společenské centrum pro trávení volného času a nedostatečné autobusové spojení do zaměstnání a do školy. V dotazníkovém šetření respondenti zařadili navrhovaný záměr obce využít budovu školy pro volnočasové aktivity na desáté místo mezi projekty a navrhli vlastní aktivity: zastřešení pódia u MŠ, vybudování dětského hřiště v centru obce a sportovní aktivity pro děti. Postrádány jsou jazykové kurzy. Obec by podle respondentů měla udržet mladé a aktivní obyvatelstvo v obci a podporovat kulturní a sportovní vyžití.

Program definuje vizi, podle níž by obec měla být v roce 2022 „stabilizovanou obcí s příjemným prostředím pro život místních obyvatel. Soužití všech generací by mělo být podpořeno kvalitní infrastrukturou, službami a bohatými kulturními a společenskými aktivitami.“ V „cíli“ č. 1: „rozvoj obce“ je pro oblast vzdělávání a výchovy relevantní především aktivita č. 1.2d: „oprava oplocení a zpevněných ploch v areálu MŠ“. Ty jsou již na hranici své životnosti a přestávají být bezpečné pro hrající si děti. V „cíli“ č. 2: „dostupnost služeb a podpora podnikatelských aktivit“ aktivita č. 2.1a: „úprava budovy školy pro volnočasové aktivity“. V cíli č. 3: „rozvoj kulturního života a spolková činnost v obci“ aktivity č. 3.1a: „zachování a rozšíření kulturních akcí“, č. 3.1b: „úpravy areálu u MŠ pro další kulturní vyžití“ a č. 3.2a: „podpora sportovních aktivit v obci“.

Lučina

V hierarchicky nadřazeném strategickém plánu Mikroregionu Žermanické a Těřlické přehrady (viz výše) nejsou zmíněny žádné vlastní projekty obce zaměřené na vzdělávání a výchovu (pouze společná, obecně formulovaná opatření).

Obec disponuje vlastním strategickým plánem schváleným v roce 2014 s platností do roku 2020.¹¹⁹ Jednou z priorit obce je navýšení počtu žáků v ZŠ a stabilizace počtu dětí v MŠ. Toho a dalších cílů v oblasti vzdělávání a výchovy může být dosaženo prostřednictvím opatření v následujících rozvojových oblastech:

- 1: rozvoj infrastruktury: realizovat přestavbu centra obce, včetně řešení dopravní bezpečnosti před školou, vybudovat parkoviště v blízkosti školy,

¹¹⁷ Obec Kozlovice 2004.

¹¹⁸ Obec Lhotka 2015.

¹¹⁹ Obec Lučina 2014.

- 2: sociální rozvoj: podpořit rodiny s malými dětmi vybudováním dětského herního koutku v rámci zóny aktivního oddechu, vytvořit centrum společenských a zájmových činností pro mládež,
- 6: cestovní ruch: začlenit do architektonické studie dětský herní koutek (v rámci zóny aktivního oddechu),
- 7: volný čas, kultura a sport: rekonstruovat povrch hřiště pro kopanou,
- 9: školství: dovybavit školní jídelnu a kuchyni, rozšířit šatny školy, zvýšit kvalitu školního venkovního hřiště, rekonstruovat a rozšířit tělocvičnu, rozšířit vyučovací prostory ZŠ a MŠ, vyměnit oplocení kolem celého areálu školy.

Morávka

Strategický plán obce je výřezem strategického plánu Sdružení obcí povodí Morávky (viz výše). Morávka má v tomto plánu v oblasti vzdělávání a výchovy (kromě společných mikroregionálních) formulován následující projekt:

- vybudování technického zázemí školy (6 600 tis. Kč; 2016–2017).

Obec dále uvažuje o posilování komunitní role školy. Potenciální vazbu k této oblasti mají též projekty zařazené do oblasti volného času.

Nižní Lhoty

Strategický plán obce je výřezem strategického plánu Sdružení obcí povodí Morávky (viz výše). Nižní Lhoty v tomto plánu nemají žádné vlastní projekty zaměřené na vzdělávání a výchovu (pouze společné mikroregionální). Potenciální vazbu k této oblasti mají projekty zařazené do oblasti volného času.

Nošovice

Strategický plán obce je výřezem strategického plánu Sdružení obcí povodí Morávky (viz výše). Nošovice v tomto plánu v kontextu vzdělávání a výchovy (kromě společných mikroregionálních projektů) uvádí, že posoudí možnosti rozvoje vzdělávání pro dospělé a v případě zájmu naváží realizaci perspektivních projektů. Potenciální vazbu k této oblasti mají projekty zařazené do oblasti volného času.

Palkovice

Tato obec nemá vlastní strategický plán.

Paskov

Město nemá v současnosti vlastní strategický plán, disponuje však seznamem prioritních projektů. V oblasti vzdělávání a výchovy k nim patří vybudování nové tělocvičny, bezbariérové zpřístupnění školy, rozšíření kapacity MŠ, aby mohla přijímat děti od dvou let věku, a napojení MŠ na zámecký park vybudováním lávky přes řeku Olešnou. Příležitostí pro rozvoj mimoškolního vzdělávání může být využití současné budovy městského úřadu po jeho přestěhování do prostor paskovského zámku (po jeho rekonstrukci).

Město má zájem nejen o realizaci investičních projektů, ale také o projekty informačního, kulturního a vzdělávacího charakteru. Patří mezi ně např. příprava knihy o historii Paskova, vybudování informačního systému o zajímavostech z historie města, rozvoj výstavní činnosti na zámku, podpora činnosti klubu seniorů a další.

Pazderna

V hierarchicky nadřazeném strategickém plánu Mikroregionu Žermanické a Těrlické přehrady (viz výše) nejsou zmíněny žádné vlastní projekty obce zaměřené na vzdělávání a výchovu (pouze společná, obecně formulovaná opatření).

Strategický dokument obce nebyl pro analýzu k dispozici.

Pražmo

Strategický plán obce je výřezem strategického plánu Sdružení obcí povodí Morávky (viz výše). Pražmo v tomto plánu má v oblasti vzdělávání a výchovy (kromě společných mikroregionálních) formulován následující projekt:

- rozvoj předškolního vzdělávání a montessori pedagogiky (300 tis. Kč; 2016–2022).

Potenciální vazbu k této oblasti mají projekty zařazené do oblasti volného času.

Raškovice

Strategický plán obce je výřezem strategického plánu Sdružení obcí povodí Morávky (viz výše). Raškovice v tomto plánu mají v oblasti vzdělávání a výchovy (kromě společných mikroregionálních) formulovány následující projekty:

- rekonstrukce a přístavba školy (30 000 tis. Kč; 2017–2022),
- zajištění bezbariérovosti v budovách školy (5 000 tis. Kč; 2020),
- obnova školní zahrady (2 250 tis. Kč; 2018–2020),
- obnova školního hřiště (5 000 tis. Kč; 2017),
- obnova příjezdové cesty ke škole (2 000 tis. Kč; 2021),
- obnova školních budov (4 400 tis. Kč; 2017–2020),
- obnova školního vybavení (4 100 tis. Kč; 2017–2020),
- zajištění nových prostor pro obecní knihovnu (10 000 tis. Kč; 2017–2020).

Obec dále uvažuje o posilování komunitní role školy. Potenciální vazbu k této oblasti mají též projekty zařazené do oblasti volného času.

Řepiště

Tato obec aktuálně nemá vlastní strategický plán (pracuje se na něm). Podkladem pro rozhodování obce je seznam projektů pro oblast školství. Navržené projekty mají převážně investiční charakter. Z jejich popisu je však zřejmá přímá vazba na konkrétní využití s promyšleným dopadem na vzdělávání, např. vybavení keramické a výtvarné učebny, vybudování školního klubu a knihovny, vybudování školního bazénu nebo půdní vestavba za účelem vytvoření kuchyňky pro výuku vaření atd.

Sedliště

Původní strategický plán obce s platností pro období 2007–2015 byl aktualizován pro období do roku 2018, tj. do konce volebního období. Dokument obsahuje ve vazbě na předškolní a základní vzdělávání prioritní oblast „rozvoj vzdělanosti obyvatelstva“. Z konkrétních projektů uvádí např. vybudování nové MŠ, půdní vestavbu ve stávající budově ZŠ (ateliér, družina), nové vybavení školní kuchyně nebo úpravy směřující k bezbariérovému pohybu v budově ZŠ.

Soběšovice

Tato obec nemá vlastní strategický plán. Jeho funkci plní hierarchicky nadřazený strategický plán Mikroregionu Žermanické a Těřlické přehradě (viz výše). Soběšovice v tomto plánu nemají žádné vlastní projekty zaměřené na vzdělávání a výchovu (pouze společná, obecně formulovaná opatření).

Staré Město

Tato obec nemá vlastní strategický plán.

Staříč

Strategický dokument této obce nebyl pro analýzu k dispozici.

Sviadnov

Obec disponuje strategickým plánem na období 2014–2018.¹²⁰ Dokument obsahuje prioritní oblast „rozvoj školství a vzdělávání“, na kterou navazují dva strategické cíle:

- revitalizace okolí školských objektů,
- modernizace školských objektů.

Mimoškolských aktivit se týká také prioritní oblast „sport, volný čas a kultura“ se strategickým „cílem“: „infrastruktura pro sport a volný čas (např. projekt vybudování skautské klubovny)“.

Třanovice

Tato obec aktuálně nemá vlastní strategický plán (pracuje se na něm). Jeho funkci plní nadřazený strategický plán mikroregionu obcí povodí Stonávky (viz výše). Třanovice v tomto plánu nemají žádné vlastní projekty zaměřené na vzdělávání a výchovu (pouze společná, obecně formulovaná opatření). Potenciální vazbu ke vzdělávání a výchově mají projekty zařazené do oblasti rozvoje sportovní a kulturní infrastruktury.

Vojkovice

Strategický plán obce je výřezem strategického plánu Sdružení obcí povodí Morávky (viz výše). Vojkovice v tomto plánu mají v oblasti vzdělávání a výchovy (kromě společných mikroregionálních) formulován následující projekt:

- rozšíření zahrady mateřské školy (100 tis. Kč; 2016).

Potenciální vazbu k této oblasti mají projekty zařazené do oblasti volného času.

Vyšní Lhoty

Strategický plán obce je výřezem strategického plánu Sdružení obcí povodí Morávky (viz výše). Vyšní Lhoty v tomto plánu nemají žádné vlastní projekty zaměřené na vzdělávání a výchovu (pouze společné mikroregionální). Potenciální vazbu k této oblasti mají projekty zařazené do oblasti volného času.

Žabeň

Program rozvoje obce Žabeň byl zpracován pro období 2016–2022.¹²¹ Obsahuje opatření:

- „školství, vzdělání a sociální služby“, zahrnující aktivity týkající se rozvoje MŠ i ZŠ, např. zvýšení kapacity školní jídelny a výdejny,
- „kultura sport a volný čas“, do kterého jsou zařazeny aktivity spojené s vybudováním sportovní haly, hřišť v areálu ZŠ a také oprava a modernizace interiéru kulturního domu, včetně knihovny.

Strategický plán dobrovolného svazku obcí Olešná (viz výše) obsahuje v oblasti „prostředí pro život“ projekt rekonstrukce školní budovy a školního areálu v obci Žabeň: rozšíření MŠ, vybudování tělocvičny a venkovního víceúčelového hřiště.

Žermanice

Tato obec nemá vlastní strategický plán. Jeho funkci plní hierarchicky nadřazený strategický plán Mikroregionu Žermanické a Těrlické přehrady (viz výše). Žermanice v tomto plánu nemají žádné vlastní projekty zaměřené na vzdělávání a výchovu (pouze společná, obecně formulovaná opatření).

¹²⁰ Obec Sviadnov 2014.

¹²¹ Obec Žabeň 2015.

6 ANALÝZA DOTAZNÍKOVÝCH ŠETŘENÍ

V přípravné a analytické fázi byla realizátory využita čtyři dotazníková šetření. Jejich výsledky posloužily jako východiska pro vymezení působnosti a vlastní jednání PS, sestavení souhrnné SWOT analýzy, SWOT-3 analýz a předběžného seznamu investičních priorit a pro zjištění předběžného zájmu o vzdělávání. První z těchto dotazníkových šetření realizovalo MŠMT na celostátní úrovni, ostatní MAS Pobeskydí, resp. realizační tým MAPu na území SO ORP FM.¹²² Následující kapitola shrnuje výsledky těchto šetření.

6.1 CELOSTÁTNÍ ŠETŘENÍ POTŘEB ŠKOL

Toto dotazníkové šetření bylo realizováno MŠMT na území celého Česka. Zaměřovalo se na stanovení priorit jednotlivých oblastí podporovaných OP VVV a zhodnocení aktuálního stavu a perspektiv rozvoje vybraných indikátorů v mateřském a základním školství.

6.1.1 PRIORITNÍ OBLASTI

Respondenti v dotazníkovém šetření hodnotili operačním programem podporované oblasti z hlediska jejich priority a z hlediska aktuálního stavu uplatňování dané oblasti na škole. Výsledky jsou řazeny zvlášť pro mateřské a zvlášť pro základní školy.

Mateřské školy

Prioritu podporovaných oblastí stanovili respondenti z SO ORP FM následovně:¹²³

- hlavní podporované oblasti:
 - rozvoj infrastruktury školy, včetně rekonstrukcí a vybavení,
 - podpora polytechnického vzdělávání,
 - podpora rozvoje čtenářské pregramotnosti,
 - podpora inkluzivního / společného vzdělávání,
 - podpora rozvoje matematické pregramotnosti,
 - podpora kompetencí k iniciativě a kreativě dětí,
- vedlejší podporované oblasti:
 - jazykové vzdělávání,
 - sociální a občanské dovednosti a další klíčové kompetence,
 - ICT včetně potřeb infrastruktury (podpora digitálních kompetencí, konektivita škol).

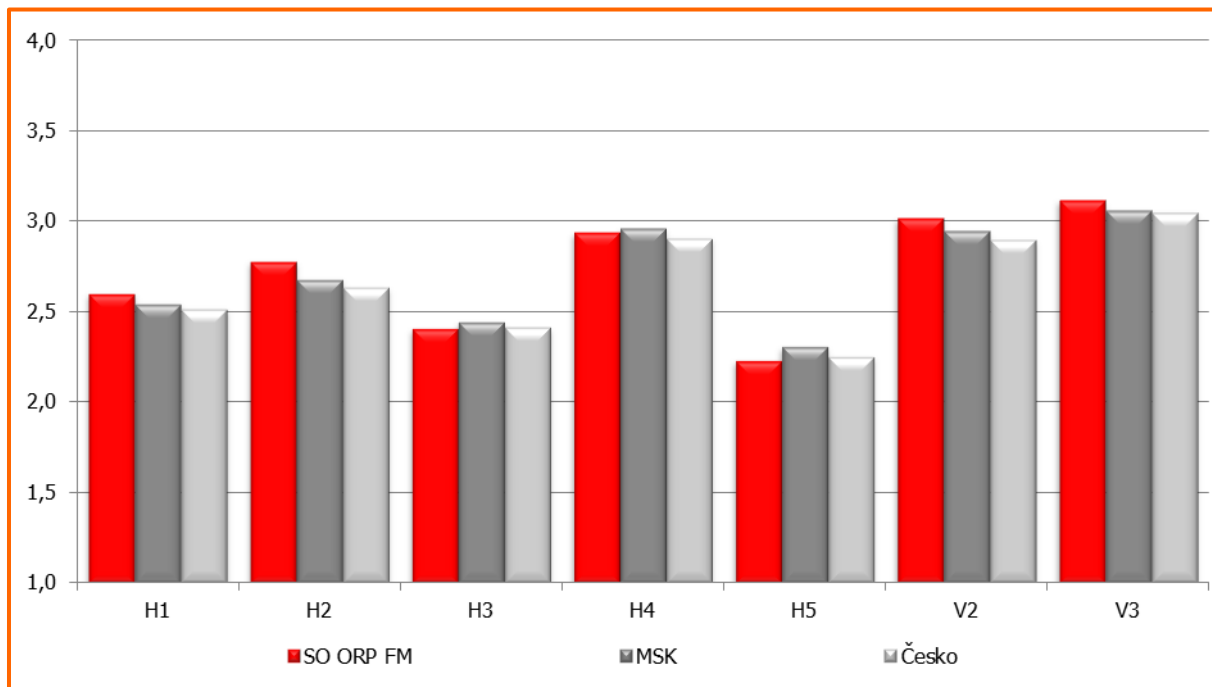
Aktuální stav uplatňování těchto oblastí na školách v SO ORP FM, v Moravskoslezském kraji a v Česku shrnuje následující graf (obrázek č. 11).

¹²² Více k metodice viz kapitola č. 2.

¹²³ Řazeno podle priority sestupně.

Obrázek č. 11: Aktuální stav uplatňování podporovaných oblastí v mateřských školách¹²⁴

Základní školy

Prioritu podporovaných oblastí stanovili respondenti z SO ORP FM následovně:¹²⁵

- hlavní podporované oblasti:
 - podpora rozvoje čtenářské gramotnosti,
 - podpora rozvoje matematické gramotnosti,
 - rozvoj infrastruktury školy, včetně rekonstrukcí a vybavení,
 - podpora polytechnického vzdělávání,
 - podpora inkluzivního / společného vzdělávání,
 - podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě žáků,
- vedlejší podporované oblasti:
 - jazykové vzdělávání,
 - ICT včetně potřeb infrastruktury (podpora digitálních kompetencí, konektivita škol),
 - sociální a občanské dovednosti a další klíčové kompetence.

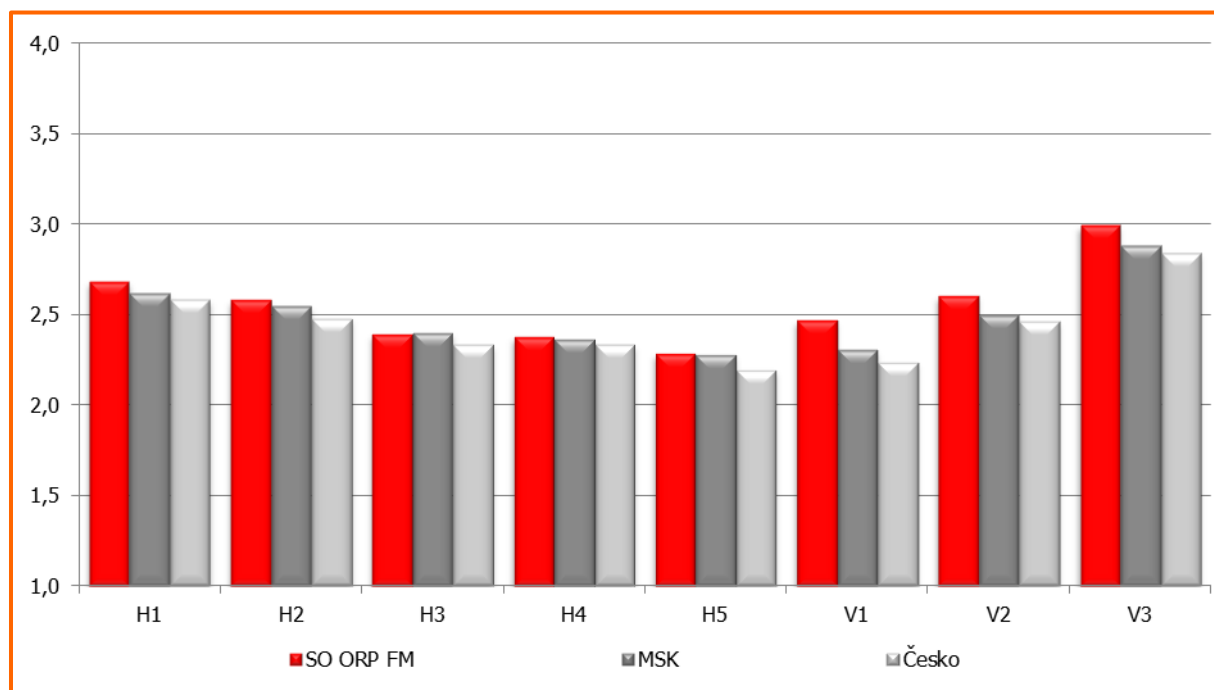
Aktuální stav uplatňování těchto oblastí na školách v SO ORP FM, v Moravskoslezském kraji a v Česku shrnuje následující graf (obrázek č. 12).

¹²⁴ H1: podpora inkluzivního / společného vzdělávání; H2: podpora rozvoje čtenářské gramotnosti; H3: podpora rozvoje matematické gramotnosti; H4: podpora kompetencí k iniciativě a kreativitě dětí; H5: podpora polytechnického vzdělávání; H6: rozvoj infrastruktury školy, včetně rekonstrukcí a vybavení; V1: jazykové vzdělávání; V2: ICT včetně potřeb infrastruktury (podpora digitálních kompetencí, konektivita škol); V3: sociální a občanské dovednosti a další klíčové kompetence. MSK: Moravskoslezský kraj. Průměrné hodnocení v hlavních a vedlejších oblastech podporovaných z operačního programu na škále 1 (vůbec nebo téměř se neuplatňuje) až 4 (ideální stav). Výsledky za oblasti H6 a V1 zdroj neuvádí. Zdroj: MŠMT 2016c.

¹²⁵ Razeno podle priority sestupně.

Obrázek č. 12: Aktuální stav uplatňování podporovaných oblastí v základních školách¹²⁶

6.1.2 VYBRANÉ INDIKÁTORY V JEDNOTLIVÝCH OBLASTECH

Pro jednotlivé oblasti byly respondentům kladeny obecné otázky zaměřující se na hodnocení aktuální situace, perspektivy a nejvýznamnější překážky zlepšení v následujících letech.¹²⁷

Podpora inkluzivního / společného vzdělávání v mateřských školách

Nejhůře hodnocenými indikátory aktuální situace v této oblasti byly:¹²⁸

- škola poskytuje výuku českého jazyka pro cizince (1,13¹²⁹),
- škola je bezbariérová (jedná se o bezbariérovost jak vnější, tj. zpřístupnění školy, tak i vnitřní, tj. přizpůsobení a vybavení tříd a dalších prostorů školy; 1,50),
- škola zajišťuje dětem se speciálními vzdělávacími potřebami účast na aktivitách nad rámec školní práce, které směřují k rozvoji dovedností, schopností a postojů dítěte (1,93),
- škola umožňuje pedagogům navázat vztahy s místními a regionálními školami různých úrovní (společné diskuze, sdílení dobré praxe, akce pro jiné školy nebo s jinými školami apod.; 2,48),

¹²⁶ H1: podpora inkluzivního / společného vzdělávání; H2: podpora rozvoje čtenářské gramotnosti; H3: podpora rozvoje matematické gramotnosti; H4: podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě žáků; H5: podpora polytechnického vzdělávání; H6: rozvoj infrastruktury školy, včetně rekonstrukcí a vybavení; V1: jazykové vzdělávání; V2: ICT včetně potřeb infrastruktury (podpora digitálních kompetencí, konektivita škol); V3: sociální a občanské dovednosti a další klíčové kompetence. MSK: Moravskoslezský kraj. Průměrné hodnocení v hlavních a vedlejších oblastech podporovaných z operačního programu na škále 1 (vůbec nebo téměř se neuplatňuje) až 4 (ideální stav). Výsledky za oblast H6 zdroj neuvádí. Zdroj: MŠMT 2016d.

¹²⁷ Uvedeny jsou tři absolutně nejhorší body a další body, které dosáhly horšího hodnocení relativně, ve srovnání s hodnotami za celé Česko.

¹²⁸ Řazeno od nejhorších vzestupně.

¹²⁹ Průměrné hodnocení na škále 1 (vůbec nebo téměř se neuplatňuje) až 4 (ideální stav).

- škola dokáže přijmout ke vzdělávání všechny děti bez rozdílu (včetně dětí s odlišným kulturním prostředím, sociálním znevýhodněním, cizince, děti se speciálními vzdělávacími potřebami apod.; 2,50).

Nejvíce škol plánuje v letech 2016–2018 dosáhnout zlepšení následujících indikátorů:¹³⁰

- vedení školy vytváří podmínky pro realizaci inkluzivních principů ve vzdělávání na škole (zajišťování odborné, materiální a finanční podpory, dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků, vzájemného učení pedagogických pracovníků, pravidelná metodická setkání členů pedagogického sboru aj.; 75,0 %¹³¹),
- pedagogové využívají v komunikaci s dítětem popisnou slovní zpětnou vazbu, vytvářejí prostor k sebehodnocení dítěte a k rozvoji jeho motivace ke vzdělávání (72,5 %),
- škola umožňuje pedagogům navázat vztahy s místními a regionálními školami různých úrovní (společné diskuze, sdílení dobré praxe, akce pro jiné školy nebo s jinými školami apod.; 67,5 %),
- pedagogové školy jsou schopni vhodně přizpůsobit obsah vzdělávání, upravit formy a metody vzdělávání a nastavit různé úrovně obtížnosti v souladu se specifiky a potřebami dětí tak, aby bylo dosaženo a využito maximálních možností vzdělaného dítěte (67,5 %),
- učitelé realizují pedagogickou diagnostiku dětí, vyhodnocují její výsledky a v souladu s nimi volí formy a metody výuky, resp. kroky další péče o děti (67,5 %).

Nejvýznamnější překážky dosahování cílů v této oblasti spatřují respondenti v následujících bodech:¹³²

- nedostatečné finanční zajištění personálních nákladů na práci s heterogenními skupinami dětí (např. asistentů pedagoga, pedagogické i nepedagogické pracovníky; 87,5 %¹³³),
- velký počet dětí ve třídách (80 %),
- nedostatek finančních prostředků pro realizaci mimoškolního vzdělávání pro znevýhodněné děti (např. výstavy, exkurze, kroužky apod.; 55,0 %).

Rozvoj čtenářské pregramotnosti v mateřských školách

Nejhůře hodnocenými indikátory aktuální situace v této oblasti byly:¹³⁴

- ve škole jsou využívány interaktivní metody a pomůcky v oblasti rozvoje čtenářské pregramotnosti (2,33¹³⁵),
- učitelé využívají poznatků v praxi a sdílejí dobrou praxi v oblasti rozvoje čtenářské pregramotnosti mezi sebou i s učiteli jiných škol (2,40),
- škola informuje a spolupracuje v oblasti rozvoje čtenářské pregramotnosti s rodiči (např. představení služeb školy v oblasti čtenářské pregramotnosti, služeb knihovny, kroužků, aktivit spojených s čtenářskou pregramotností apod.; 2,58).

Nejvíce škol plánuje v letech 2016–2018 dosáhnout zlepšení následujících indikátorů:¹³⁶

- učitelé využívají poznatků v praxi a sdílejí dobrou praxi v oblasti rozvoje čtenářské pregramotnosti mezi sebou i s učiteli jiných škol (75 %¹³⁷),
- škola informuje a spolupracuje v oblasti rozvoje čtenářské pregramotnosti s rodiči (např. představení služeb školy v oblasti čtenářské pregramotnosti, služeb knihovny, kroužků, aktivit spojených s čtenářskou pregramotností apod.; 70,0 %),
- škola disponuje dostatečným technickým a materiálním zabezpečením v oblasti čtenářské pregramotnosti; 70,0 %).

¹³⁰ Řazeno podle podílu škol plánujících zlepšení daného indikátoru sestupně.

¹³¹ Podíl škol plánujících zlepšení daného indikátoru v letech 2016–2018.

¹³² Řazeno podle podílu škol narážejících na danou překážku sestupně.

¹³³ Podíl škol narážejících na danou překážku.

¹³⁴ Řazeno od nejhorších vzestupně.

¹³⁵ Průměrné hodnocení na škále 1 (vůbec nebo téměř se neuplatňuje) až 4 (ideální stav).

¹³⁶ Řazeno podle podílu škol plánujících zlepšení daného indikátoru sestupně.

¹³⁷ Podíl škol plánujících zlepšení daného indikátoru v letech 2016–2018.

Nejvýznamnější překážky dosahování cílů v této oblasti spatřují respondenti v následujících bodech:¹³⁸

- nedostatek stabilní finanční podpory pro rozvoj příslušné pregramotnosti (nedostatečné materiálně-technické zázemí, chybějící finance na inovace a výměnu pomůcek k rozvoji pregramotnosti, nedostatečný počet pomůcek apod.; 60,0 %¹³⁹),
- nedostatek interaktivních metod a pomůcek pro rozvoj pregramotnosti (52,5 %),
- nedostatek možností pro sdílení dobré praxe (37,5 %),
- nízká úroveň kooperace školy s dalšími aktéry k rozvoji pregramotnosti (projekty se školami, s obcemi, science centry, neziskovými organizacemi apod.; 37,5 %).

Rozvoj matematické pregramotnosti v mateřských školách

Nejhůře hodnocenými indikátory aktuální situace v této oblasti byly:¹⁴⁰

- ve škole jsou využívány interaktivní metody a pomůcky v oblasti rozvoje matematické pregramotnosti (2,15¹⁴¹)
- škola disponuje dostatečným technickým a materiálním zabezpečením pro rozvoj matematické pregramotnosti (2,20),
- škola systematicky rozvíjí matematické myšlení (využívání příkladů k řešení a pochopení každodenních situací, návštěva science center apod.; 2,23),
- učitelé MŠ využívají poznatky v praxi a sdílejí dobrou praxi v oblasti rozvoje matematické pregramotnosti mezi sebou i s učiteli z jiných škol (2,25),
- učitelé MŠ rozvíjejí své znalosti v oblasti matematické pregramotnosti a využívají je ve výchově (kurzy dalšího vzdělávání, studium literatury aj.; 2,60).

Nejvíce škol plánuje v letech 2016–2018 dosáhnout zlepšení následujících indikátorů:¹⁴²

- učitelé MŠ využívají poznatky v praxi a sdílejí dobrou praxi v oblasti rozvoje matematické pregramotnosti mezi sebou i s učiteli z jiných škol (67,5¹⁴³),
- škola disponuje dostatečným technickým a materiálním zabezpečením pro rozvoj matematické pregramotnosti (62,5 %),
- učitelé MŠ rozvíjejí své znalosti v oblasti matematické pregramotnosti a využívají je ve výchově (kurzy dalšího vzdělávání, studium literatury aj.; 60,0 %),
- škola systematicky rozvíjí matematické myšlení (využívání příkladů k řešení a pochopení každodenních situací, návštěva science center apod.; 60,0 %),
- škola pravidelně nakupuje aktuální literaturu, multimédia pro rozvoj matematické pregramotnosti (60,0 %).

Nejvýznamnější překážky dosahování cílů v této oblasti spatřují respondenti v následujících bodech:¹⁴⁴

- nedostatek stabilní finanční podpory pro rozvoj příslušné pregramotnosti (nedostatečné materiálně-technické zázemí, chybějící finance na inovace a výměnu pomůcek k rozvoji pregramotnosti, nedostatečný počet pomůcek apod.; 65,0 %¹⁴⁵),
- nedostatek interaktivních metod a pomůcek pro rozvoj pregramotnosti (52,5 %),
- nedostatek možností pro sdílení dobré praxe (37,5 %).

¹³⁸ Řazeno podle podílu škol narážejících na danou překážku sestupně.

¹³⁹ Podíl škol narážejících na danou překážku.

¹⁴⁰ Řazeno od nejhorších vzestupně.

¹⁴¹ Průměrné hodnocení na škále 1 (vůbec nebo téměř se neuplatňuje) až 4 (ideální stav).

¹⁴² Řazeno podle podílu škol plánujících zlepšení daného indikátoru sestupně.

¹⁴³ Podíl škol plánujících zlepšení daného indikátoru v letech 2016–2018.

¹⁴⁴ Řazeno podle podílu škol narážejících na danou překážku sestupně.

¹⁴⁵ Podíl škol narážejících na danou překážku.

Podpora kompetencí k iniciativě a kreativitě v mateřských školách

Nejhůře hodnocenými indikátory aktuální situace v této oblasti byly:¹⁴⁶

- učitelé využívají poznatků v praxi a sdílejí dobrou praxi v oblasti rozvoje iniciativy a kreativity mezi sebou i s učiteli z jiných škol (2,35¹⁴⁷),
- škola disponuje dostatečným množstvím pomůcek pro rozvoj kreativity (2,83),
- učitelé rozvíjejí své znalosti v oblasti podpory kreativity a využívají je ve výchově (kurzy dalšího vzdělávání, studium literatury aj.; 2,95).

Nejvíce škol plánuje v letech 2016–2018 dosáhnout zlepšení následujících indikátorů:¹⁴⁸

- škola disponuje dostatečným množstvím pomůcek pro rozvoj kreativity (72,5 %¹⁴⁹),
- učitelé využívají poznatků v praxi a sdílejí dobrou praxi v oblasti rozvoje iniciativy a kreativity mezi sebou i s učiteli z jiných škol (70,0 %),
- učitelé rozvíjejí své znalosti v oblasti podpory kreativity a využívají je ve výchově (kurzy dalšího vzdělávání, studium literatury aj.; 65,0 %).

Nejvýznamnější překážky dosahování cílů v této oblasti spatřují respondenti v následujících bodech:¹⁵⁰

- nedostatek finančních prostředků pro zajištění pomůcek, literatury apod. pro rozvoj iniciativy a kreativity (70,0 %¹⁵¹),
- nedostupnost informačních a komunikačních technologií pro rozvoj iniciativy a kreativity (32,5 %),
- nedostatek příležitostí k dalšímu vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti rozvoje iniciativy a kreativity (27,5 %).

Podpora polytechnického vzdělávání v mateřských školách

Nejhůře hodnocenými indikátory aktuální situace v této oblasti byly:¹⁵²

- škola aktivně spolupracuje s jinými MŠ a ZŠ v oblasti polytechniky (1,53¹⁵³),
- ve škole existuje osoba zodpovědná za rozvoj polytechnického vzdělávání, schopná poradit, doporučit dětem nebo učitelům (1,75),
- škola využívá informační a komunikační technologie v oblasti rozvoje polytechnického vzdělávání (2,05),
- učitelé MŠ využívají poznatky v praxi a sdílejí dobrou praxi v oblasti rozvoje polytechnického vzdělávání mezi sebou i s učiteli z jiných škol (2,13),
- škola disponuje vzdělávacími materiály pro vzdělávání polytechnického charakteru (2,25),
- škola disponuje dostatečným technickým a materiálním zabezpečením pro rozvíjení prostorového a logického myšlení a manuálních dovedností (2,28),
- učitelé MŠ rozvíjejí své znalosti v oblasti polytechnického vzdělávání a využívají je ve výchově (kurzy dalšího vzdělávání, studium literatury aj.; 2,28),
- škola podporuje samostatnou práci dětí v oblasti polytechnického vzdělávání (2,53),
- technické, přírodovědné a environmentální vzdělávání je na naší škole realizováno v souladu s RVP PV (2,83).

Nejvíce škol plánuje v letech 2016–2018 dosáhnout zlepšení následujících indikátorů:¹⁵⁴

- učitelé MŠ rozvíjejí své znalosti v oblasti polytechnického vzdělávání a využívají je ve výchově (kurzy dalšího vzdělávání, studium literatury aj.; 80,0 %¹⁵⁵),
- škola disponuje vzdělávacími materiály pro vzdělávání polytechnického charakteru (80,0 %),

¹⁴⁶ Řazeno od nejhorších vzestupně.

¹⁴⁷ Průměrné hodnocení na škále 1 (vůbec nebo téměř se neuplatňuje) až 4 (ideální stav).

¹⁴⁸ Řazeno podle podílu škol plánujících zlepšení daného indikátoru sestupně.

¹⁴⁹ Podíl škol plánujících zlepšení daného indikátoru v letech 2016–2018.

¹⁵⁰ Řazeno podle podílu škol narážejících na danou překážku sestupně.

¹⁵¹ Podíl škol narážejících na danou překážku.

¹⁵² Řazeno od nejhorších vzestupně.

¹⁵³ Průměrné hodnocení na škále 1 (vůbec nebo téměř se neuplatňuje) až 4 (ideální stav).

¹⁵⁴ Řazeno podle podílu škol plánujících zlepšení daného indikátoru sestupně.

¹⁵⁵ Podíl škol plánujících zlepšení daného indikátoru v letech 2016–2018.

- učitelé MŠ využívají poznatky v praxi a sdílejí dobrou praxi v oblasti rozvoje polytechnického vzdělávání mezi sebou i s učiteli z jiných škol učitelé MŠ rozvíjejí své znalosti v oblasti polytechnického vzdělávání a využívají je ve výchově (kurzy dalšího vzdělávání, studium literatury aj.; 77,5 %).

Nejvýznamnější překážky dosahování cílů v této oblasti spatřují respondenti v následujících bodech:¹⁵⁶

- nedostatek financí na podporu polytechnického vzdělávání (75,0 %¹⁵⁷),
- absence pozice samostatného pracovníka nebo pracovníků pro rozvoj polytechnického vzdělávání (52,5 %),
- nevhodné či žádné vybavení pomůckami pro rozvoj polytechnického vzdělávání (vybavení tříd, heren, hřišť, keramických dílen apod.; 47,5 %).

Podpora sociálních a občanských dovedností a dalších klíčových kompetencí v mateřských školách

Nejhůře hodnocenými indikátory aktuální situace v této oblasti byly:¹⁵⁸

- škola rozvíjí vztah k bezpečnému používání informačních, komunikačních a dalších technologií (2,65¹⁵⁹),
- škola u dětí rozvíjí schopnosti sebereflexe a sebehodnocení (2,95),
- škola rozvíjí schopnost říct si o pomoc a ochotu nabídnout a poskytnout pomoc (3,13),
- škola rozvíjí schopnost dětí učit se (3,13).

Nejvíce škol plánuje v letech 2016–2018 dosáhnout zlepšení následujících indikátorů:¹⁶⁰

- škola u dětí rozvíjí schopnosti sebereflexe a sebehodnocení (67,5 %¹⁶¹),
- škola rozvíjí vztah k bezpečnému používání informačních, komunikačních a dalších technologií (65,0 %),
- škola buduje povědomí o etických hodnotách, má formálně i neformálně jednoznačně nastavená a sdílená spravedlivá pravidla společenského chování a komunikace, která se dodržují (60,0 %),
- škola rozvíjí schopnost říct si o pomoc a ochotu nabídnout a poskytnout pomoc (60,0 %),
- škola rozvíjí schopnost dětí učit se (60,0 %).

Nejvýznamnější překážky dosahování cílů v této oblasti zdroj neuvádí.

Podpora digitálních kompetencí pedagogických pracovníků v mateřských školách

Nejhůře hodnocenými indikátory aktuální situace v této oblasti byly:¹⁶²

- pedagogové mají základní znalosti práce s počítačem a využívají je pro sebevzdělávání a přípravu na vzdělávání dětí (práce s operačním systémem, aplikacemi, soubory, tvorba textových dokumentů apod.; 2,93¹⁶³),
- pedagogové mají základní znalosti práce s internetem a využívají je pro sebevzdělávání a přípravu na vzdělávání dětí (vyhledávání, stahování, tisk podkladů pro práci s dětmi, znalost bezpečného chování na internetu apod.; 3,10).

Nejvíce škol plánuje v letech 2016–2018 dosáhnout zlepšení následujících indikátorů:¹⁶⁴

- pedagogové mají základní znalosti práce s počítačem a využívají je pro sebevzdělávání a přípravu na vzdělávání dětí (práce s operačním systémem, aplikacemi, soubory, tvorba textových dokumentů apod.; 12,5 %¹⁶⁵),

¹⁵⁶ Řazeno podle podílu škol narážejících na danou překážku sestupně.

¹⁵⁷ Podíl škol narážejících na danou překážku.

¹⁵⁸ Řazeno od nejhorších vzestupně.

¹⁵⁹ Průměrné hodnocení na škále 1 (vůbec nebo téměř se neuplatňuje) až 4 (ideální stav).

¹⁶⁰ Řazeno podle podílu škol plánujících zlepšení daného indikátoru sestupně.

¹⁶¹ Podíl škol plánujících zlepšení daného indikátoru v letech 2016–2018.

¹⁶² Řazeno od nejhorších vzestupně.

¹⁶³ Průměrné hodnocení na škále 1 (vůbec nebo téměř se neuplatňuje) až 4 (ideální stav).

¹⁶⁴ Řazeno podle podílu škol plánujících zlepšení daného indikátoru sestupně.

¹⁶⁵ Podíl škol plánujících zlepšení daného indikátoru v letech 2016–2018.

- pedagogové mají základní znalosti práce s internetem a využívají je pro sebevzdělávání a přípravu na vzdělávání dětí (vyhledávání, stahování, tisk podkladů pro práci s dětmi, znalost bezpečného chování na internetu apod.; 12,5 %).

Nejvýznamnější překážky dosahování cílů v této oblasti spatřují respondenti v následujících bodech:¹⁶⁶

- nedostatek financí na pořízení moderního ICT vybavení (včetně údržby stávající techniky; 70,0 %¹⁶⁷),
- nevhodné / zastaralé ICT vybavení (55,0 %),
- nedostatek příležitostí k dalšímu vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti digitálních kompetencí (15,0 %).

Rozvoj infrastruktury mateřských škol

Nejvíce škol plánuje v letech 2016–2018 investovat do následujících staveb a rekonstrukcí:¹⁶⁸

- stavební úpravy a vybavení na podporu podnětného venkovního prostředí školy, např. hřiště, zahrady, apod. (32,5 %¹⁶⁹),
- nová výstavba nebo přístavba budov (17,5 %),
- stavební úpravy a rekonstrukce tříd (12,5 %),
- stavební úpravy a rekonstrukce prostor na podporu polytechnického vzdělávání (např. keramická dílna; 12,5 %).

Nejvíce škol plánuje v letech 2016–2018 investovat do následujícího vybavení:¹⁷⁰

- nové didaktické pomůcky (45,0 %¹⁷¹),
- vybavení výpočetní technikou pro potřeby pedagogických pracovníků (42,5 %),
- vybavení třídy (40,0 %),
- vybavení prostorů školy pro rozvoj polytechnických dovedností (40,0 %),
- software pro ICT techniku (40,0 %),
- vybavení na podporu podnětného vnitřního prostředí školy, např. čtenářské koutky, prostor na rozvoj jednotlivých pregramotností, polytechnických dovedností apod. (40,0 %).

Podpora inkluzivního / společného vzdělávání v základních školách

Nejhůře hodnocenými indikátory aktuální situace v této oblasti byly:¹⁷²

- škola poskytuje výuku českého jazyka pro cizince (1,26¹⁷³),
- škola je bezbariérová (jedná se o bezbariérovost jak vnější, tj. zpřístupnění školy, tak i vnitřní, tj. přizpůsobení a vybavení učeben a dalších prostorů školy; 1,82),
- škola zajišťuje žákům se speciálními vzdělávacími potřebami účast na aktivitách nad rámec školní práce, které směřují k rozvoji dovedností, schopností a postojů žáka (2,50),
- škola dokáže přijmout ke vzdělávání všechny žáky bez rozdílu (včetně žáků s odlišným kulturním prostředím, sociálním znevýhodněním, cizince, žáky se speciálními vzdělávacími potřebami apod.; 2,61),
- škola učí všechny žáky uvědomovat si práva a povinnosti (vína, trest, spravedlnost, Umluva o právech dítěte apod.; 3,05).

Nejvíce škol plánuje v letech 2016–2018 dosáhnout zlepšení následujících indikátorů:¹⁷⁴

- vyučující realizují pedagogickou diagnostiku žáků, vyhodnocují její výsledky a v souladu s nimi volí formy a metody výuky, resp. kroky další péče o žáky (81,9 %¹⁷⁵),

¹⁶⁶ Řazeno podle podílu škol narážejících na danou překážku sestupně.

¹⁶⁷ Podíl škol narážejících na danou překážku.

¹⁶⁸ Řazeno podle podílu škol plánujících danou investici sestupně.

¹⁶⁹ Podíl škol plánujících danou investici v letech 2016–2018.

¹⁷⁰ Řazeno podle podílu škol plánujících danou investici sestupně.

¹⁷¹ Podíl škol plánujících danou investici v letech 2016–2018.

¹⁷² Řazeno od nejhorších vzestupně.

¹⁷³ Průměrné hodnocení na škále 1 (vůbec nebo téměř se neuplatňuje) až 4 (ideální stav).

¹⁷⁴ Řazeno podle podílu škol plánujících zlepšení daného indikátoru sestupně.

- škola má vytvořený systém podpory pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (je vybavena kompenzačními / speciálními pomůckami, využívá služeb asistenta pedagoga atd.; 78,9 %),
- pedagogové umí využívat speciální učebnice, pomůcky i kompenzační pomůcky (78,9 %),
- pedagogové umí spolupracovat ve výuce s dalšími pedagogickými (asistent pedagoga, další pedagog) i nepedagogickými pracovníky (tlumočnick do českého znakového jazyka, osobní asistent; 78,9 %),
- škola zajišťuje žákům se speciálními vzdělávacími potřebami účast na aktivitách nad rámec školní práce, které směřují k rozvoji dovedností, schopností a postojů žáka (78,9 %),
- škola klade důraz nejen na budování vlastního úspěchu žáka, ale i na odbourávání bariér mezi lidmi, vede k sounáležitosti se spolužáky a dalšími lidmi apod. (78,9 %).

Nejvýznamnější překážky dosahování cílů v této oblasti spatřují respondenti v následujících bodech:¹⁷⁶

- nedostatečné finanční zajištění personálních nákladů na práci s heterogenními skupinami žáků (např. asistentů pedagoga, pedagogické i nepedagogické pracovníky; 94,74 %¹⁷⁷),
- nedostatek finančních prostředků pro realizaci mimoškolního vzdělávání pro znevýhodněné žáky (např. výstavy, exkurze, kroužky apod.; 84,2 %),
- velký počet žáků ve třídách (57,9 %),
- na školu je tlačeno ze strany státu na rychlou změnu stávajícího systému (57,9 %),
- nedostatečná kampaň / osvěta v oblasti inkluze / společného vzdělávání pro většinou veřejnost, pro rodiče, pro rodiče žáků se speciálními vzdělávacími potřebami apod. (57,9 %),
- nedostatek vzdělávacích materiálů, pomůcek a metodik v oblasti inkluze, včetně metodické podpory ze strany MŠMT (57,9 %).

Rozvoj čtenářské gramotnosti v základních školách

Nejhůře hodnocenými indikátory aktuální situace v této oblasti byly:¹⁷⁸

- ve škole se realizují čtenářské kroužky / pravidelné dílny čtení / jiné pravidelné mimoškolní aktivity na podporu a rozvoj čtenářské gramotnosti (2,18¹⁷⁹),
- škola podporuje individuální práci s žáky s mimořádným zájmem o literaturu, tvůrčí psaní atp. (2,21),
- ve škole existuje čtenářsky podnětné prostředí (čtenářské koutky, nástěnky, prostor s informacemi z oblasti čtenářské gramotnosti apod.; 2,32),
- škola podporuje základní znalosti a dovednosti, základní práce s textem (od prostého porozumění textu k vyhledávání titulů v knihovně podle potřeb žáků; 2,84).

Nejvíce škol plánuje v letech 2016–2018 dosáhnout zlepšení následujících indikátorů:¹⁸⁰

- učitelé 1. i 2. stupně využívají poznatků v praxi a sdílejí dobrou praxi v oblasti rozvoje čtenářské gramotnosti mezi sebou i s učiteli z jiných škol (78,95 %¹⁸¹),
- škola informuje a spolupracuje v oblasti rozvoje čtenářství s rodiči (prezentace služeb školní / obecní knihovny, existence čtenářských kroužků, aktivit v oblasti čtení, čtenářského klubu – např. projektové dny, dny otevřených dveří, vánoční trhy apod.; 76,32 %),
- škola disponuje dostatečným technickým a materiálním zabezpečením v oblasti čtenářské gramotnosti, např. pro vystavování prací žáků (včetně audiovizuální techniky; 76,32 %),
- škola pravidelně nakupuje aktuální beletrii a další literaturu, multimédia pro rozvoj čtenářské gramotnosti na 1. i 2. stupni ZŠ (76,32 %).

Nejvýznamnější překážky dosahování cílů v této oblasti spatřují respondenti v následujících bodech:¹⁸²

- nedostatek stabilní finanční podpory pro rozvoj příslušné gramotnosti (k personálnímu zajištění pedagogického dozoru koutků, volně otevřených učeben, k možnému půlení hodin, k inovaci a výměně učebních pomůcek k rozvoji gramotnosti, k zajištění dostatečného počtu těchto pomůcek apod.; 81,58 %¹⁸³),

¹⁷⁵ Podíl škol plánujících zlepšení daného indikátoru v letech 2016–2018.

¹⁷⁶ Řazeno podle podílu škol narážejících na danou překážku sestupně.

¹⁷⁷ Podíl škol narážejících na danou překážku.

¹⁷⁸ Řazeno od nejhorších vzestupně.

¹⁷⁹ Průměrné hodnocení na škále 1 (vůbec nebo téměř se neuplatňuje) až 4 (ideální stav).

¹⁸⁰ Řazeno podle podílu škol plánujících zlepšení daného indikátoru sestupně.

¹⁸¹ Podíl škol plánujících zlepšení daného indikátoru v letech 2016–2018.

¹⁸² Řazeno podle podílu škol narážejících na danou překážku sestupně.

- nedostatečné materiálně technické podmínky pro rozvoj v příslušné oblasti gramotnosti mimo školu (exkurze, výstavy, tematické programy apod.; 47,37 %),
- nezájem ze strany žáků a rodičů (39,47 %).

Rozvoj matematické gramotnosti v základních školách

Nejhůře hodnocenými indikátory aktuální situace v této oblasti byly:¹⁸⁴

- ve škole existují pravidelné kroužky / doučování / mimoškolní aktivity v oblasti matematické gramotnosti (např. kroužek zábavné logiky apod.; 1,71¹⁸⁵),
- ve škole jsou realizovány mimovýukové akce pro žáky na podporu matematické gramotnosti a zvýšení motivace (např. projektové dny apod.; 1,82),
- škola informuje a spolupracuje v oblasti matematické gramotnosti s rodiči (představení kroužků, aktivit a profesí spojených s rozvojem matematické gramotnosti, např. projektové dny, dny otevřených dveří apod.; 1,87),
- ve škole je podporováno matematické myšlení u žáků (příklady k řešení a pochopení každodenních situací, situací spojených s budoucí profesí nebo k objasnění přírodních zákonů atp.; 2,71),
- škola podporuje rozvoj matematické gramotnosti v rámci školních vzdělávacích programů (má stanoveny konkrétní cíle; 2,79)

Nejvíce škol plánuje v letech 2016–2018 dosáhnout zlepšení následujících indikátorů:¹⁸⁶

- učitelé 1. i 2. stupně využívají poznatky v praxi a sdílejí dobrou praxi v oblasti matematické gramotnosti mezi sebou i s učiteli z jiných škol (78,95 %¹⁸⁷),
- škola podporuje rozvoj matematické gramotnosti v rámci školních vzdělávacích programů (má stanoveny konkrétní cíle; 73,69 %),
- učitelé 1. i 2. stupně rozvíjejí své znalosti v oblasti matematické gramotnosti a využívají je ve výuce (kurzy dalšího vzdělávání, studium literatury aj.; 73,69 %),
- škola disponuje dostatečným technickým a materiálním zabezpečením pro rozvoj matematické gramotnosti (73,69 %).

Nejvýznamnější překážky dosahování cílů v této oblasti spatřují respondenti v následujících bodech:¹⁸⁸

- nedostatek stabilní finanční podpory pro rozvoj příslušné gramotnosti (k personálnímu zajištění pedagogického dozoru koutků, volně otevřených učeben, k možnému půlení hodin, k inovaci a výměně učebních pomůcek k rozvoji gramotností, k zajištění dostatečného počtu těchto pomůcek apod.; 76,31 %¹⁸⁹),
- nedostatečné materiálně technické podmínky pro rozvoj v příslušné oblasti gramotnosti mimo školu (exkurze, výstavy, tematické programy apod.; 42,11 %),
- nezájem ze strany žáků a rodičů (42,11 %).

Rozvoj jazykové gramotnosti v základních školách

Nejhůře hodnocenými indikátory aktuální situace v této oblasti byly:¹⁹⁰

- ve škole se využívá knihovna (školní / místní) obsahující cizojazyčnou literaturu přístupná podle potřeb žáků; 1,63¹⁹¹),
- škola spolupracuje s rodilým mluvčím (1,74),
- ve škole jsou realizovány akce pro žáky na podporu jazykové gramotnosti (např. interaktivní výstavy knih apod.; 1,84).

¹⁸³ Podíl škol narázejících na danou překážku.

¹⁸⁴ Řazeno od nejhorších vzestupně.

¹⁸⁵ Průměrné hodnocení na škále 1 (vůbec nebo téměř se neuplatňuje) až 4 (ideální stav).

¹⁸⁶ Řazeno podle podílu škol plánujících zlepšení daného indikátoru sestupně.

¹⁸⁷ Podíl škol plánujících zlepšení daného indikátoru v letech 2016–2018.

¹⁸⁸ Řazeno podle podílu škol narázejících na danou překážku sestupně.

¹⁸⁹ Podíl škol narázejících na danou překážku.

¹⁹⁰ Řazeno od nejhorších vzestupně.

¹⁹¹ Průměrné hodnocení na škále 1 (vůbec nebo téměř se neuplatňuje) až 4 (ideální stav).

Nejvíce škol plánuje v letech 2016–2018 dosáhnout zlepšení následujících indikátorů:¹⁹²

- ve škole jsou využívány učebnice, cizojazyčná literatura, multimedia a další materiály pro rozvoj jazykové gramotnosti (76,32 %¹⁹³),
- učitelé 1. i 2. stupně, učitelé jazyků i ostatních předmětů rozvíjejí své znalosti v oblasti jazykových znalostí a využívají je ve výuce (kurzy dalšího vzdělávání, studium literatury aj.; 73,68 %),
- ve škole se využívá knihovna (školní / místní) obsahující cizojazyčnou literaturu přístupná podle potřeb žáků (73,68 %).

Nejvýznamnější překážky dosahování cílů v této oblasti spatřují respondenti v následujících bodech:¹⁹⁴

- nedostatek stabilní finanční podpory pro rozvoj příslušné gramotnosti (k personálnímu zajištění pedagogického dozoru koutků, volně otevřených učeben, k možnému půlení hodin, k inovaci a výměně učebních pomůcek k rozvoji gramotnosti, k zajištění dostatečného počtu těchto pomůcek apod.; 81,58 %¹⁹⁵),
- nedostatečné materiálně technické podmínky pro rozvoj v příslušné oblasti gramotnosti mimo školu (exkurze, výstavy, tematické programy apod.; 55,26 %),
- nízká časová dotace pro rozvoj příslušné gramotnosti mimo výuku (42,11 %).

Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě v základních školách

Nejhůře hodnocenými indikátory aktuální situace v této oblasti byly:¹⁹⁶

- žáci se aktivně podílejí na činnostech fiktivních firem či akcích Junior Achievement nebo v obdobných dalších (např. Podnikavá škola) nebo se aktivně podílejí na přípravě a realizaci projektů školy (1,45¹⁹⁷),
- škola organizuje konzultace, debaty a exkurze na podporu podnikavosti, iniciativy pro žáky i učitele (1,66),
- ve škole existuje prostor pro pravidelné sdílení zkušeností (dílny nápadů apod.; 1,92),
- učitelé rozvíjejí své znalosti v oblasti podpory kreativity a využívají je ve výchově (kurzy dalšího vzdělávání, studium literatury aj.; 2,63),
- škola systematicky učí prvům iniciativy a kreativity, prostředí i přístup pedagogů podporuje fantazii a iniciativu dětí (2,63),
- ve škole je v rámci vzdělávacího procesu nastaveno bezpečné prostředí pro rozvoj kreativity, iniciativy a názorů žáků (2,76).

Nejvíce škol plánuje v letech 2016–2018 dosáhnout zlepšení následujících indikátorů:¹⁹⁸

- škola rozvíjí finanční gramotnost žáků (učí je znát hodnotu peněz, pracovat s úsporami, spravovat záležitosti, znát rizika; 73,68 %¹⁹⁹),
- učitelé rozvíjejí své znalosti v oblasti podpory kreativity a využívají je ve výchově (kurzy dalšího vzdělávání, studium literatury aj.; 71,05 %),
- učitelé využívají poznatků v praxi a sdílejí dobrou praxi v oblasti rozvoje iniciativy a kreativity mezi sebou i s učiteli z jiných škol (68,42 %),
- škola učí žáky myslet kriticky, vnímat problémy ve svém okolí a nacházet inovativní řešení, nést rizika i plánovat a řídit projekty s cílem dosáhnout určitých cílů (např. projektové dny; při výuce jsou zařazeny úlohy s vícevariantním i neexistujícím řešením atp.; 68,42 %),
- ve škole je v rámci vzdělávacího procesu nastaveno bezpečné prostředí pro rozvoj kreativity, iniciativy a názorů žáků (68,42 %).

Nejvýznamnější překážky dosahování cílů v této oblasti spatřují respondenti v následujících bodech:²⁰⁰

- nedostatek finančních prostředků pro realizaci vzdělávání mimo vlastní výuku (78,97 %²⁰¹),

¹⁹² Řazeno podle podílu škol plánujících zlepšení daného indikátoru sestupně.

¹⁹³ Podíl škol plánujících zlepšení daného indikátoru v letech 2016–2018.

¹⁹⁴ Řazeno podle podílu škol narážejících na danou překážku sestupně.

¹⁹⁵ Podíl škol narážejících na danou překážku.

¹⁹⁶ Řazeno od nejhorších vzestupně.

¹⁹⁷ Průměrné hodnocení na škále 1 (vůbec nebo téměř se neuplatňuje) až 4 (ideální stav).

¹⁹⁸ Řazeno podle podílu škol plánujících zlepšení daného indikátoru sestupně.

¹⁹⁹ Podíl škol plánujících zlepšení daného indikátoru v letech 2016–2018.

²⁰⁰ Řazeno podle podílu škol narážejících na danou překážku sestupně.

²⁰¹ Podíl škol narážejících na danou překážku.

- malý zájem zaměstnavatelů a podnikatelů o spolupráci se školami (52,63 %),
- nedostatek výukových materiálů, pomůcek a metodik v oblasti podnikavosti, iniciativy a kreativity (42,11 %).

Podpora polytechnického vzdělávání v základních školách

Nejhůře hodnocenými indikátory aktuální situace v této oblasti byly:²⁰²

- na škole probíhá výuka vybraných témat polytechnických předmětů v cizích jazycích – metoda CLILL (1,21²⁰³),
- ve škole existují kroužky / pravidelné dílny / jiné pravidelné mimoškolní aktivity na podporu a rozvoj polytechnického vzdělávání (1,79),
- škola spolupracuje se středními nebo vysokými školami, výzkumnými pracovišti technického zaměření (1,82),
- škola spolupracuje s místními firmami / podnikateli (1,82),
- škola podporuje individuální práci s žáky s mimořádným zájmem o polytechniku (1,87),
- učitelé 1. i 2. stupně využívají poznatky v praxi a sdílejí dobrou praxi v oblasti rozvoje polytechnického vzdělávání mezi sebou i s učiteli z jiných škol (2,16),
- škola využívá informační a komunikační technologie v oblasti rozvoje polytechnického vzdělávání (2,42),
- technické vzdělávání je na naší škole realizováno v souladu s RVP ZV (2,79).

Nejvíce škol plánuje v letech 2016–2018 dosáhnout zlepšení následujících indikátorů:²⁰⁴

- škola disponuje vzdělávacími materiály pro vzdělávání polytechnického charakteru (78,95 %²⁰⁵),
- příslušní učitelé rozvíjejí své znalosti v oblasti polytechnického vzdělávání a využívají je ve výuce (kurzy dalšího vzdělávání, studium literatury aj.; 73,68 %),
- součástí výuky polytechnických předmětů jsou laboratorní cvičení, pokusy, různé projekty apod. podporující praktickou stránku polytechnického vzdělávání a rozvíjející manuální zručnost žáků (73,68 %).

Nejvýznamnější překážky dosahování cílů v této oblasti spatřují respondenti v následujících bodech:²⁰⁶

- nedostatek financí na úhradu vedení volitelných předmětů a kroužků (76,32 %²⁰⁷),
- nedostatečné / neodpovídající prostory (57,9 %),
- učitelé polytechnických předmětů nejsou jazykově vybaveni pro výuku v CLILL (57,9 %).

Podpora sociálních a občanských dovedností a dalších klíčových kompetencí v základních školách

Nejhůře hodnocenými indikátory aktuální situace v této oblasti byly:²⁰⁸

- žáci jsou vedeni ke konstruktivním debatám (2,82²⁰⁹),
- škola u žáků rozvíjí schopnosti sebereflexe a sebehodnocení (2,84),
- škola motivuje žáky k celoživotnímu učení (2,84).

Nejvíce škol plánuje v letech 2016–2018 dosáhnout zlepšení následujících indikátorů:²¹⁰

- škola rozvíjí schopnosti žáků učit se, zorganizovat si učení, využívat k tomu různé metody a možnosti podle vlastních potřeb (učit se samostatně, v rámci skupin apod.; 71,05 %²¹¹),
- uvnitř školy se pěstuje vzájemná spolupráce učitele, rodičů a žáků (68,42 %),
- škola učí používat jistě a bezpečně informační, komunikační a další technologie (68,42 %),

²⁰² Řazeno od nejhorších vzestupně.

²⁰³ Průměrné hodnocení na škále 1 (vůbec nebo téměř se neuplatňuje) až 4 (ideální stav).

²⁰⁴ Řazeno podle podílu škol plánujících zlepšení daného indikátoru sestupně.

²⁰⁵ Podíl škol plánujících zlepšení daného indikátoru v letech 2016–2018.

²⁰⁶ Řazeno podle podílu škol narážejících na danou překážku sestupně.

²⁰⁷ Podíl škol narážejících na danou překážku.

²⁰⁸ Řazeno od nejhorších vzestupně.

²⁰⁹ Průměrné hodnocení na škále 1 (vůbec nebo téměř se neuplatňuje) až 4 (ideální stav).

²¹⁰ Řazeno podle podílu škol plánujících zlepšení daného indikátoru sestupně.

²¹¹ Podíl škol plánujících zlepšení daného indikátoru v letech 2016–2018.

- výuka podporuje zapojení žáků do společenského a pracovního života (68,42 %).

Nejvýznamnější překážky dosahování cílů v této oblasti zdroj neuvádí.

Podpora digitálních kompetencí pedagogických pracovníků v základních školách

Nejhůře hodnocenými indikátory aktuální situace v této oblasti byly:²¹²

- pedagogové využívají možností BYOD pro konkrétní projekty žáků (umožnění žákům používat ve výuce jejich vlastní technická zařízení typu ICT, tj. notebooky, netbooky, tablety, chytré telefony apod.; 1,34²¹³),
- pedagogové využívají mobilní ICT vybavení a digitální technologie při výuce v terénu, v projektové výuce apod. (2,08),
- pedagogové využívají školní mobilní ICT vybavení ve výuce (notebooky, netbooky, tablety, chytré telefony apod.; 2,68).

Nejvíce škol plánuje v letech 2016–2018 dosáhnout zlepšení následujících indikátorů:²¹⁴

- pedagogové umí systematicky rozvíjet povědomí o internetové bezpečnosti a kritický pohled na internetový obsah k rozvoji znalostí a dovedností žáků (73,68 %²¹⁵),
- pedagogové využívají školní mobilní ICT vybavení ve výuce (notebooky, netbooky, tablety, chytré telefony apod.; 71,05 %),
- pedagogové se orientují v rámci svého předmětu ve volně dostupných zdrojích na internetu (65,79 %).

Nejvýznamnější překážky dosahování cílů v této oblasti spatřují respondenti v následujících bodech:²¹⁶

- nedostatek financí na pořízení moderního ICT vybavení (včetně údržby stávající techniky; 78,95 %²¹⁷),
- neznalost metod implementace vlastní techniky žáků na stávající podmínky školy (různorodé operační systémy apod.; 60,53 %),
- nedostatek časových možností k dalšímu vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti digitálních kompetencí (44,74 %).

Rozvoj infrastruktury základních škol

Nejvíce škol plánuje v letech 2016–2018 investovat do následujících staveb a rekonstrukcí:²¹⁸

- stavební úpravy a rekonstrukce dílny / cvičné kuchyňky (36,84 %²¹⁹),
- nová výstavba nebo přístavba budov (34,21 %),
- stavební úpravy a vybavení na podporu podnětného venkovního prostředí školy, např. hřiště, školní zahrady, dopravní hřiště, botanické zahrady, rybníky, učebny v přírodě, naučné stezky apod. (34,21 %).

Nejvíce škol plánuje v letech 2016–2018 investovat do následujícího vybavení:²²⁰

- nové didaktické pomůcky (60,53 %²²¹),
- software pro ICT techniku (52,63 %),
- vybavení mobilní počítačové učebny (např. notebooky, tablety; 50,00 %),
- vybavení na podporu podnětného vnitřního prostředí školy, např. čtenářské koutky, prostor na sdílení zkušeností z výuky, na rozvoj jednotlivých gramotností apod. (50,00 %).

²¹² Řazeno od nejhorších vzestupně.

²¹³ Průměrné hodnocení na škále 1 (vůbec nebo téměř se neuplatňuje) až 4 (ideální stav).

²¹⁴ Řazeno podle podílu škol plánujících zlepšení daného indikátoru sestupně.

²¹⁵ Podíl škol plánujících zlepšení daného indikátoru v letech 2016–2018.

²¹⁶ Řazeno podle podílu škol narážejících na danou překážku sestupně.

²¹⁷ Podíl škol narážejících na danou překážku.

²¹⁸ Řazeno podle podílu škol plánujících danou investici sestupně.

²¹⁹ Podíl škol plánujících danou investici v letech 2016–2018.

²²⁰ Řazeno podle podílu škol plánujících danou investici sestupně.

²²¹ Podíl škol plánujících danou investici v letech 2016–2018.

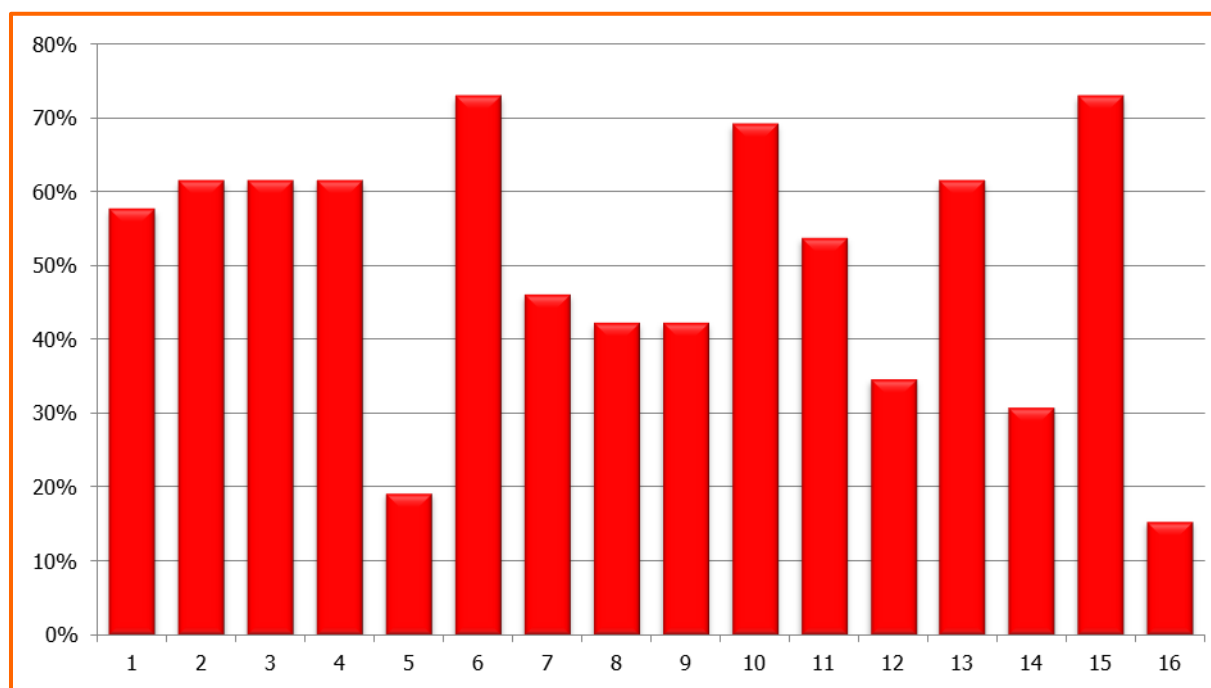

6.2 PŘÍPRAVNÉ ŠETŘENÍ MAS POBESKYDÍ

Dotazníkové šetření bylo realizováno MAS Pobeskydí jako součást přípravy na tvorbu MAPu a zaměřovalo se na zjištění předběžného zájmu o vzdělávání a spolupráci a aktuálního stavu v předem definovaných oblastech odpovídajících povinným, doporučeným a volitelným opatřením MAPu, k nimž MAS přidala několik vlastních. Výsledky šetření byly vodítkem pro vymezení působnosti a vlastní jednání PS.

Otázka: „**V jakých oblastech byste měli zájem Vy či Vaši pedagogové se vzdělávat?**“

Obrázek č. 13: Zájem o vzdělávání²²²

Největší zájem o vzdělávání mají respondenti v následujících oblastech:²²³

- čtenářská a matematická gramotnost (73,08 %²²⁴),
- environmentální výchova (73,08 %),
- rozvoj kompetencí dětí pro aktivní používání cizího jazyka (69,23 %),
- kvalita předškolního vzdělávání a péče (61,54 %),
- inkluzivní vzdělávání (61,54 %),
- spolupráce s rodinou (61,54 %),
- rozvoj výuky regionálních / místních témat (příroda, historie, osobnosti; 61,54 %).

²²² 1: manažerské vzdělávání pro ředitele; 2: kvalita předškolního vzdělávání a péče; 3: inkluzivní vzdělávání; 4: spolupráce s rodinou; 5: kariérové poradenství; 6: čtenářská a matematická gramotnost; 7: rozvoj podnikavosti a iniciativy dětí; 8: rozvoj kulturního povědomí a vyjádření dětí; 9: rozvoj sociálních a občanských kompetencí dětí; 10: rozvoj kompetencí dětí pro aktivní používání cizího jazyka; 11: rozvoj kompetencí dětí v polytechnickém vzdělávání; 12: rozvoj digitálních kompetencí dětí; 13: rozvoj výuky regionálních / místních témat (příroda, historie, osobnosti); 14: rodinná výchova; 15: environmentální výchova; 16: ostatní. 100 % = 26 respondentů.

²²³ Řazeno sestupně.

²²⁴ Podíl respondentů se zájmem o vzdělávání v dané oblasti.

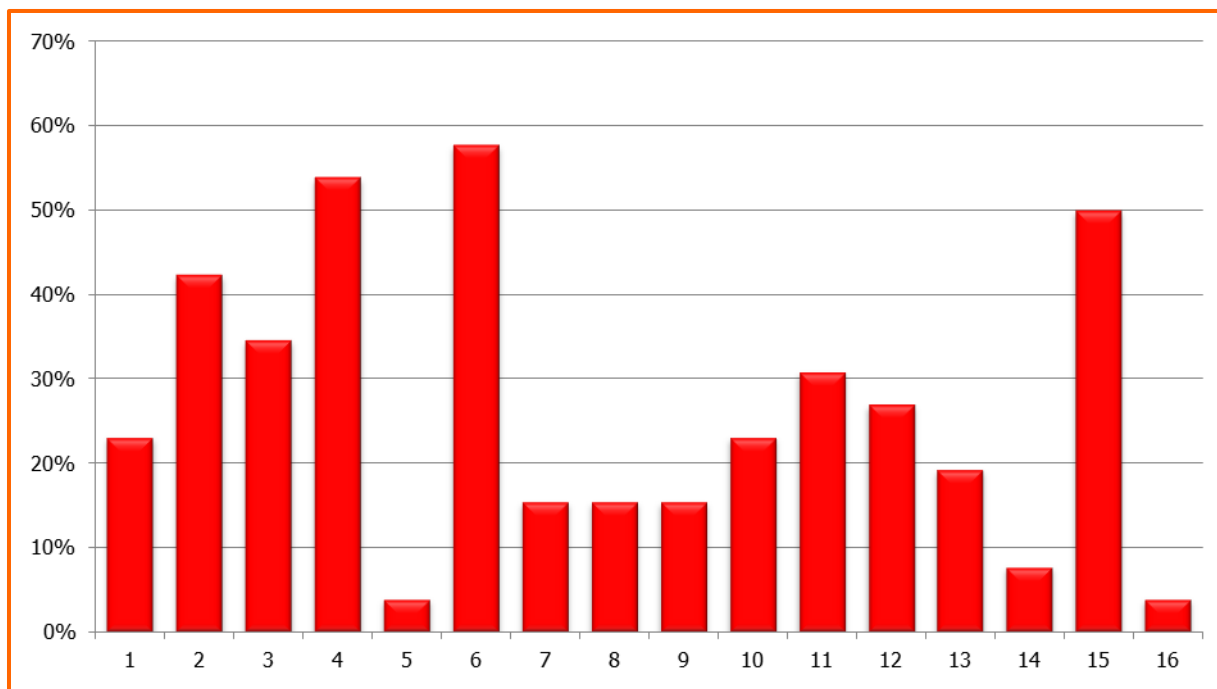

Nejmenší zájem mají v následujících oblastech:²²⁵

- kariérové poradenství (19,23 %),
- rodinná výchova (30,77 %),
- rozvoj digitálních kompetencí dětí (34,62 %),
- rozvoj kulturního povědomí a vyjádření dětí (42,31 %),
- rozvoj sociálních a občanských kompetencí dětí (42,31 %).

Otázka: „V jakých oblastech máte zkušenosti s novými či netradičními metodami výuky, zkušenými pedagogy apod.?”

Obrázek č. 14: Zkušenosti s novými a netradičními metodami výuky a zkušenými pedagogy²²⁶

Největší zkušenosti mají respondenti v následujících oblastech:²²⁷

- čtenářská a matematická gramotnost (57,69 %²²⁸),
- spolupráce s rodinou (53,85 %),
- environmentální výchova (50,00 %),
- kvalita předškolního vzdělávání a péče (42,31 %),
- inkluzivní vzdělávání (34,62 %).

Nejmenší zkušenosti mají v následujících oblastech:²²⁹

- kariérové poradenství (3,85 %),

²²⁵ Řazeno vzestupně.

²²⁶ 1: manažerské vzdělávání pro ředitele; 2: kvalita předškolního vzdělávání a péče; 3: inkluzivní vzdělávání; 4: spolupráce s rodinou; 5: kariérové poradenství; 6: čtenářská a matematická gramotnost; 7: rozvoj podnikavosti a iniciativy dětí; 8: rozvoj kulturního povědomí a vyjádření dětí; 9: rozvoj sociálních a občanských kompetencí dětí; 10: rozvoj kompetencí dětí pro aktivní používání cizího jazyka; 11: rozvoj kompetencí dětí v polytechnickém vzdělávání; 12: rozvoj digitálních kompetencí dětí; 13: rozvoj výuky regionálních / místních témat (příroda, historie, osobnosti); 14: rodinná výchova; 15: environmentální výchova; 16: ostatní. 100 % = 26 respondentů.

²²⁷ Řazeno sestupně.

²²⁸ Podíl respondentů se zkušenostmi v dané oblasti.

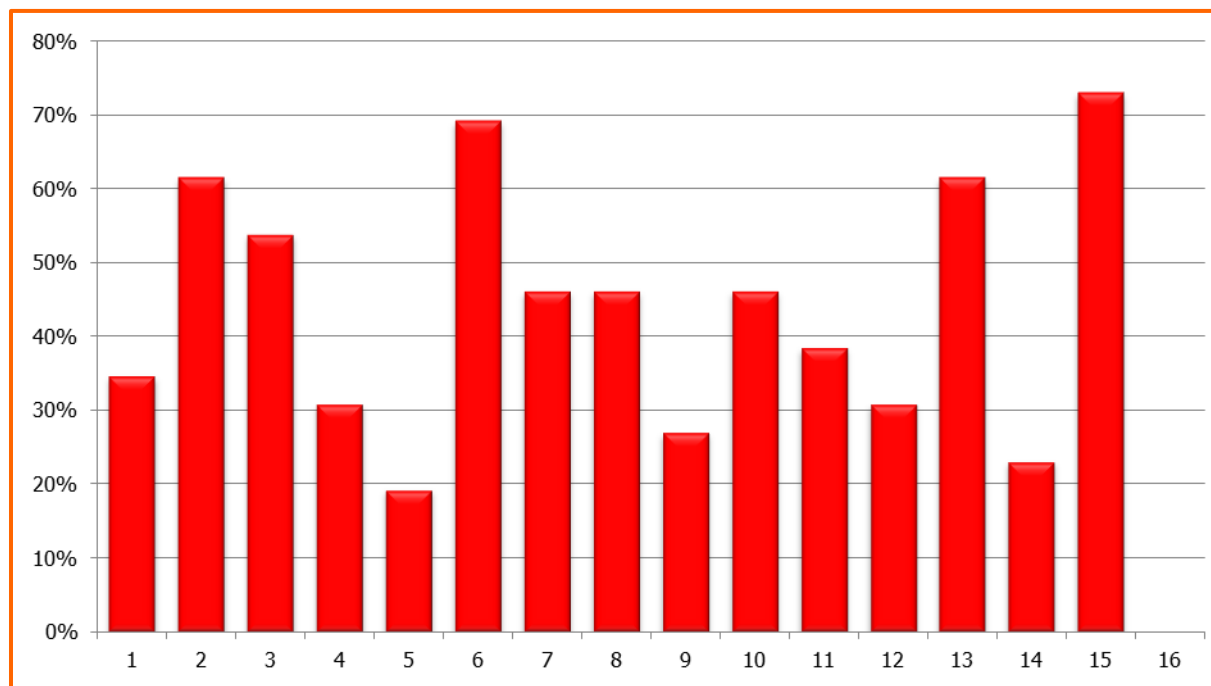
²²⁹ Řazeno vzestupně.

- rodinná výchova (7,69 %),
- rozvoj podnikavosti a iniciativy dětí (15,38 %),
- rozvoj kulturního povědomí a vyjádření dětí (15,38 %),
- rozvoj sociálních a občanských kompetencí dětí (15,38 %).

Otázka: „V jakých oblastech máte zájem spolupracovat s ostatními školami?“

Obrázek č. 15: Zájem o spolupráci s ostatními školami²³⁰

Největší zájem o spolupráci mají respondenti v následujících oblastech:²³¹

- environmentální výchova (73,08 %²³²),
- čtenářská a matematická gramotnost (69,23 %),
- kvalita předškolního vzdělávání a péče (61,54 %),
- rozvoj výuky regionálních / místních témat (příroda, historie, osobnosti; 61,54 %),
- inkluzivní vzdělávání (53,85 %).

Nejmenší zájem mají v následujících oblastech:²³³

- kariérové poradenství (19,23 %),
- rodinná výchova (23,08 %),
- rozvoj sociálních a občanských kompetencí dětí (26,92 %),
- rozvoj digitálních kompetencí dětí (30,77 %),
- spolupráce s rodinou (30,77 %).

²³⁰ 1: manažerské vzdělávání pro ředitele; 2: kvalita předškolního vzdělávání a péče; 3: inkluzivní vzdělávání; 4: spolupráce s rodinou; 5: kariérové poradenství; 6: čtenářská a matematická gramotnost; 7: rozvoj podnikavosti a iniciativy dětí; 8: rozvoj kulturního povědomí a vyjádření dětí; 9: rozvoj sociálních a občanských kompetencí dětí; 10: rozvoj kompetencí dětí pro aktivní používání cizího jazyka; 11: rozvoj kompetencí dětí v polytechnickém vzdělávání; 12: rozvoj digitálních kompetencí dětí; 13: rozvoj výuky regionálních / místních témat (příroda, historie, osobnosti); 14: rodinná výchova; 15: environmentální výchova; 16: ostatní. 100 % = 26 respondentů.

²³¹ Řazeno sestupně.

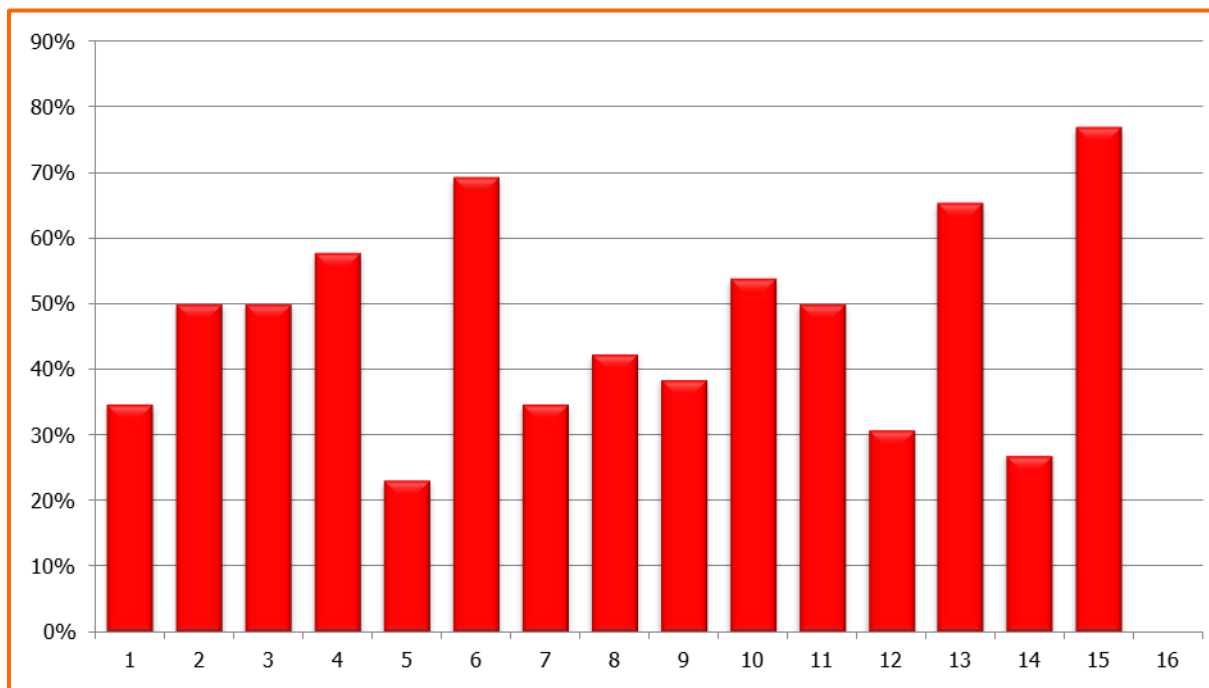
²³² Podíl respondentů se zájmem o spolupráci v dané oblasti.

²³³ Řazeno vzestupně.

Otázka: „V jakých oblastech máte zájem spolupracovat s jinými subjekty?“

Obrázek č. 16: Zájem o spolupráci s jinými subjekty²³⁴

Největší zájem o spolupráci mají respondenti v následujících oblastech:²³⁵

- environmentální výchova (76,92 %²³⁶),
- čtenářská a matematická gramotnost (69,23 %),
- rozvoj výuky regionálních / místních témat (příroda, historie, osobnosti; 65,38 %),
- spolupráce s rodinou (57,69 %),
- rozvoj kompetencí dětí pro aktivní používání cizího jazyka (53,85 %).

Nejmenší zájem mají v následujících oblastech:²³⁷

- kariérové poradenství (23,08 %),
- rodinná výchova (26,92 %),
- rozvoj digitálních kompetencí dětí (30,77 %),
- manažerské vzdělávání pro ředitele (34,62 %),
- rozvoj podnikavosti a iniciativy dětí (34,62 %).

²³⁴ 1: manažerské vzdělávání pro ředitele; 2: kvalita předškolního vzdělávání a péče; 3: inkluzivní vzdělávání; 4: spolupráce s rodinou; 5: kariérové poradenství; 6: čtenářská a matematická gramotnost; 7: rozvoj podnikavosti a iniciativy dětí; 8: rozvoj kulturního povědomí a vyjádření dětí; 9: rozvoj sociálních a občanských kompetencí dětí; 10: rozvoj kompetencí dětí pro aktivní používání cizího jazyka; 11: rozvoj kompetencí dětí v polytechnickém vzdělávání; 12: rozvoj digitálních kompetencí dětí; 13: rozvoj výuky regionálních / místních témat (příroda, historie, osobnosti); 14: rodinná výchova; 15: environmentální výchova; 16: ostatní. 100 % = 26 respondentů.

²³⁵ Řazeno sestupně.

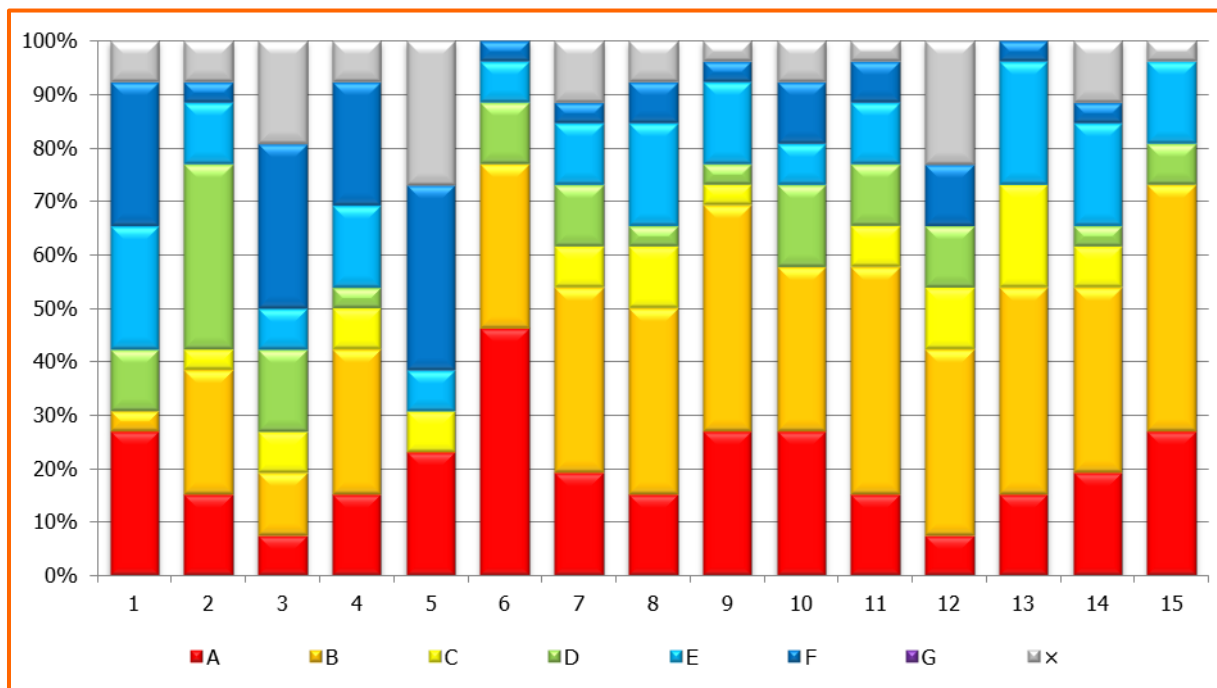
²³⁶ Podíl respondentů se zájmem o spolupráci v dané oblasti.

²³⁷ Řazeno sestupně.

Otázka: „Jaké formě vzdělávání / učení se dáváte přednost?“

Obrázek č. 17: Upřednostňované formy vzdělávání / učení se²³⁸

Tato otázka byla položena zvláště ke každé z definovaných oblastí. V souhrnu preferují respondenti následující formy (sebe)vzdělávání:²³⁹

- sdílení zkušeností formou workshopů apod.,
- společné kurzy,
- kolegiální formy podpory (setkávání).

Menší (leč nezanedbatelný) zájem je o následující formy:²⁴⁰

- vzájemné informování (internetové stránky, zpravodaj),
- stáže a hospitace,
- poradenství odborníků, koučování apod.

V jednotlivých oblastech je situace výrazně specifická.

²³⁸ 1: manažerské vzdělávání pro ředitele; 2: kvalita předškolního vzdělávání a péče; 3: inkluzivní vzdělávání; 4: spolupráce s rodinou; 5: kariérové poradenství; 6: čtenářská a matematická gramotnost; 7: rozvoj podnikavosti a iniciativy dětí; 8: rozvoj kulturního povědomí a vyjádření dětí; 9: rozvoj sociálních a občanských kompetencí dětí; 10: rozvoj kompetencí dětí pro aktivní používání cizího jazyka; 11: rozvoj kompetencí dětí v polytechnickém vzdělávání; 12: rozvoj digitálních kompetencí dětí; 13: rozvoj výuky regionálních / místních témat (příroda, historie, osobnosti); 14: rodinná výchova; 15: environmentální výchova. (x): nezájem o tuto oblast; A: společné kurzy; B: sdílení zkušeností formou workshopů apod.; C: vzájemné informování (internetové stránky, zpravodaj); D: stáže a hospitace; E: kolegiální formy podpory (setkávání); F: poradenství odborníků, koučování apod.; G: jiné. 100 % = 26 respondentů.

²³⁹ Řazeno sestupně.

²⁴⁰ Řazeno vzestupně.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

6.3 ŠETŘENÍ KE SWOT ANALÝZE

Toto šetření uskutečnil realizační tým s cílem utřídit a hierarchizovat navržené body souhrnné SWOT analýzy a vytvořit podklady pro následnou tvorbu SWOT-3 analýz. Výsledky šetření jsou zahrnuty v kapitole č. 8.

6.4 ŠETŘENÍ K INVESTIČNÍM PRIORITÁM

Toto šetření uskutečnil realizační tým s cílem vytvořit předběžný seznam investičních priorit. Seznam bude průběžně doplňován a aktualizován podle potřeby.

7 ANALÝZA JEDNÁNÍ PRACOVNÍCH SKUPIN

Zapojení odborné veřejnosti do plánování garantovaly PS. Jejich přínos pro identifikaci potenciálů a limitů rozvoje regionálního školství byl zcela zásadní. Interpretovaly výsledky expertních analýz a přicházely s vlastními praktickými podněty. Následující kapitola přináší přehled hlavních závěrů, k nimž došly na svých jednáních.²⁴¹

7.1 PRACOVNÍ SKUPINA MATEŘINKA

PS Mateřinka byla vymezena jako specifická podle své cílové skupiny (děti předškolního věku) a zabývala se předškolním vzděláváním a péčí, jeho dostupností, inkluzí a kvalitou. PS a oblast jejího zájmu byly definovány s vědomím toho, že předškolní vzdělávání představuje základní kámen pro dosahování dlouhodobých cílů v dalších tematicky zaměřených oblastech.

Obrázek č. 18: Jednání pracovní skupiny Mateřinka

PS na svých jednáních došla k následujícím závěrům: MŠ poskytují dětem a jejich rodičům za velmi nízké náklady kvalitní a pestré služby, včetně volnočasových aktivit. Jsou schopné reagovat nejen na potřeby dětí, ale i rodičů (např. v oblasti provozní doby). Do značné míry suplují, bohužel, upadající funkci rodin v oblasti výchovy, kvalitní celodenní stravu nebo pobyt na čerstvém vzduchu. Disponují kreativními učiteli, které naplňuje práce s dětmi, mají chuť k práci a snahu hledat řešení každé situace. MŠ organizačně nezávislé na ZŠ mají vysokou volnost v rozhodování o svých vlastních rozvojových prioritách.

Společným jmenovatelem stávajících problémů MŠ je nedostatečné finanční zázemí pro zajištění všech požadovaných funkcí. Nedostatek financí se projevuje ve vysokém počtu dětí ve třídách, nedostatečném personálním obsazení i v nedostatečném materiálním zázemí, jímž MŠ disponují. Regionální rozdíly ve financování jsou nespravedlivé, neboť ve výsledku každá MŠ zajišťuje zhruba tytéž funkce. Problematické je také financování dětí se specifickými potřebami a krytí potřeb malých dětí, jež jsou, resp. budou (nově) MŠ povinny přijímat. MŠ mají nedostatek moderních pomůcek, knížek a dalšího vybavení. Stavebně-technické zázemí je v některých případech problematické s ohledem na požadavky inkluze (bezbariérovost) a morální a technické zastarávání budov, učeben, přílehačích zahrad, tělocvičen, hřišť a dalších objektů a ploch.

Nedostává se pedagogů, asistentů pedagogů (v každé třídě), chův, pomocných sil, školních psychologů, logopedů, pedagogů se zdravotnickým vzděláním nebo alespoň zdravotnickou přípravou a dalších specialistů. Někteří nově příchozí učitelé jsou nedostatečně motivováni, bez ohledu na aktuálně slušné (zlepšené) finanční ohodnocení práce pedagogů v MŠ. V případě ostatních profesí zůstává finanční ohodnocení stále nedostatečné. Generační

²⁴¹ K metodice viz kapitola č. 2.

obměna pedagogů je nedostatečná, a pokud k ní dochází, nebývají mladí pedagogové vždy plnohodnotnou náhradou odcházejících. Příležitostí k dalšímu vzdělávání pedagogů je obecně dostatek, méně uspokojivá je jeho struktura (schází např. vzdělávání v oblasti školského práva).

Napjaté personální obsazení školek komplikuje účast pedagogů a vedení na vzdělávacích akcích: za účastníci se pracovníky je obtížné nalézt odpovídající náhradu. Další personální problémy souvisí s placením nadúvazkových hodin. Mnoho MŠ de facto nemůže ocenit pedagogy formou nenárokových složek platu z důvodu vysokého věkového průměru pedagogů (a vysokého podílu těch, kteří dosáhli nejvyššího platového stupně) nebo kvůli přítomnosti asistenta, který odčerpává finanční prostředky určené na platy.

MŠ jsou zahlceny administrativou, a to jak při přípravě a realizaci rozvojových projektů, tak v běžném provozu. Postrádají administrativní podporu nebo alespoň významnější vlastní administrativní kapacity a informace o možnostech financování.

Potenciál partnerství a spolupráce je nedostatečně využitý. MŠ mají většinou solidní podporu zřizovatele a v řadě konkrétních situací spolupracují mezi sebou navzájem a s dalšími organizacemi působícími ve vzdělávání. Každodenní spolupráce, komunikace, výměna informací a příkladů dobré praxe a vzájemná motivace učitelů však stále zaostávají za svými možnostmi. Členové PS zmiňovali mezi nedostatky v této oblasti absenci uvádějících učitelů, s kterými jsou v zahraničí dobré zkušenosti. Zvláště problematická je místy spolupráce s organizacemi působícími v sociální oblasti, v oblasti prevence a řešení sociálně-patologických jevů, s pediatry a se ZŠ při řešení situací „problémových“ dětí nebo rodičů a při přechodu dětí z MŠ na ZŠ. Nedostatečně rozvinutá (přínejmenším v některých MŠ) je spolupráce s vysokými školami v oblasti vzdělávání pedagogických a nepedagogických pracovníků.

Přes častější kontakt s rodiči ve srovnání se ZŠ a dobré zkušenosti s komunikací s většinou z nich je potenciál spolupráce s nimi stále nevyužitý. Řada rodičů o spolupráci nejeví zájem a je těžké přesvědčit je, že se MŠ snaží jejich dětem pomoci.

7.2 PRACOVNÍ SKUPINA GRAMOTNOST

PS Gramotnost byla vymezena jako tematická podle základních kompetencí (ve smyslu znalostí a dovedností), které dosahování cílů v dalších tematicky zaměřených oblastech MAPu přínejmenším usnadňují. Zabývala se čtenářskou a matematickou gramotností, rozvojem kompetencí dětí pro aktivní používání cizího jazyka, digitální, finanční, přírodovědnou, sociální a občanskou a pracovní (manuální) gramotností.

PS na svých jednáních došla k následujícím závěrům: Kompetence významné části dětí v řadě oblastí zájmu PS zaostávají za jejich potenciálem. Týká se to jak průměrně, tak mimořádně nadaných dětí. V oblasti čtenářské gramotnosti děti sice umí číst, ale mají problémy s porozuměním textu. V oblasti matematické gramotnosti sice umí počítat, ale zaostávají v řešení logických slovních úloh. V oblasti cizích jazyků sice umí slovíčka a gramatiku, ale neumí komunikovat. Obecně se dětem nedostává představivosti, logiky a abstraktního myšlení, v oblasti mezilidských vztahů empatie a schopnosti řešit běžné sociální situace. Výjimky samozřejmě existují, jejich potenciál je však nedostatečně rozvíjen z kapacitních důvodů na straně škol a dalších organizací působících ve vzdělávání a pro nedostatek obecné podpory vzdělávání ve společnosti a v rodinách.

Příčiny nedostatečně rozvinutých základních kompetencí je třeba hledat jak na straně vzdělávacího systému, tak na straně obecných sociokulturních vlivů. Školy a další organizace působící ve vzdělávání se svým programem obtížně konkurují médiím a dalším zdrojům laciné pravdy a zaručeně správných vzorců chování; tím spíše, nemá-li vzdělávání a výchova oporu ve společnosti a v rodinách a není-li výuka dostatečně propojena s reálným životem, praxí a terénem. Dětem chybí motivace, pozitivní vzory, ale též odpovědnost, životospráva a vhodný denní režim. Potenciální hrozbou je nárůst sociální nerovnosti. Již nyní někteří rodiče tvrdí, že nemohou z finančních důvodů zajistit svým dětem některé hrazené předpoklady pro kvalitnější vzdělání (knihy, časopisy, účast na exkurzích a výletech, kroužky, volnočasové aktivity atp.).

Zásadním limitem rozvoje jakékoli gramotnosti jsou nedostatečné finanční, materiální a personální kapacity škol a dalších organizací působících ve vzdělávání (v případě čtenářské gramotnosti např. knihoven). Systémové financování umožňuje zachovat stávající stav, k dosahování vyšších cílů však ani zdaleka nestačí. Všechny organizace disponují zkušenostmi s realizací vlastních rozvojových projektů, včetně těch, které byly podpořeny z externích

finančních zdrojů. Školy i knihovny realizují motivační programy v oblasti čtenářské gramotnosti, soutěže, individuálně též doučování a další výuku podporující aktivity.

Existence dotačních programů je pro školy a další organizace významnou příležitostí, zároveň jsou však tyto programy z řady důvodů terčem oprávněné kritiky. Jejich společným jmenovatelem je zejména diskutabilní poměr mezi administrativní náročností a vlastním přínosem podpořených projektů, znevýhodňující zejména menší organizace v soutěži s většími a zkušenějšími. Pravidla dotačních titulů jsou nevhodně nastavena, neumožňují či komplikují realizaci déle trvajících, partnerských a navazujících projektů. Administrativní podpora školám je nedostatečná. Zřizovatelé poradenský servis při přípravě a realizaci rozvojových projektů svým školám nezajišťují, a to ani v případě magistrátu statutárního města Frýdku-Místku, jehož kapacity jsou ve srovnání s jinými obcemi řádově bohatší. Školy a další organizace působící ve vzdělávání si související služby zajišťují v jednodušších případech z vlastních zdrojů (což vyčerpává jejich lidské a organizační zdroje), nebo nákupem u komerčních firem (což je vyčerpává finančně). Další problémy dotovaných projektů souvisí s udržitelností jejich výsledků.

Obrázek č. 19: Jednání pracovní skupiny Gramotnost

Přes kreativitu a nadšení stávajících pedagogických i nepedagogických pracovníků, jejich ochotu sebevzdělávat se a odpovídající nabídku dalšího vzdělávání (včetně on-line) je zásadní pokrok nemyslitelný bez posílení personálních zdrojů. Nedostává se učitelů na potřebné půlení hodin, rodičích mluvčích (ideálně s pedagogickými zkušenostmi) na zkvalitnění výuky cizích jazyků, ale též specialistů na prevenci a řešení sociálně-patologických jevů na školách (preventistů, psychologů atp.). Klíčové předměty pro rozvoj gramotnosti jsou nedostatečně hodinově dotovány. Posílení personálních kapacit je reálně mimo finanční možnosti škol, nehledě na platové poměry ve školství, které příchodu a udržení kvalifikovaných vyučujících zrovna nenahrávají.

Rozvoji vybraných oblastí gramotnosti dále brání nedostatečné vybavení škol a dalších organizací působících ve vzdělávání. Jedná se především o knihy, časopisy (včetně cizojazyčných), pomůcky (např. montessori), počítačové vybavení (hardware i software), vybavení knihoven, studoven, čtenářských koutků, odborných a jazykových učeben, dílen, kuchyněk, pozemků atd. Nabídka vybavení na trhu je dostatečně bohatá, je však pro školy nedostupná z finančních důvodů. Školy se sice mohou vybavit prostřednictvím projektů podpořených z různých dotačních titulů, pouze však za cenu již zmiňované administrativní zátěže.

Školy a další organizace disponují bohatými zkušenostmi s partnerskou spoluprací. Nejčastěji tyto organizace spolupracují mezi sebou navzájem, se svými zřizovateli, s knihovnami, s Krajským zařízením pro další vzdělávání pedagogických pracovníků, úřady práce a dalšími přirozenými partnery. Především na venkově je spolupráce intenzivnější a zapojují se do ní i soukromé podnikatelské a další neziskové subjekty, včetně spolků. Některé školy mají navázanu spolupráci se zahraničními partnery, organizují cesty do zahraničí a motivují tak děti ke komunikaci v cizích jazycích.

Přes uvedené zkušenosti je potenciál spolupráce stále nedostatečně využitý. Nedostatečně rozvinutá je spolupráce s rodiči a rozvoji gramotnosti ve vybraných oblastech chybí podpora v rodinách. Zvláště citelná je též absence autority na (mikro)regionální úrovni, která by spolupráci jednotlivých organizací koordinovala a zastřešovala. Přirozenými autoritami by mohly být magistrát statutárního města Frýdku-Místku jako orgán obce s rozšířenou působností, či svazky obcí na územích své působnosti. Jak magistrát, tak svazky obcí však tyto koordinační funkce v současnosti neplní (dostatečně či vůbec).

Nedostatečně jsou využívány možnosti ukázkových hodin a kolegiální podpory pedagogických i nepedagogických pracovníků, jejich vzájemné výměny zkušeností a sdílení informací a zdrojů. Rozvoji hlubší spolupráce mezi školami kromě jiného brání atmosféra vzájemné konkurence škol v pomyslném boji o každé zapsané dítě.

7.3 PRACOVNÍ SKUPINA REGION

PS Region byla vymezena jako tematická a zabývala se environmentální výchovou, místními a regionálními tématy, civilní výchovou, rozvojem kulturního povědomí a vyjádření a sociálních a občanských kompetencí dětí. Společným jmenovatelem zahrnutých oblastí byly „sociální kompetence“ nezbytné k tomu, aby se jedinec stal integrální součástí komunity. Bez ohledu na to, jak široce je tato komunita chápána, začíná a končí v rodině, v konkrétním „tady a teď“.

PS na svých jednáních došla k následujícím závěrům: Lokální a regionální témata ve vzdělávání musí být posílena pod hlavičkou využití místního a regionálního potenciálu pro vzdělávání. Děti (i dospělí) nedostatečně znají místo, v němž žijí, jeho kulturu, tradice a významné osobnosti. Těžko pak navazují k tomuto místu jakýkoli pozitivní vztah, což je jedním z hnacích motorů emigrace mladých, kvalifikovaných a jinak perspektivních obyvatel z regionu a oslabování soudržnosti místních společenství ve vztahu k řešení jejich vnitřních problémů a zvládání krizových situací. Děti si většinou dobře uvědomují svá práva, ale v oblasti svých povinností, etiky a etikety mají zásadní nedostatky. Znalosti v oblasti fungování místních samospráv, principů demokracie obecně a rozdílu mezi záležitostmi soukromými a veřejnými mají nedostatečně osvojeny. Činí jim potíž rozlišovat mezi relevantními a irelevantními informacemi. Vykořenění z místního společenství, vzájemný nezájem jeho členů jeden o druhého a nárůst podílu neúplných rodin přispívají k šíření závislosti na návykových látkách a sociálně-patologických jevů (nejen na školách).

Příčiny této situace je třeba hledat na straně všudypřítomné kulturní globalizace, nezájmu dětí o lokální a regionální témata a v pouze omezené schopnosti škol a dalších organizací působících ve vzdělávání tento zájem u nich vzbudit. Rozvoj sociálních kompetencí vyžaduje dostatečné finanční a materiální zázemí, dokonalou znalost území ze strany pedagogů a spolupráci širokého spektra regionálních aktérů. Vzdělávání a výchova v této oblasti musí být nutně prakticky a terénně orientované (prostřednictvím exkurzí, výletů atp.), neměly by však být upřeny dětem ze sociálně slabých rodin, které si hrazené součásti výuky nemohou dovolit (nebo to alespoň tvrdí).

Obrázek č. 20: Jednání pracovní skupiny Region

SO ORP FM disponuje značným potenciálem pro témata spadající do působnosti PS a jako takový je přirozeným studijním materiálem. Mezi jeho klady patří přírodní a kulturní pestrost na relativně malém území, kvalitní a zachovalé životní prostředí, historická svébytnost (památky, osobnosti, tradice), sousedství města a vesnic, etnická a národnostní struktura a poloha na trojmezí Česka, Slovenska a Polska, resp. Slezska, Moravy a Uher (v druhém případě přímo na území SO ORP FM). Didaktickou hodnotu mají i zde přítomné příklady negativních dopadů lidské činnosti na životní prostředí: ekologické zátěže z minula, urbanisticky nevládnutá suburbanizace či výstavba

průmyslových zón na zelené louce. Vše je díky kompaktnosti území a dostatečně husté síti dopravní infrastruktury snadno a rychle dostupné.

Prostor pro posílení lokální a regionální dimenze ve vzdělávání je značný, zejména ve vazbě na rozvoj přírodovědných, kulturních, sociálních a občanských kompetencí (v tomu odpovídajících předmětech). V rámci svých školních vzdělávacích programů se tomu věnuje každá škola. Exkurze zaměřené na prakticky orientované environmentální vzdělávání a výchovu organizuje škola obnovy venkova v Třanovicích (centrum environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty).

Spolupráce mezi jednotlivými školami a dalšími organizacemi působícími ve vzdělávání, místními samosprávami, neziskovými a soukromými podnikatelskými organizacemi do jisté míry probíhá, zejména na venkově. Za zvláště významnou považují členové PS spolupráci při organizaci společných akcí, především soutěží. Zásadní posun v oblastech zájmu PS však podvazuje rozsah a intenzita spolupráce, nedostatečná výměna informací (včetně informací o akcích pro děti), sdílení zkušeností a podkladů atd. Chybí metodická podpora, kterou svého času alespoň zčásti kompenzovaly aktivní kluby učitelů obdobně zaměřených předmětů. Síť environmentálních center zabezpečujících exkurze s prakticky orientovanými příklady v terénu je nedostatečně rozvinutá. Partnerů pro spolupráci je přitom v regionu značné množství. Patří sem nejen výše zmíněné organizace, ale též v širším regionu působící vyšší odborné a vysoké školy, Lesy ČR, Povodí Odry, Policie ČR, obecní policie (kde existují), jednotky hasičského záchranného sboru České republiky, sbory dobrovolných hasičů, Army-Land, Červený kříž, skautské či pionýrské organizace atd. Unikátní příhraniční poloha je příležitostí pro přípravu a realizaci přeshraničních projektů spolupráce. Zcela zásadní roli má spolupráce školy a rodiny. Zapojit rodinu do života školy je však mnohdy velmi náročné.

Citelně v regionu chybí autorita (instituce), která by vzdělávání a výchovu (obecně) koordinovala a zastřešovala síť spolupracujících organizací. Region je institucionálně rozdrobený a silnou autoritou v současnosti není ani magistrát statutárního města Frýdku-Místku (dokonce ani na území města) a nejsou jimi dostatečně ani svazky obcí (na územích vlastní působnosti). Jejich aktivity v oblasti vzdělávání a výchovy jsou omezené, pokud vůbec nějaké. Region Slezská brána nebo Sdružení obcí povodí Stonávky např. koordinují a informačně a organizačně podporují vědomostní, sportovní, výtvarné a jiné soutěže zaměřené na regionální témata. Chybí systémy hodnocení kvality vzdělávání a výchovy (stávající nejsou příliš vhodné), což ve výsledku vede k tomu, že motivace ke zlepšování vyplývají pouze z osobního přesvědčení vedení jednotlivých škol a dalších organizací působících ve vzdělávání.

Kromě výše uvedených bodů je rozvoj vzdělávání v oblastech zájmu PS limitovaný nedostatkem informací o stavu výuky na jednotlivých školách a o příkladech dobré praxe, kvalitních výukových materiálů, regionálních učebnic, metainformací (ve smyslu databází o regionální nabídce terénních exkurzí, materiálů o regionálních tématech, regionálních osobnostech atp.).

7.4 PRACOVNÍ SKUPINA PROFESE

PS Profese byla vymezena jako tematická a zabývala se rozvojem podnikavosti a iniciativy dětí, jejich kompetencemi v polytechnickém vzdělávání, kariérovým poradenstvím, rozvojem digitálních kompetencí u dětí a vyučujících, cizími jazyky a komunikačními schopnostmi u dětí. Společným jmenovatelem zahrnutých opatření jsou „profesní kompetence“, nezbytné k pozdějšímu, skutečně úspěšnému uplatnění dítěte na trhu práce. K tomu je kromě znalostí a dovedností nezbytný „tah na bránu“ na straně dětí a zodpovědné vedení ze strany zkušenějších.

PS na svých jednáních došla k následujícím závěrům: Vzdělávací systém klade nedostatečný důraz na budoucí (reálné) pracovní uplatnění dětí, a to jak ve vlastním vzdělávání, tak ve výchově a v kariérovém poradenství. Odráží se to v nedostatečných manuálních, fyzických, jazykových a dorozumívacích schopnostech a nedostatečně rozvinutém smyslu pro osobní odpovědnost u dětí, což jim ve výsledku ztěžuje budoucí uplatnění na trhu práce. Příkladem budiž nedostatečná schopnost dětí využívat nabytého jazykového vzdělání: sice mají slovní zásobu a znají pravidla gramatiky, ale neumí vést rozhovory, což souvisí s úpadkem úrovně verbální komunikace. Přinejmenším o některé z oblastí spadajících do působnosti PS přitom děti jeví zájem i ve svém volném čase (výpočetní technika, internet, moderní technologie obecně). Tento potenciál však není dále využit. V současnosti existují systémy kariérového poradenství a technického vzdělávání, které školy a někdy i rodiče dětí úměrně vlastním možnostem využívají.

Hodnota cizích jazyků a komunikačních dovedností pro pracovní uplatnění je obecně společensky uznávána. Podobně respektované jsou kompetence související s informačními technologiemi – tato očekávání však PS považuje za spíše přehnaná (nemohou plně nahradit kompetence chybějící jinde). Hůře je společensky vnímáno pracovní uplatnění v manuálních profesích. Děti jsou svými rodiči motivovány k dosažení maximálního možného stupně vzdělání, bez ohledu na jeho budoucí hodnotu pro trh práce. Střední a vysoké školy této poptávce vychází často bizarní nabídkou oborů a snižováním laťky pro přijetí ke studiu a jeho úspěšnému absolvování, což ve výsledku vede k degradaci vzdělávání a školského systému. Tristní je, pokud děti od manuální práce odrazují výchovná a kariéerní poradci na školách (proslýchá se).

Nedostatečné finanční zázemí omezuje materiální a personální kapacity pro dosahování vyšších cílů v oblasti zájmu PS. Školy a další organizace působící ve vzdělávání si nemohou dovolit na trhu dostupné vybavení a zajištění vyššího počtu kvalifikovaných pedagogických i nepedagogických pracovníků. Vybavení počítačových (hardware i software, licence), jazykových a jiných odborných učeben, laboratoří a dílen, kuchyní, školních zahrad, pozemků a prostor pro zájmovou činnost je rozsahem nedostatečné, morálně a technicky zastarává a chybí prostředky na jeho doplňování a obnovu. Stavebnic popularizujících techniku nebo materiálů pro výuku cizích jazyků je nedostatek. Finanční zázemí může být limitujícím faktorem rozvoje profesních kompetencí také pro děti, neboť především sociálně slabé rodiny si nemohou dovolit (nebo to alespoň tvrdí) hradit dodatečné výdaje spojené se vzdáváním a výchovou (pomůcky, účast na exkurzích a v kroužcích atp.).

Obrázek č. 21: Jednání pracovní skupiny Profese

Nedostává se rodilých mluvčích (ideálně s didaktickými zkušenostmi), kvalifikovaných vedoucích dílen, správců sítí a dalšího kvalifikovaného personálu a pedagogů na potřebné půlení hodin. Stávající výuka ve specializovaných oblastech je pokryta kapacitami učitelů, kteří jsou ne vždy pro danou oblast plně kompetentní a nedostatek svých znalostí, praktických zkušeností a pracovního času vyvažují pouze nadšením. Zvláště zřetelný může být tento problém v oblasti výpočetní techniky, kde někteří vyučující zaostávají svými znalostmi technologií za svými žáky. Obecně jsou praktické předměty nedostatečně časově dotovány v rozvrhu a počty žáků ve třídách neumožňují zajistit plnohodnotnou péči pedagoga o každého z nich.

Kvalifikovaných, informovaných a motivovaných výchovných a kariéerních poradců a psychologů je málo a informovanost stávajících je nedostatečná. Na tomto stavu se podílí jak personální zajištění těchto funkcí (v případě výchovných a kariéerních poradců jako přílepek k pedagogickému úvazku), tak absence plnohodnotné informační podpory a metodického vedení přímo v území, např. formou pravidelných schůzek, sdílení informací, zkušeností, výměn nebo návštěv učitelů. Informovanost je nedostatečná také v oblasti rozvoje podnikavosti, iniciativy dětí, finanční gramotnosti, nabídky kurzů, kontaktů na firmy svolné přijímat exkurze atp.

Jednou z příčin nedostatečné informovanosti je absence autority, která by na regionální úrovni rozvoj vzdělávání a výchovy (nejen v oblasti profesních kompetencí) koordinovala a zastřešovala spolupráci mezi stávajícími a potenciálními partnery. Přes fungující spolupráci mezi školami, dalšími organizacemi působícími ve vzdělávání a partnery ze soukromého i veřejného sektoru (včetně úřadů práce) je její potenciál stále nedostatečně využitý. Kromě informovanosti by spolupráce mohla přispět k řešení personálních a materiálních potřeb škol prostřednictvím sdílení zdrojů (kvalifikovaného personálu, sofistikovaného a finančně nákladného vybavení atp.), k podpoře přípravy a realizace administrativně náročnějších rozvojových projektů a ke zlepšení celkového zázemí pro rozvoj profesních kompetencí, např. prostřednictvím organizace soutěží zaměřených na praktické činnosti.

Samostatnou kapitolou jsou legislativní a normativní bariéry, které v některých oblastech paralyzují iniciativu v oblasti rozvoje profesních kompetencí. Možnost dětí pracovat s některými nástroji v dílnách nebo s chemikáliemi v laboratořích je omezená z bezpečnostních důvodů (přehnaná odpovědnost kladená na školy a pedagogy). Z těchto důvodů je problematické zajistit dopravu a dozor nad dětmi během exkurzí, soutěží a podobných událostí konaných mimo areály škol. Z finančních a personálních důvodů je navíc problematické nalézt odpovídající náhradu za absentující pedagogy, kteří dohlížejí na děti během výše zmíněných akcí.

7.5 PRACOVNÍ SKUPINA ŠANCE

PS Šance byla vymezena jako průřezová s ohledem na potřebu zajištění rovných příležitostí pro každé dítě v kterékoli z výše uvedených oblastí zájmu tematicky vymezených PS. Zabývala se inkluzivním vzděláváním a podporou dětí ohrožených školním neúspěchem, podporou práce s rodinou, osvětou veřejnosti a podporou zaměstnavatele ve vztahu k inkluzi.

PS na svých jednáních došla k následujícím závěrům: Školy se reformě v oblasti inkluze principiálně nebrání. S integrovanými dětmi mají své zkušenosti (v některých případech bohaté) a disponují kvalitními a mimo oblast inkluze dostatečně kvalifikovanými pedagogy. Zásadní výhrady však mají vůči způsobu (spíše absenci skutečného) projednávání reformy a její nekvalitní transpozici do legislativy a praxe. Informovanost a metodická opora v této oblasti je nedostačující a školy se obávají toho, že stejně tomu bude s jejím finančním, materiálním a personálním krytím. „Nikdo se s námi seriózně ne bavil a nebaví. Reforma je na stole, tady ji máte, poradte si s ní, jak umíte.“

Smysluplné inkluze brání nedostatečné personální kapacity škol a velké počty dětí ve třídách. Školy musí být výrazně personálně posíleny kapacitami specializovaných pedagogů, pedagogických asistentů, výchovných poradců, psychologů atp., nemá-li inkluze proběhnout na úkor průměrně a nadprůměrně nadaných dětí. Tyto kapacity musí být škole k dispozici stabilně a specialisté by měli mít podmínky k tomu, aby se na svou práci mohli koncentrovat. Postrádá smysl, pokud škola a její specializované kapacity jsou závislé na každém jednom dítěti nebo na jednom realizovaném projektu, po jehož skončení škola nemá nic. Stejně tak postrádá smysl, pokud tzv. specialista musí svou pozornost dělit mezi specializované činnosti, běžnou výuku a administrativu, tj. dělat všechno a nic pořádně. Je možné, že především malé školy se o specializované kapacity budou muset dělit. Situaci je a bude problematické řešit s finančními kapacitami škol a platovými poměry ve školství obecně.

Obrázek č. 22: Jednání pracovní skupiny Šance

Nejasnosti v legislativě, nedostatek informací a metodického vedení jsou považovány za další významné slabiny zaváděné reformy a hlavní zdroje obav. Metodické vedení ze strany MŠMT je přes soustavné skluzy („dva kroky za realitou“) dobrým základem, avšak neodráží (ani nemůže) podmínky v regionu, v konkrétních lokalitách a v konkrétních případech. Chybí koordinovaná výměna informací (analogie někdejších metodických klubů), systematické vzdělávání a metodické vedení na regionální úrovni. Chybí praktická řešení praktických problémů.

Veřejnost je v médiích sycena pouze pozitivními zprávami a informacemi o svých právech, méně však (pokud vůbec) o svých povinnostech. Chybí legislativní opora pro skutečně silnou pozici škol a dalších organizací v oblasti

spolupráce s rodinami. Prostor pro inkluzi je díky tomu silně omezený, zejména v případě „problémových“ dětí a (mnohdy především) jejich rodičů. Situace nahrává tomu, aby finální odpovědnost za nepovedenou reformu byla na nejvyšší úrovni (v konkrétních obcích) „svedena“ na školy.

Na regionální úrovni (SO ORP FM a nižší) chybí silná autorita, která by zájmy vzdělávání věrohodně hájila, koordinovala a zaštiťovala spolupráci jednotlivých aktérů. Tuto funkci (silné) autority neplní ani magistrát statutárního města Frýdku-Místku (dokonce ani na území města), ani jednotlivé svazky obcí na územích své působnosti. Magistrát poskytuje školám základní ekonomické, právní a organizační poradenství, tím však jeho stávající podpůrná funkce ve vzdělávání de facto končí. Koordinace je nutná též na úrovni jednotlivých škol, mezi jednotlivými pedagogy, kteří ve finále reformu provádějí při výuce. Nedostatečně rozvinutá je spolupráce mezi školami, dalšími organizacemi působícími ve vzdělávání a organizacemi veřejného sektoru působícími např. v sociální oblasti. Nedostává se potřebného tlaku na rodiny „problémových“ dětí, jejichž spolupráce v oblasti inkluze je zásadní. Posílena by měla být také spolupráce s volnočasovými zařízeními, zejména s těmi, která mohou dětem pomáhat s přípravou na výuku nebo s doučováním.

V případě některých, zvláště zaplněných škol, je nedostatečné stavebně-technické zázemí jejich budov. To se týká především zabezpečení bezbariérového přístupu, sociálního zázemí atp.

Diskuse nad MAPem může leccemu prospět. I kdyby nakonec nepřispěla k ničemu jinému, svou hodnotu má v navazování kontaktů a informační výměně. Některé podněty z diskuse lze realizovat snadno, rychle a levně a s minimem vnější podpory. Některé podněty však vyžadují legislativní změny a bylo by žádoucí iniciativu k nim přenést na krajskou úroveň (kraj má kompetence k předkládání legislativních návrhů).

7.6 PRACOVNÍ SKUPINA ZÁZEMÍ

PS Zázemí byla vymezena jako průřezová s ohledem na potřebu zajištění odpovídajícího materiálního a organizačního zázemí na úrovni jednotlivých organizací a v sítích jejich spolupráce. Bez tohoto zázemí je dosahování jakýchkoli cílů ve výše uvedených oblastech působnosti jednotlivých PS obtížné, ne-li nemyslitelné. PS se zabývala investicemi do rozvoje kapacit škol, manažerským vzděláváním, legislativním a administrativním prostředím a spoluprací.

PS na svých jednáních došla k následujícím závěrům: Kapacity, na kterých školy staví, zahrnují nejen stavebně-technické a materiální zázemí, ale především lidské zdroje a širší kontext fungování škol v místním a regionálním společenství. Dostupnost, rozmístění a kapacity škol a dalších prvků vzdělávací infrastruktury jsou obecně dostačující, místy však může být situace problematická z lokálně specifických důvodů (nedostatečná kapacita školy ve vztahu k místní poptávce atp.). Stavebně-technické, materiální a personální zázemí by rovněž bylo dostačující, nebýt rostoucích nároků na školy, soustavně se měnících legislativních a normativních požadavků a zcela obvyčejné potřeby majetek soustavně udržovat, obnovovat, modernizovat a inovovat.

Odborná způsobilost a nadšení stávajících pedagogických i nepedagogických pracovníků udržuje školy a další organizace působící ve vzdělávání na vyšší úrovni, než by odpovídalo dostupným zdrojům. K dispozici je dostatečná nabídka dalšího vzdělávání pedagogických i nepedagogických pracovníků a je z čeho vybírat. Přesto je v některých oblastech (učitelé jazyků, odborných předmětů, speciální pedagogové a jiní specialisté) personální zajištění nedostatečné. Podceňovanou stránkou manažerského vzdělávání jsou měkké dovednosti (leadership, motivace atp.).

Rozvoj vzdělávání na regionální a místní úrovni je zásadně omezen rámcovými podmínkami ve školství: komplikovanou a nestabilní legislativou (a normami), administrativou, chaotickým průběhem školských reforem a nedostatkem finančních prostředků ve vzdělávání. Školy jsou zahlceny administrativou a duplicitním výkaznictvím místo toho, aby se naplno věnovaly vzdělávání a výchově. Průměrná životnost ministra školství nepřesahuje jeden rok, čemuž odpovídá řízení resortu. Reformní kroky postrádají vizi, nenavazují na sebe v optimálním pořadí a nejsou podepřeny odpovídajícími zdroji, informacemi a metodickým vedením. Systémy podpory rozvojových aktivit (dotční tituly atp.) jsou neoptimálně nastaveny. Řadu palčivých problémů škol a dalších organizací působících ve vzdělávání de facto neřeší. Vznášet podněty k systémovým změnám zdola má smysl, i když to nepřinese bezprostřední (a možná vůbec žádný) výsledek.

Kromě rámcových podmínek ve školství ovlivňují vzdělávání celospolečenské (sociálně-kulturní) trendy. Nároky na školy ze strany společnosti dlouhodobě rostou a očekává se od nich, že budou garantovat role, které dříve příslušely rodinám a místním společenstvím v úzkém slova smyslu (výchova, základy hygieny, etiky, etikety, vol-

nočasové vyžití dětí, stravování atp.). Školy této poptávce vychází vstříc a rozsah a kvalita služeb poskytovaných mimo vlastní vzdělávání patří k jejich nejsilnějším stránkám. Stávající nabídka v podstatě odpovídá většinové poptávce, a to v kvalitě, kterou je možné zajistit s omezenými prostředky, jimiž školy a další organizace působící ve vzdělávání disponují, a která je od nich v zásadě očekávána.

Obrázek č. 23: Jednání pracovní skupiny Zázemí

Rostoucím nárokům na školy, které vyplývají z legislativy, norem a očekávání společnosti, je obtížné vyhovět, pokud školy a další organizace působící ve vzdělávání nemají odpovídající finanční, materiální a personální zázemí. Chronický nedostatek finančních prostředků ve vztahu k rozvojovým potřebám považují členové PS za klíčový problém, neboť kvalitních lidských zdrojů a materiálního vybavení je dost; školy a další organizace působící ve vzdělávání si je však nemohou dovolit.

Mezi školami, dalšími organizacemi působícími ve vzdělávání a jejich zřizovateli obecně panují dobré vztahy. Místy je však situace problematická a vzájemné vztahy ovlivňují osobní antipatie a kompetenční střety, což podvazuje možnosti škol rozvíjet se. Spolupráce se zřizovateli, mezi sebou navzájem a dalšími partnery a především s rodinami je podle PS klíčovou součástí zázemí fungování škol. Ačkoli mají snad všechny školy a další organizace působící ve vzdělávání značné zkušenosti s partnerskou spoluprací, její plný potenciál je stále nevyužitý, jak co do intenzity, tak co do rozsahu zapojených aktérů. Na regionální úrovni (v mikroregionech, SO ORP FM či v jinak definovaném širším území) je zvláště citelná absence silné autority (instituce), která by vzdělávání a rozvoj spolupráce koordinovala a podporovala, či alespoň komunikační platformy, která by tuto chybějící autoritu zčásti a nedokonalě nahradila. Magistrát statutárního města Frýdku-Místku tuto funkci neplní dostatečně ani na úrovni města, natož na úrovni SO ORP. Stávající svazky obcí jsou v oblasti vzdělávání srovnatelně slabé. Na hierarchicky nižší úrovni je nedostatečně využíván potenciál spolupráce a výměny zkušeností a informací mezi obdobně zaměřenými organizacemi a jejich zaměstnanci (metodické kluby pedagogických i nepedagogických pracovníků atp.).

Alternativy ve vzdělávání se obtížně prosazují, přestože mohou být alespoň částečným řešením problémů škol s kvalitou služeb a poptávkou a přestože mají a budou mít ve struktuře regionálního vzdělávání své místo. Poptávka po nich není malá a k dispozici je dostatek tuzemských i zahraničních příkladů dobré praxe. Alternativy však nemají podporu u centrálních autorit, pokud jim tyto přímo „nehází klacky pod nohy“. Řadě místních a regionálních aktérů navíc chybí odvaha nebo motivace alternativní přístupy zavádět.

8 SOUHRNNÁ SWOT ANALÝZA

Tato kapitola sjednocuje poznatky z předchozích analýz formou souhrnné SWOT analýzy regionálního vzdělávání a komentářů k jejím jednotlivým bodům. Ty jsou seřazeny sestupně v pořadí podle významnosti, kterou jim přiřadili členové PS a další respondenti v dotazníkovém šetření.²⁴² Vzhledem k šíři a hloubce problematiky nebylo možné vyhnout se generalizaci.

Tabulka č. 48: Souhrnná SWOT analýza

Silné stránky
<ul style="list-style-type: none">• Dostatek, odborná způsobilost a nadšení stávajících pedagogů• Uspokojivá kvalita vzdělávání• Zkušenosti se spoluprací s rodiči• Převažující dobré vztahy a spolupráce mezi školami a jejich zřizovateli• Schopnost improvizace• Dostupnost a rozmístění základních prvků sítě vzdělávací infrastruktury• Relativně uspokojivý stav budov a vybavenost škol pro jejich běžný provoz• Dostatečné finanční zdroje na běžný provoz• Obecně dostatečná kapacita základních prvků sítě vzdělávací infrastruktury• Vysoká míra autonomie škol• Zkušenosti s přípravou a realizací rozvojových aktivit• Rozsah služeb poskytovaných školami mimo vzdělávání• Zkušenosti s partnerskou spoluprací• Vstřícný postoj škol k reformám• Zkušenosti s poskytováním volných kapacit škol veřejnosti a třetím subjektům
Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none">• Nedostatečné finanční zdroje na rozvoj vzdělávání• Nedostatečné materiální zdroje• Vysoké počty dětí ve třídách• Nedostatečné personální zajištění ve vybraných oblastech• Absence koncepce rozvoje vzdělávání na regionální a hierarchicky nižší úrovni• Nedostatek informací o plánovaných a probíhajících reformách• Nedostatečné propojení vzdělávání s reálným životem a praxí• Nedostatečné stavebně-technické zázemí• Nedostatečná autorita pedagogů a škol• Nedostatečné kompetence pedagogů ve vybraných oblastech• Specifické organizační problémy• Nedostatečné administrativní kapacity škol• Nedostatečně využitý potenciál každého dítěte• Chybějící autorita koordinující vzdělávání na regionální úrovni• Nedostatečně využitý potenciál partnerství• Lokálně problematické vztahy škol a jejich zřizovatelů• Lokálně nedostatečné kapacity škol• Nízká hodinová dotace vybraných předmětů• Neefektivní hospodaření s finančními zdroji• Nevyvážená věková struktura pedagogů

²⁴² Více k metodice viz kapitola č. 2.

Příležitosti
<ul style="list-style-type: none">• Legislativní změny• Zájem dětí a rodičů o vybrané oblasti vzdělávání a věci souvisejících• Široký rozsah nabídky vzdělávání• Široký rozsah nabídky vybavení a výukových pomůcek• Existence příkladů dobré praxe• Poptávka zaměstnavatelů po široké paletě zejména technických profesí• Rovnost příležitostí• Vzdělanost v regionu• Přírodní a kulturní pestrost regionu• Existence systémů podpory rozvojových aktivit• Zlepšení platových poměrů v předškolním vzdělávání• Existence širokého spektra potenciálních partnerů ke spolupráci• Možnost uzavírání smluv mezi školou a zákonným zástupcem žáka
Ohrožení
<ul style="list-style-type: none">• Nekvalitní, komplikovaná a nestabilní legislativa• Neuspokojivé platové poměry ve školství• Obecný nedostatek finančních zdrojů ve školství• Chaotický průběh školských reforem• Absence stabilní vize ve školství• Komplikovaná a neprůhledná administrativa• Nárůst sociálně-patologických jevů ve společnosti a na školách• Degradace hodnoty vzdělávání• Odchod nejkvalitnějších pedagogů ze školství• Neadekvátní očekávání ze strany společnosti vůči školám• Chybějící pozitivní vzory• Obecný nezájem dětí a rodičů o vzdělávání a věci související• Změny v životním stylu• Demografické změny• Neinformovanost veřejnosti o právech a povinnostech ve vzdělávání• Nárůst sociální nerovnosti• Neoptimální nastavení systémů podpory rozvojových aktivit• Nízká míra patriotismu obyvatel• Konkurence médií• Nedostatečná podpora až averze centrálních autorit k alternativám ve vzdělávání• Nezájem potenciálních partnerů o spolupráci• Nedostatečná nabídka vzdělávání

8.1 SILNÉ STRÁNKY

Dostatek, odborná způsobilost a nadšení stávajících pedagogů (váha 90 %): Pedagogický i nepedagogický personál je (nebo by přinejmenším měl být) nejsilnější stránkou každé školy či jiné organizace působící ve vzdělávání. Školy ve skutečnosti mají více kvalitních pedagogů, než si můžou se svými rozpočty dovolit, neboť část z nich stále považuje učitelství za poslání a nejen za zaměstnání. Nakolik je tato silná stránka dlouhodobě udržitelná vzhledem k neuspokojivým platovým poměrům a špatným zkušenostem s „problémovými“ dětmi a jejich rodiči, je samozřejmě otázkou.

Uspokojivá kvalita vzdělávání (87 %): Nabídka vzdělávání a s ním spojených služeb ze strany škol a dalších organizací v zásadě odpovídá většinové poptávce. Signály negativní zpětné vazby jsou obecně slabé, stejně tak alternativní proudy ve vzdělávání. Uspokojivého standardu je dosahováno s relativně nízkými náklady. Rozdíly v kvalitě „tvrdého jádra“ výuky nejsou zásadní (a pokud jsou, tak z objektivních důvodů) a školy se výrazněji liší pouze rozsahem, kvalitou či zaměřením se vzděláním souvisejících služeb.

Zkušenosti se spoluprací s rodiči (85 %): Především MŠ a venkovské školy mají jisté zkušenosti se spoluprací s aktivnější částí rodičů, a to jak v oblastech přímo souvisejících se vzděláváním a výchovou, tak s organizací

navazujících volnočasových akcí. Městské ZŠ s větší mírou anonymity tyto zkušenosti nemají vůbec nebo ne v takové míře (viz níže).

Převažující dobré vztahy a spolupráce mezi školami a jejich zřizovateli (83 %): Tento bod je považován za zvláště významný (a platný) v případě menších škol a jediných škol svého zřizovatele. Dobré vztahy a spolupráce založené na vědomí nutnosti a často též na osobním respektu vedou k synergickým efektům jak pro školu, tak pro jejího zřizovatele (potažmo pro celé lokální společenství).

Schopnost improvizace (80 %): Školy, jejich zřizovatelé a další organizace působící ve vzdělávání i většina jejich pracovníků se prozatím vždy dokázali přizpůsobit chaotickému prostředí, ve kterém působí (což nijak neubírá na závažnosti problémům zmiňovaným v řadě dalších bodů této analýzy).

Dostupnost a rozmístění základních prvků sítě vzdělávací infrastruktury (80 %): Na relativně malém území SO ORP FM se nachází desítky mateřských a základních škol. Geografická blízkost školy a uspokojivá dopravní obslužnost udržují náklady domácností na vzdělávání dětí na přijatelné úrovni.

Relativně uspokojivý stav budov a vybavenost škol pro jejich běžný provoz (78 %): Pokud by nerostly nároky kladené na vzdělávání a školy neměly ambice jeho kvalitu zvyšovat, bylo by možné považovat stav budov a vybavení škol za uspokojivé a dlouhodobě udržitelné, a to dokonce při stávajícím financování.

Dostatečné finanční zdroje na běžný provoz (76 %): Stávající běžné příjmy škol a dalších organizací působících ve vzdělávání v zásadě pokrývají veškeré běžné výdaje spojené se vzděláváním. Slabé stránky uvedené níže, zejména nedostatek finančních zdrojů na důstojné platové ohodnocení personálu, obnovu investičního majetku a rozvoj vzdělávání tím nejsou nijak dotčeny.

Obecně dostatečná kapacita základních prvků sítě vzdělávací infrastruktury (75 %): Celková kapacita mateřských a základních škol a dalších prvků vzdělávací infrastruktury v SO ORP FM je dostačující (což nevylučuje lokální nedostatky v kapacitách; viz níže). Vzhledem k dosavadnímu a očekávanému demografickému vývoji se neočekává, že by tomu mělo být ve střednědobém časovém horizontu jinak.

Vysoká míra autonomie škol (75 %): Vlastní nezávislost na zřizovateli a v případě mateřských škol na základní škole umožňuje jejich vedení větší svobodu v rozhodování a dává jim silnější pozici ve vyjednáváních. Tato autonomie má však své meze (závislost na zdrojích zřizovatelů) a v případě selhání rozumné dohody mezi školami a jejich zřizovateli může být dvousečná.

Zkušenosti s přípravou a realizací rozvojových aktivit (68 %): Snad každá organizace působící ve vzdělávání má své zkušenosti s realizací rozvojových projektů, včetně dotovaných (a s nimi související administrativou). Jejich vedení má elementární znalosti o (alespoň některých) stávajících i potenciálních možnostech a s nimi souvisejících nákladech a přínosech a jisté (byť ne velké) kapacity k jejich využití. Ve vztahu k plánovaným i probíhajícím reformám disponuje dříve nabytými zkušenostmi vyplývajícími z dosavadní praxe (mimo rámec reformy).

Rozsah služeb poskytovaných školami mimo vzdělávání (67 %): Všechny školy kromě výuky poskytují další služby dětem a jejich rodičům, případně širšímu místnímu společenství, čímž fakticky posilují svůj význam. Kromě úzkého propojení vzdělávání s výchovou nabízí kroužky a další možnosti volnočasového vyžití dětí, často jediné solidní jídlo během dne ve školní jídelně, organizují nebo se podílí na organizaci místních společenských, kulturních a sportovních akcí. Individuálně poskytují učitelé dětem doučování.

Zkušenosti s partnerskou spoluprací (67 %): Snad každá škola a organizace působící ve vzdělávání má jisté zkušenosti se spoluprací s partnery. Nejčastěji spolupracují se svými zřizovateli, se sebou navzájem, zejména na venkově též s dalšími organizacemi společenského, kulturního a sportovního života. V omezené míře též s podnikatelskými subjekty. Prostřednictvím spolupráce partneři zvyšují efektivitu dosahování vlastních cílů (školy ve vzdělávání, partneři v oblastech své působnosti), nebo dosahují svých cílů tam, kde by na ně se svými vlastními omezenými kapacitami nestačili.

Vstřícný postoj škol k reformám (56 %): Zástupci škol a dalších organizací působících ve vzdělávání jsou si vědomi nutnosti reformy a v zásadě se jim nebrání (aktuálně např. v oblasti inkluze). Zcela jinou otázkou (viz níže) je však podoba reformy a způsob jejich zavádění. Nedomyšlené reformy školy sice respektují a aktivně se podílí na jejich zavádění, nechápou však jejich smysl.

Zkušenosti s poskytováním volných kapacit škol veřejnosti a třetím subjektům (43 %): Většina škol disponuje zázemím, které potřebám vzdělávání a výchovy dětí slouží pouze v omezeném čase (v pracovní dny od rána do časného odpoledne). Jedná se např. o učebny výpočetní techniky nebo jazyků, tělocvičny, sportoviště a další objekty a plochy. Jejich poskytování veřejnosti a třetím subjektům je rozšířeno především na venkově a kromě dodatečného zdroje příjmů je prostředkem posilování komunitní role škol.

8.2 SLABÉ STRÁNKY

Nedostatečné finanční zdroje na rozvoj vzdělávání (váha 88 %): Alfa a omega rozvoje vzdělávání (nejen) v regionu. Jestliže školy a další organizace ve vzdělávání sotva kryjí stávající potřeby vlastního provozu, rozvoj v intencích toho, co by bylo možné a co je nutné vzhledem k legislativou, normami a poptávkou daným požadavkům a plánovaným i probíhajícím reformám, je v řadě případů zcela mimo možnosti jich samých a často i jejich zřizovatelů. Nedostatek finančních prostředků je hlavním pozadím řady v jiných bodech této analýzy zmíněných problémů (např. nedostatečných materiálních zdrojů, nedostatečného personálního zajištění atd.). Realizace rozvojových projektů je kriticky závislá na externích zdrojích financování a schopnost dosáhnout na ně je dělítkem mezi úspěšnými a neúspěšnými.

Nedostatečné materiální zdroje (78 %): Tato slabá stránka je „přestrojenou“ variantou předchozí. Nedostatek finančních zdrojů se odráží v materiální vybavenosti škol a dalších organizací působících ve vzdělávání. Potýkají se nejen s nedostatkem moderních a kvalitních pomůcek, knih a časopisů, ale také se zastaráváním základního vybavení učeben (včetně odborných), nábytku a výpočetní techniky. Stávající vybavení nejenže omezuje možnosti dalšího rozvoje, ale přestává s ohledem na morální a technické zastarávání stačit i stávajícím potřebám.

Vysoké počty dětí ve třídách (78 %): Rostoucí nároky na vzdělávání a výchovu nelze uspokojit v přeplněných třídách, tím spíše, pokud roste počet žáků s různými specifickými potřebami. Snižování počtu dětí ve třídách je neproveditelné při stávajících personálních a finančních kapacitách škol, a to přesto, že snižování počtu dětí ve třídách v závislosti na jejich specifických vzdělávacích potřebách nařizuje platná legislativa.

Nedostatečné personální zajištění ve vybraných oblastech (72 %): V důsledku podfinancování, obecných platových poměrů ve školství a rostoucích nároků na vzdělávání jsou školy a další organizace působící ve vzdělávání nedostatečně personálně zajištěny. Kapacity chybí zejména na pozicích specializovaných pedagogických pracovníků pro rozvoj vzdělávání v klíčových kompetencích, asistentů pedagogů, specialistů v oblasti inkluze, prevence a řešení sociálně-patologických jevů, v kariérovém poradenství i v administrativě.

Absence koncepce rozvoje vzdělávání na regionální a hierarchicky nižší úrovni (71 %): V souvislosti s absencí autority koordinující vzdělávání na regionální úrovni mu chybí jakákoli závazná nebo alespoň obecně akceptovaná koncepce. Kterákoli organizace působící v oblasti vzdělávání může být svého druhu neřízenou střelou, která realizuje své aktivity bez ohledu na zájem regionálního vzdělávání jako celku. Absence řádu ve veřejném školství je zdrojem atmosféry vzájemné konkurence, nedůvěry a neefektivního hospodaření s omezenými prostředky.

Nedostatek informací o plánovaných a probíhajících reformách (71 %): Plánované a probíhající reformy nejsou doprovázeny odpovídajícím metodickým vedením pro jejich uplatnění na jednotlivých typech škol a v jednotlivých školách a třídách. Bez adekvátních informací jsou reformy zaváděny méně ochotně, metodou pokus-omyl a tudíž se zvýšenými náklady, v prostředí plném mýtů a médií šířených dezinformací.

Nedostatečné propojení vzdělávání s reálným životem a praxí (71 %): Nedostatečně využitý potenciál dětí v řadě oblastí, nezájem jich samotných a jejich rodičů o vzdělání a potenciálních partnerů o spolupráci mohou být do značné míry ovlivněny slabým propojením výuky s reálným životem a praxí, nevyužitým potenciálem praktických příkladů vycházejících z reálného života (včetně profesního), pozitivních vzorů, reálných sociálních a komunikačních interakcí atp. Kvalita kariérového poradenství na jednotlivých školách je značně rozdílná a nedostatečně motivuje děti k optimální volbě budoucího povolání.

Nedostatečné stavebně-technické zázemí (69 %): Problémy s materiálními podmínkami v některých školách kromě nedostatečného vybavení zahrnují i problémy stavebně-technického rázu. V jednotlivých případech je nutné objekty rekonstruovat, modernizovat, přistavovat, či budovat nové, a to z důvodu morálního a technického zastarávání stávajících objektů, z kapacitních nebo normativních (požadavky vyplývající z legislativy a norem) důvodů.

Nedostatečná autorita pedagogů a škol (68 %): V oblasti vzdělávání a výchovy mají školy a jednotliví pedagogové značnou odpovědnost, což vyplývá z očekávaných funkcí pedagogů: učitel, vychovatel, náhražka rodičů atd. Autoritu pedagogů a škol však respektují pouze ti, kdo chtějí. Často ji znevažují rodiče, čímž své děti nepřímo nabádají k tomuž. V případě selhání rozumné dohody s dětmi a jejich rodiči mají pedagogové a školy nedostatečné „páky“ k řešení vzdělávacích a výchovných problémů.

Nedostatečné kompetence pedagogů ve vybraných oblastech (64 %): Naprostá většina stávajících pedagogů je dostatečně kompetentní v oblastech své kvalifikace a dlouholeté praxe. Změny ve vzdělávání však kladou

zvýšené nároky na jejich osobní rozvoj. Týká se to jak vlastního vzdělávání (nejen didaktického) v oblastech rozvoje klíčových kompetencí (např. digitálních či technických), ale také oblastí s výukou souvisejících (inkluze, výchovné a kariérní poradenství, zdravotnická abeceda na mateřských školách atp.). Kompetence začínajících pedagogů jsou vzhledem ke stavu českého školství silně variabilní. Jejich motivace k osobnímu rozvoji pro práci ve vzdělávání navíc není s ohledem na zdejší platové poměry příliš velká.

Specifické organizační problémy (63 %): Tento bod zahrnuje poměrně širokou směsici různých problémů, které vyplývají z omezených organizačních kapacit jednotlivých škol a dalších organizací působících ve vzdělávání. Jedná se např. o nedostatečné možnosti vykrývání vlastních kapacit, mají-li být uvolňovány k účasti na dalším vzdělávání pedagogických pracovníků nebo na akcích pro děti, konaných mimo areály škol, problémy s placením nadúvazkových hodin atd.

Nedostatečné administrativní kapacity škol (63 %): Komplikovaná legislativa a administrativa okrádají školy a další organizace působící ve vzdělávání o kapacity, které by byly zapotřebí jinde. Týká se to nejen administrativně náročných přípravy a realizace rozvojových projektů, ale též operativního řízení, duplicitního výkaznictví atp. V jednodušších případech si školy vypomáhají, jak mohou, v komplikovaných se musí obracet na specializované komerční firmy. Výpomoc ze strany zřizovatelů je v současnosti nereálná, neboť ti jsou (většinou) ve stejné situaci.

Nedostatečně využitý potenciál každého dítěte (62 %): Tato slabá stránka vzdělávacího systému (jeho výsledků) má přinejmenším dvě dimenze: nedostatečně rozvinuté kompetence v řadě oblastí u standardně vzdělaných dětí a zanedbání potenciálu nadaných dětí. V obou těchto dimenzích se projevuje zahlcení škol a dalších organizací působících ve vzdělávání potřebami dětí, které z různých (jinde zmíněných) důvodů nestačí průměru a které spotřebovávají významnou část zdrojů systému. Ty se následně nedostávají pro vzdělávání a výchovu standardně nadaných dětí a už vůbec ne pro nadané děti, které jsou v lepším případě odkázány na péči pedagogů vědomých si vyššího smyslu svého poslání. Nedostatečně využitý potenciál lze hledat v mnoha oblastech: v čtenářské a matematické gramotnosti, představitivosti, komunikaci a vyjadřování, při aktivním používání cizích jazyků, v obecně fyzických (motorických), duševních, sociálních, manuálních, technických a přírodovědných dovednostech atp.

Chybějící autorita koordinující vzdělávání na regionální úrovni (60 %): SO ORP FM je administrativně silně rozdrobený. Chybí zde instituce, která by nahradila někdejší školské úřady, byla ochotna rozvoj vzdělávání řídit, nebo přinejmenším moderovat spolupráci jednotlivých institucí a která by měla důvěru významné části regionálních aktérů. Tuto autoritu nemá ani magistrát statutárního města Frýdku-Místku, ani četné svazky obcí na územích vlastní působnosti. Vzdělávání se vyvíjí v reakci na vnější impulzy, v závislosti na aktivitě a schopnostech vedení jednotlivých organizací. Spolupráce mezi nimi se rozvíjí spontánně (ad-hoc) jako výsledek aktuální ochoty nebo potřeby zapojených. Rozdíly v kvalitě vzdělávání a aktivitě jednotlivých organizací jsou značné, tok informací omezený a síť spolupracujících institucí dočasné a do značné míry exkluzivní. Rozvoj vzdělávání díky tomu značně zaostává za svými možnostmi.

Nedostatečně využitý potenciál partnerství (56 %): Přes jisté a v určitém ohledu bohaté zkušenosti s partnerskou spoluprací (viz výše) je její potenciál stále nedostatečně využit. Rezervy jsou ve spolupráci nejen se soukromým podnikatelským a neziskovým sektorem, ale také se státními, regionálními a obecními veřejnými institucemi (působícími např. v sociální oblasti), s vlastními zřizovateli (viz níže), s rodiči atp. Spolupráci mezi školami místy komplikuje atmosféra vzájemné konkurence o každé dítě. Jednotlivé instituce mají své agendy a spolupracují pouze v určitých (tradičních) oblastech. Nedostatečně využitý je potenciál sdílení informací a vzájemné výměny zkušeností mezi organizacemi a jednotlivci (na nejnižší úrovni i mezi pedagogickými a nepedagogickými pracovníky) působícími v obdobné oblasti.

Lokálně problematické vztahy škol a jejich zřizovatelů (50 %): Dobré vztahy a spolupráce mezi školami a jejich zřizovateli neplatí univerzálně. Místy jsou výrazně narušeny nejen rozdílnými pohledy na budoucnost školy, ale též osobními antipatiemi ve vedeních škol a jejich zřizovatelů. Problematickým momentem v tomto ohledu je duální postavení zřizovatelů a vedení škol. Zřizovatelé školy sice zřizují, ale většinou nemají reálný vliv a často ani kompetence k jejich řízení. Analogicky, vedení škol mohou mít sice autonomii v řízení, avšak s omezenou možností ovlivňovat zdroje mnoho nezmůžou.

Lokálně nedostatečné kapacity škol (48 %): Přes obecně dostatečnou kapacitu základních prvků sítě vzdělávací infrastruktury může být situace v jednotlivých lokalitách problematická: z demografických (lokální baby boom), politických (selhání komunikace mezi zřizovateli škol či územního plánování), normativních (rostoucí nároky na školy), geografických (značné vzdálenosti mezi školami) i jiných důvodů.

Nízká hodinová dotace vybraných předmětů (48 %): Rozvoji řady klíčových kompetencí (od čtenářské gramotnosti po manuální zručnost) brání nízká hodinová dotace souvisejících předmětů a rozpor mezi časovou náročností jejich stávajícího a potřebného zaměření. Od vzdělání se vyžaduje jak znalost faktů, tak schopnost řešit praktické úlohy a vzdělávání k obojímu lze obtížně vměstnat do objektivně omezeného časového prostoru výuky. Sladění potřeb s realitou (pokud je vůbec možné) vyžaduje v mnoha případech zásadní konsolidaci zaměření jednotlivých předmětů a adekvátní úpravu školních vzdělávacích programů, tj. čas a nemalé prostředky.

Neefektivní hospodaření s finančními zdroji (44 %): Kromě systematického podfinancování potřeb rozvoje škol a dalších organizací působících ve vzdělávání komplikuje jejich finanční situaci ne vždy optimální hospodaření se stávajícími prostředky (např. podceňování potřeb rezervního fondu).

Nevyvážená věková struktura pedagogů (40 %): Některé školy mohou mít perspektivně problémy s věkovou strukturou pedagogického sboru: relativně vysokými fluktuacemi mladších a vyšším podílem starších pedagogů. Nevyvážená věková struktura je problematická jak s ohledem na perspektivu obnovy, tak s ohledem na předávání zkušeností (starší mladším) a nových poznatků (mladší starším) ve sboru.

8.3 PŘÍLEŽITOSTI

Legislativní změny (váha 82 %): V odborné veřejnosti diskutované návrhy legislativních změn (financování škol, kariérní růst, pravomoci škol a jejich vedení atd.) představují významnou příležitost pro rozvoj vzdělávání především z pohledu slibovaného efektu. Vzhledem k dosavadním zkušenostem s legislativním procesem a následnou praxí je však na místě velká opatrnost.

Zájem dětí a rodičů o vybrané oblasti vzdělávání a věci souvisejících (81 %): Rozvoj klíčových kompetencí i rozvoj spolupráce ve vzdělávání lze opřít o zájem dětí a rodičů o některá témata. Aktuálně jimi mohou být informační a další moderní technologie. Nadčasovým tématem je volnočasové vyžití dětí a jejich rodičů.

Široký rozsah nabídky vzdělávání (75 %): Na trhu je poměrně široká nabídka vzdělávání zaměstnanců i vedení škol, knihoven i dalších organizací: státem garantovaného i komerčního, prezenčního, dálkového i on-line. Ačkoli je kvalita tohoto vzdělávání velmi variabilní, je z čeho vybírat.

Široký rozsah nabídky vybavení a výukových pomůcek (74 %): Podobně jako v předchozím případě: vybavení a výukových pomůcek je na trhu více než kdykoli dříve. Bohužel, pro řadu organizací, domácností a jednotlivců je tato nabídka cenově nedostupná.

Existence příkladů dobré praxe (74 %): Kromě finančních, materiálních a personálních zdrojů chybí (nejen) regionálnímu vzdělávání vlastní nápady, ochota učit se od jiných, vzájemné sdílení zkušeností a odvaha „dělat věci jinak“, nehledě na přístup centrálních autorit k inovacím (viz níže). Zahraničních, tuzemských i regionálních příkladů dobré praxe je přitom značné množství.

Poptávka zaměstnavatelů po široké paletě zejména technických profesí (70 %): Na trhu práce je nedostatečná nabídka volných kvalifikovaných pracovních sil v technických profesích. Především velcí zaměstnavatelé jsou přitom ochotni ve vlastním zájmu spolupracovat se školami na řešení tohoto problému.

Rovnost příležitostí (68 %): Sociální a jim příbuzné rozdíly v regionu jsou stále relativně nízké ve srovnání s vyspělým zahraničím (některými zeměmi). Vzdělání ve své zákonem garantované podobě je stále dostupné všem.

Vzdělanost v regionu (65 %): V širším regionu je i díky přítomnosti několika vysokých škol dostatek často vysoce vzdělaných a morálně kreditních žen a mužů, kteří mohou být dětem příkladem a jejichž ochoty přispět k jejich vzdělání lze využít při prakticky orientované výuce. Je zde rovněž dostatek kvalifikovaných žen a mužů, kteří jsou členy stávajících pedagogických sborů. Jsou zde další, kteří by se jejich členy mohli stát, pokud by tím výrazně neztráceli ve srovnání s jinými perspektivními možnostmi uplatnění.

Přírodní a kulturní pestrost regionu (65 %): V regionu se na relativně malém území nachází řada jedinečných přírodních a kulturních zajímavostí různého charakteru. Nejedná se přitom o zajímavosti pouze v pozitivním, ale též v negativním slova smyslu (příklady ryzí neucty ke krajině a historii). Region je po všech stránkách svébytný a pestrý a jeho historie je spojena s životem řady významných osobností. To vše spolu s dostupností zajímavých míst vytváří z regionu dokonalý studijní materiál pro prakticky orientovanou výuku ve vazbě na vícero klíčo-

vých kompetencí. Samotná poloha regionu na trojmezí je příležitostí pro rozvoj partnerství na všech stranách společné hranice.

Existence systémů podpory rozvojových aktivit (65 %): Rozvoj vybraných oblastí vzdělávání je v současnosti podporován z řady různých zdrojů. Jedná se v první řadě o unijní a národní finanční nástroje, významné jsou však i další systémy, např. programy podpory technického vzdělávání, kariérového poradenství, meziobecní spolupráce atp. Organizace působící ve školství jsou na těchto systémech prakticky existenčně závislé a jejich prostřednictvím často skrytě kryjí deficity v provozním financování (k slabinám těchto systémů viz níže).

Zlepšení platových poměrů v předškolním vzdělávání (59 %): V předchozích letech došlo k částečnému narovnání platových poměrů u učitelů v MŠ. Obecně (na všech stupních vzdělávacího systému) jsou však nadále platové poměry neuspokojivé (viz níže).

Existence širokého spektra potenciálních partnerů ke spolupráci (59 %): Přes existující zkušenosti všech škol a dalších organizací s partnerskou spoluprací, je její potenciál stále nedostatečně využitý (viz výše). Prostor pro širší a hlubší spolupráci se nabízí jak mezi obdobně zaměřenými organizacemi a jejich zaměstnanci navzájem, tak mezi těmito organizacemi a jejich zřizovateli, organizacemi soukromého podnikatelského a neziskového sektoru (včetně spolků), Policií ČR, obecními policiemi (kde existují), jednotkami hasičského záchranného sboru České republiky, sbory dobrovolných hasičů, Červeným křížem, vysokými školami a dalšími organizacemi.

Možnost uzavírání smluv mezi školou a zákonným zástupcem žáka (53 %): Prostřednictvím těchto smluv mohou školy dosahovat jasně definovaného a do jisté míry závazného konsensu s rodiči „problémových“ dětí.

8.4 OHROŽENÍ

Nekvalitní, komplikovaná a nestabilní legislativa (váha 93 %): Tento bod je nejvýznamnějším bodem celé SWOT analýzy, neboť vzdělávání je oblastí silně svázanou s legislativou a normami. Všechny další (jen o málo méně) významné body SWOT analýzy jsou s legislativou velmi úzce spojeny. Často nemístná kreativita českých zákonodárců do značné míry paralyzuje možnosti škol a dalších organizací působících ve vzdělávání v poskytování kvalitních služeb a v rozvoji. Mnohé problémy jsou originálním produktem legislativy, řešení jiných legislativa komplikuje nebo přímo znemožňuje. Z legislativy vyplývá nerovnoprávný vztah mezi školami, dětmi a jejich rodiči, nespočet omezení technického, hygienického, bezpečnostního a jiného rázu, personální a platová agenda atd. Legislativa a normy se navíc mění příliš rychle a školy bez vlastních právních oddělení sotva stačí změny registrovat, natož aby na ně byly schopny reagovat (a sotva se tak stane, následuje další změna). Informovanost o změnách v legislativě je nedostatečná a výklad zákonů a norem často nejasný. Většina legislativních změn situaci pouze komplikuje (vytloukání klínu klínem).

Neuspokojivé platové poměry ve školství (93 %): Nejvýznamnějším zdrojem ve vzdělávání jsou kompetentní, odborně způsobilí a motivovaní zaměstnanci. Bohužel, platy učitelů významně zaostávají za průměrem a jsou v některých případech pod úrovní průměrně kvalifikovaných manuálně pracujících v nespécializovaných profesích. Školy jsou de facto nekonkurenceschopné při lákání vysoce kvalitních osobností, které kdykoli naleznou lepší ohodnocení kdekoli jinde. S tím souvisí ochota pedagogických i nepedagogických pracovníků dělat „něco navíc“, investovat do svého dalšího vzdělávání atp.

Obecný nedostatek finančních zdrojů ve školství (92 %): Oblast školství je dlouhodobě chronicky podfinancovaná, neboť na rozdíl od jiných oblastí nepřináší bezprostřední viditelný efekt a politické body těm, kteří schvalují státní rozpočty. Od financování školství jako takového se odvíjí financování škol a dalších organizací působících ve vzdělávání, které nemohou adekvátně reagovat na požadavky, které na ně klade stát a společnost a současně rozvíjet rozsah a kvalitu poskytovaných služeb.

Chaotický průběh školských reforem (92 %): Nikdo nepochybuje, že vzdělávací systém vyžaduje změny, nicméně špatně připravené reformy jsou horší než žádné. Reformy jsou připravovány bez adekvátní diskuse (o absenci stabilní vize ve školství viz níže), nehodící se podněty a kritika nebývají akceptovány, v průběhu legislativního procesu jsou reformy zkomplikovány nemístnou kreativitou zákonodárců a reformám chybí odpovídající finanční, personální, metodická a informační podpora. Odpovědnost za jejich naplňování je navzdory tomu všemu posazena na bedra jednotlivých škol, jejich zřizovatelů a dalších organizací působících ve školství. Detaily probíhající reform jsou měněny ze dne na den a ne každá organizace působící na konci řetězce vzdělávací soustavy má dostatečné kapacity, aby tyto změny stíhala registrovat, natož aby na ně reagovala.

Absence stabilní vize ve školství (88 %): Vzdělávací systém v posledním čtvrtstoletí doznal značných změn. I zásadní reformy však byly zaváděny bez hlubšího konsensu nad jejich smyslem a podstatou, v důsledku čehož se vize školství mění s jednotlivými vládami a ministry. Absence vize ústí v nedůvěru k reformám a v podstatě znemožňuje dlouhodobé plánování aktérům na regionální a místní úrovni a v jednotlivých školách a dalších organizacích působících ve vzdělávání.

Komplikovaná a neprůhledná administrativa (84 %): Administrativa spojená s přípravou a realizací rozvojových projektů, ale též s běžným provozem škol a dalších organizací působících ve vzdělávání v mnoha ohledech převyšuje jejich kapacity. K situaci v systémech podpory rozvojových aktivit viz níže. V operativních záležitostech situaci komplikují legislativou dané přemrštěné požadavky tohoto státu a jeho neschopnost jednou předanou informaci předat navzájem svým vlastním organizacím.

Nárůst sociálně-patologických jevů ve společnosti a na školách (81 %): Uvolnění morálních zábran ve společnosti, rozvolnění vztahu mezi právy a povinnostmi a pokles faktické autority škol a učitelů v posledním čtvrtstoletí přispěly k přesvědčení mnoha dětí a jejich rodičů, že vše je povolené a za vše špatné může škola a učitel. Za sociálně-patologickou lze označit širokou paletu společensky různě závažných jevů s dopady jak přímo na vzdělání, tak na celkovou atmosféru ve školách.

Degradace hodnoty vzdělávání (81 %): Špatně uchopené pojetí rozvoje vzdělanostní společnosti, kladoucí důraz především na jeho formální stránku, má inflační důsledky. Rodiče očekávají, že jejich dítě dosáhne bez ohledu na svůj potenciál na nejvyšší možný titul, střední a vysoké školy vychází vstříc masové poptávce a centrální autority ve školství se chovají stejně iracionálně a tuto situaci podporují. Výsledkem je degradace hodnoty každého stupně vzdělávání, což se projevuje ve všech oborech. Bumerangovým efektem se degradace hodnoty vzdělávání projevuje i ve školství: studium učitelství nepatří k prestižním a významnou část studentů představují ti, kteří „se nedostali jinam“. Do praxe pak coby absolventi nastupují často nedostatečně motivovaní a kompetenčně vybavení.

Odchod nejkvalitnějších pedagogů ze školství (80 %): Vzhledem k neuspokojivým platovým poměrům ve školství a nedostatečné osobní motivaci obecně perspektivní pedagogičtí i nepedagogičtí zaměstnanci hledají a nachází své uplatnění jinde.

Neadekvátní očekávání ze strany společnosti vůči školám (78 %): Od škol se v současnosti očekává, že budou působit nejen v oblasti vzdělávání, ale že budou hlavními garanty dalších rolí, které tradičně příslušely spíše rodinám nebo širšímu místnímu společenství. Systémová i individuální selhání v těchto rolích jsou přičítána školám, jako kdyby oblasti výchovy nebo volnočasového vyžití dětí byly výhradně jejich doménou. Podobně předimenzované nároky na školy jsou kladeny v oblasti rozvoje klíčových kompetencí. Školy a další organizace působící v oblasti vzdělávání je budou stěží schopny naplnit, nebudou-li k tomu mít dostatečné zdroje a reálnou celospolečenskou podporu.

Chybějící pozitivní vzory (77 %): Rozvíjet některé klíčové kompetence u dětí je v podstatě nadlidský úkol, jestliže jim chybí pozitivní vzory ve svých oblastech úspěšných a společensky uznávaných žen a mužů. Ve společnosti bohužel není výjimečný názor, že jakákoli administrativní práce je „lepší“ než sebelepší manuální, nebo že není společensky zavržením hodné být soustavně závislý na sociální podpoře a nesnažit se o nápravu. Tristní je, pokud tyto názory neburrají, nebo dokonce podporují výchovní a kariérní poradci na školách.

Obecný nezájem dětí a rodičů o vzdělávání a věci související (70 %): Stávající vzdělávací systém nestačí konkurovat médiím v jejich líbivosti. Bez ohledu na poměrně zásadní posun většiny škol a dalších organizací působících ve vzdělávání; média se vyvíjela rychleji a školy zaostávají v předkládání laciných odpovědí na cokoli. Velká část rodičů se příliš nezajímá o kvalitu vzdělávání svých dětí a jejich studijní výsledky pokládá čistě za indikátor kvality vzdělávacího systému (s kvalitou fungování rodiny naprosto nesouvisející). Aktivity „svých“ škol považuje za vnitřní záležitost škol samotných a nevidí důvod zapojit se do akcí organizovaných školami. Školám tak chybí nejsilnější přirozený partner ve snaze o dosažení maximálního možného využití potenciálu každého dítěte.

Změny v životním stylu (69 %): Z nespočtu mnohých změn v životním stylu některé mají zásadní dopady na vzdělávání a věci související. Jedná se např. o změny v denním režimu, životosprávě, přístupu k povinnostem, respektu k pravidlům a autoritám atp.

Demografické změny (69 %): Také zde se jedná o pestrou směsici vlivů s reálným či potenciálním vlivem na vzdělávání: především o výkyvy v porodnosti a stěhování rodin s malými dětmi, které společně působí změny ve věkové struktuře obyvatelstva (efekt sídliště) a komplikují plánování kapacit škol. Do téže oblasti spadá také odchod mladých, kvalifikovaných a jinak perspektivních obyvatel z regionu za lepší budoucností jinde.

Neinformovanost veřejnosti o právech a povinnostech ve vzdělávání (65 %): Přístup dětí, rodičů a veřejnosti obecně ke vzdělávání a výchově je formován na základě informací, které mají k dispozici. Informace podávané prostřednictvím škol a dalších organizací působících ve vzdělávání (i kdyby byly sebepravdivější) nemají tutéž váhu jako informace, dezinformace, mýty a bludy podávané médiu nebo šířené ústním podáním. Veřejnost je informována především o svých právech (v lepším případě pravdivě), méně již o svých povinnostech, které ve vztahu k vzdělávání a výchově mají děti a rodiče. Tato situace posiluje obecnou atmosféru nezodpovědnosti jedněch a odpovědnosti za všechno druhých a blokuje nebo přinejmenším komplikuje vzájemnou spolupráci všech, kteří jsou skutečně odpovědní za výchovu a vzdělání dětí.

Nárůst sociální nerovnosti (63 %): Přes aktuálně uspokojivou situaci v regionu jako celku roste podíl dětí ze sociálně slabých rodin, které si nemohou dovolit (nebo to alespoň tvrdí) některé hrazené prostředky vzdělávání a výchovy (pomůcky, exkurze, internet v domácnosti apod.). V případě, že by se nerovnost mezi většinou populací dětí a dětmi ze sociálně slabých rodin prohlubovala, mohlo by se to odrazit v rovnosti přístupu ke vzdělání.

Neoptimální nastavení systémů podpory rozvojových aktivit (63 %): Školy a další organizace působící ve vzdělávání jsou na dotačních zdrojích významně závislé. Nastavení dotačních systémů je však tak daleko od dokonalosti, jak je to jen možné. Administrativa spojená s dotacemi je příliš komplikovaná a poměr mezi její náročností a výsledným užitekem bývá často ostudný (vinou autorů podmínek a správců dotačních titulů), nehledě na fakt, že připsání požadovaných dotačních peněz na účet žadatele je vždy nejisté. Tato situace de facto diskvalifikuje menší organizace v soutěži o zdroje na rozvoj, neoprávněně zvýhodňuje zkušené žadatele, ve výsledku však prospívá pouze správcům dotačních titulů a poradenským organizacím. Kromě obecné administrativní náročnosti jsou problematické časté změny podmínek, nespolehlivost, nevypočitatelnost a nezodpovědnost správců dotačních titulů, příliš úzké a nejzávažnější problémy vzdělávání v podstatě neřešící zaměření jednotlivých výzev, absence zdrojů pro zajištění udržitelnosti výsledků projektů atd. Bez ohledu na fakt, že tyto problémy (a mnoho dalších) jsou dlouhodobě kritizovány, každá snaha o zlepšení dotačních podmínek situaci spíše zhoršuje.

Nízká míra patriotismu obyvatel (59 %): Vztah obyvatel, včetně dětí k jejich obci a regionu je hrozbou především k rozvoji územní identity a sociálních kompetencí. Současně je hrozbou ve vztahu ke stávajícím demografickým změnám, zejména k odchodu mladých, kvalifikovaných a jinak perspektivních obyvatel z regionu za lepšími příležitostmi kdekoli jinde. Patriotismus není „in“ a jeho rozvoj podřívají média záplavou katastrofických zpráv o situaci v regionu.

Konkurence médií (53 %): Informace z médií jsou považovány za levnou, rychlou a spolehlivou náhražku informací získaných prostřednictvím vzdělání. Děti v důsledku toho méně čtou a v záplavě dostupných informací nedokáží rozeznat informace podstatné od nepodstatných, pravdivé od nepravdivých či vysloveně hloupých. Média působí stejně agresivně vtíravě i na formování sociálních kompetencí dětí tím, že jim podsouvají nevhodná měřítká toho, co je společensky tolerovatelnou formou chování.

Nedostatečná podpora až averze centrálních autorit k alternativám ve vzdělávání (48 %): Stávající vzdělávací systém vzdoruje zavádění inovací do vzdělávání, s výjimkou reformy tlačených shora a inovací, které nenarušují monopol zavedeného systému. Systémem spontánně produkované inovace se setkávají na všech úrovních veřejné správy s nedůvěrou a obtížně se prosazují, i kdyby byly sebenadějnější. Strnulé systémy podpory a norem nejsou na radikální inovace stavěny a i dílčí inovace poměrně zásadně komplikují, což odráží inovátory od hledání a zavádění jakýchkoli alternativ.

Nezájem potenciálních partnerů o spolupráci (37 %): Potenciálních partnerů ke spolupráci na vzdělávání je nepřehledné množství a prostor pro využití tohoto potenciálu je značný. Problematická může být motivace těchto partnerů k většímu zapojení do vzdělávání, zejména tehdy, nemohou-li školy a další organizace působící ve vzdělávání nabídnout bezprostřední protihodnotu. Na altruismus se nelze věčně spoléhat.

Nedostatečná nabídka vzdělávání (27 %): Stávající nabídka vzdělávání zaměstnanců i vedení škol, knihoven i dalších organizací je sice široká, postrádá však jakýkoli racionální systém ve vazbě na stabilní kariéru rozvoj zaměstnanců (vzdělávání v dočasně potřebných oblastech).

9 VYMEZENÍ A ANALÝZA PROBLÉMOVÝCH OBLASTÍ

Následující kapitola vymezuje jednotlivé problémové oblasti a každou z nich charakterizuje prostřednictvím SWOT-3 analýzy doplněné o další body a komentář. Pořadí jednotlivých bodů ve SWOT-3 analýzách odpovídá jejich významnosti, pořadí jednotlivých oblastí nikoli.²⁴³ Detailní popis jednotlivých bodů byl uveden v předchozí souhrnné SWOT analýze.

Předškolní vzdělávání a péče: dostupnost – inkluze – kvalita

Problémová oblast se svým zaměřením kryje s definovaným povinným opatřením a jako taková nemohla být opominuta. Kryje se též se zaměřením PS Mateřinka a představuje jedinou oblast jejího zájmu. Je definována jako specifická podle své cílové skupiny (děti předškolního věku). Má se za to, že předškolní vzdělávání představuje základní kámen pro dosahování dlouhodobých cílů v dalších tematicky zaměřených oblastech.

Zcela zásadní význam pro rozvoj oblasti mají nedostatečné finanční zdroje na rozvoj vzdělávání (slabá stránka) a vlivy vyplývající z externího kontextu fungování MŠ zahrnující následující body souhrnné SWOT analýzy:

- příležitosti: legislativní změny, široký rozsah nabídky vybavení a výukových pomůcek, existence systémů podpory rozvojových aktivit a zlepšení platových poměrů v předškolním vzdělávání,
- ohrožení: nekvalitní, komplikovaná a nestabilní legislativa, neuspokojivé platové poměry ve školství, obecný nedostatek finančních zdrojů ve školství, chaotický průběh školských reforem a absence stabilní vize ve školství.

Tabulka č. 49: SWOT-3: Předškolní vzdělávání a péče: dostupnost – inkluze – kvalita

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none">• Dostatek, odborná způsobilost a nadšení stávajících pedagogů• Zkušenosti se spoluprací s rodiči• Rozsah služeb poskytovaných školami mimo vzdělávání	<ul style="list-style-type: none">• Nedostatečné personální zajištění ve vybraných oblastech• Vysoké počty dětí ve třídách• Nedostatečné materiální zdroje
Příležitosti	Ohrožení
<ul style="list-style-type: none">• Zájem dětí a rodičů o vybrané oblasti vzdělávání a věcí souvisejících• Široký rozsah nabídky vzdělávání• Existence příkladů dobré praxe	<ul style="list-style-type: none">• Neinformovanost veřejnosti o právech a povinnostech ve vzdělávání• Neadekvátní očekávání ze strany společnosti vůči školám• Nedostatečná podpora až averze centrálních autorit k alternativám ve vzdělávání

Za potenciálně významné pro formulaci navazujících cílů a opatření jsou považovány též následující body souhrnné SWOT analýzy:

- silné stránky: uspokojivá kvalita vzdělávání, převažující dobré vztahy a spolupráce mezi školami a jejich zřizovateli, schopnost improvizace, dostupnost a rozmístění základních prvků sítě vzdělávací infrastruktury, relativně uspokojivý stav budov a vybavenost škol pro jejich běžný provoz, dostatečné finanční zdroje na běžný provoz, obecně dostatečná kapacita základních prvků sítě vzdělávací infrastruktury, vysoká míra autonomie škol a zkušenosti s přípravou a realizací rozvojových aktivit,
- slabé stránky: nedostatečné stavebně-technické zázemí, nedostatečné kompetence pedagogů ve vybraných oblastech, specifické organizační problémy, nedostatečné administrativní kapacity škol, nedostatečně využitý potenciál partnerství a lokálně nedostatečné kapacity škol,
- příležitosti: existence širokého spektra potenciálních partnerů ke spolupráci,

²⁴³ Více k metodice viz kapitola č. 2.

- ohrožení: komplikovaná a neprůhledná administrativa, nárůst sociálně-patologických jevů ve společnosti a na školách, změny v životním stylu, demografické změny, neoptimální nastavení systémů podpory rozvojových aktivit a nedostatečná nabídka vzdělávání.

Čtenářská a matematická gramotnost v základním vzdělávání

Problémová oblast se svým zaměřením kryje s definovaným povinným opatřením a jako taková nemohla být opominuta. Byla diskutována PS Gramotnost a představuje její nejvýznamnější prioritu. Je definována jako tematická pro své zaměření na oblast základních kompetencí. Má se za to, že čtenářská a matematická gramotnost (ve smyslu porozumění textu, schopnosti logicky uvažovat a řešit úlohy) představuje základní kámen pro dosahování dlouhodobých cílů v dalších tematicky zaměřených oblastech. Rozvoj kompetencí dětí v této oblasti by se měl zaměřovat na maximální možné využití potenciálu každého dítěte.

Zcela zásadní význam pro rozvoj oblasti mají nedostatečné finanční zdroje na rozvoj vzdělávání (slabá stránka) a vlivy vyplývající z externího kontextu fungování ZŠ a dalších organizací zahrnující následující body souhrnné SWOT analýzy:

- příležitosti: legislativní změny, široký rozsah nabídky vybavení a výukových pomůcek a existence systémů podpory rozvojových aktivit,
- ohrožení: nekvalitní, komplikovaná a nestabilní legislativa, neuspokojivé platové poměry ve školství, obecný nedostatek finančních zdrojů ve školství, absence stabilní vize ve školství a neoptimální nastavení systémů podpory rozvojových aktivit.

Tabulka č. 50: SWOT-3: Čtenářská a matematická gramotnost v základním vzdělávání

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> • Dostatek, odborná způsobilost a nadšení stávajících pedagogů • Rozsah služeb poskytovaných školami mimo vzdělávání • Zkušenosti s přípravou a realizací rozvojových aktivit 	<ul style="list-style-type: none"> • Vysoké počty dětí ve třídách • Nedostatečně využitý potenciál každého dítěte • Nedostatečné materiální zdroje
Příležitosti	Ohrožení
<ul style="list-style-type: none"> • Široký rozsah nabídky vzdělávání • Existence příkladů dobré praxe • Existence širokého spektra potenciálních partnerů ke spolupráci 	<ul style="list-style-type: none"> • Odchod nejkvalitnějších pedagogů ze školství • Obecný nezájem dětí a rodičů o vzdělávání a věci související • Konkurence médií

Za potenciálně významné pro formulaci navazujících cílů a opatření jsou považovány též následující body souhrnné SWOT analýzy:

- silné stránky: uspokojivá kvalita vzdělávání, schopnost improvizace a zkušenosti s partnerskou spoluprací,
- slabé stránky: nedostatečné propojení vzdělávání s reálným životem a praxí, nedostatečně využitý potenciál partnerství a nízká hodinová dotace vybraných předmětů,
- příležitosti: zájem dětí a rodičů o vybrané oblasti vzdělávání a věcí souvisejících a poptávka zaměstnavatelů po široké paletě zejména technických profesí,
- ohrožení: degradace hodnoty vzdělávání, neadekvátní očekávání ze strany společnosti vůči školám, chybějící pozitivní vzory, nedostatečná podpora až averze centrálních autorit k alternativám ve vzdělávání, nezáměr potenciálních partnerů o spolupráci a nedostatečná nabídka vzdělávání.

Rozvoj kompetencí dětí pro aktivní používání cizího jazyka

Problémová oblast se svým zaměřením kryje s definovaným volitelným opatřením a její význam vyzdvihovala nejen PS Gramotnost, ale také PS Profese. Je definována jako tematická pro své zaměření na oblast jazykových a komunikačních kompetencí. Má se za to, že tyto kompetence (ve smyslu porozumění přijímaného sdělení a schopnosti aktivně komunikovat) jsou klíčové nejen pro zvyšování obecné vzdělanosti, ale též pro budoucí skutečně úspěšné uplatnění dítěte na trhu

práce. Rozvoj kompetencí dětí v této oblasti by se měl zaměřovat na maximální možné využití potenciálu každého dítěte.

Zcela zásadní význam pro rozvoj oblasti mají nedostatečné finanční zdroje na rozvoj vzdělávání (slabá stránka) a vlivy vyplývající z externího kontextu fungování ZŠ a dalších organizací zahrnující následující body souhrnné SWOT analýzy:

- příležitosti: legislativní změny, široký rozsah nabídky vybavení a výukových pomůcek a existence systémů podpory rozvojových aktivit,
- ohrožení: nekvalitní, komplikovaná a nestabilní legislativa, neuspokojivé platové poměry ve školství, obecný nedostatek finančních zdrojů ve školství, absence stabilní vize ve školství a neoptimální nastavení systémů podpory rozvojových aktivit.

Tabulka č. 51: SWOT-3: Rozvoj kompetencí dětí pro aktivní používání cizího jazyka

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none">• Dostatek, odborná způsobilost a nadšení stávajících pedagogů• Rozsah služeb poskytovaných školami mimo vzdělávání• Zkušenosti s partnerskou spoluprací	<ul style="list-style-type: none">• Nedostatečně využitý potenciál každého dítěte• Vysoké počty dětí ve třídách• Nedostatečné materiální zdroje
Příležitosti	Ohrožení
<ul style="list-style-type: none">• Zájem dětí a rodičů o vybrané oblasti vzdělávání a věci souvisejících• Široký rozsah nabídky vzdělávání• Existence širokého spektra potenciálních partnerů ke spolupráci	<ul style="list-style-type: none">• Chybějící pozitivní vzory• Odchod nejkvalitnějších pedagogů ze školství• Obecný nezájem dětí a rodičů o vzdělávání a věci související

Za potenciálně významné pro formulaci navazujících cílů a opatření jsou považovány též následující body souhrnné SWOT analýzy:

- silné stránky: schopnost improvizace a zkušenosti s přípravou a realizací rozvojových aktivit,
- slabé stránky: nedostatečné propojení vzdělávání s reálným životem a praxí, nedostatečné využití potenciál partnerství a nízká hodinová dotace vybraných předmětů,
- příležitosti: existence příkladů dobré praxe a vzdělanost v regionu,
- ohrožení: degradace hodnoty vzdělávání, neadekvátní očekávání ze strany společnosti vůči školám, nedostatečná podpora až averze centrálních autorit k alternativám ve vzdělávání, nezájem potenciálních partnerů o spolupráci a nedostatečná nabídka vzdělávání.

Místní a regionální témata: územní identita a aktivní občanství

Problémová oblast se svým zaměřením kryje se zaměřením PS Region, význam lokálního a regionálního ukotvení vzdělávání a výchovy však vyzdvihovala každá PS, zejména PS Gramotnost. Je definována jako tematická pro své zaměření na místo, region a sociální kompetence, které jsou nezbytné k tomu, aby se jedinec stal integrální součástí komunity. Má se za to, že rozvoj těchto kompetencí musí stavět na osobním vztahu ke konkrétnímu „tady a teď“ a na aktivní odpovědnosti za konkrétní místo a region. Oblast je široce definována a zahrnuje kromě jiných i volitelná opatření zaměřená na rozvoj sociálních a občanských kompetencí a kulturního povědomí a vyjádření dětí. Zahrnuje též tu část environmentální výchovy, která je místně a regionálně ukotvená, a civilní výchovu. Rozvoj kompetencí dětí v této oblasti by se měl zaměřovat na maximální možné využití potenciálu každého dítěte.

Zcela zásadní význam pro rozvoj oblasti mají nedostatečné finanční zdroje na rozvoj vzdělávání (slabá stránka) a vlivy vyplývající z externího kontextu fungování ZŠ a dalších organizací zahrnující následující body souhrnné SWOT analýzy:

- příležitosti: legislativní změny a existence systémů podpory rozvojových aktivit,
- ohrožení: nekvalitní, komplikovaná a nestabilní legislativa, obecný nedostatek finančních zdrojů ve školství, absence stabilní vize ve školství a neoptimální nastavení systémů podpory rozvojových aktivit.

Tabulka č. 52: SWOT-3: Místní a regionální témata: územní identita a aktivní občanství

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none">Zkušenosti s přípravou a realizací rozvojových aktivitRozsah služeb poskytovaných školami mimo vzděláváníZkušenosti s partnerskou spoluprací	<ul style="list-style-type: none">Nedostatečné propojení vzdělávání s reálným životem a praxíNedostatečné materiální zdrojeNedostatečně využitý potenciál každého dítěte
Příležitosti	Ohrožení
<ul style="list-style-type: none">Přírodní a kulturní pestrost regionuExistence širokého spektra potenciálních partnerů ke spolupráciExistence příkladů dobré praxe	<ul style="list-style-type: none">Obecný nezájem dětí a rodičů o vzdělávání a věci souvisejícíNízká míra patriotismu obyvatelNezájem potenciálních partnerů o spolupráci

Za potenciálně významné pro formulaci navazujících cílů a opatření jsou považovány též následující body souhrnné SWOT analýzy:

- silné stránky: dostatek, odborná způsobilost a nadšení stávajících pedagogů, převažující dobré vztahy a spolupráce mezi školami a jejich zřizovateli a schopnost improvizace,
- slabé stránky: absence koncepce rozvoje vzdělávání na regionální a hierarchicky nižší úrovni, nedostatečné stavebně-technické zázemí, nedostatečné kompetence pedagogů ve vybraných oblastech, chybějící autorita koordinující vzdělávání na regionální úrovni, nedostatečně využitý potenciál partnerství a nízká hodinová dotace vybraných předmětů,
- příležitosti: zájem dětí a rodičů o vybrané oblasti vzdělávání a věcí souvisejících, široký rozsah nabídky vzdělávání, široký rozsah nabídky vybavení a výukových pomůcek, poptávka zaměstnavatelů po široké paletě zejména technických profesí, rovnost příležitostí a vzdělanost v regionu,
- ohrožení: neuspokojivé platové poměry ve školství, nárůst sociálně-patologických jevů ve společnosti a na školách, degradace hodnoty vzdělávání, odchod nejkvalitnějších pedagogů ze školství, neadekvátní očekávání ze strany společnosti vůči školám, chybějící pozitivní vzory, změny v životním stylu, demografické změny, konkurence médií a nedostatečná podpora až averze centrálních autorit k alternativám ve vzdělávání.

Rozvoj podnikavosti a iniciativy dětí

Problémová oblast se svým zaměřením kryje s definovaným doporučeným opatřením. Byla diskutována PS Profese a představuje její nejnvýznamnější prioritu. Je definována jako tematická pro své zaměření na rozvoj tvůrčího potenciálu každého dítěte v jinde nezmíněných oblastech. Má se za to, že podnikavost a osobní iniciativa jsou solidním zdrojem pozdějšího uplatnění každého dítěte v občanském i profesním životě a oprávněným zdrojem jeho sebevědomí. Rozvoj kompetencí v této oblasti by se měl zaměřovat na maximální možné využití potenciálu každého dítěte, zejména však nadaných dětí.

Zcela zásadní význam pro rozvoj oblasti mají nedostatečné finanční zdroje na rozvoj vzdělávání (slabá stránka) a vlivy vyplývající z externího kontextu fungování ZŠ a dalších organizací zahrnující následující body souhrnné SWOT analýzy:

- příležitosti: legislativní změny a existence systémů podpory rozvojových aktivit,
- ohrožení: nekvalitní, komplikovaná a nestabilní legislativa, obecný nedostatek finančních zdrojů ve školství, chaotický průběh školských reforem, absence stabilní vize ve školství, komplikovaná a neprůhledná administrativa a neoptimální nastavení systémů podpory rozvojových aktivit.

Tabulka č. 53: SWOT-3: Rozvoj podnikavosti a iniciativy dětí

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none">Rozsah služeb poskytovaných školami mimo vzděláváníZkušenosti s partnerskou spolupracíZkušenosti s přípravou a realizací rozvojových aktivit	<ul style="list-style-type: none">Nedostatečné propojení vzdělávání s reálným životem a praxíNedostatečně využitý potenciál každého dítěteNedostatečné materiální zdroje
Příležitosti	Ohrožení
<ul style="list-style-type: none">Poptávka zaměstnavatelů po široké paletě zejména technických profesíExistence širokého spektra potenciálních partnerů ke spolupráciZájem dětí a rodičů o vybrané oblasti vzdělávání a věcí souvisejících	<ul style="list-style-type: none">Nezájem potenciálních partnerů o spolupráciNeadekvátní očekávání ze strany společnosti vůči školámChybějící pozitivní vzory

Za potenciálně významné pro formulaci navazujících cílů a opatření jsou považovány též následující body souhrnné SWOT analýzy:

- silné stránky: dostatek, odborná způsobilost a nadšení stávajících pedagogů a schopnost improvizace,
- slabé stránky: vysoké počty dětí ve třídách, nedostatečné personální zajištění ve vybraných oblastech, nedostatečné stavebně-technické zázemí, nedostatečné kompetence pedagogů ve vybraných oblastech, specifické organizační problémy, nedostatečně využitý potenciál partnerství a nízká hodinová dotace vybraných předmětů,
- příležitosti: široký rozsah nabídky vzdělávání, široký rozsah nabídky vybavení a výukových pomůcek, existence příkladů dobré praxe, rovnost příležitostí a vzdělanost v regionu,
- ohrožení: neuspokojivé platové poměry ve školství, degradace hodnoty vzdělávání, odchod nejkvalitnějších pedagogů ze školství, obecný nezájem dětí a rodičů o vzdělávání a věci související, změny v životním stylu, nárůst sociální nerovnosti, nedostatečná podpora až averze centrálních autorit k alternativám ve vzdělávání, nedostatečná nabídka vzdělávání a nárůst sociálně-patologických jevů ve společnosti a na školách.

Rozvoj kompetencí dětí v polytechnickém vzdělávání

Problémová oblast se svým zaměřením kryje s definovaným doporučeným opatřením, zahrnuje však rovněž i volitelné opatření zaměřené na rozvoj digitálních kompetencí. Oblast byla diskutována PS Profese, její význam však vyzdvihovaly i další PS, zejména PS Gramotnost. Je definována jako tematická pro své zaměření na přírodní vědy, technologie a jejich praktické uplatnění. Má se za to, že přírodní vědy a technologie patří ke klasickému vzdělání a rozvoj kompetencí dětí v těchto oblastech zvyšuje jejich potenciál pro budoucí uplatnění na trhu práce a v občanském životě. Rozvoj kompetencí dětí v této oblasti by se měl zaměřovat na maximální možné využití potenciálu každého dítěte.

Zcela zásadní význam pro rozvoj oblasti mají nedostatečné finanční zdroje na rozvoj vzdělávání (slabá stránka) a vlivy vyplývající z externího kontextu fungování ZŠ a dalších organizací zahrnující následující body souhrnné SWOT analýzy:

- příležitosti: legislativní změny, široký rozsah nabídky vybavení a výukových pomůcek a existence systémů podpory rozvojových aktivit,
- ohrožení: nekvalitní, komplikovaná a nestabilní legislativa, neuspokojivé platové poměry ve školství, obecný nedostatek finančních zdrojů ve školství, chaotický průběh školských reforem, absence stabilní vize ve školství, komplikovaná a neprůhledná administrativní a neoptimální nastavení systémů podpory rozvojových aktivit.

Tabulka č. 54: SWOT-3: Rozvoj kompetencí dětí v polytechnickém vzdělávání

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> Zkušenosti s přípravou a realizací rozvojových aktivit Rozsah služeb poskytovaných školami mimo vzdělávání Zkušenosti s partnerskou spoluprací 	<ul style="list-style-type: none"> Nedostatečné materiální zdroje Nedostatečné propojení vzdělávání s reálným životem a praxí Nedostatečně využitý potenciál každého dítěte
Příležitosti	Ohrožení
<ul style="list-style-type: none"> Poptávka zaměstnavatelů po široké paletě zejména technických profesí Existence širokého spektra potenciálních partnerů ke spolupráci Zájem dětí a rodičů o vybrané oblasti vzdělávání a věcí souvisejících 	<ul style="list-style-type: none"> Chybějící pozitivní vzory Nezájem potenciálních partnerů o spolupráci Neadekvátní očekávání ze strany společnosti vůči školám

Za potenciálně významné pro formulaci navazujících cílů a opatření jsou považovány též následující body souhrnné SWOT analýzy:

- silné stránky: dostatek, odborná způsobilost a nadšení stávajících pedagogů a schopnost improvizace,
- slabé stránky: vysoké počty dětí ve třídách, nedostatečné personální zajištění ve vybraných oblastech, nedostatečné stavebně-technické zázemí, nedostatečné kompetence pedagogů ve vybraných oblastech, specifické organizační problémy, nedostatečně využitý potenciál partnerství a nízká hodinová dotace vybraných předmětů,
- příležitosti: široký rozsah nabídky vzdělávání, existence příkladů dobré praxe, rovnost příležitostí, vzdělanost v regionu a přírodní a kulturní pestrost regionu,
- ohrožení: degradace hodnoty vzdělávání, odchod nejkvalitnějších pedagogů ze školství, obecný nezájem dětí a rodičů o vzdělávání a věci související, změny v životním stylu, nárůst sociální nerovnosti, nedostatečná podpora až averze centrálních autorit k alternativám ve vzdělávání a nedostatečná nabídka vzdělávání.

Kariérové poradenství v základních školách

Problémová oblast se svým zaměřením kryje s definovaným doporučeným opatřením. Byla diskutována PS Profese, její význam však vyzdvihovaly i další PS. Je definována jako tematická pro své zaměření na optimální profesní rozvoj každého dítěte. Má se za to, že kariérové poradenství musí být „šito na míru“ každému dítěti podle jeho potenciálu ve spolupráci dětí a jejich rodičů se školami, zaměstnavateli a dalšími partnery působícími ve vzdělávání a na trhu práce.

Zcela zásadní význam pro rozvoj oblasti mají nedostatečné finanční zdroje na rozvoj vzdělávání (slabá stránka) a vlivy vyplývající z externího kontextu fungování ZŠ a dalších organizací zahrnující následující body souhrnné SWOT analýzy:

- příležitosti: legislativní změny a existence systémů podpory rozvojových aktivit,
- ohrožení: nekvalitní, komplikovaná a nestabilní legislativa, neuspokojivé platové poměry ve školství, obecný nedostatek finančních zdrojů ve školství, chaotický průběh školských reforem a neoptimální nastavení systémů podpory rozvojových aktivit.

Tabulka č. 55: SWOT-3: Kariérové poradenství v základních školách

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> Rozsah služeb poskytovaných školami mimo vzdělávání Zkušenosti s partnerskou spoluprací Zkušenosti s přípravou a realizací rozvojových aktivit 	<ul style="list-style-type: none"> Nedostatečné personální zajištění ve vybraných oblastech Nedostatečné propojení vzdělávání s reálným životem a praxí Nedostatečně využitý potenciál partnerství

Příležitosti	Ohrožení
<ul style="list-style-type: none">Poptávka zaměstnavatelů po široké paletě zejména technických profesíExistence širokého spektra potenciálních partnerů ke spolupráciZájem dětí a rodičů o vybrané oblasti vzdělávání a věci souvisejících	<ul style="list-style-type: none">Nezájem potenciálních partnerů o spolupráciNeadekvátní očekávání ze strany společnosti vůči školámChybějící pozitivní vzory

Za potenciálně významné pro formulaci navazujících cílů a opatření jsou považovány též následující body souhrnné SWOT analýzy:

- silné stránky: dostatek, odborná způsobilost a nadšení stávajících pedagogů a schopnost improvizace,
- slabé stránky: nedostatečná autorita pedagogů a škol, nedostatečné kompetence pedagogů ve vybraných oblastech a nedostatečně využitý potenciál každého dítěte,
- příležitosti: široký rozsah nabídky vzdělávání, existence příkladů dobré praxe a vzdelanost v regionu,
- ohrožení: degradace hodnoty vzdělávání, odchod nejkvalitnějších pedagogů ze školství, obecný nezájem dětí a rodičů o vzdělávání a věci související, změny v životním stylu, nárůst sociální nerovnosti a nedostatečná nabídka vzdělávání.

Inkluzivní vzdělávání a podpora dětí ohrožených školním neúspěchem

Problémová oblast se svým zaměřením kryje s definovaným povinným opatřením a jako taková nemohla být opominuta. Kryje se též se zaměřením PS Šance a představuje jedinou oblast jejího zájmu, její význam však vyzdvihovaly i další PS. Je definována jako průřezová podle svého zaměření na děti se specifickými potřebami. Má se za to, že jejich začleňování vyžaduje informace, metodické vedení a úzkou spolupráci škol a dalších organizací působících ve vzdělávání a sociální sféře s rodinami a veřejností obecně.

Zcela zásadní význam pro rozvoj oblasti mají nedostatečné finanční zdroje na rozvoj vzdělávání (slabá stránka) a vlivy vyplývající z externího kontextu fungování ZŠ a dalších organizací zahrnující následující body souhrnné SWOT analýzy:

- příležitosti: legislativní změny a existence systémů podpory rozvojových aktivit,
- ohrožení: nekvalitní, komplikovaná a nestabilní legislativa, neuspokojivé platové poměry ve školství, obecný nedostatek finančních zdrojů ve školství, chaotický průběh školských reforem, absence stabilní vize ve školství a neoptimální nastavení systémů podpory rozvojových aktivit.

Tabulka č. 56: SWOT-3: Inkluzivní vzdělávání a podpora dětí ohrožených školním neúspěchem

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none">Uspokojivá kvalita vzděláváníZkušenosti se spoluprací s rodičiZkušenosti s partnerskou spoluprací	<ul style="list-style-type: none">Nedostatečné personální zajištění ve vybraných oblastechNedostatek informací o plánovaných a probíhajících reformáchNedostatečně využitý potenciál partnerství
Příležitosti	Ohrožení
<ul style="list-style-type: none">Široký rozsah nabídky vzděláváníExistence příkladů dobré praxeRovnost příležitostí	<ul style="list-style-type: none">Neadekvátní očekávání ze strany společnosti vůči školámChybějící pozitivní vzoryNeinformovanost veřejnosti o právech a povinnostech ve vzdělávání

Za potenciálně významné pro formulaci navazujících cílů a opatření jsou považovány též následující body souhrnné SWOT analýzy:

- silné stránky: dostatek, odborná způsobilost a nadšení stávajících pedagogů, schopnost improvizace a zkušenosti s přípravou a realizací rozvojových aktivit,

- slabé stránky: nedostatečné materiální zdroje, vysoké počty dětí ve třídách, nedostatečné propojení vzdělávání s reálným životem a praxí, nedostatečné stavebně-technické zázemí, nedostatečná autorita pedagogů a škol, nedostatečné kompetence pedagogů ve vybraných oblastech a specifické organizační problémy,
- příležitosti: zájem dětí a rodičů o vybrané oblasti vzdělávání a věci souvisejících, široký rozsah nabídky vybavení a výukových pomůcek, existence širokého spektra potenciálních partnerů ke spolupráci a možnost uzavírání smluv mezi školou a zákonným zástupcem žáka,
- ohrožení: nárůst sociálně-patologických jevů ve společnosti a na školách, degradace hodnoty vzdělávání, odchod nejkvalitnějších pedagogů ze školství, obecný nezájem dětí a rodičů o vzdělávání a věci související, změny v životním stylu, nárůst sociální nerovnosti, nedostatečná podpora až averze centrálních autorit k alternativám ve vzdělávání, nezájem potenciálních partnerů o spolupráci a nedostatečná nabídka vzdělávání.

Investice do rozvoje kapacit škol

Problémová oblast se svým zaměřením kryje s definovaným volitelným opatřením. Byla diskutována PS Zázemí, její význam však vyzdvihovaly i další PS. Je definována jako průřezová pro své zaměření na investice do stavebně-technického a v jiných oblastech nezmíněného materiálního zázemí škol a dalších organizací působících ve vzdělávání. Má se za to, že dostupnost kvalitního hmotného zázemí je základní podmínkou kvalitního vzdělávání a výchovy.

Zcela zásadní význam pro rozvoj oblasti mají nedostatečné finanční zdroje na rozvoj vzdělávání (slabá stránka) a vlivy vyplývající z externího kontextu fungování škol a dalších organizací zahrnující následující body souhrnné SWOT analýzy:

- příležitosti: existence systémů podpory rozvojových aktivit,
- ohrožení: nekvalitní, komplikovaná a nestabilní legislativa, neuspokojivé platové poměry ve školství, obecný nedostatek finančních zdrojů ve školství, chaotický průběh školských reforem, absence stabilní vize ve školství a komplikovaná a neprůhledná administrativa.

Tabulka č. 57: SWOT-3: Investice do rozvoje kapacit škol

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none">• Převažující dobré vztahy a spolupráce mezi školami a jejich zřizovateli• Dostupnost a rozmístění základních prvků sítě vzdělávací infrastruktury• Obecně dostatečná kapacita základních prvků sítě vzdělávací infrastruktury	<ul style="list-style-type: none">• Nedostatečné stavebně-technické zázemí• Nedostatečné využití potenciál partnerství• Lokálně nedostatečné kapacity škol
Příležitosti	Ohrožení
<ul style="list-style-type: none">• Široký rozsah nabídky vybavení a výukových pomůcek• Existence příkladů dobré praxe• Existence širokého spektra potenciálních partnerů ke spolupráci	<ul style="list-style-type: none">• Neadekvátní očekávání ze strany společnosti vůči školám• Demografické změny• Nezájem potenciálních partnerů o spolupráci

Za potenciálně významné pro formulaci navazujících cílů a opatření jsou považovány též následující body souhrnné SWOT analýzy:

- silné stránky: uspokojivá kvalita vzdělávání, relativně uspokojivý stav budov a vybavenost škol pro jejich běžný provoz, zkušenosti s přípravou a realizací rozvojových aktivit a zkušenosti s poskytováním volných kapacit škol veřejnosti a třetím subjektům,
- slabé stránky: absence koncepce rozvoje vzdělávání na regionální a hierarchicky nižší úrovni a chybějící autorita koordinující vzdělávání na regionální úrovni,
- příležitosti: legislativní změny a široký rozsah nabídky vzdělávání,
- ohrožení: neoptimální nastavení systémů podpory rozvojových aktivit a nedostatečná podpora až averze centrálních autorit k alternativám ve vzdělávání.

Manažerské vzdělávání

Problémová oblast se svým zaměřením kryje s jednou z oblastí diskutovaných PS Zázemí a představuje jednu z jejích významných priorit. Je definována jako průřezová pro své zaměření na investice do personálních kapacit vedení škol a dalších organizací působících ve vzdělávání. Má se za to, že kvalitní vzdělávání vyžaduje osvědčené a motivované vedení, kompetentní nejen v pedagogické, ale též v manažerské oblasti.

Zcela zásadní význam pro rozvoj oblasti mají nedostatečné finanční zdroje na rozvoj vzdělávání (slabá stránka) a vlivy vyplývající z externího kontextu fungování škol a dalších organizací zahrnující následující body souhrnné SWOT analýzy:

- příležitosti: legislativní změny a existence systémů podpory rozvojových aktivit.

Tabulka č. 58: SWOT-3: Manažerské vzdělávání

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none">• Vysoká míra autonomie škol• Zkušenosti s partnerskou spoluprací• Zkušenosti s přípravou a realizací rozvojových aktivit	<ul style="list-style-type: none">• Absence koncepce rozvoje vzdělávání na regionální a hierarchicky nižší úrovni• Nedostatečné administrativní kapacity škol• Nedostatečně využitý potenciál partnerství
Příležitosti	Ohrožení
<ul style="list-style-type: none">• Široký rozsah nabídky vzdělávání• Existence příkladů dobré praxe• Existence širokého spektra potenciálních partnerů ke spolupráci	<ul style="list-style-type: none">• Nekvalitní, komplikovaná a nestabilní legislativa• Komplikovaná a neprůhledná administrativa• Nedostatečná nabídka vzdělávání

Za potenciálně významné pro formulaci navazujících cílů a opatření jsou považovány též následující body souhrnné SWOT analýzy:

- silné stránky: dostatek, odborná způsobilost a nadšení stávajících pedagogů, převažující dobré vztahy a spolupráce mezi školami a jejich zřizovateli a schopnost improvizace,
- slabé stránky: nedostatek informací o plánovaných a probíhajících reformách, nedostatečná autorita pedagogů a škol, specifické organizační problémy, chybějící autorita koordinující vzdělávání na regionální úrovni, lokálně problematické vztahy škol a jejich zřizovatelů a neefektivní hospodaření s finančními zdroji,
- ohrožení: obecný nedostatek finančních zdrojů ve školství, chaotický průběh školských reforem, absence stabilní vize ve školství, degradace hodnoty vzdělávání, odchod nejkvalitnějších pedagogů ze školství, neoptimální nastavení systémů podpory rozvojových aktivit, nedostatečná podpora až averze centrálních autorit k alternativám ve vzdělávání a nezájem potenciálních partnerů o spolupráci.

Institucionální zázemí, partnerství a spolupráce

Problémová oblast se svým zaměřením kryje s několika oblastmi diskutovanými PS Zázemí, její význam však vyzdvihovaly všechny PS. Je definována jako průřezová pro své zaměření na zlepšení legislativního a administrativního prostředí a rozvoj partnerství a spolupráce mezi organizacemi a jednotlivci působícími v oblasti vzdělávání a dalšími stávajícími či potenciálními partnery v regionu. Má se za to, že kvalitní institucionální zázemí, funkční partnerství a spolupráce mohou výrazně zefektivnit vzdělávání a přispět k řešení individuálně obtížně řešitelných či zcela neřešitelných problémů.

Zcela zásadní význam pro rozvoj oblasti mají nedostatečné finanční zdroje na rozvoj vzdělávání (slabá stránka) a vlivy vyplývající z externího kontextu fungování škol a dalších organizací zahrnující následující body souhrnné SWOT analýzy:

- příležitosti: legislativní změny a existence systémů podpory rozvojových aktivit.

Tabulka č. 59: SWOT-3: Institucionální zázemí, partnerství a spolupráce

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none">• Převažující dobré vztahy a spolupráce mezi školami a jejich zřizovateli• Zkušenosti s přípravou a realizací rozvojových aktivit• Zkušenosti s partnerskou spoluprací	<ul style="list-style-type: none">• Chybějící autorita koordinující vzdělávání na regionální úrovni• Nedostatečně využitý potenciál partnerství• Nedostatečné administrativní kapacity škol
Příležitosti	Ohrožení
<ul style="list-style-type: none">• Široký rozsah nabídky vzdělávání• Existence příkladů dobré praxe• Existence širokého spektra potenciálních partnerů ke spolupráci	<ul style="list-style-type: none">• Nekvalitní, komplikovaná a nestabilní legislativa• Komplikovaná a neprůhledná administrativa• Nezájem potenciálních partnerů o spolupráci

Za potenciálně významné pro formulaci navazujících cílů a opatření jsou považovány též následující body souhrnné SWOT analýzy:

- silné stránky: dostatek, odborná způsobilost a nadšení stávajících pedagogů a schopnost improvizace,
- slabé stránky: nedostatečné personální zajištění ve vybraných oblastech, absence koncepce rozvoje vzdělávání na regionální a hierarchicky nižší úrovni, nedostatek informací o plánovaných a probíhajících reformách a neefektivní hospodaření s finančními zdroji,
- příležitosti: poptávka zaměstnavatelů po široké paletě zejména technických profesí a vzdělanost v regionu,
- ohrožení: neuspokojivé platové poměry ve školství, obecný nedostatek finančních zdrojů ve školství, nárůst sociálně-patologických jevů ve společnosti a na školách, neadekvátní očekávání ze strany společnosti vůči školám, obecný nezájem dětí a rodičů o vzdělávání a věci související, neoptimální nastavení systémů podpory rozvojových aktivit a nedostatečná podpora až averze centrálních autorit k alternativám ve vzdělávání.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

PŘÍLOHY

1. Použité zdroje
2. Složení řídicího výboru
3. Složení pracovních skupin
4. Složení realizačního týmu
5. Základní údaje o území
6. Tematické mapy

PŘÍLOHA Č. 1: POUŽITÉ ZDROJE

1. AGENTURA PRO SOCIÁLNÍ ZAČLEŇOVÁNÍ (2016): Lokality: Frýdek-Místek. Praha: Agentura pro sociální začleňování.
2. ČSÚ (2013): Sčítání lidu, domů a bytů 2011. Databáze výsledků. Praha: Český statistický úřad.
3. ČSÚ (2015a): Počet obyvatel v obcích České republiky k 1. 1. 2015. Praha: Český statistický úřad.
4. ČSÚ (2015b): Statistický bulletin – Moravskoslezský kraj – 1. čtvrtletí 2015. Praha: Český statistický úřad.
5. ČSÚ (2015c): Veřejná databáze. Katastrální výměry – druhy pozemků – územní srovnání. Praha: Český statistický úřad.
6. ČSÚ (2015d): Veřejná databáze. Počet obyvatel v SO ORP vybraného kraje (stav k 31. 12.). Praha: Český statistický úřad.
7. ČSÚ (2015e): Veřejná databáze. Základní demografické ukazatele ve vybraném území. Praha: Český statistický úřad.
8. ČSÚ (2015f): Vybrané ukazatele za správní obvod ORP Frýdek-Místek v letech 2000–2014. Praha: Český statistický úřad.
9. ČSÚ (2016): Veřejná databáze. Vše o území (vybrané údaje za obec). Praha: Český statistický úřad.
10. ČSÚ (nedatováno-a): Veřejná databáze. Muži ve věku 15–64 let podle věkových skupin v obcích okresu. Praha: Český statistický úřad.
11. ČSÚ (nedatováno-b): Veřejná databáze. Obyvatelstvo ve věku 0–14 let podle věkových skupin a pohlaví v obcích okresu. Praha: Český statistický úřad.
12. ČSÚ (nedatováno-c): Veřejná databáze. Obyvatelstvo ve věku 65 a více let podle věkových skupin v obcích okresu. Praha: Český statistický úřad.
13. ČSÚ (nedatováno-d): Veřejná databáze. Ženy ve věku 15–64 let podle věkových skupin v obcích okresu. Praha: Český statistický úřad.
14. DSOO (2012): Strategický plán DSO Olešná na roky 2012–2020. Sviadnov: HRAT, s.r.o.
15. LENART, J. et al. (2015): Příroda regionu Slezská brána. Region Slezská brána. 86 str.
16. MAS FRÝDLANTSKO – BESKYDY (2015): Strategie komunitně vedeného místního rozvoje MAS Frýdlantsko – Beskydy z. s. Čeladná: MAS Frýdlantsko – Beskydy.
17. MAS POBESKYDÍ (2015): Strategie komunitně vedeného místního rozvoje MAS Pobeskydí. Verze 2015.2.2. Třanovice: MAS Pobeskydí, z. s.
18. MAS SLEZSKÁ BRÁNA (2015a): Strategický plán rozvoje území MAS Slezská brána v období 2014+. Verze k 1. prosinci 2015. Řepiště: MAS Slezská brána, z. s.
19. MAS SLEZSKÁ BRÁNA (2015b): Strategie spolupráce obcí na území MAS Slezská brána. Verze 2.0. Frýdek-Místek, Řepiště, Vratimov: MAS Slezská brána, z. s.
20. MORAVSKOSLEZSKÝ KRAJ (2012): Strategie rozvoje Moravskoslezského kraje na léta 2009–2020. Aktualizace 2012. Ostrava: Agentura pro regionální rozvoj, a.s.
21. MORAVSKOSLEZSKÝ KRAJ (2014): Strategie integrace romské komunity Moravskoslezského kraje na období 2015–2020. Ostrava: Moravskoslezský kraj.
22. MORAVSKOSLEZSKÝ KRAJ (2015): Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Moravskoslezského kraje. První pracovní verze, srpen 2015. Ostrava: Moravskoslezský kraj.
23. MPSV (nedatováno-a): Měsíční statistiky nezaměstnanosti. Praha: Ministerstvo práce a sociálních věcí.
24. MPSV (nedatováno-b): Nezaměstnanost v obcích a mikroregionech (od 1. 3. 2014). Praha: Ministerstvo práce a sociálních věcí.

25. MŠMT (2015a): Akční plán inkluzivního vzdělávání na období 2016–2018. Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy.
26. MŠMT (2015b): Postupy zpracování místních akčních plánů. Příloha č. 2 výzvy k předkládání projektů. Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy.
27. MŠMT (2015c): Rejstřík škol a školských zařízení. Verze 2.61. Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy.
28. MŠMT (2016a): Místní akční plán. Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy.
29. MŠMT (2016b): Strategický rámec MAP. Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy.
30. MŠMT (2016c): Výsledky dotazníkového šetření potřeb mateřských škol v rámci projektu MAP OP VV v jednotlivých ORP. Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy.
31. MŠMT (2016d): Výsledky dotazníkového šetření potřeb základních škol v rámci projektu MAP OP VV v jednotlivých ORP. Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy.
32. MŽATP (2014): Strategický plán mikroregionu Žermanické a Těrlické přehrady. Soběšovice: LUSTON o.p.s.
33. OBEC BAŠKA (2014): Programové prohlášení rady obce Baška na volební období 2014–2018. Baška: Obec Baška.
34. OBEC BRUZOVICE (2014): Rozvojový plán obce Bruzovice na období let 2014–2020. Bruzovice: Obec Bruzovice.
35. OBEC DOBRÁ (2014): Strategický plán obce Dobrá na období let 2014–2020. Ostrava: Agentura pro regionální rozvoj, a.s.
36. OBEC DOLNÍ DOMASLAVICE (2014): Strategický rozvoj obce Dolní Domaslavice na rok 2014–2020. Dolní Domaslavice: Obec Dolní Domaslavice.
37. OBEC FRYČOVICE (nedatováno): Navrhované investiční priority rozvoje obce Fryčovice – střednědobý horizont. Fryčovice: Obec Fryčovice.
38. OBEC HORNÍ DOMASLAVICE (2016): Program rozvoje obce Horní Domaslavice na období od 2016 do 2022. Horní Domaslavice: Obec Horní Domaslavice.
39. OBEC HUKVALDY (2015): Program rozvoje obce Hukvaldy na období 2015–2018. Hukvaldy: Obec Hukvaldy.
40. OBEC KOZLOVICE (2004): Dlouhodobý program rozvoje obce Kozlovice. Kozlovice: Obec Kozlovice.
41. OBEC LHOTKA (2015): Program rozvoje obce Lhotka na období 2016–2022. Lhotka: Obec Lhotka.
42. OBEC LUČINA (2014): Strategie obce Lučina do r. 2020. Lučina: Obec Lučina.
43. OBEC SVIADNOV (2014): Strategie rozvoje obce Sviadnov na období let 2016–2022. Sviadnov: Obec Sviadnov.
44. OBEC ŽABEŇ (2015): Program rozvoje obce Žabeň na období 2016–2022. Žabeň: Obec Žabeň.
45. SMOPO (2000): Strategie rozvoje mikroregionu obcí povodí Ondřejnice. Třanovice: Třanovice služby, o.p.s.
46. SOPM (2016): Strategický plán na období 2016–2022. Český Těšín: David W. Novák.
47. SOPS (2007): Strategický plán mikroregionu obcí povodí Stonávky. Třanovice: Sdružení obcí povodí Stonávky.
48. SOPS (2015a): Akční plán rozvoje území správního obvodu obce s rozšířenou působností Frýdek-Místek. Třanovice: Sdružení obcí povodí Stonávky.
49. SOPS (2015b): Strategie území správního obvodu ORP Frýdek-Místek v oblasti předškolní výchovy a základního školství, sociálních služeb, odpadového hospodářství a podpory zaměstnanosti a podnikání. Třanovice: Sdružení obcí povodí Stonávky.
50. STATUTÁRNÍ MĚSTO FRÝDEK-MÍSTEK (2011): Strategický plán rozvoje statutárního města Frýdku-Místku. Brno: AQE advisors, a.s.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

51. STATUTÁRNÍ MĚSTO FRÝDEK-MÍSTEK (2014a): Programové prohlášení Rady města Frýdek-Místek pro volební období 2014–2018. Frýdek-Místek: Statutární město Frýdek-Místek.
52. STATUTÁRNÍ MĚSTO FRÝDEK-MÍSTEK (2014b): Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb ve městě Frýdek-Místek na období 2014–2018. Frýdek-Místek: Statutární město Frýdek-Místek.
53. STATUTÁRNÍ MĚSTO FRÝDEK-MÍSTEK (2015): Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb ve městě Frýdek-Místek na období 2014–2018. Akční plán 2015–2016. Frýdek-Místek: Statutární město Frýdek-Místek.
54. ÚP (2016): Situace na trhu práce v okrese Frýdek-Místek v roce 2015. Frýdek-Místek: Úřad práce ČR, krajská pobočka v Ostravě, kontaktní pracoviště Frýdek-Místek.
55. VLÁDA ČR (2011): Strategie boje proti sociálnímu vyloučení na období 2011–2015. Praha: Úřad vlády České republiky.
56. VLÁDA ČR (2014): Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2020. Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy.
57. VLÁDA ČR (2015): Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky 2015–2020. Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy.

PŘÍLOHA Č. 2: SLOŽENÍ ŘÍDÍCÍHO VÝBORU

Tabulka č. 60: Složení řídicího výboru²⁴⁴

Irena Babicová	Obec Baška
Petr Baďura	Město Paskov
Markéta Hrubíšová	Rodinné centrum Skřitek (organizační složka obce Pražmo)
Antonie Landová	Základní škola národního umělce Petra Bezruče, Frýdek-Místek, tř. T. G. Masaryka 454
Pavel Machala	Statutární město Frýdek-Místek
David Novák	MAS Slezská brána, z. s.
Dana Nováková	MAS Pobeskydí, z. s.
Sylva Sládečková	Statutární město Ostrava
Dalibor Šlachta	Základní umělecká škola Frýdek-Místek, Hlavní třída 11
Petra Vlkošová	Středisko volného času Klíč, příspěvková organizace
Jaroslav Votýpka	LUSTON o.p.s.
Jiří Vzientek	Moravskoslezský kraj
Kristýna Žižková	Moravskoslezský kraj

²⁴⁴ Stav k 13. červnu 2016.

PŘÍLOHA Č. 3: SLOŽENÍ PRACOVNÍCH SKUPIN

Tabulka č. 61: Složení pracovních skupin²⁴⁵

Pracovní skupina Mateřinka	
Sárka Čerňáková	Mateřská škola Mateřídouška, Frýdek-Místek, J. Božana 3141
Dagmar Fusková	Mateřská škola Frýdek-Místek, Josefa Myslivečka 1883
Michaela Harvišová	Mateřská škola Dobrá, okres Frýdek-Místek, příspěvková organizace
Bohdana Jurášková	Mateřská škola Sněženska, Frýdek-Místek, Josefa Lady 1790
Vítězslava Karasová	Mateřská škola Brušperk, Sportovní 520, příspěvková organizace
Eva Kavková	Mateřská škola Dobrá, okres Frýdek-Místek, příspěvková organizace
Martin Kocur	Mateřská škola Beruška, Frýdek-Místek, Nad Lipinou 2318
Pavla Kozáková	Mateřská škola Kouzelný svět
Radmila Králová	Mateřská škola Pražmo, příspěvková organizace, okres Frýdek-Místek
Jana Krátká	Základní škola a Mateřská škola Bruzovice
Ilja Matoušková	Střední škola, Základní škola a Mateřská škola, Frýdek-Místek, příspěvková organizace
Ivana Matulová	Mateřská škola Mateřídouška, Frýdek-Místek, J. Božana 3141
Vladimíra Nytrová	Základní škola a mateřská škola Morávka, příspěvková organizace
Antonie Ondříková	Základní škola a Mateřská škola Řepiště, příspěvková organizace
Jarmila Petrošová	Mateřská škola Paskov, příspěvková organizace
Hana Polachová	Mateřská škola Frýdek-Místek, Anenská 656, příspěvková organizace
Eva Slezáčková	Základní škola a mateřská škola Dobratice, okres Frýdek-Místek, příspěvková organizace
Monika Stoláriková	Základní škola a mateřská škola Třanovice, příspěvková organizace
Pavla Tvrdoňová	Mateřská škola se zdravotnickou péčí, s.r.o.
Vendula Wrožynová	Mateřská škola Kouzelný svět
Pracovní skupina Gramotnost	
Ilona Doudová	Základní škola a mateřská škola Frýdek-Místek, El. Krásnohorské 2254
Lenka Drahotuská	Základní škola národního umělce Petra Bezruče, Frýdek-Místek, tř. T. G. Masaryka 454
Alexandra Filarová	Základní škola Fryčovice, okres Frýdek-Místek, příspěvková organizace
Alena Lévodá	Základní škola a Mateřská škola Leoše Janáčka Hukvaldy, příspěvková organizace
Lucie Michálková	Základní škola a Mateřská škola Soběšovice, okres Frýdek-Místek, p. o.
Věra Mikolášová	GALILEO SCHOOL – bilingvní mateřská škola a základní škola, s. r. o.
David Molitor	Základní škola a mateřská škola Třanovice, příspěvková organizace
Karla Peterková	Základní škola a mateřská škola Dobratice, okres Frýdek-Místek, příspěvková organizace
Hana Pšcolková	Městská knihovna Vratimov
Dagmar Raabová	Jubilejní Masarykova základní škola a mateřská škola Sedliště
Denisa Rožnovská Rojíčková	Základní škola a mateřská škola Frýdek-Místek – Skalice 192, příspěvková organizace
Hana Ulčáková	Základní škola a Mateřská škola Kozlovice, příspěvková organizace
Yweta Vítková	Základní škola národního umělce Petra Bezruče, Frýdek-Místek, tř. T. G. Masaryka 454
Pracovní skupina Region	
Petr Jaroš	Základní škola a mateřská škola Frýdek-Místek, Lískovec, K Sedlištím 320
Dagmar Jiskrová	Obec Fryčovice
Eva Juřicová	Základní škola a mateřská škola Žabeň, příspěvková organizace
Irena Liberdová	Městská knihovna Frýdek-Místek
Renáta Míčková	Dům dětí a mládeže Vratimov, příspěvková organizace
Tomáš Mitura	Základní škola Paskov, okres Frýdek-Místek, příspěvková organizace
Pavel Olšovský	Jubilejní Masarykova základní škola a mateřská škola Sedliště
Ilona Racková	Základní škola a mateřská škola Lučina, okres Frýdek-Místek, příspěvková organizace
Igor Slováček	Základní škola a mateřská škola Nošovice, příspěvková organizace
Jakub Tichý	Národní dům Frýdek-Místek "příspěvková organizace"
Gabriela Tomiczková	ŠOV Třanovice, o.p.s.

²⁴⁵ Stav k 13. červnu 2016.

Pracovní skupina Profese	
Martin Labisch Jarmila Petrová Pavel Poštůvka Kristýna Šircová Petra Štefková Jan Tomiczek Jana Volná	Základní škola a mateřská škola Frýdek-Místek, Lískovec, K Sedlišťím 320 Základní škola Paskov, okres Frýdek-Místek, příspěvková organizace Obec Dolní Domaslavice Region Slezská brána GALILEO SCHOOL – bilingvní mateřská škola a základní škola, s. r. o. Obec Třanovice Úřad práce České republiky, Kontaktní pracoviště Frýdek-Místek
Pracovní skupina Šance	
Jiří Adámek Veronika Dobešová Radmila Holubcová Hana Kachtíková Renata Kubalová Šárka Nahodilová Radka Otípková Marie Sošková Světlana Šipulová Renáta Válková Dana Zemánková	Základní škola Frýdek-Místek, Jiřího z Poděbrad 3109 Základní škola národního umělce Petra Bezruče, Frýdek-Místek, tř. T. G. Masaryka 454 Základní škola a mateřská škola Třanovice, příspěvková organizace Základní škola a mateřská škola Raškovice Základní škola a Mateřská škola Sviadnov, okres Frýdek-Místek, příspěvková organizace Základní škola Frýdek-Místek, Komenského 402 Základní škola Dobrá, příspěvková organizace Pedagogicko-psychologická poradna, Frýdek-Místek, příspěvková organizace Obec Žermanice Základní škola a Mateřská škola, Baška, příspěvková organizace Základní škola a mateřská škola Naděje, Frýdek-Místek, Škarabelova 562
Pracovní skupina Zázemí	
Martina Bastová Jiří Blahuta Ivana Cvíková Martin Čajánek Petr Fikoczek David Kula Libor Kvapil Martin Petrů Jiřina Raszková Lukáš Synek Jan Vermířovský	Základní škola a Mateřská škola Řepiště, příspěvková organizace Obec Raškovice Otevřený rodič, z.s. Obec Baška Základní škola a Mateřská škola Dolní Domaslavice, okres Frýdek-Místek, p. o. Obec Palkovice Základní škola a mateřská škola Frýdek-Místek, Lískovec, K Sedlišťím 320 GALILEO SCHOOL – bilingvní mateřská škola a základní škola, s. r. o. Základní škola Frýdek-Místek, Komenského 402 Základní škola Frýdek-Místek, Pionýrů 400 Základní škola a Mateřská škola Staříč, okres Frýdek-Místek, příspěvková organizace

PŘÍLOHA Č. 4: SLOŽENÍ REALIZAČNÍHO TÝMU

Tabulka č. 62: Složení realizačního týmu²⁴⁶

Aleš Janáček	odborný referent MAPu
Martin Kocur	vedoucí PS Mateřinka
Jana Liberdová	administrátorka projektu
Miroslav Lysek	koordinátor MAPu
David Molitor	vedoucí PS Gramotnost
Alexandr Nováček	odborný asistent MAPu
David W. Novák	hlavní zpracovatel MAPu
Martin Puškáč	manažer projektu
Iлона Racková	vedoucí PS Region
Marie Sošková	vedoucí PS Šance
Lukáš Synek	vedoucí PS Zázemí
Kristýna Šircová	vedoucí PS Profese

²⁴⁶ Stav k 13. červnu 2016.

PŘÍLOHA Č. 5: ZÁKLADNÍ ÚDAJE O ÚZEMÍ

Tabulka č. 63: Základní údaje o území²⁴⁷

Obec / území	Rozloha [km ²]	Počet obyvatel	Míra lidnatosti [obyv./km ²]
Baška	12,83	3 756	292,67
Brušperk	10,26	3 973	387,19
Bruzovice	15,95	825	51,71
Dobrá	8,73	3 151	361,12
Dobratice	7,04	1 204	170,97
Dolní Domaslavice	7,37	1 288	174,75
Dolní Tošanovice	3,70	331	89,39
Fryčovice	16,46	2 360	143,35
Frýdek-Místek	51,56	56 945	1 104,51
Horní Domaslavice	5,06	780	154,02
Horní Tošanovice	5,29	560	105,83
Hukvaldy	20,31	2 006	98,77
Kaňovice	2,59	305	117,59
Kozlovice	21,07	2 987	141,74
Krásná	44,10	645	14,63
Krmelín	5,04	2 252	447,22
Lhotka	7,22	529	73,27
Lučina	7,44	1 286	172,86
Morávka	87,29	1 126	12,90
Nižní Lhoty	3,79	264	69,73
Nošovice	6,47	999	154,35
Palkovice	21,73	3 221	148,21
Paskov	11,80	3 949	334,64
Pazderna	3,22	285	88,55
Pražmo	3,55	928	261,18
Raškovice	8,62	1 823	211,42
Řepiště	8,01	1 811	226,11
Sedliště	9,91	1 521	153,48
Soběšovice	3,66	881	240,48
Staré Město	4,68	1 474	314,95

²⁴⁷ K 31. prosinci 2014. Zdroj: ČSÚ 2015a, c, d, 2016.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Obec / území	Rozloha [km ²]	Počet obyvatel	Míra lidnatosti [obyv./km ²]
Staříč	18,95	2 122	111,95
Sviadnov	4,75	1 797	378,07
Třanovice	8,61	1 041	120,94
Vojkovice	4,88	618	126,72
Vyšní Lhoty	11,47	846	73,73
Žabeň	3,36	775	230,92
Žermanice	3,43	317	92,52
SO ORP Celkem (bez FM)	428,67	54 036	126,06
SO ORP Celkem	480,23	110 981	231,10

PŘÍLOHA Č. 6: TEMATICKÉ MAPY

Správní členění

Zobrazené hodnoty:

- území SO ORP FM a jednotlivých obcí (k 1. dubnu 2016)

Zdroj: Český úřad zeměměřický a katastrální

Rozmístění obyvatelstva

Zobrazené hodnoty:

- počet obyvatel (k 31. prosinci 2014)
- míra lidnatosti (k 31. prosinci 2014)

Zdroj: ČSÚ 2015a, c, d, 2016

Dynamika obyvatelstva

Zobrazené hodnoty:

- typy obcí podle Webbovy metody (za roky 2005 až 2014):
 - typy A a B: celkový přírůstek obyvatelstva hnaný přirozenou reprodukcí
 - typy C a D: celkový přírůstek obyvatelstva hnaný migrací
 - typy E a F: celkový úbytek obyvatelstva hnaný přirozenou reprodukcí
 - typy G a H: celkový úbytek obyvatelstva hnaný migrací

Zdroj: ČSÚ 2015e

Podíl mladých osob

Zobrazené hodnoty:

- podíl počtu osob ve věkové kategorii 0–14 let na počtu obyvatel celkem (k 26. březnu 2011)

Zdroj: ČSÚ 2013

Změna podílu mladých osob

Zobrazené hodnoty:

- změna podílu osob ve věkové kategorii 0–14 let na počtu obyvatel celkem (mezi 1. březnem 2001 a 26. březnem 2011)

Zdroj: ČSÚ 2013, nedatováno-a, b, c, d

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Kapacity mateřských škol

Zobrazené hodnoty:

- počet dětí navštěvujících místní MŠ zřizované obcemi (změna v mezidobí 2012/2013 až 2015/2016; k 30. září daného roku)
- kapacity místních MŠ zřizovaných obcemi (využité a volné) (k 30. září 2015)

Zdroj: Magistrát statutárního města Frýdku-Místku

Kapacity základních škol

Zobrazené hodnoty:

- počet dětí navštěvujících místní ZŠ zřizované obcemi (změna v mezidobí 2012/2013 až 2015/2016; k 30. září daného roku)
- kapacity místních ZŠ zřizovaných obcemi (využité a volné) (k 30. září 2015)

Zdroj: Magistrát statutárního města Frýdku-Místku

Obrázek č. 24: Správní členění

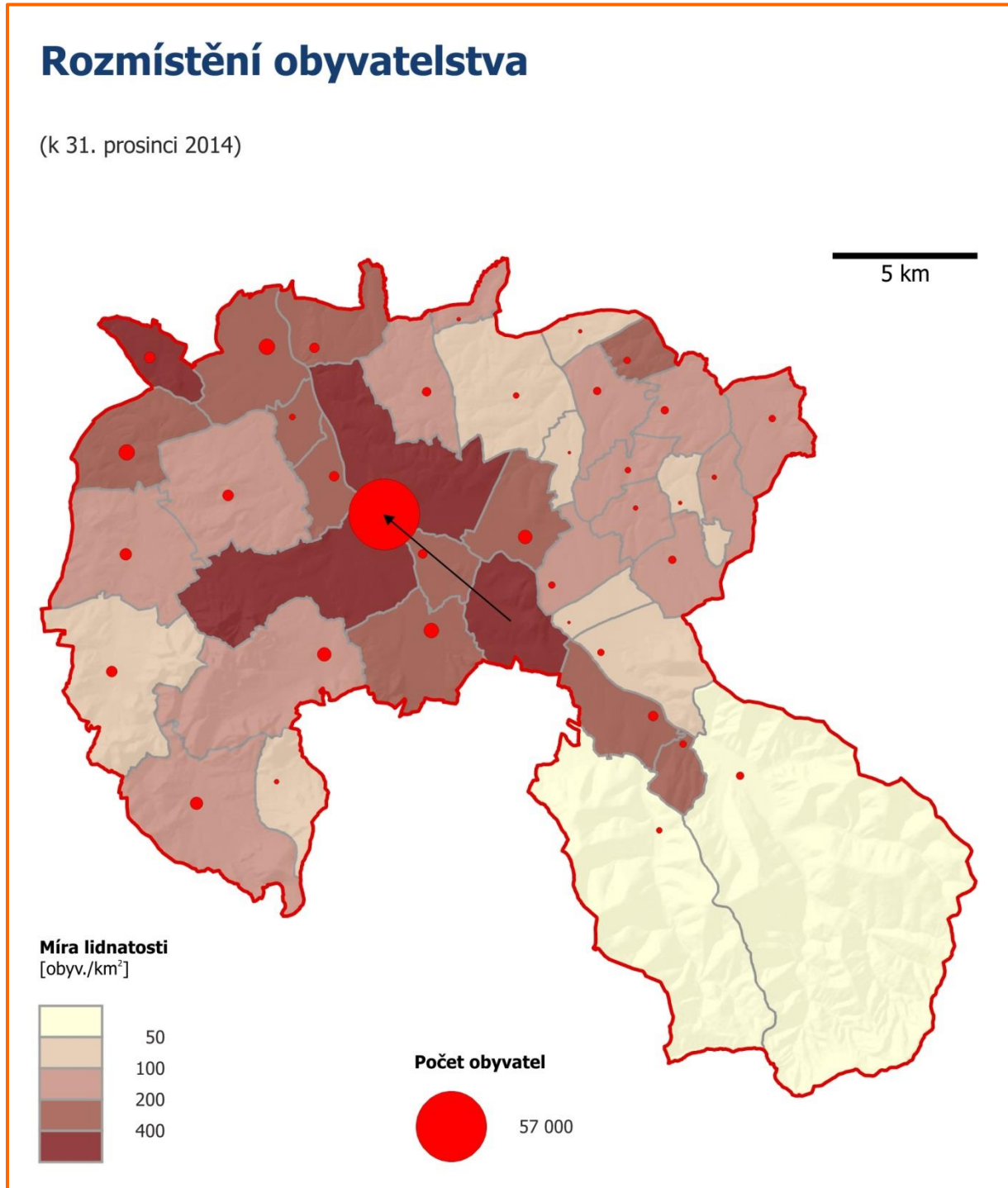

Obrázek č. 25: Rozmístění obyvatelstva

Rozmístění obyvatelstva

(k 31. prosinci 2014)

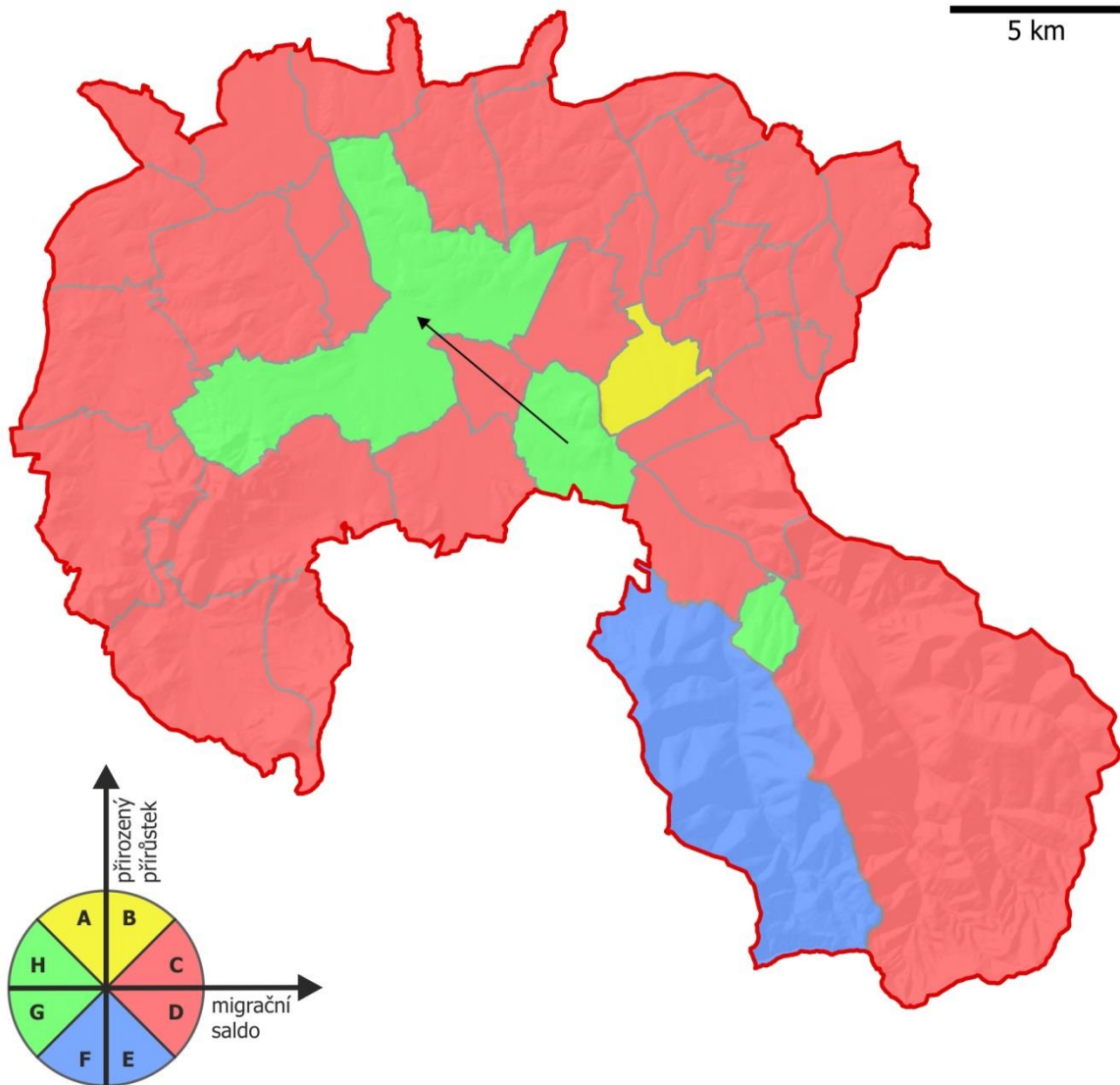

Obrázek č. 26: Dynamika obyvatelstva

Dynamika obyvatelstva

Webbova metoda
(za roky 2005 až 2014)

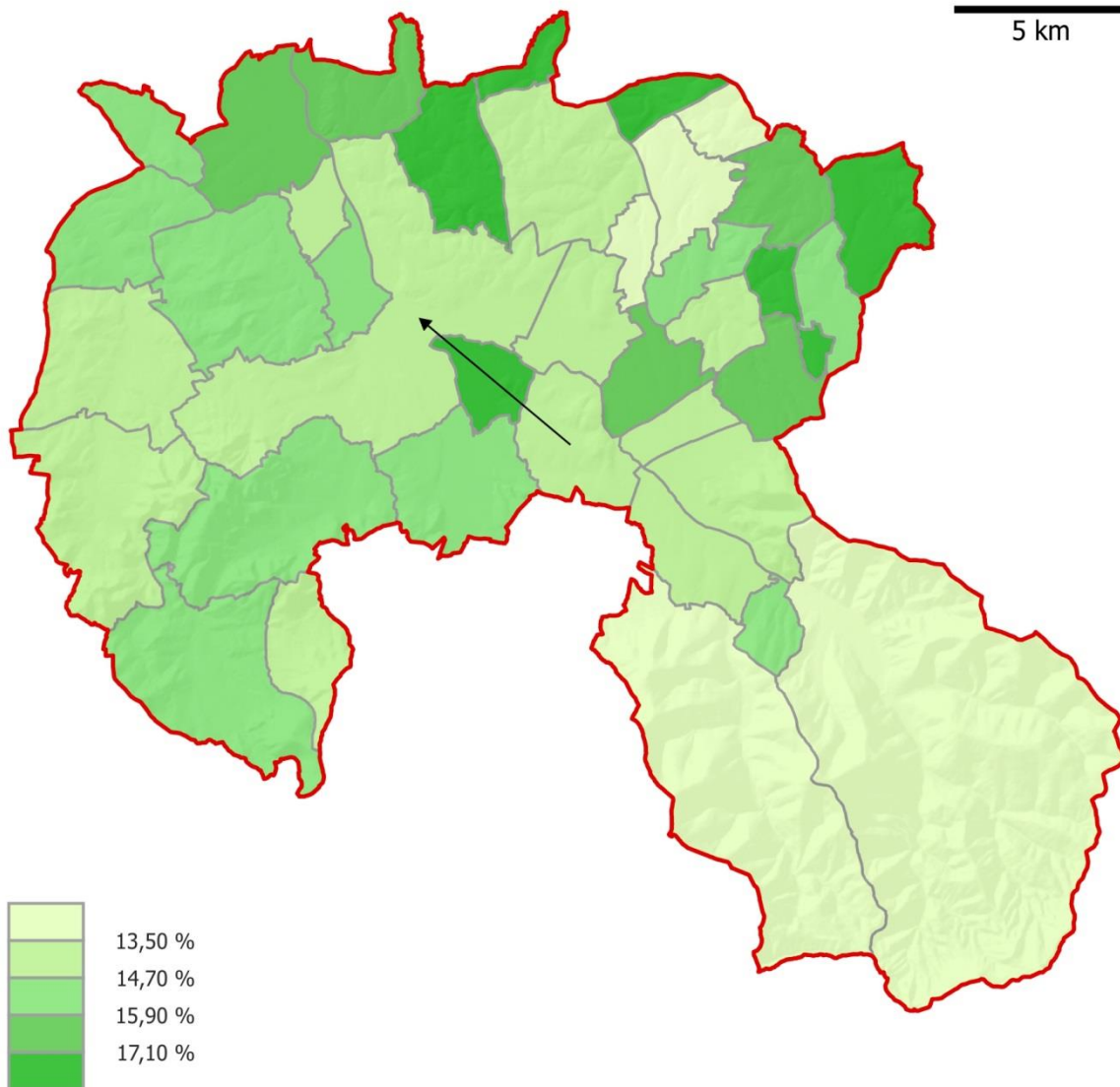

Obrázek č. 27: Podíl mladých osob

Podíl mladých osob

Podíl počtu osob ve věkové kategorii 0–14 let na počtu obyvatel celkem
(k 26. březnu 2011)

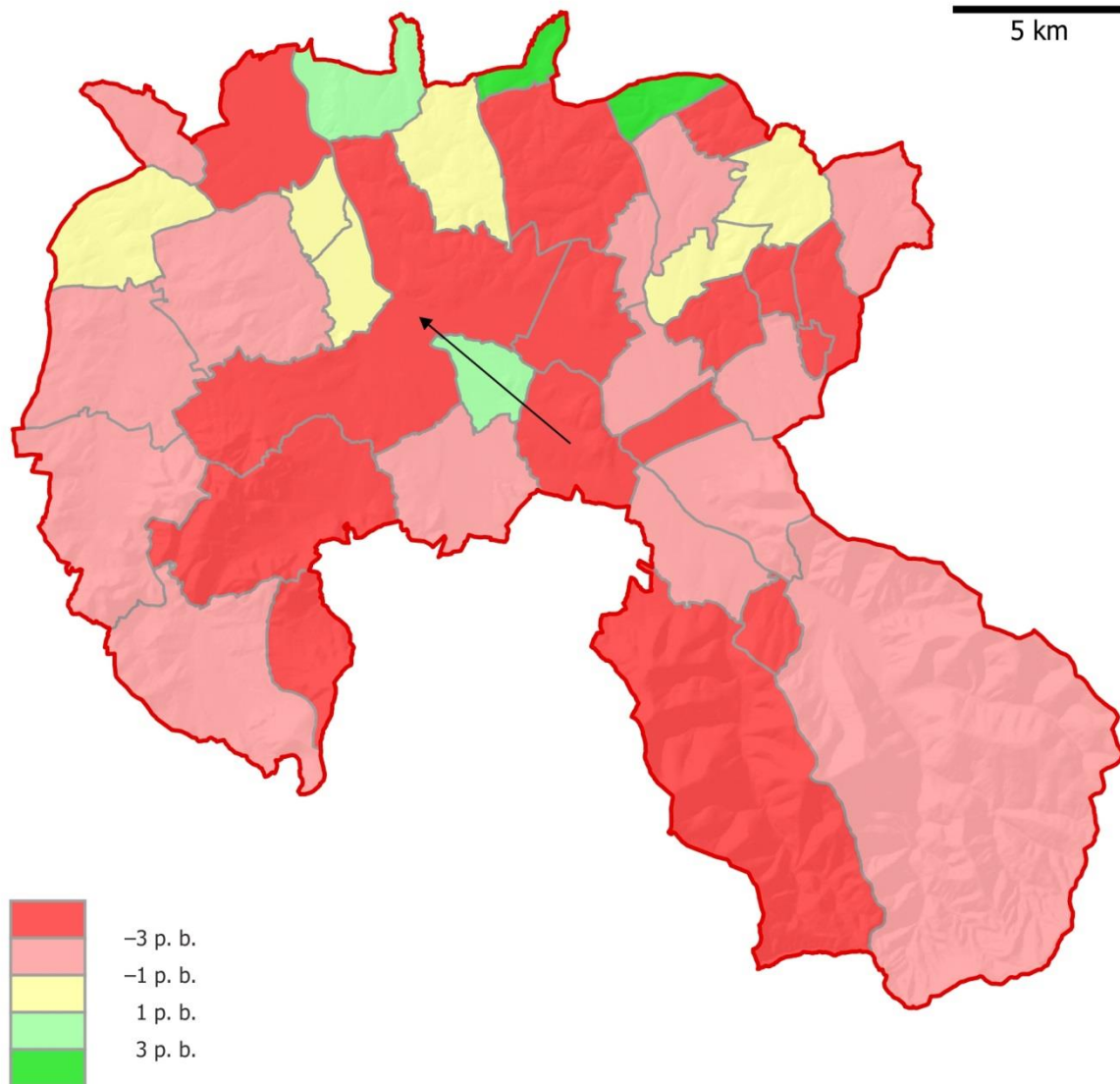

Obrázek č. 28: Změna podílu mladých osob

Změna podílu mladých osob

Změna podílu osob ve věkové kategorii 0–14 let na počtu obyvatel celkem
(mezi 1. březnem 2001 a 26. březnem 2011)

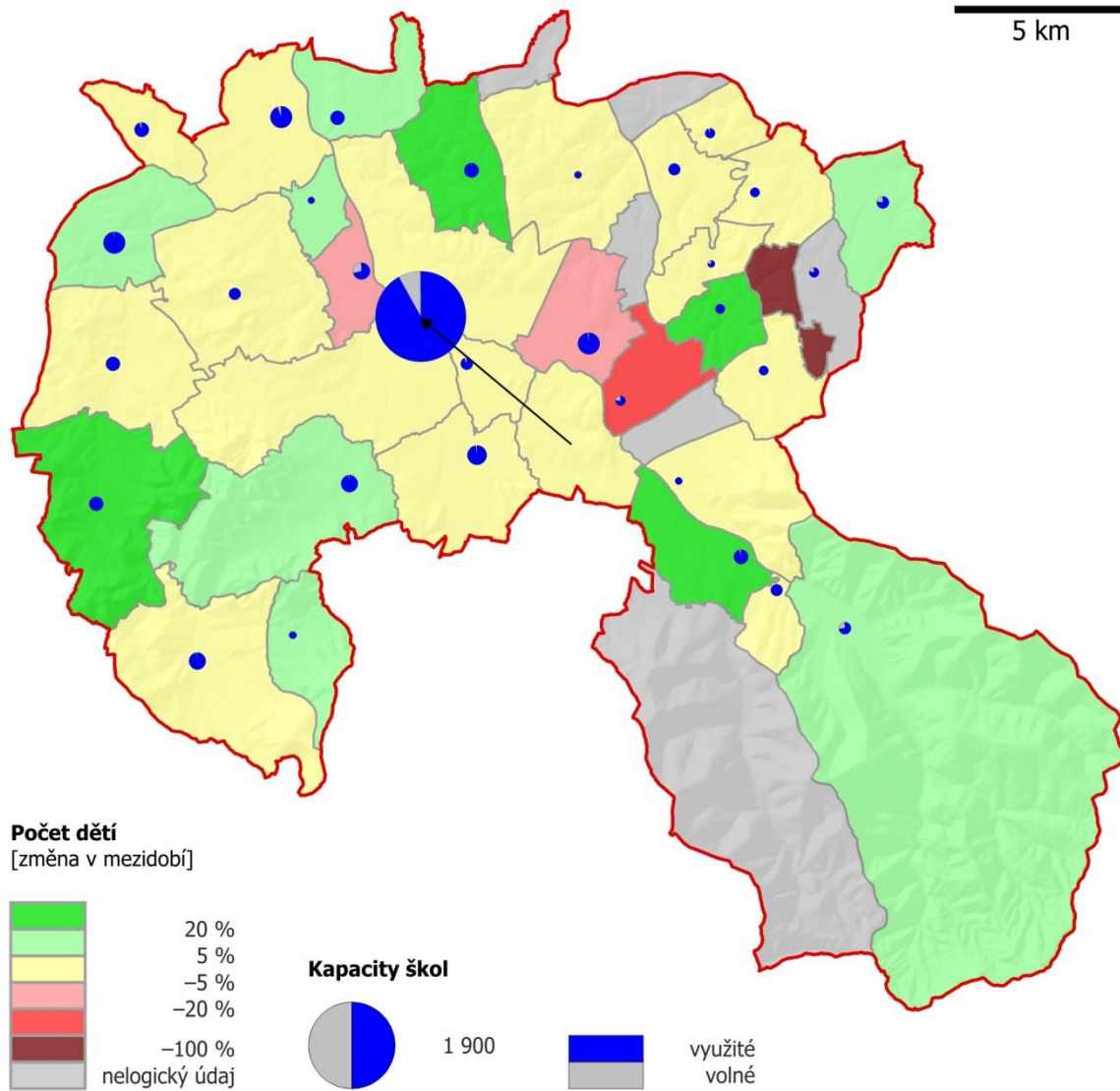

Obrázek č. 29: Kapacity mateřských škol

Kapacity mateřských škol

(školní roky 2012/2013 a 2015/2016)

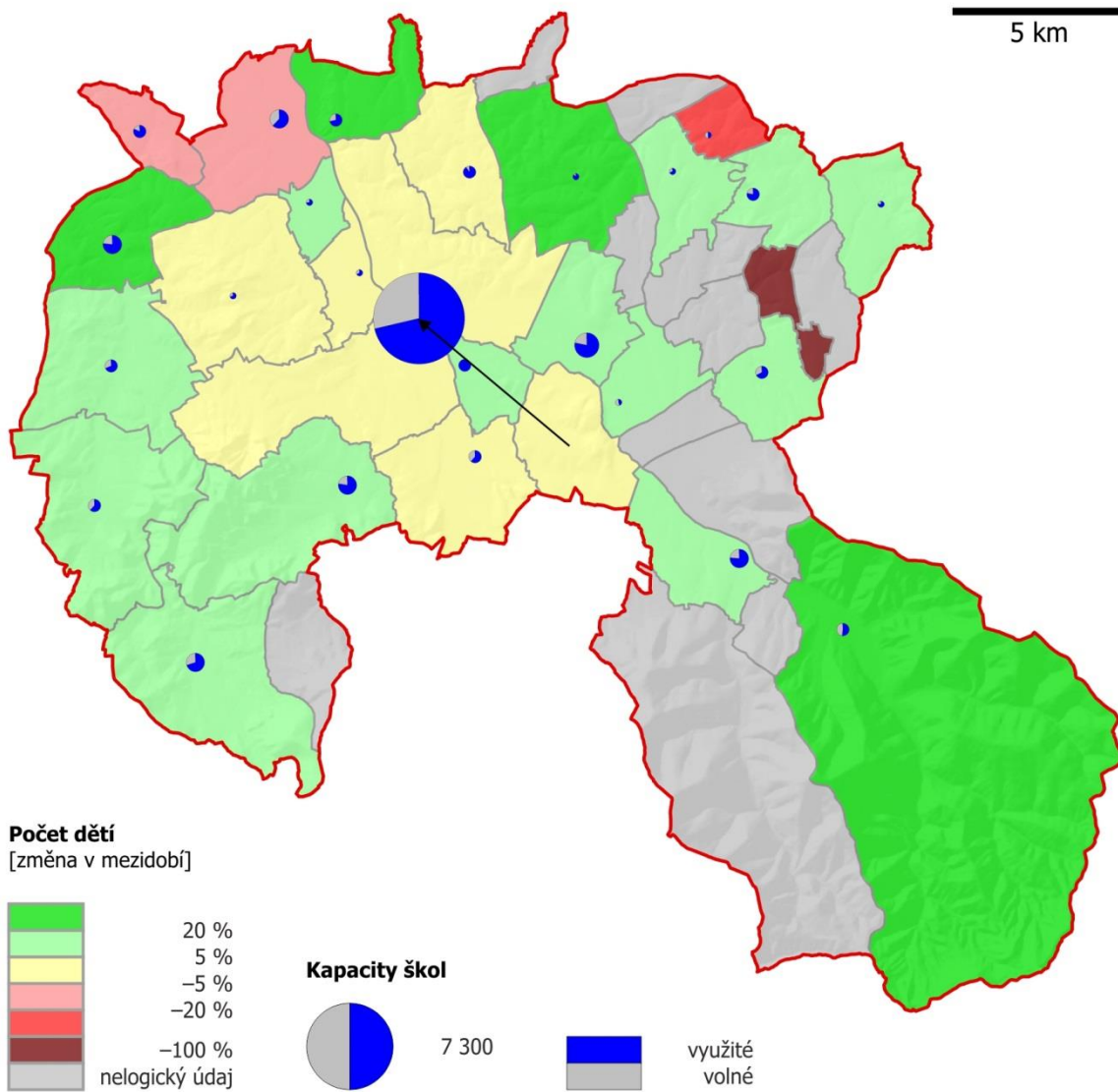

Obrázek č. 30: Kapacity základních škol

Kapacity základních škol

(školní roky 2012/2013 a 2015/2016)

Místní akční plán Frýdek-Místek
Analýza
v. 2016/06

MAS Pobeskydí, z. s.

červen 2016